

STORTINGET

Dokument 15:6

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr.751-900
16.12–6.01.2023

Innhold

751. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. NTNU, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	11
752. Fra stortingsrepresentant Terje Kollbotn, vedr. rassikringsløysing i Oaldskor, besvart av samferdselsminister	12
753. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Equinors frackingvirksomhet i USA, besvart av næringsminister.....	12
754. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. kostnadsauken i Møreaksenprosjektet, besvart av samferdselsminister.....	14
755. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. hvor store utgifter for markedsføringskampanjer og sponsoravtaler Equinor årlig skriver av på skatten, besvart av finansminister	14
756. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. transpersoner og ikke-binæres rettsvern og levekår, besvart av kultur- og likestillingsminister	15
757. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. etnisk profilering i norsk politivirksomhet, besvart av justis- og beredskapsminister.....	17
758. Fra stortingsrepresentant Kim Thoresen-Vestre, vedr. religionsfaget, besvart av kunnskapsminister.....	18
759. Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. merutgifter til energi og drivstoff, besvart av forsvarsminister ...	19
760. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. barnekoordinator, besvart av helse- og omsorgsminister	20
761. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. informasjonen fra app-baserte persontransportsselskaper, besvart av samferdselsminister	21
762. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. bremsekontrollene for vogntog, besvart av samferdselsminister.....	23
763. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. prisen på en asylsøker, besvart av justis- og beredskapsminister.....	24
764. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. antallet som oppholder seg illegalt i Norge, besvart av justis- og beredskapsminister.....	25
765. Fra stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen, vedr. opplysninger fra Emiratene fra 2010 og fram til i dag, besvart av finansminister	25
766. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. rassikring, besvart av samferdselsminister.....	26
767. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. prosjektmidler til utredning av bygging av heis, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	27
768. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. regjeringens arbeid med å frikoble prisen på rimelig, fornybar energi i Norge fra dyr fossil energi på kontinentet og i Storbritannia, besvart av olje- og energiminister	28
769. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. strømstøtte til folk som bor i fritidsboliger, besvart av olje- og energiminister	29
770. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. «Brudd på bistandsplikten», fra Bufetat Sør overfor barn og ungdom under barnevernet, besvart av barne- og familieminister.....	29
771. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. potten på 25 millioner kroner øremerket gjenåpning av fødeavdelingen i Kristiansund, besvart av helse- og omsorgsminister	30
772. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. familiegjenforening, besvart av justis- og beredskapsminister	31
773. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. ulovlig bortadopsjon av ukrainske barn i Murmansk oblast, besvart av utenriksminister.....	32
774. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. de lulesamiske barna i Hamarøy, besvart av kunnskapsminister.....	33
775. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. vogntog som kører i venstre fil på motorveger i 90, 100 og 110-soner, besvart av samferdselsminister	34
776. Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. Naturtoppmøtet i Montreal, besvart av klima- og miljøminister	34
777. Fra stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug, vedr. Pride og terrorangrepet 25. juni, besvart av justis- og beredskapsminister.....	35
778. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. verne 30 prosent av naturen innen 2030, besvart av klima- og miljøminister	36
779. Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. E6 forbi Lillehammer og Lågendeltaet, besvart av samferdselsminister.....	37

780. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. forhandlingene om mulig deltagelse i Schengen-samarbeidet for Bulgaria og Romania, besvart av justis- og beredskapsminister	38
781. Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. arbeidet med strekningen Rv 4 Mjøsbrua-Hunndalen, besvart av samferdselsminister	38
782. Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. reservister til mobiliseringsavdelingene, besvart av forsvarsminister	39
783. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. arbeidet som gjøres for å forebygge vold i nære relasjoner i Kriminalomsorgen, besvart av justis- og beredskapsminister	40
784. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. innsyn i prissettingen og forhandlingene mellom leverandørene og dagligvarekjedene etter årets forhandlinger, besvart av næringsminister.....	41
785. Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. behandlingstilbud på barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling på OUS, besvart av helse- og omsorgsminister	42
786. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. neglisjering av domstolene, besvart av justis- og beredskapsminister.....	43
787. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. strømstøtte, besvart av olje- og energiminister.....	44
788. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. inntektene fra eksport av norsk gass, besvart av olje- og energiminister	44
789. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. avtaleinngåelse og implementering av LULUCF i Norge, besvart av klima- og miljøminister	45
790. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. ukrainske asylsøkere, besvart av justis- og beredskapsminister.....	46
791. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. regelstyrt insentivordning for film- og serieproduksjoner, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	47
792. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. eiendomsskatt, besvart av finansminister.....	48
793. Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. hvordan den samlede endringen i budsjettforliket slår ut for enslige forsørgere, besvart av barne- og familieminister.....	48
794. Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. ulv, besvart av klima- og miljøminister	49
795. Fra stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt, vedr. den svenske strømstøtten til svensk næringsliv, besvart av næringsminister	50
796. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. strømstøtte, besvart av næringsminister.....	51
797. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. strømstøtten til bedriftene, besvart av næringsminister.....	52
798. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. Moss lufthavn Rygge, besvart av samferdselsminister	53
799. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. strømutfgifter til staten sine historiske bygg, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	54
800. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. den nye Finansavtaleloven, besvart av justis- og beredskapsminister.....	54
801. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. fengselsstraff, besvart av justis- og beredskapsminister.....	55
802. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. opptil 72 ukers ventetid hos SUS, besvart av helse- og omsorgsminister.....	56
803. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. statsforvalterne, besvart av barne- og familieminister.....	58
804. Fra stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg, vedr. PFAS, besvart av klima- og miljøminister	58
805. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. spesialtransport over E134 Haukli, besvart av samferdselsminister.....	59
806. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. den varslede reverseringen av domstolsreformen, besvart av justis- og beredskapsminister	60
807. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. sikkerhetspolitiske utviklingen i Europa, besvart av forsvarsminister	61
808. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. E39 Stord – Os (Hordfast), besvart av kommunal- og distriktsminister	62
809. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. gjenbruk og distribusjon av ekstremitetsproteser, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	62

810. Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. krise i helsevesenet i forbindelse med covid, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	64
811. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. å bedre statistikkgrunnlaget for importerte økologiske varer, besvart av landbruks- og matminister.....	65
812. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. å donere «pensjonerte» ambulanser til Ukraina, besvart av helse- og omsorgsminister	66
813. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. konsekvensutredningen for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel, besvart av olje- og energiminister	67
814. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. vedtak om lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen, besvart av klima- og miljøminister.....	68
815. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. betydning jerv kan ha for bekjempelse av skrantesjuka, besvart av klima- og miljøminister	69
816. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. asylsøker fra Kongo hentes tilbake til Norge, besvart av justis- og beredskapsminister.....	70
817. Fra stortingsrepresentant Turid Kristensen, vedr. studentboliger, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	71
818. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. plastforsøpling, besvart av klima- og miljøminister	72
819. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. at Noreg kan regulere nettbaserte bookingbyrå, besvart av næringsminister.....	73
820. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. fleksibelt kontorareal for statstilsette som vil arbeide desentralisert i nye «Statens Hus Stad», besvart av kommunal- og distriktsminister	75
821. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. effektene av Inflation Reduction Act, besvart av næringsminister ...	76
822. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. å sette Bryggens Museum i stand, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	77
823. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. strømstøtte for folk som bor fast i campingvogn eller lignende, besvart av olje- og energiminister.....	78
824. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. Stortinget tre anmodningsvedtaks tre anmodningsvedtak i behandlingen av Prop. 11 L, besvart av olje- og energiminister.....	79
825. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. forhandlingene om byvekstavgift med Kristiansandregionen, besvart av samferdselsminister	80
826. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. Norec, besvart av utviklingsminister.....	81
827. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. forskjellsbehandling av Sandefjord lufthavn, besvart av samferdselsminister.....	82
828. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. oversikt over kva Statens vegvesen region midt har forbrukt i 2022 pr. dato på prosjektet Møreaksen, besvart av samferdselsminister	84
829. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. hvor mange personer som benytter firmabil, besvart av finansminister.....	84
830. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. barn og unge på sykehjem, besvart av helse- og omsorgsminister.....	85
831. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. krav om nullutslipp i neste utlysning av anbud på Kystruta, besvart av samferdselsminister	86
832. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. innsyn i etterretningstjenestens opplysninger, besvart av forsvarsminister	86
833. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. det belarusiske regimets fengsling av fagforeningsledere, besvart av utenriksminister	87
834. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. investeringer og forbruk på veier i Østfold, besvart av samferdselsminister.....	88
835. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. familiegjenforeninger, besvart av justis- og beredskapsminister.....	89
836. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. reiseråd under pandemien, besvart av samferdselsminister	90
837. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. prisstigningen, besvart av kommunal- og distriktsminister	92

838. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. frikommuneforsøk innenfor plan- og bygningsloven, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	92
839. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. transport- og logistikkkapasitet i rescEU, besvart av justis- og beredskapsminister.....	93
840. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. antisinksystem, besvart av klima- og miljøminister.....	94
841. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. veiprojekt, besvart av samferdselsminister.....	95
842. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. fritt behandlingsvalg ordningen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	95
843. Fra stortingsrepresentant Marianne Sivertsen Næss, vedr. oppfølgingen av anmodningsvedtaket fra den 6. desember 2022, besvart av olje- og energiminister.....	97
844. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. KJEMPESkandalen rundt Follobanen, besvart av samferdselsminister.....	97
845. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. ventelistesituasjonen for sykehjemsplasser i kommunene, besvart av helse- og omsorgsminister.....	100
846. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. digitale banktjenester, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	101
847. Fra stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen, vedr. tilbud til utviklingshemmede på høyskole- og universitetsnivå, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	103
848. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. regelverk for montering og vedlikehold av skulpturer/ installasjoner i det offentlige rom, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	103
849. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik, vedr. eksporten av flere redningsskøyter fra Mandal til Iran, besvart av utenriksminister.....	104
850. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. energikrisen, besvart av olje- og energiminister.....	105
851. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. strømprisene, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	106
852. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. strømprisene, besvart av kultur- og likestillingsminister..	106
853. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. anmeldelser fra Arbeidstilsynet, besvart av justis- og beredskapsminister.....	107
854. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. nettutbyggingen knyttet til ny havvindproduksjon, besvart av olje- og energiminister.....	108
855. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. spesialisthelsetjenester, besvart av helse- og omsorgsminister.....	109
856. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. Follobanen, besvart av samferdselsminister.....	111
857. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. klimapolitikk, besvart av næringsminister.....	111
858. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. Follobanen, besvart av samferdselsminister.....	113
859. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Wintershall DEA, besvart av olje- og energiminister.....	113
860. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. Islam Net, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	114
861. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. Mork rehabiliteringssenter, besvart av helse- og omsorgsminister.....	115
862. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. piggdekk, besvart av samferdselsminister.....	116
863. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. , besvart av samferdselsminister.....	117
864. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. at togpendlerne ikke møter innstilte og forsinkede tog, besvart av samferdselsminister.....	118
865. Fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde, vedr. INSTEX og JCPOA, besvart av utenriksminister.....	119
866. Fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde, vedr. opprinnelig budsjett for flytting av Luftforsvarets skolesenter Kjevik til Værnes, besvart av forsvarsminister.....	120
867. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. hva drivstoffavgiftene ville vært om Høyre sitt alternative statsbudsjett ble vedtatt, besvart av finansminister.....	121
868. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. netttotala for formue for personer som er flytta ut/inn av Noreg , besvart av finansminister.....	121
869. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. juleserie og brettspill hos en tiltaksleverandør for NAV, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	122

870. Fra stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug, vedr. rettsaker eller andre juridiske prosesser i domstolene de siste 20 årene der Staten, formelt eller uformelt, har reist spørsmål ved dommeres habilitet på bakgrunn av partipolitisk tilknytning, besvart av justis- og beredskapsminister	123
871. Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. Amazonasfondet, besvart av næringsminister	123
872. Fra stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen, vedr. konsekvenser for inflasjonen og arbeidsledigheten ved økt/reduert "oljepengebruken" med 30 mrd. kr., besvart av finansminister	124
873. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. behandling av halliksaker, besvart av justis- og beredskapsminister.....	126
874. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. regjeringens lånegarantiordning for næringslivet, besvart av næringsminister.....	127
875. Fra stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde, vedr. erstatning for tapte inntekter fra salg av seksuelle tjenester får erstatningsrettslig vern, besvart av justis- og beredskapsminister.....	127
876. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. privatskoleloven, besvart av kunnskapsminister	128
877. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. ME-sykes trygderetter, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	129
878. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. årsverk med intensivsykepleiere, besvart av helse- og omsorgsminister.....	129
879. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. aldersgrense for salg av lystgasspatroner, besvart av helse- og omsorgsminister	130
880. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. Ålesund kommune, besvart av kommunal- og distriktsminister	131
881. Fra stortingsrepresentant Erling Sande, vedr. årsaka til at Follobanen no er stengt, besvart av samferdselsminister.....	131
882. Fra stortingsrepresentant Turid Kristensen, vedr. strømavtaler, besvart av barne- og familieminister.....	132
883. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. fordelingen av nedtrekket i rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner med konsesjonskraft, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	134
884. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. Follobane-prosjektet, besvart av samferdselsminister.....	135
885. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. Follobanen, besvart av samferdselsminister	135
886. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. responstid for alle nødetater, besvart av justis- og beredskapsminister.....	136
887. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. strømstøtteordningen, besvart av finansminister	137
888. Fra stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland, vedr. kjernekraft som en mulig energikilde for Norge, besvart av olje- og energiminister	138
889. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. hva økte strømpriser, matvarer og drivstoff koster kommunesektoren, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	139
890. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. å sikre at ulver ikke drives til Sverige, besvart av klima- og miljøminister	140
891. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. moms på elbiler, besvart av finansminister	140
892. Fra stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug, vedr. produksjon av ferdigplen, besvart av landbruks- og matminister	141
893. Fra stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland, vedr. nytt inntektssystem for fylkeskommuner, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	142
894. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wethrus Thorsvik, vedr. Kunstsilo, besvart av finansminister	143
895. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. bo og leiemarked for de med NAV garanti, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	144
896. Fra stortingsrepresentant Modolf Haraldseid, vedr. E134 over Haukeli, besvart av samferdselsminister	145
897. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. hvor mye tilgjengelig vintereffekt utbygging av vind på land og havvind vil bidra med, besvart av olje- og energiminister.....	145
898. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. renholdet til Forsvarsbygg, besvart av forsvarsminister	146
899. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. kvalifisert arbeidskraft, besvart av justis- og beredskapsminister.....	147
900. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. U-864, besvart av fiskeri- og havminister	148

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (751 - 900) for sesjonen 2022-2023**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

PF Pasientfokus

Almeland, Grunde (V)	760, 895
Aydar, Seher (R)	757, 855, 877
Berg, Lan Marie Nguyen (MDG)	755, 869
Bjuland, Hadle Rasmus (KrF)	888, 893
Bjørlo, Alfred Jens (V)	819, 820, 839, 842, 868
Bjørnstad, Sivert (FrP)	796, 797, 874
Ellingsen, Cato Brunvand (SV)	765, 847, 872
Elvenes, Hårek (H)	759, 782
Elvestuen, Ola (V)	814, 815, 890
Eskeland, Liv Kari (H)	808, 899, 900
Fagerås, Mona (SV)	766, 825, 863
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	784, 811
Hagerup, Margret (H)	876
Halleland, Terje (FrP)	788, 805
Haltbrekken, Lars (SV)	753, 778, 829, 831, 859, 883
Hansson, Rasmus (MDG)	813, 818
Haraldseid, Modolf (H)	896
Haug, Kristoffer Robin (MDG)	777, 870, 892
Heiberg, Sigrid Zurbuchen (MDG)	804
Helleland, Trond (H)	885
Hjemdal, Silje (FrP)	791
Hoksrud, Bård (FrP)	771, 812, 830, 845, 846
Hussein, Marian (SV)	785
Johnsen, Tor André (FrP)	786, 806, 886, 891
Jønnes, Kari-Anne (H)	779, 781, 871
Jørgensen, Geir (R)	761, 762, 856, 857
Kjerstad, Birgit Oline (SV)	776, 794
Kollbotn, Terje (R)	752
Kristensen, Turid (H)	817, 882
Kristjánsson, Mímir (R)	853
Larsen, Erlend (H)	827, 836
Lie, Kathy (SV)	756, 770
Linnestad, Anne Kristine (H)	774, 884
Lund, Tobias Drevland (R)	790
Lysbakken, Audun (SV)	793
Lønseth, Mari Holm (H)	780
Marhaug, Sofie (R)	768, 769, 854, 897
Martinussen, Marie Sneve (R)	800
Melby, Guri (V)	807, 821
Mølberg, Anna (H)	789
Moxnes, Bjørnar (R)	823, 826, 832, 833
Nilsen, Marius Arion (FrP)	850, 851
Njåstad, Helge André (FrP)	799, 822, 837, 838, 880, 889

Nyholt, Hege Bae (R)	751, 824
Næss, Marianne Sivertsen (A)	843
Olsen, Dagfinn Henrik (FrP)	810
Pettersen, Tage (H)	848
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	852, 887
Sande, Erling (Sp)	881
Skjelstad, André N. (V)	767, 844, 858, 864
Steffensen, Roy (FrP)	787, 840, 841, 867
Stensland, Sveinung (H)	802
Stokkebø, Aleksander (H)	803, 809
Strifeldt, Bengt Rune (FrP)	795
Sve, Frank Edvard (FrP)	754, 775, 828, 861, 862
Søreide, Ine Eriksen (H)	773, 898
Thoresen-Vestre, Kim (SV)	758
Thorsvik, Ingvild Wetrhus (V)	849, 894
Trøen, Tone Wilhelmsen (H)	878, 879
Tybring-Gjedde, Christian (FrP)	865, 866
Tybring-Gjedde, Mathilde (H)	875
Unneland, Andreas Sjalg (SV)	783, 801, 873
Wiborg, Erlend (FrP)	763, 764, 792, 798, 834, 835, 860
Wold, Grete (SV)	772, 816

STORTINGET

Dokument 15:6

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 751

Innlevert 16. desember 2022 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt

Besvart 21. desember 2022 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe

Spørsmål:

Kan det gis noen garanti for at campussamlingen ved NTNU i Trondheim ikke vil føre til påtvungen bruk av e-læring som konsekvens av manglende auditorium for store emner?

BEGRUNNELSE:

NTNU har planer om å selge campus Dragvoll og samlokalisere fagmiljøer rundt Gløshaugen. Dette er ikke like populært i dag som det var da idéen var fersk. Budsjettet og dermed funksjonaliteten er kraftig redusert, men planleggingen fortsetter nærmest uavbrutt.

Institutt for psykologi skal etter planen flytte til Øya sammen med St. Olavs hospital, inn i "Senter for psykisk helse".

Studentene får ikke tilstrekkelig plass i senteret, og de ansatte blir adskilt fra studentene i en egen kontorfløy med åpne kontorlandskap. Mye av dagens laboratorievirksomhet må også trolig legges ned, da det planlegges fleksilabber hvor kostbart utstyr ikke kan benyttes på samme måte som det gjøres i dag.

Det er for tiden mye debatt internt ved NTNU om det er bedre å gjøre noe halvveis enn å ikke gjøre det i det hele tatt. Brukergruppen har gitt tydelig beskjed om at de er fornøyde der de befinner seg i dag, på Dragvoll. Følgende har blitt vedtatt:

"Instituttstyret ved IPS kan ikke lenger støtte prosessen med bygging av Senter for psykisk helse."

Studentene har startet en egen underskriftskampanje for å stanse prosjektet, som per 14. desember har 740 underskrifter.

Svar:

NTNU Campussamling er nå i forprosjektfase og det arbeides for tiden med å ferdigstille et overordnet byggeprogram for prosjektet. Statsbygg har hovedansvar for å planlegge og prosjektere prosjektet. Jeg er opptatt av at NTNU, gjennom sitt mottaksprosjekt, skal bidra slik at prosjektutviklingen i størst mulig grad ivaretar universitetets behov. Jeg er også opptatt av å finne gode, funksjonelle løsninger i prosjektet. Selv om det blant annet vil være naturlig å se hen til utviklingen i nye læringsformer, er det på nåværende stadium i prosjektutviklingen for tidlig å si noe detaljert om antall og størrelse på auditorier.

Senter for psykisk helse ble skilt ut av prosjektet NTNU Campussamling i juni 2021, i forbindelse med at det ble besluttet at dagens sameiemodell mellom St. Olavs hospital HF og NTNU skulle legges til grunn ved byggingen av senteret på Øya i Trondheim. St. Olavs hospital ved Sykehusbygg er byggherre for prosjektet. Helseforetakenes planleggings- og kvalitetssikringsregime benyttes i planleggingen og gjennomføringen av prosjektet.

SPØRSMÅL NR. 752**Innlevert 16. desember 2022 av stortingsrepresentant Terje Kollbotn****Besvart 2. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Har statsråden fått gjennomført eit kostnadsoverslag på kva ein varig og fullverdig rassikringsløysing i Oaldskor mellom Osklatunnellen og Stanatunnellen på riksveg 13 vil koste, og er dette noe regjeringa vil prioritere å få gjennomført?

GRUNNGJEVING:

Eitt av dei mest rasutsatte partia på den som er rekna som den mest rasutsatte riksvegen i landet, riksveg 13 på Vestlandet, er Oaldskor mellom Osklatunnellen og Stanatunnellen nord for Tysedal i Ullensvang kommune.

I somar gjekk det nok eit stort ras (og fleire mindre ras) over riksveg 13 i Oaldskor. Vegen vart sperra vegen i fleire døgn (med ein døgntrafikk på over 3 000 bilar, midt i turistsesongen). Det var nok eingong eit under at ikkje liv gjekk tapt.

Etter dette har det vore satt ut eit mellombels og døgnkontinuerleg vakthald i Oaldskor, for å kunne sperre vegen på kort varsel ved nye ras. Samstundes er arbeidet i gong med å sette opp eit nytt og noe sterkare fangnett, etter at det tidlegare fangnettet vart tatt i det siste raset.

Lokale kjentfolk, anleggseksperter, lokalpolitikarar og lokalbefolkninga elles meiner at eit nytt fangnett langt i bfrå er tilstrekkeleg og vil gje falsk tryggleik. Det er behov for ein trygg, varig og fullverdig løysing – ein solid portal (med bakfylling og skrått armert betongtak) som bind dei to tunellane saman (ca. 60 meter). Ei slik løysing sikrar at framtidige ras vil gå over vegbanen og rett i Sørfjorden.

Svar:

Strekninga Rv13 Skaret – Sogndal vart overført til Nye Vegar AS i samband med behandlinga av Nasjonal Transportplan 2022-2033. Etter raset i Oaldskor i sommar avtalte Nye Vegar AS og Statens vegvesen at Statens vegvesen skulle ta denne skredsikringa med fangnett, både ved Rv. 13 Oaldskor og ved Rv. 13 Vikali lenger nord på Rv.13. Fangnett som vart montert i sommar, var den beste løysinga som kunne etablerast raskt. Det går føre seg avklaringar om når Nye Vegar AS skal overta ansvaret for Rv13.

Nytt fangnett har langt større dimensjon og kapasitet enn tidlegare montert fangnett på staden. Tidlegare nett hadde kapasitet på 2000 kJ og nytt har kapasitet på 5000 kJ. Skredløpet vart også reinska. Området står i dag fram med monaleg betre skredsikring med mindre restrisiko.

Nye Vegar AS arbeider med heilskaplege analysar av Rv.13-strekninga frå Skare (kryss med E134) til Sogndal. I samband med arbeid med ny Nasjonal transportplan (NTP) går ein gjennom behov på strekninga. Behovet for utbetringar på strekninga er stort, og sannsynlegvis vesentleg større enn dei midlane som vil kunna brukast på strekninga på kort sikt. Nye Vegar AS utarbeider derfor ein plan for å kunna prioritere dei prosjekta der utbetring vil gje størst effekt med tanke på tryggleik og framkomst. Dette arbeidet er i gang og vil halda fram inn i 2023. Det første utbetringstiltaket som selskapet planlegg å gå i gang med, er eit rassikrings- og framkomstprosjekt som ligg mellom Djupvik og Kviturtunnelen nord for Odda.

SPØRSMÅL NR. 753**Innlevert 7. desember 2022 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 21. desember 2022 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Vil eierskapsmeldinga får noen konsekvenser for Equinors skiferolje og gassindustri, og hvis ikke, hvorfor?

BEGRUNNELSE:

Næringsministeren la nettopp frem forslag til ny eierskapsmelding. I denne er sies det at statens virksomheter skal styres etter de høyeste, vitenskapelige baserte råd når det gjelder klima og miljø. Meldinga sier med tydelighet

at statens selskap skal være best på klima og miljø i fremtiden. Equinor har en stor internasjonal portefølje, som i stor grad foregår på land. 37,5% av Equinors virksomhet i utlandet er nå svært kontroversiell skiferolje- og gass-industri. På engelsk fracking. Dette er en virksomhet som er forbudt i de fleste europeiske land på grunn av forurensing av grunnvann, problemer med jordskjelv og store utslipp av metan til luft. Flere stater i USA har forbudt fracking som følge av dette. Amerikanske EPA har påvist disse problemene i en lang rekke vitenskapelige artikler. I tillegg til skifergass-utvinning i USA er Equinor i ferd med å åpne nye blokker med oljeskifer i Vaca Muerta/Patagonia i Argentina.

Svar:

Regjeringen la 21. oktober 2022 frem Meld. St. 6 (2022 - 2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper (eierskapsmeldingen). Her fremgår det blant annet at staten skal være en aktiv, ansvarlig og langsiktig eier som bidrar til selskapenes lønnsomhet og utvikling. Regjeringen har i meldingen gjort flere vesentlige endringer i Eierpolitikken, blant annet at hensynet til bærekraft i statens mål som eier er tydeliggjort og forsterket, statens ti prinsipper for god eierutøvelse er justert for å reflektere at staten skal være en aktiv og ansvarlig eier med et langsiktig perspektiv, samt at regjeringen har flere og tydelige forventninger til selskapene – ikke minst innenfor klima og miljø. Statens forventninger viser hva staten som eier er opptatt av. Gjennom å stille tydelige forventninger, ønsker staten å være en aktiv eier for å bidra til å oppnå statens mål som eier.

For selskapene i kategori 1, inkludert Equinor ASA, er statens mål som eier høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer. Dette forutsetter at selskapene integrerer økonomiske, sosiale og miljømessige forhold gjennomgående i sine ambisjoner, mål, strategier og virksomhetsstyring. Eierskapsmeldingen viser hvordan statens eierskap kan bidra til høyest mulig avkastning, samtidig som selskapene driver ansvarlig og bidrar til å akselerere det grønne skiftet.

Det er styret som har ansvaret for forvaltningen av selskapet. Selskapenes arbeid innenfor de ulike forventningssområdene bør blant annet tilpasses selskapenes egenart, størrelse, risiko og hva som er vesentlig for det enkelte selskap. Forventningene stilles fra staten som eier til styret i selskapene. Det er styret og ledelsen i Equinor som er ansvarlig for selskapets operative virksomhet, inkludert å drive innenfor gjeldende lover og regler. Staten er største eier i Equinor og har klare forventninger blant annet om klima og natur. Hvordan selskapet følger opp forventningene konkret, er opp til styret, jf. rolle- og ansvarsfordelingen i selskapslovgivningen. Staten som eier vil vurdere selskapets måloppnåelse og arbeid med statens forventninger, og styrets bidrag til dette. Staten vil aktivt i eier-

dialogen følge opp hvordan selskapene arbeider integrert og systematisk med å oppfylle statens forventninger og hvordan dette bidrar til statens mål som eier.

Jeg forventer at alle selskapene er ledende i sitt arbeid med ansvarlig virksomhet, gjennomfører aktsomhetsvurderinger for å identifisere og håndtere risiko de kan påføre mennesker, samfunn og miljø, samt setter mål og iverksetter tiltak for å redusere klimagassutslipp i tråd med Parisavtalen og negativ påvirkning på naturmangfold og økosystemer. Dette gjelder også for Equinors virksomhet i USA og Argentina som representanten viser til og ellers.

Jeg viser for øvrig til Equinors energiomstillingsplan, som er selskapets strategi for energiomstilling. Denne skal jevnlig legges frem for generalforsamlingen, og rapporteres på hvert år. Det er positivt at selskapet har lagt frem en slik plan, som gir aksjeeierne og markedet bedre innsikt til å vurdere blant annet risiko, muligheter, kapitalallokering og posisjonering i omstillingen til et lavutslippsselskap frem mot 2050. Å følge opp denne planen, basert på statens forventninger i eierskapsmeldingen, blir sentralt i eierdialogen og annen oppfølging av Equinor i årene fremover. Staten stemte for planen på selskapets generalforsamling i mai 2022. Til grunn for dette lå blant annet at selskapet er tydelig på at den langsiktige verdiskapingen støtter opp om målene i Paris-avtalen og 1,5 gradersbanen.

SPØRSMÅL NR. 754**Innlevert 15. desember 2022 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 22. desember 2022 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren legge fram ei oversikt over kostnadsauken i Møreaksenprosjektet med bakgrunn i at Kjerringsundet no ikkje let seg realisere eller finansiere, og at trafikkgrunnlaget også vil gå ned på Møreaksenprosjektet?

GRUNNGJEVING:

I eit spørsmål til finansministeren ang finansiering av FV-prosjektet Kjerringsundet som er tenkt bygd i samanheng med Møreaksen, vart det gjeve eit svar som konkluderar med at dette fylkesvegprosjektet ikkje er finansierbart.

Det vart gjeve tilbakemelding om at Aukra kommune ikkje har anledning til å finansiere 2 milliard kr over 20 år med framtidig eigedomskatt, såleis er dette prosjektet urealisert og vil ikkje kunne være sjølvfinansierende slik fylket krev. I prosjektet Møreaksen forstår eg det slik at det er tenkt brukt massa frå tunelldriving til prosjektet Kjerringsundet, og at dette no ikkje lar seg realisere. Såleis vil kostnadane for Møreaksen ytterlegare auke betydeleg, då det må utarbeidast andre alternativ for deponi, eller køyre massa til fastlandet. Takstane for køyring over Møreaksen vil sjølvstundt også måtte justerast, då det ikkje blir trafikk over eit slikt samband frå Aukra.

SPØRSMÅL NR. 755**Innlevert 15. desember 2022 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 2. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvor store utgifter for markedsføringskampanjer og sponsoravtaler Equinor årlig skriver av på skatten?

Svar:

Ny E39 Vik-Molde er første byggesteg av E39 Ålesund-Molde. Prosjektet går frå Vik i Vestnes kommune til Bolsønes i Molde kommune og gir ferjefri kryssing av Romsdalsfjorden. Det gir også ferjefri veg til Otrøya i Molde kommune. Vidare legg ny E39 til rette for ferjefri veg til øya Gossen i Aukra kommune gjennom prosjektet fv. 662 Kjerringsundet.

Finansieringsopplegget for E39 Vik-Molde har vore til lokalpolitisk handsaming i aktuelle kommunar og i Møre og Romsdal fylkeskommune. Det er no ei ekstern kvalitetssikring av prosjektet (KS2), i tråd med staten sin prosjektmodell. Konsulentane vil vurdere både kostnadane og finansieringa av prosjektet.

Kostnadane som Statens vegvesen har lagt til grunn for E39 Vik-Molde i den lokalpolitiske handsaminga, er berekna utan at fv. 662 Kjerringsundet blir bygd. Om fv. 662 Kjerringsundet blir bygd, kan steinmassane frå E39-prosjektet bli nytta på ein god og samfunnsnyttig måte, og kostnadane for E39 Vik-Molde kan bli lågare.

Også for bompengainntektene har Statens vegvesen rekna trafikk på E39 Vik-Molde utan at fv. 662 Kjerringsundet blir bygd. Om Kjerringsundet blir bygd, vil det gi høgre trafikk og bompengainntekter for E39 Vik-Molde.

Ei utbygging av fv. 662 vil slik kunne redusere kostnadane og auke bominntektene for E39 Vik-Molde.

BEGRUNNELSE:

Gjennom petroleumsskatteregimet kan oljeselskaper skrive av 78 prosent av diverse kostnader. Dette gjelder også utgifter som ikke er direkte tilknyttet oljeutvinning, for eksempel utgifter for oljeselskapenes lobbyarbeid og markedsføringskampanjer. Equinor er blant de mest synlige selskapene gjennom diverse markedsføring, både

med “Morgendagens helter”-programmet som sponser ski, sykkel og fotball, Equinors kulturstipend, støtte av utvalgte festivaler og museer, samt en rekke annonser i blant annet Aftenposten og VG.

Dette kan man si favoriserer oljeselskapenes mulighet til å drive markedsføring, da de får skrive av langt mer av markedsføringsutgiftene på skatten enn andre næringer, som kun kan skrive av 22 prosent av disse utgiftene.

Mer markedsføring fra oljeselskapene kan til syvende og sist bidra til å forsinke en nødvendig, grønn omstilling. Når Equinor og andre oljeselskaper får, hovedsakelig på skattebetalernes regning, skape et narrativ om at de leder an i omstillingen, så får folk et feilaktig bilde av hvordan det går med omstillingen i Norge.

Flere av disse markedsføringskampanjene har blitt kritisert for å være både sportsvasking og grønnvasking, mens andre har vekket sterk kritikk, blant annet for bruk av klimastreikerne i Norge. Fordi skattebetalerne i hovedsak betaler for dette vil det være relevant å synliggjøre hvor store utgifter vårt statseide Equinor har til markedsføring og sponsoravtaler.

Svar:

Petroleumsforkomstene på kontinentalsokkelen er en begrenset naturressurs som tilhører den norske stat. Petroleumsforkomstene er verdifulle og gir grunnlag for særlig høy avkastning ved utvinning, en grunnrente.

I tillegg til alminnelig selskapsskatt på 22 pst. betaler derfor selskaper som driver petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel en særskatt. Særskatten skal, sammen med Statens direkte økonomiske engasjement

(SDØE), bidra til at en stor del av grunnrenten tilfaller fellesskapet. Etter omleggingen av særskatten for petroleumsvirksomhet til en kontantstrømskatt, gis det fradrag for beregnet selskapsskatt i særskattegrunnlaget. Grunnlaget for særskatten er blitt smalere, og derfor er særskattesatsen økt til 71,8 pst. for at samlet skatteprosent skulle forbli 78 pst.

Petroleumsskatten legges på netto inntekt der alle tilknyttede inntekter og kostnader inngår. Symmetrisk behandling av inntekter og kostnader er særlig viktig på grunn av den høye skattesatsen i petroleumsvirksomhet. Selskapene får dermed, i likhet med det som gjelder generelt i selskapsbeskatningen, fradrag for kostnader pådratt for å erverve utvinningsinntekten. Skattegrunnlaget for petroleumsskatten svarer i utgangspunktet til det som følger av de alminnelige reglene i skatteloven, men med enkelte unntak.

Dersom kostnader knyttet til omdømmebygging, markedsføring, informasjonsvirksomhet, medlemskap i interesseorganisasjoner mv. anses å fremme petroleumsvirksomheten, vil de være fradragsberettiget i særskattepliktig inntekt etter de alminnelige reglene. Kostnadene må på vanlig måte avgrenses mot gaver, kostnader pådratt i annen virksomhet osv.

Oljeskattekontoret fastsetter skatten for petroleumsselskap. Selskapenes skattemeldinger er ikke offentlige, mens fastsatt skatt publiseres per selskap. Departementet har derfor ikke informasjon om eller hvor store utgifter for markedsføringskampanjer og sponsoravtaler Equinor har krevd fradrag for i skattemeldingen.

SPØRSMÅL NR. 756

Innlevert 16. desember 2022 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 2. januar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Hvilke tiltak på kort- og lang sikt planlegger regjeringen for å sikre transpersoner og ikke-binæres rettsvern og levekår i møte med hatytringer i tradisjonelle og sosiale medier?

BEGRUNNELSE:

En rapport fra Bufdir i 2021 viste at transpersoner i Norge skårer betraktelig lavere enn andre når det gjelder arbeid-

sevne, psykisk helse, å ha tenkt på eller forsøkt selvmord, ensomhet og lav tilfredshet med livet. 1 av 4 transpersoner sier at de har blitt utsatt for trusler om vold og om lag 1 av 3 i denne undersøkelsen har opplevd seksuelle overgrep.

EUs Fundamental Rights Agency (FRA) viser også til at diskrimineringen av skeive er forverret i tidsrommet 2013-2019, hvor spesielt transpersoner og ikke-binære har opplevd forverringen.

Transpersoner og ikke-binære har en rett til å bli behandlet i samsvar med norsk diskriminerings- og likes-

tillingslovverk, samt i henhold til internasjonale menneskerettigheter. Håndhevelse av lover og rettigheter som omhandler minoritetspersoner må gjøres i eller etter samarbeid med organisasjoner som representerer minoriteter eller minoritetsrepresentanter. Politiets innbyggerundersøkelse 2021 viser at skeive har langt lavere tillit til politiet enn andre i befolkningen.

I Solberg-regjeringens handlingsplan for LHBTIQ-personer fra 2021 står det: "Det er urovekkende tendenser i europeiske land, med en økning i hatefulle ytringer rettet mot lhbtqi personer, begrenset tilgang til helsetjenester, økt utsatthet for vold og en usikker inntektssituasjon for mange skeive. Dette gjelder i særlig grad transpersoner og personer med variasjoner i kroppslig kjønnsutvikling".

Etter skytingen på London Pub i 25. juni ble regjeringsspartiene og SV enige om å mer enn doble støtten til skeive organisasjoner. Transpersoners og ikke-binæres opplevelser også i det skeive miljøet må anerkjennes i tildelingen av disse midlene. Regjeringen startet også arbeidet med en ny handlingsplan for LHBT+-området, med lovnader om spesielt fokus på personer med kjønnsinkongruens. Handlingsplanen skal være gjeldende fra 2023. Likevel står transpersoner i ulike hatkampanjer også nå, noe som fordrer at regjeringen følger opp sitt ansvar med å sikre trygge og gode liv for befolkningen ved å innføre tiltak allerede nå.

Svar:

Det er et prioritert område for regjeringa å bedre skeives levekår og øke innsatsen mot hatytringer. Regjeringa anser trakassering og hatytringer på nett som en alvorlig trussel mot ytringsfriheten og den demokratiske deltakelsen for mange mennesker. Det bør være en selvfølge at alle skal kunne leve frie, selvstendige liv uten diskriminering og hets.

Skeives vern mot trakassering, hets og hatefulle ytringer er nedfelt i straffeloven og likestillings- og diskrimineringsloven.

Straffeloven § 185 forbyr diskriminerende eller hatefulle ytringer som rettes mot noen på grunn av deres seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk. For å regnes som diskriminerende eller hatefull etter straffeloven § 185, må ytringen true eller forhåne noen, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen. Straffansvar forutsetter at ytringen enten er framsatt offentlig eller i andres nærvær overfor en person som vernes av bestemmelsen.

En ytring som er framsatt på en måte som gjør den egnet til å nå et større antall personer, regnes etter straffeloven som en offentlig ytring. Dette gjelder også om ytringen er framsatt på en nettside som krever innlogging, for eksempel Facebook eller et kommentarfelt.

Det er et mål at hatkriminalitet får nødvendig prioritet i alle politidistrikter på linje med annen alvorlig, in-

tegritetskrenkende kriminalitet. Politiets innsats mot og kompetanse og oppmerksomhet om hatkriminalitet er styrket de senere årene. I 2021 kom en ytterligere satsning på kompetanseheving gjennom etableringen av et nasjonalt kompetansemiljø. Kompetansemiljøet skal bidra til å heve politidistriktenes kompetanse om hatkriminalitet og kan veilede i konkrete saker.

Likestillings- og diskrimineringsloven forbyr diskriminering og trakassering på grunn av blant annet seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, og det å medvirke til eller instruere om dette. Denne loven gjelder på alle samfunnsområder, og gjelder også for ytringer på nett. Den som blir behandlet i strid med diskriminerings- og trakasseringsforbudene, kan kreve oppreisning og erstatning, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 38.

Forbudet mot trakassering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk er nedfelt i loven § 13 første ledd. Med trakassering menes handlinger, unnlater eller ytringer som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende, jf. andre ledd. Bestemmelsen favner dermed et vidt spekter av adferd som skaper eller har til formål å skape ulike former for ubehag hos den som rammes. Trakasseringsforbudet gjelder trakassering som rettes mot én eller flere enkeltpersoner. Trakassering som retter seg mot en ubegrenset krets av personer, vil ikke rammes av dette forbudet, men vil, som omtalt over, kunne falle inn under straffeloven § 185.

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) har som lovpålagt oppgave å gi veiledning i saker om diskriminering og trakassering. Tilbudet er gratis. Videre kan en sak om brudd på trakasseringsforbudet bringes inn for Diskrimineringsnemnda og domstolene. Diskrimineringsnemnda er et gratis alternativ til domstolene i diskrimineringsaker.

I denne sammenhengen ønsker jeg også å nevne at Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har en egen kunnskapsportal om hatkriminalitet og diskriminering rettet mot skeive, og at Bufdir siden 2015 har arbeidet for å øke kunnskapen om hatefulle ytringer. Kunnskapen skal bidra til utvikling av målrettede tiltak.

Kultur- og likestillingsdepartementet gir også driftsstøtte til den norske Stopp hatprat-bevegelsen. Stopp hatprat har som mål å gi unge mennesker og ungdomsorganisasjoner verktøy, kunnskap og ferdigheter som er nødvendig for å gjenkjenne hatprat og handle mot menneskerettighetsbrudd på nett.

I statsbudsjettet for 2023 bevilger regjeringa i tillegg én million kroner til Rosa kompetanse justis som arbeider for å øke kompetansen om hatkriminalitet og kjønns- og seksualitetsmangfold i justissektoren.

Regjeringa vil legge fram en handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold i 2023, som skal bidra til å bedre livskvaliteten til skeive, sikre deres rettigheter og bidra til større aksept for kjønns- og seksualitetsmangfold.

Buudir har fått i oppdrag å utrede en eventuell innføring av en tredje juridisk kjønnskategori. Det er innhentet en juridisk betenkning, og Buudir har utlyst et oppdrag om en samfunnsøkonomisk analyse. Den samlede utredningen skal etter planen være ferdig i mai 2023. Regjeringa vil vurdere veien videre når utredningen foreligger.

Regjeringa har også styrket tilskuddsordningen for kjønns- og seksualitetsmangfold med 15 millioner kroner i 2023. Tilskuddsordningen skal bidra til å støtte organisasjoner som arbeider overfor denne målgruppen. Som en del av denne styrkingen øker regjeringa driftsstøtten til Oslo Pride med én million kroner i 2023 til 2 millioner kroner totalt. I tillegg fikk Oslo Pride 650 000 kroner ekstra i 2022 til krisehåndtering og solidaritetsmarkeringen etter angrepet natt til 25. juni 2022.

Regjeringa har også satt ned en ekstremismekommisjon. Kommisjonen skal blant annet belyse framveksten av radikaliserings og ekstremisme i Norge i nyere tid, og hvordan dette kan forebygges bedre framover.

I Hurdalsplattformen slår regjeringa fast at vi vil øke innsatsen mot netthets. Regjeringa vurderer hvordan dette skal følges opp. Ytringsfrihetskommisjonen sin rapport, NOU 2022:9: En åpen og opplyst samtale, er sendt på bred høring med frist 16. januar 2023. Rapporten inneholder anbefalinger som er relevante for problemstillingene knyttet til hets og hatefulle ytringer. Regjeringa vil gå gjennom innspillene og vurdere hvordan anbefalingene skal følges opp. Disse innspillene vil inngå i oppfølgingen av punktet om netthets i Hurdalsplattformen.

SPØRSMÅL NR. 757

Innlevert 16. desember 2022 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 2. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvordan vil regjeringen finne ut om det skjer etnisk profilering i norsk politivirksomhet når hudfarge, etnisitet eller landbakgrunn ikke skal registreres i prøveordning med kvittering som politiet har iverksatt, og er det denne ordningen regjeringen og SV har bedt om?

BEGRUNNELSE:

5. desember iverksatte Oslo politidistrikt en prøveordning med kvittering til personer som stoppes og kontrolleres av politiet. Forsøksprosjektet har sammenheng med budsjettforliket som ble gjort mellom regjeringen og SV i fjor. Forut for regjeringens pilotordning, ble det igangsatt et forsøksprosjekt av Oslo politidistrikt under navn «Politikontroller i et diskrimineringsperspektiv». I et skriftlig spørsmål til justis- og beredskapsministeren om sammenhengen mellom regjeringens pilotordning og forsøksprosjektet til Oslo politidistrikt, svarte hun at arbeidet med pilotordningen er en del av arbeidet med forsøksprosjektet.

Bak kravet om en teknisk kvitteringsordning, har det hele tiden vært forventet at vi får en løsning som kan avdekke om det skjer etnisk profilering i politiets kontroller av personer. Enkelt personer og organisasjoner har i flere tiår reist spørsmål rundt etnisk profilering. I den sammenhengen har Norge ved to anledninger mot-

tatt internasjonal kritikk, henholdsvis fra den europeiske kommisjonen mot rasisme og intoleranse (ECRI) og FNs menneskerettighetsråd som i 2018 konkluderte med at politiet i Norge med sin ID-kontroll rent faktisk bedriver etnisk profilering. Senest i oktober i år kunne Likestillingombudet i rapporten «Kontroller uten kontroll» vise til at etniske minoriteter mangler tillit til politiet fordi de opplever å bli stoppet av politiet på grunn av deres hudfarge eller etniske bakgrunn. Det kommer også frem at særlig minoritetsgutter og menn som er samlet i grupper, og avhengig av deres klesstil, kan øke sannsynligheten for å havne i politiets søkelys. Informantene forteller at de opplever hyppige kontroller, og at de mener å ha sett at politiet behandler ulike grupper ulikt i gjennomføringen av kontrollen.

Prøveordningen som nå er iverksatt, skal vare fram til september 2023. Deretter skal forsøket evalueres. Ifølge politiet skal kvitteringen inneholde navn, fødselsdato, tid og sted samt hjemmel for kontrollen. I tillegg skal tjenestenummeret til den politiansatte som har utført kontrollen, føres opp. Derimot inneholder ikke kvitteringen opplysninger om hudfarge, etnisitet eller landbakgrunn slik OMOD og flere ber om.

Svar:

Pilotordningen som nå er iverksatt i Oslo politidistrikt skal gi kunnskap om hvordan en kvitteringsordning kan fungere i praksis, hvordan ordningen påvirker tilliten til politiet, og om og hvordan politiets arbeidsmetoder eventuelt bør justeres. Gjennom piloten vil vi få bedre grunnlag for å beslutte om og eventuelt hvordan en fremtidig permanent kvitteringsordning kan utformes.

Jeg er kjent med at flere av organisasjonene som har gitt innspill til arbeidet med pilotordningen ønsker at politiet registrerer hudfarge, etnisitet eller landbakgrunn for å kunne benytte ordningen til å vurdere om det skjer etnisk profilering. Opplysninger om etnisk opprinnelse og hudfarge tilhører imidlertid kategorien «særlige personopplysninger», som etter politiregisterloven § 7 bare kan registreres dersom det er strengt nødvendig ut fra

formålet med behandlingen. Registrering av slike opplysninger i testordningen reiser derfor krevende spørsmål, også om behovet for eventuell lovendring.

Ny kunnskap og nye vurderinger av statistikkbehov underveis i testperioden kan gi grunnlag for å justere ordningen. Som jeg viste til i mitt svar 27. juni 2022 på skriftlig spørsmål nr. 2420 fra representanten Aydar, har Oslo politidistrikt nedsatt en arbeidsgruppe med referansegruppe i tilknytning til arbeidet med pilotordningen. Etter det jeg forstår på Politidirektoratet, ønsker politiet å fortsette dialogen med arbeidsgruppen om inkludering av denne typen opplysninger underveis i testperioden. På nettsiden Kvitteringsordning – Politiet.no vil informasjon om piloten fortløpende bli oppdatert og oversatt til flere språk.

SPØRSMÅL NR. 758

Innlevert 16. desember 2022 av stortingsrepresentant Kim Thoresen-Vestre

Besvart 29. desember 2022 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

I etterkant av stortingsmelding nr. 32 (2000-2001), stemmer det at en like grundig evaluering av religionsfaget (KRL/RLE/KRLE) ikke er blitt gjennomført etter 2001, og hva vil statsråden evt. gjøre for å få fortgang i en ny grundig evaluering?

BEGRUNNELSE:

Stortingsmelding nr. 32 (2000-2001) er den siste evalueringa vi har av et fag som fortsatt kan anses som kontroversielt, av mange ulike grunner. Etter 2001 har faget byttet navn fra KRL, først til RLE og deretter til KRLE. Mens jeg gikk på barneskolen het faget Kristendom, men på ungdomsskolen fikk vi splitter nye KRL-bøker. Med overgang til RLE og KRLE, beholdt svært mange skoler KRL-bøkene og noen forlag endret bare fagtittel fra KRL til RLE på læreboka. Innholdet var identisk. På denne tida jobbet jeg som lærer og diskusjonen i skolens fagseksjon gikk høyløst.

En kunnskapsminister må vite hva som rører seg i fagene, og spesielt i et fag som KRLE. En evaluering er på sin plass, både for oppdateringen sin del men også for å luke ut metoder og innhold som ikke tåler dagens lys. Norge ble dømt for faget tilbake i 1997 av den europeiske

menneskerettighetsdomstolen. Til tross for navneendringen, har likevel lite skjedd. Dommen sier at målet om mangfold, likeverd og pluralisme ikke kan nås med fagets innretning og rammebetingelser. Det legges til grunn at religionene og livssynene må presenteres som kvalitativt likeverdige.

Det vi trenger å utstyre våre barn med er kunnskap om en variasjon og bredde av de forskjellige religionene og religiøse praksisene som finnes rundt i verden, og det at man kan leve helt fint uten en tro med forskjellige livssyn. Dette er kunnskap elevene trenger for å forhindre for mange misforståelser og for mye fremmedfrykt når man møter mennesker med en annerledes virkelighetsforståelse og andre religiøse tanker enn en selv.

Dette sammen med annen kunnskap i faget som er nødvendig for det demokratiske medborgerskapet gjør at dette er et viktig fag, både for å skape gode og informerte samfunnsborgere, men også for å forhindre rekruttering til ekstremisme, radikaliserings og fremmedfrykt. Siden målene for faget er såpass store, faget er såpass viktig og vi allerede en gang har endret det fordi vi brøt menneskerettighetene med det, så bør vi vite hva som foregår i faget. Uten en god evaluering siden 2001, så er det ikke grunnlag for å si at vi vet noe om faget.

Svar:

Det er ikke laget en stortingsmelding om religions- og livssynsfag tilsvarende Meld.St. 32 (2000-2001) som representanten viser til siden 2001. Høsten 2020 tok skolene i bruk fagfornyelsen og det nye læreplanverket (LK20/LK20S). Fagfornyelsen ble lagt fram for Stortinget gjennom Meld.St. 28 (2015-2016) og behandlet i Innst. 19 S (2016-2017).

Fagfornyelsen og Meld. St. 28 (2015-2016) bygger blant annet på evalueringen av Kunnskapsløftet, NOU 2014:7 og NOU 2015:8 om framtidens skole. I NOU 2014:7 gir utvalget et kunnskapsgrunnlag om fagene i skolen, inkludert religions- og livssynsfag.

Det nye læreplanverket er resultat av en svært åpen og involverende prosess. Lærere, pedagoger og andre fagfolk var sentrale i utviklingen av læreplanene, og det ble gjennomført flere innspillsrunder og høringer for de ulike fagene underveis i prosessen.

Et viktig mål med fagfornyelsen var å skape bedre sammenheng mellom fagene i skolen. Fagenes kompetansemål skal ses i sammenheng med hverandre og på tvers av fag. Det er blant annet innført tre tverrfaglige tema; demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring i fag der det er relevant.

I faget kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE) skal elevene lære om hvordan religioner og livssyn er viktige for mange mennesker. Det legges også vekt på eksis-

tensielle spørsmål. Det kan for eksempel handle om verdivalg, identitet, fysisk og psykisk helse, klodens framtid, dyrevelferd, livskriser og mestring av hverdagen. En viktig endring i KRLE er at faget ikke organiseres med utgangspunkt i verdensreligionene, men bygges opp tematisk med vekt på at elevene skal utforske og forstå.

Det pågår nå en uavhengig evaluering av fagfornyelsen, og det er satt av 50 millioner kroner til denne. Evalueringen styres av et eget programstyre som består av forskere og representanter fra partene i skolen og Utdanningsdirektoratet. Programstyret har inngått avtaler om fem prosjekter som vil evaluere ulike sider ved læreplanverket LK20/LK20S. Evalueringen vil også gi informasjon om læreplanen i KRLE, blant annet gjennom prosjektet fra UiO som skal studere hvordan fagfornyelsen realiseres i spesifikke fag. De ulike prosjektene vil til sammen gi en bred gjennomgang av hvordan det nye læreplanverket, inkludert læreplanen for KRLE tas i bruk i skolen.

Det er viktig at skolene nå får tid og tillit til å ta de nye læreplanene i bruk. Sett i lys av den overnevnte redegjørelsen og at vi gjennom fagfornyelsen nå ønsker å skape bedre sammenhenger mellom fagene, mener jeg det er lite hensiktsmessig å sette i gang en omfattende evaluering av et enkeltfag. Vi følger det nye læreplanverket gjennom evalueringen, og jeg mener vi nå må vente på resultatene fra denne før det eventuelt vurderes nye endringer.

SPØRSMÅL NR. 759

Innlevert 16. desember 2022 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 2. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Hvor store merutgifter knyttet til valuta planlegges dekket gjennom omprioriteringer fra, respektivt, kap. 1710, post 47, og kap. 1760, post 45, og tilsvarende for merutgifter til energi og drivstoff?

BEGRUNNELSE:

I debatt i Stortinget 13. desember uttalte statsråden at:

«Det er full kompensasjon for valutautslag knyttet til større investeringer. Det er riktig at det til sammen er nesten 1,5 milliarder. Det var jo lagt inn 345 millioner vel allerede i saldert budsjett for 2022, og så foreslo regjeringen ytterligere 339 millioner vel i revidert nasjonalbudsjett. Og da gjenstår det etter de siste anslagene, president, 799.19 millioner som da blir foreslått

bevilget nå i nysalderingen. Altså full kompensasjon for valutautslag knyttet til store investeringsprosjekter.»

Samtidig står følgende i Prop. 1 S (2022-2023) Forsvarsdepartementet, om merkostnader, herunder økte valutautgifter utover det som omfattes av valutakompensasjonsmodellen for store investeringsprosjekter:

«Ut over den foreslegne valutajusteringa, tilleggsføring, overføringer frå andre departement, og tekniske endringar er det også identifisert betydelege meirutgifter på om lag 1 449,8 mill. kroner. Meirutgiftene knytte til auka utgifter til energi-, drivstoff-, og valutaprisar utgjer til saman om lag 1 312,0 mill. kroner av dette. Meirutgiftene vert foreslått dekkja gjennom tverrprioriteringar innafor forsvarsbudsjettet. For at meirutgiftene ikkje skal få konsekvensar for den auka aktiviteten foreslår regjeringa at meirutgiftene primært vert dekkja gjennom om-

prioritering fra investering til drift, då i hovudsak frå investeringar over kap. 1710, post 47 og kap. 1760, post 45.»

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 16. desember 2022 med spørsmål fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes om hvor store merutgifter knyttet til valuta planlegges dekket gjennom omprioriteringer fra, respektivt, kap. 1710, post 47, og kap. 1760, post 45, og tilsvarende for merutgifter til energi og drivstoff.

Store materiellinvesteringsprosjekter er valutajustert med til sammen 1 483,963 mill. kroner i 2022. Regjeringen har i saldert budsjett 2022, revidert nasjonalbudsjett 2022 og nysalderingen av 2022-budsjettet foreslått merutgiftene til disse valutaendringene tilleggsbevilget på forsvarsbudsjettet. Tilsvarende er store materiellprosjekter

så langt foreslått valutajustert med en tilleggsbevilgning på 981,960 mill. kroner i 2023-budsjettet. For 2023 vil tilsvarende justering basert på valutautviklingen bli gjort i RNB og nysalderingen.

Når det gjelder merutgifter knyttet til valuta innenfor drift samt for energi og drivstoff ble disse i nysalderingen for 2022 (Prop. 18 S) og i budsjettforslaget (Prop. 1 S) dekket gjennom omdisponeringer fra investeringsposter. I tabellen under er det en oversikt over merutgifter som følge av valutasingninger innenfor drift og for energi og drivstoff, herunder hvilke poster midler er omdisponert fra. Gitt at regjeringen også foreslo omdisponeringer til disse formålene i 2023-budsjettet har jeg i tabellen også vist omprioriteringene for 2023, slik at det hele bildet for 2022 og 2023 fremgår. De nevnte om omprioriteringene fra kap. 1710, post 47, og kap. 1760, post 45, i 2022 og 2023, er fordelt slik:

(i hele 1000 kroner)			
2022	kap. 1710, post 47	kap. 1760, post 45	SUM
Merutgifter drivstoff	-105 674	-307 693	-413 367
Merutgifter energi	-231 856	-451 944	-683 800
Merutgifter valuta	-136 900	0	-136 900
Merutgifter drivstoff, energi, og valuta på kap. 1735, post 21	0	-77 676	-77 676
SUM			-1 311 743
2023	kap. 1710, post 47	kap. 1760, post 45	SUM
Merutgifter drivstoff	0	-400 000	-400 000
Merutgifter energi	0	-72 932	-72 932
Merutgifter valuta	0	-72 108	-72 108
SUM			-545 040

Fordelingen av merutgifter til drivstoff, energi og valuta på kap. 1735, post 21 i 2022 er gradert.

SPØRSMÅL NR. 760

Innlevert 16. desember 2022 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 22. desember 2022 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Har statsråden en oversikt over hvor mange kommuner som er unntatt fra plikten i § 7-2 b og med hvilken begrun-

nelse de har fått det, og finnes det en oversikt over hvor mange som har mistet sin koordinator, barnekoordinator, ikke fått individuell plan eller oppfølging rundt sine planer som følge av de midlertidige lovendringene?

BEGRUNNELSE:

Pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5c om rett til barnekoordinator trådte i kraft 1. august 2022. Allerede før loven om barnekoordinator trådte i kraft kom det midlertidige lovendringer på bakgrunn av det økte og antallet flyktninger som kommer. Lov om midlertidige endringer i lovverket som følge av ankomst av fordrevne fra Ukraina, gir unntak i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 7-2 b. Midlertidige unntak fra plikter, gir bla kommunene unntak fra:

- a. § 7-1 om individuell plan
- b. § 7-2 om koordinator
- c. § 7-2 a om barnekoordinator

Kommuner har store oppgaver med flyktningebosetting og oppfølging av alle som kommer særlig grunnet ukrainske flyktninger. I innst. 352 L (2021-2022) har regjeringspartiene betrygget oss om at:

«De foreslåtte lovhjemplene innebærer ikke at det skal gjøres unntak, men det åpnes for at det kan besluttes helt eller delvis unntak fra de konkrete plikt- og rettighetsbestemmelser som listes opp i lovhjemplene, hvis situasjonen tilsier det.»

Jeg er bekymret over at mange kommuner har unnlatt å opprette/opprettholde tjenestene, ordlyden i unntaket er både generell og føyende. Mange kommuner er under stort økonomisk press og står i tøffe prioriteringer. Det er vanskelig å forstå i hvilke situasjoner departementet kan gi forskrift om helt eller delvis unntak fra bestemmelsene.

SPØRSMÅL NR. 761

Innlevert 16. desember 2022 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 22. desember 2022 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Har Skatteetaten anledning til å innhente den samme informasjonen fra app-baserte persontransportsselskaper som de har fra tradisjonelle drosjesentraler, som oversikt over sjåføromsetning, og hva gjør regjeringen for å sikre at alle biler har taksameter som oppfyller kravene og slik sørger for at denne informasjonen finnes?

BEGRUNNELSE:

I et oppslag på DN.no fredag 16.12.2022 fremkommer sterke påstander om manglende kontroll med nye aktører i drosjenæringen i kjølvannet til de borgerliges frislipp av

Svar:

Som stortingsrepresentanten viser til, ble det etter forslag i Prop. 107 L (2021-2022) Midlertidige endringer i lovverket som følge av ankomst av fordrevne fra Ukraina, innført hjemmel for at det i forskrift kan gjøres helt eller delvis unntak fra enkelte plikt- og rettighetsbestemmelser i pasient- og brukerrettighetsloven (§ 2-5 d), spesialisthelsetjenesteloven (§ 2-5 d) og helse- og omsorgstjenesteloven (§ 7-2 b). Forskriftshjemplene er midlertidige og gjelder frem til 1. juli 2023.

Adgangen til å gjøre slike unntak skal være begrenset til situasjoner der det som følge av et høyt antall ankomster til Norge av personer fordrevet fra Ukraina, er nødvendig å foreta omstillinger eller prioriteringer for å bidra til å sikre at helse- og omsorgstjenestens kapasitet ikke overskrides.

Departementet har så langt ikke sett behov for å fastsette slik forskrift hvor det gjøres helt eller delvis unntak fra en eller flere av de oppregnede plikt- og rettighetsbestemmelsene i pasient- og brukerrettighetsloven, spesialisthelsetjenesteloven eller helse- og omsorgstjenesteloven. Det er derfor ikke adgang for den enkelte kommune eller spesialisthelsetjenesten til å gjøre unntak fra de plikt- og rettighetsbestemmelser som representanten viser til i sitt spørsmål.

bransjen forrige stortingsperiode. Det er de nye såkalte plattformsselskapene som trekkes frem.

Tidligere skattekrimsjef Jan Egil Kristiansen slår alarm og beskriver situasjonen slik:

«Denne bransjen er mye verre enn budbilbransjen. Det er cowboytilstander».

Drosjesentraleier Jarle Kanaris hevder på sin side følgende: «Løyvehavere som ikke har taksameter og ikke er tilknyttet drosjesentraler har store muligheter for å unndra millioner av kroner i skatt og merverdiavgift når de kjører for app-selskapene. Det finnes ikke lenger noen kontrollmekanismer som fanger opp disse personene, nå når det ikke lenger er plikt til å være tilknyttet sentral.»

I korrespondanse mellom hans selskap Bytaxi og Skatteaten skriver sistnevnte, ifølge avisen, at de «ikke får fullstendige opplysninger via tredjepartsrapportering» og at hver enkelt løyvehaver nå må gi opplysninger i sin egen skattemelding.

Hvis dette er et korrekt bilde av den nye virkeligheten, er det svært alvorlig. Kontrollen med næringen er i så fall satt flere tiår tilbake. Men siden Skatteaten er tilbakeholdne i sine kommentarer og ikke svarer direkte på avisens spørsmål, er det imidlertid uklart hva fakta i saken er. Derav dette spørsmålet til ministeren.

Opprydningen i jukset og den svarte økonomien i drosjenæringen på 2000-tallet var et langvarig arbeid over flere år, hvor både Skatteaten, politiet, mediene og seriøse aktører i bransjen spilte en viktig rolle. Leilighet gjør tyv, heter det i et gammelt norsk ordtak. Med et sverdslag har frislippet tilsynelatende satt oss tilbake til situasjonen før opprydningen, med utstrakt mulighet for juks og svarte penger.

I forkant av frislippet, mens Uber ulovlig etablerte seg i Norge, ble det avdekket svært mye svart omsetning hos sjåførene deres. Et tresifret antall ble ilagt straffeskatt. Med en mangedobling av antall biler, både for Uber og andre såkalte plattformsselskaper, er det grunn til å frykte en mangedobling av slike problemer.

Kilde:

<https://www.dn.no/digitalisering/tidligere-skattekrimsjef-om-taxibransjen-det-er-cowboystilstander/2-1-1370905>

Svar:

Svaret er utformet i samarbeid med finansministeren.

Alle drosjer skal være utstyrt med godkjent taksameter. Bokføringspliktige som driver drosjenæring skal registrere kontant- og kredittsalg ved bruk av taksameter som tilfredsstillende kravene i taksameterforskriften.

Disse kravene gjelder for alle som driver drosjevirk-somhet, uavhengig av om de er tilknyttet en tradisjonell drosjesentral, andre typer formidlere eller ikke er tilknyttet formidler.

Det er bare tillatt å bruke taksametre som er installert i henhold til gjeldende bestemmelser, og som har gyldig samsvarsvurdering fra Justervesenet. I tillegg skal Justervesenet ha kontrollert og godkjent installasjonen av taksameteret og påkrevd tilkobling, eller løyvehaver må kunne dokumentere at installasjonskontroll er rekvirert. Justervesenet fører tilsyn med taksametre som brukes som grunnlag for beregning av økonomiske oppgjør.

Alle drosjeløyvehavere er selvstendig næringsdrivende og har, på samme måte som andre næringsdrivende, plikt til å rapportere inntjening til skattemyndighetene. I tillegg er drosjenæringen underlagt tredjepartsrapportering til skattemyndighetene. Alle formidlere av drosjetjenester skal rapportere til skattemyndighetene etter skat-

teforvaltningsloven. Formidlere av drosjetjenester skal rapportere opplysninger fra skiftklappen for løyvehavere som er tilknyttet virksomheten. Det skal blant annet gis opplysninger om omsetning og kjørte og besatte kilometer.

Regelverket skiller ikke mellom drosjesentraler og andre typer formidlere, og det gjelder ikke noe fritak fra opplysningsplikten for applikasjonsbaserte selskaper. Andre formidlere enn drosjesentraler har likevel ikke den samme tilgangen til taksameteret som det drosjesentralene har. De er derfor avhengige av medvirkning fra løyvehavere for å oppfylle opplysningsplikten.

Skattemyndighetene har mottatt opplysninger for inntektsåret 2021 også fra andre formidlere enn drosjesentraler.

Fra 1. januar 2023 vil regjeringen innføre tiltak for å styrke seriositeten i drosjenæringen. Vi gjeninnfører krav om løyvegaranti, og taklykt blir obligatorisk for alle drosjer. I tillegg skal alle løyvehavere, før oppstart av virksomhet, dokumentere overfor løyvemyndighetene at godkjent taksameter er installert i drosjen. I tillegg vil Samferdselsdepartementet, om kort tid, fremme en proposisjon for Stortinget med forslag om å gjeninnføre kravet om fagkompetanse for drosjeløyvehavere.

Regjeringen har videre oppnevnt et offentlig utvalg som skal foreta en helhetlig gjennomgang av drosjereguleringen. Målet med gjennomgangen er å identifisere tiltak som sikrer et godt drosjetilbud i hele landet. Utvalget skal også vurdere hvilke krav som bør stilles for å sikre en seriøs drosjenæring som bl.a. bidrar til hvit økonomi, og tiltak for å sikre kontroll og tilsyn med næringen.

Utvalget skal bl.a. vurdere om det er behov for å sette ytterligere krav til taksametersystemet og bestillingssystemet for drosjer, herunder om det er behov for ytterligere tiltak for å sikre tilstrekkelig informasjon for å fastsette skattegrunnlag.

SPØRSMÅL NR. 762**Innlevert 16. desember 2022 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen****Besvart 3. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

NRK har i flere reportasjer stilt spørsmål ved bremsekontrollene for vogntog.

Hvordan vil regjeringen følge opp avdekkingen av potensielt mangelfulle kontrollmetoder, og er det aktuelt å teste ut andre kontrollmetoder i tillegg til dagens?

BEGRUNNELSE:

NRK publiserte en Brennpunkt-dokumentar 12. oktober ("Kollisjon") og tilhørende reportasje på nett ("Har varslet om dårlige bremsekontroller i 20 år"). I etterkant er dokumentaren fulgt opp med flere saker og en ny, stor reportasje 8. november ("De livsfarlige feilene").

I artikkelserien fremgår det at kjøretøy som egentlig har gode nok bremses, risikere å bli underkjent og lastebiler dermed påført store verkstedregninger etter kontroll. Samtidig kan kjøretøy med bremses som egentlig trenger utbedring, bli godkjent med tilhørende risiko for ulykker.

Stridens eple er såkalte rulleprøvere og hvorvidt de er gode nok som kontrollmetode for vogntog.

NRK har blant annet selv testet slike rulleprøvere ved ulike verksteder, som det fremgår av Brennpunkt-dokumentaren. I tilhørende reportasje fremstiller NRK resultatene slik:

"Vi leide en lastebil som noen dager tidligere hadde blitt avskiltet etter EU-kontroll, blant annet på grunn av svake bremses.

I løpet av én formiddag fikk vi gjennomført kontroller på tre forskjellige og tilfeldige verksteder i Stavanger-området. Verkstedene kjente ikke til hverandre eller hensikten med testene våre.

Resultat: Alle målingene ble forskjellige.

Ifølge målingene fikk bilen bedre og bedre bremses i løpet av dagen, uten at noe som helst hadde blitt fikset.

Den dårligste målingen viste at lastebilen ville trengt 41 meter å stoppe ved kraftig bremsing i 60 kilometer i timen. Så svake bremses betyr avskilting.

I den beste testen var bremselengden tilsvarende 21 meter - godt innenfor godkjent verdi."

Av svarene til NRK fra SVV, fremgår det at SVV ikke er interessert i å utforske andre kontrollmetoder.

SVV bekrefter også at de blant annet ikke kontrollerer fordelingen av bremsekraft mellom bil og tilhenger, som ved feil i verste fall kan føre til at hengeren slår ut til siden. SVV sier at det er sjåførens ansvar å påse at alt er i orden. De viser til at de ikke har kontrollmetoder for dette og at de ikke utvikler slike.

Da er det av interesse om dette også er regjeringens politikk, eller om regjeringen nå tar noe initiativ overfor SVV.

Svar:

Som jeg svarte Stortinget i spørretimen 30. november 2022 på spørsmål nr. 4 fra representanten Bård Hoksrud om samme tema, har Statens vegvesen fagansvaret for kjøretøyforvaltning i Norge. Vegvesenet mener at rullebremseprøver, som benyttes i dag, er den beste metoden for å kontrollere bremses på tunge kjøretøy.

Statens vegvesen opplyser at de er åpne for å vurdere andre kontrollmetoder, men at internasjonalt regelverk og europeiske standarder må ligge til grunn for kontrollmetodene som skal benyttes. Dersom alternative kontrollmetoder skal utforskes, må de tilfredsstillende regelverket som til enhver tid gjelder, samtidig som de må være samfunnsøkonomisk fornuftige å innføre.

Det er bred faglig enighet internasjonalt om at rullebremseprøver er den beste metoden for å kontrollere bremses på tunge kjøretøy. De store bransjeorganisasjonene i Norge stiller seg også bak bremseprøvere som kontrollmetode.

Statens vegvesen opplyser at de i samarbeid med bransjen har jobbet målrettet med å få løst utfordringene knyttet til bruk av rullebremseprøvere. Det har blant annet resultert i at det nå stilles strengere tekniske krav til måleutstyret enn tidligere. I 2014 ble det innført akkreditert kalibrering av bremsetestere. Det er også innført krav til opplæring og personlig godkjenning av alle som skal utføre EU-kontroll. Erfaringen fra bransjen og transportører tilsier at kontrollresultatene har blitt mye bedre, selv om metoden fortsatt kan gi noen mindre variasjoner. Dette er både bransjen og Statens vegvesen godt kjent med.

Kontroll av bremses består av en rekke ulike kontrollpunkter der bruk av rulleprøver er ett av disse. I tillegg blir blant annet koblingspunktene mellom bil og henger og tilhørende ledninger/kabler kontrollert både på EU-kontroll og når kjøretøy blir kontrollert langs veg. Det kontrolleres også at bilen ikke gir feilmeldinger for bremsesystemet, inkludert varselampes for ABS/EBS. Slike feil kan medføre at bremsekraftfordelingen mellom bil og tilhenger er feil. Hvis feil avdekkes, må de utbedres.

Slik tungtransporten fungerer i dag, byttes tilhenger i mange tilfeller flere ganger om dagen. Derfor har alltid sjåføren plikt til å sørge for at kjøretøyet er koblet riktig

sammen, og at det ikke vises feilmeldinger på bremsesystem.

Bremsekontroller som blir gjennomført av Statens vegvesen eller i EU-kontroll på et godkjent verksted, vil avdekke alvorlige bremsefeil. Statens vegvesen opplyser at det hver uke blir luket ut flere tunge kjøretøy fra trafikken på grunn av slike feil.

Som jeg sa i Stortinget 30. november er det likevel viktig at vi, også på dette viktige området i trafiksikkerhet-

sarbeidet, jobber for stadig å bli bedre. Samtidig må vi ta hensyn til at svært mye av tungtrafikken er internasjonal, og at løsningene på dette området derfor i stor grad også må søkes internasjonalt.

Det er derfor viktig at Statens vegvesen, innenfor det internasjonale rammeverket, fortsetter å forbedre kontrollmetodene.

SPØRSMÅL NR. 763

Innlevert 18. desember 2022 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 22. desember 2022 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva koster en asylsøker, uten gyldig grunn til opphold, i gjennomsnitt fra ankomst til utreise?

BEGRUNNELSE:

Mange asylsøkere som kommer til Norge viser seg å være velferdsmigranter som ikke har rett på opphold. Dette påfører norske skattebetalere betydelige kostnader og det er derfor av interesse å få mer eksakte tall.

Svar:

Ankomster av asylsøkere som senere får endelig avslag på søknaden om opphold vil føre til kostnader over en rekke poster på statsbudsjettet. Det vil påløpe kostnader til blant annet saksbehandling i utlendingsforvaltningen, for opphold i asylmottak og for retur.

Vi har ikke beregninger som gir en god oversikt over de totale gjennomsnittskostnadene per person. Det er derimot mulig å få en oversikt over enkelte gjennomsnittskostnader dersom det tas utgangspunkt i at kostnadene knyttet til personer som får avslag likner på kostnadene knyttet til andre asylsøkere. Det koster f.eks. om lag 40 000 kroner å behandle en asylsak i førsteinstans, dette inkluderer kostnader til registrering, tolk, intervju og saksbehandling. For personer som får avslag på en asylsak er det vanlig at saken behandles i Utlendingsnemnda. Saker som behandles i utlendingsnemnda koster om lag 50 000 kroner i snitt. Det er viktig å være oppmerksom på at ikke alle som får avslag klager. Videre vil det i noen saker skje at et negativt vedtak omgjøres til en innvilgelse i forbindelse med klagebehandlingen.

Utgiftene til å innkvartere en person i asylmottak for en asylsøker som bor på en ordinær mottaksplass er om lag 200 000 per år. Dette inkluderer innkvartering, tilskudd til vertskommunen og økonomiske ytelser. Det er stor variasjon i hvor lenge en asylsøker som ikke får innvilget saken sin oppholder seg i mottak, og dermed også stor variasjon i kostnadene. Noen reiser etter kort tid før saken er ferdigbehandlet, mens andre blir boende i mottak med endelig avslag over svært lang tid.

Av de som forlater asylmottaket og ikke har fått innvilget en tillatelse er det noen som returnerer på egenhånd eller assistert til hjemlandet, noen blir uttransportert med tvang og noen forlater mottaket uten å melde fra om hvor de har reist. Kostnadene vil dermed variere svært mye i slike situasjoner.

SPØRSMÅL NR. 764**Innlevert 18. desember 2022 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 2. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva er anslaget for antallet som oppholder seg illegalt i Norge?

BEGRUNNELSE:

Da Norge ikke har lukkede asylmottak vet vi at mange forsvinner fra mottakene, gjerne etter de har fått avslag. Noen har sannsynligvis reist ut av landet, men det er også grunn til å anta at mange velger å oppholde seg illegalt i Norge. Dette utgjør en sikkerhetsutfordring for Norge og dette er da i stor grad personer som må livnære seg gjennom kriminelle handlinger. Derfor er det av interesse å få et anslag på hvor mange en antar oppholder seg illegalt i Norge, både folk som kom via asylsystemet, men også andre som oppholder seg illegalt i Norge.

Svar:

Personer som oppholder seg i Norge uten å ha lovlig opphold fordeler seg grovt sett på to hovedgrupper: den ene gruppen består av personer som er kjent for norske myndigheter, blant dem personer som har fått et ende-

lig vedtak og pålegg om å forlate Norge, mens den andre gruppen består av utlendinger som myndighetene ikke har kjennskap til at befinner seg i landet inntil de eventuelt oppdages i forbindelse med en eller annen form for kontroll. Politidistriktene arbeider målrettet – både erfarings- og etterretningsbasert – med å avdekke personer som oppholder seg ulovlig i Norge.

Politidirektoratet opplyser at man ikke har gode metoder for å fastslå med sikkerhet hvor mange som oppholder seg ulovlig i Norge til enhver tid. Tidligere anslag (med feilmargin) fra blant annet SSB estimerte at det oppholdt seg ca. 18 000 utlendinger uten lovlig opphold i Norge i 2006. En tilsvarende rapport fra Oxford Research (med feilmargin) fra 2010, anslo at det den gang oppholdt seg ca. 18 100 utlendinger med ulovlig opphold i Norge.

Politiet har sikre tall for utreisepliktige utlendinger med endelig negativt asylvedtak. Per 1. desember 2022 var dette 1657 personer. Disse jobber norske myndigheter systematisk med å få returnert. Direktoratet opplyser for øvrig at erfaringen er at svært mange forlater Norge ved et endelig avslag på søknad om opphold, men på en slik måte at utreisen ikke blir registrert.

SPØRSMÅL NR. 765**Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen****Besvart 21. desember 2022 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvor mange ganger, sortert på år, Skatteetaten har bedt om opplysninger fra Emiratene i tråd med OECDs informasjonsutvekslingsavtale (Exchange of Information on Request) fra 2010 og fram til i dag?

BEGRUNNELSE:

Gjennom media er det avslørt at norske skattebetalere ikke har ført eiendommer i Dubai på selvangivelsen og at personer dømt, etterlyst eller tiltalt for alvorlige straffbare

forhold i Norge er registrert med eiendom der. Slik jeg forstår det gir avtaleverket mulighet til å etterspørre opplysninger om blant annet inntekter, formue og skatt, og dermed har skatteetaten mulighet til å kartlegge verdier blant norske borgere i Emiratene. Hvis dette ikke er mulig, imøteser jeg gjerne vurderinger knyttet til oppfølging av tematikken.

Svar:

Norge har inngått to avtaler med De Forente Arabiske Emirater som kan gi norske skattemyndigheter tilgang til

opplysninger fra Dubai og de øvrige emiratene i De Forente Arabiske Emirater.

Den ene avtalen gjelder utveksling av opplysninger etter anmodning, og gir skattemyndighetene mulighet til å utveksle opplysninger som er relevante for skattleggingen i avtalestatene. Avtalen gjelder skatter av enhver art og omfatter dermed både inntekts- og formueskatt i Norge.

Skattemyndighetene i Norge og De Forente Arabiske Emirater har i tillegg mulighet til å yte hverandre bistand i skattesaker i medhold av OECD/Europarådets multilaterale konvensjon om gjensidig administrativt samarbeid i skattesaker (multiavtalen). Avtalen gjelder utveksling av opplysninger etter anmodning, men gir i tillegg grunnlag for automatisk og spontan utveksling av skatteopplysninger. Samarbeidet mellom de to statenes skattemyndigheter er også utvidet til å omfatte automatisk utveksling av finansielle kontoopplysninger og land-for-land rapporter.

Norske skattemyndigheter har sendt totalt 12 bistandsanmodninger til De Forente Arabiske Emirater fra 2017-2022, fordelt som følger:

2017: 3
2018: 1
2019: 5
2020: 3
2021: 0
2022: 0

Skattemyndighetene kan bare innhente og utveksle opplysninger som er «overskuelig» relevante for fastsetting og innkreving av de skatter avtalen gjelder for. Opplysningene det anmodes om, må være knyttet til en pågående skattesak.

Regjeringen jobber aktivt for økt åpenhet og administrativt samarbeid på tvers av landegrensene. Internasjonalt samarbeid er viktig for å sikre at skattemyndighetene har nødvendig verktøy for å fastsette riktig skatt og håndheve nasjonal skattelovgivning. Norge er derfor en aktiv deltaker i det internasjonale arbeidet for å øke åpenheten og styrke det administrative samarbeidet på skatteområdet.

SPØRSMÅL NR. 766

Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 22. desember 2022 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvordan vil ministeren sørge for at rassikring blir en prioritert oppgave fremover og hva mener han konkret kan gjøres for ei bygd som nå etter ulike vedtak om at veien er for farlig til å kjøres på står i en umulig situasjon, bør folket flytte eller finnes det muligheter som både på kort og lang sikt kan gjøre denne veien trygg for all ferdsel, slik at både buss, taxi hjemmetjeneste og renovasjon kan bli utført hos Myrlands befolkning, tilbud andre tar som en selvfølge?

BEGRUNNELSE:

En av Norges farligste veier, rasfarlige Myrlandsveien, er nå i ferd med å isolere ei heil bygd i Flakstad kommune i Lofoten. Bygda har bare 15 innbyggere, men nå har bygdas innbyggere, mange av dem eldre, mistet sine muligheter til å gjøre nødvendige ærender som å gå på butikken, oppsøke helsehjelp/apotek. Taxi nekter persontransport, de sier veien er for farlig for sine sjåførere, hjemmetjenester gir ikke, kommune har vedtatt å ikke gi tilbud om hjem-

mesykepleie og hjemmehjelp til befolkning på Myrland. Bussen blitt varig innstilt. Det siste er at renovasjonsselskapet også har meldt fra om at det ikke ble hentet avfall på Myrland på grunn av rasfare. Tilsammen gjør disse enkeltstående «vedtakene» bygda ulevelig for folket som bor der. En ting er den rasfarlige veien, en annen ting er jo at en ikke får gjort nødvendige ærender, dagliglivets nødvendigheter, som handling, apotek, helsetilbud etc. Også vanlige ting som folk gjør, som kafé, besøke familie og venner og benytte seg av kulturelle tilbud har blitt umulig.

Veien er fylkeskommunal, men er ikke prioritert før i neste planperiode.

Svar:

Når det gjelder den konkrete strekningen i Flakstad kommune i Nordland fylke vil jeg vise til at dette er en fylkesvei. Det er derfor Nordland fylkeskommune som har ansvaret for veien, og som står nærmest til å vurdere eventuelle tiltak som kan sikre trafikantene som ferdes på veien mot skred. Jeg ønsker derfor ikke å gå nærmere inn

på hvilke tiltak fylkeskommunen bør gjennomføre i det konkrete tilfellet.

Jeg vil likevel vise til at Samferdselsdepartementet generelt prioriterer høyt å sikre veiene våre mot skred. Staten skal ta ansvaret for riksveiene og fylkeskommunene følger opp sitt ansvar for fylkesveiene. Stortinget har bedt regjeringen utarbeide en nasjonal gjennomføringsplan for skredsikring av alle riks- og fylkesveier med høy

og middels skredfaktor. Dette har vi også med i Hurdal-splattformen, noe som er et tydelig signal om hvor viktig skredsikring er for denne regjeringen. Oppdraget om å sette i gang med arbeidet med en gjennomføringsplan er gitt Statens vegvesen, som skal koordinere arbeidet i samarbeid med fylkeskommunene. Sammen skal de lage en skredssikringsplan for hele Norge. Den skal være ferdig i løpet av 2023.

SPØRSMÅL NR. 767

Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad

Besvart 30. desember 2022 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Vil regjeringen åpne for at de som allerede har fått tilsagt om prosjektmidler til utredning av bygging av heis også vil kunne få tilsagt til selve byggingen, og vil regjeringen gjøre en ny vurdering av behovet for heistilskuddet?

BEGRUNNELSE:

I Statsbudsjettet for 2023 (kommunaldepartementet) skriver regjeringen at de vil avvikle tilskudd til heis og tilstandsvurdering for å frigjøre midler til tiltak som kommer flere til gode. Tilsagnsrammen reduseres fra 55,6 mill. kroner til null fra 2023, men det vil være utbetalinger av tilskudd til heis i 2023 og 2024 knyttet til tilsagn som er gitt tidligere år.

Borettslag som har en stor andel eldre og mangler heis har kunnet søkt Husbanken om tilskudd. Dette har ført til mange kan bo lengre hjemme, eventuelt ikke flytte for å finne seg ny bolig. For mange eldre vil det ikke være økonomisk mulig å finne en ny bolig. For de som bor i bygg uten heis kan denne tilskuddsordningen være avgjørende for om de kan få finansiert heis. For å få tilskudd vil de fleste kunne søke om prosjektmidler for utredning av bygging av heis. Dette kan du motta i år 1. Så kan du neste år søke om tilskudd til selve bygging.

Kommunene er i dag i en situasjon der de planlegger morgendagens eldreomsorg. Det er viktig at flest mulig kan bo i egen bolig lengst mulig. Universell tilrettelegging er en av nøkkelfaktorer for dette. Her kan kommunene komme i en situasjon der mangel på heis fører til at rullestolbrukere, eldre med redusert framkommelighet må flyttes i kommunale bolig/institusjon. Og for mange av de det gjelder så er dette mennesker med lav pensjon.

Svar:

I statsbudsjettet for 2023 er tilskot til prosjektering og installering av heis avvikla. Det inneber at Husbanken berre vil utbetale på tidlegare gitte tilsegn i 2023, og det er ikkje løyva midlar til nye tilsegn. Det vil difor ikkje være mogleg å gi tilsegn til installering av heis til nye prosjekt, sjølv om dei har fått midlar til utgreiing.

Det er fleire grunner til at tilskotet vert avvikla. Å etterinstallere heisar i eksisterande bustadbygg er kostbart. I fjor ga Husbanken 46 millionar kroner i tilskot til heis, og det resulterte i berre 24 heisar. Reguleringa i byggtknisk forskrift krev òg at nye blokker med tre eller fleire etasjar skal byggjast med heis. Det er det viktigaste bidraget til eit auka tilbod av bustadar med heis. Dei siste åra er det bygd nye bustadar som er eigna for at eldre kan bu lengst mogleg heime, i ulike deler av landet. I løpet av det siste tiåret har vi fått meir enn 100 000 fleire bustadar i bygg med heis.

Det er ei viktig problemstilling representanten løfter fram. Eg vil i den samband vise til at regjeringa har varsla ei eiga stortingsmelding frå Helse- og omsorgsdepartementet om ei bu trygt heime-reform, der bustadtilpassing er eitt av temaa. Meldinga skal etter planen leggjast fram for Stortinget i løpet av 2023.

SPØRSMÅL NR. 768**Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 5. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Når kan vi forvente at regjeringens arbeid med å frikoble prisen på rimelig, fornybar energi i Norge fra dyr fossil energi på kontinentet og i Storbritannia legges fram for Stortinget?

BEGRUNNELSE:

Dagbladet skriver 19. desember at regjeringen jobber, på tvers av departementer, med en løsning for hvordan strømprisene i Norge kan kobles fra prisene i Europa. I dag får norsk vannkraft, som er rimelig å produsere, svært mye prissmitte av gassprisene i Europa. Folk og næringsliv får ikke fordel av at vi har kraftoverskudd på rimelig, fornybar energi lengre.

Konkret skriver Dagbladet at regjeringens mål er å skape et eget prisområde for strømmen som eksporteres. Dette kan innrettes på flere måter, men handler i realiteten om å lage et toprissystem der målet er å eksportere til europeisk markedspris og så få egne priser innen prisområdene i Norge.

Svar:

Strømprisene er for høye og regjeringens klare mål er å få prisene ned. Strømstøtteordningen til husholdningene og støtteordninger til industri og næringsliv avhjelper her og nå. Fra januar til november 2022 er det utbetalt om lag 24,1 mrd. kroner i strømstøtte til norske husholdninger. Dersom vi tar utgangspunkt i estimerte strømpriser for desember, kan den totale summen som blir utbetalt i år bli på om lag 33 mrd. kroner.

Det finnes dessverre ingen raske og enkle løsninger på energisituasjonen i Europa. De høye energiprisene skyldes knapphet på energi og det eneste som vil hjelpe på sikt for å få prisene ned er å sørge for mer kraftproduksjon, mer nett og mer effektiv bruk av kraften. Det er regjeringen i gang med. Blant annet har vi gjenåpnet konsesjonsbehandlingen for vindkraft på land, energiforvaltningen er styrket med over 100 millioner i kommende års statsbudsjett, og regjeringen vil lyse ut de første områdene for havvind på norsk sokkel i løpet av første kvartal i 2023.

Energiforsyningen vår er knyttet sammen med tilsvarende hos våre nærmeste naboer, og vi opplever felles utfordringer. Likevel er forsyningssikkerheten i Norge god, og støtteordningene bidrar til å avhjelpe en vanskelig situasjon.

EU nå ser på muligheter for å reformere kraftmarkedet, ikke minst for å sikre at markedet også fungerer på lengre sikt hvor det europeiske kraftsystemet vil få et stadig større innslag av uregulerbar, fornybar kraft. Norge vil bidra inn i denne prosessen på egnet måte for å ivareta norske interesser. Men uavhengig av prosessene i EU vil regjeringen også gjøre våre egne vurderinger på selvstendig grunnlag. Regjeringen vil i løpet av kort tid nedsette et offentlig utvalg som skal utrede ulike forhold ved prisdannelsen for strøm. Utvalget skal se på og vurdere ulike modeller som kan bidra til mer stabile og forutsigbare strømpriser som samtidig sikrer investeringer i fornybar energi. Utvalget skal se på disse modellene innenfor handlingsrommet i EØS-avtalen og et fortsatt sterkt energisamarbeid. Jeg mener det ikke vil være i Norges interesse å svekke samarbeidet med europeiske naboer i situasjonen vi nå står oppe i.

En utredning av strømmarkedet som nevnt ovenfor vil gi bedre grunnlag for å ta gode beslutninger om strømpolitikken og hvordan vi kan sikre strømpriser på et rimelig nivå i fremtiden, herunder hvordan ulike modeller for prisdannelse vil påvirke kraftflyten mellom ulike prisområder. Det endelige mandatet til utvalget vil utformes etter at energikommisjonen har levert sin utredning 1. februar 2023.

SPØRSMÅL NR. 769**Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 2. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden garantere at den nye ordningen for strømstøtte til folk som bor i fritidsboliger vil bli praktisert likt og rettferdig, uavhengig av hvilken kommune man er bosatt i?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av endringer i strømstøtneadsloven vedtok enstemmig Storting at folk som bor fast i fritidsbolig, uten å disponere annen bolig, skal motta strømstøtte på lik linje med andre husholdninger. Nå har reguleringsmyndigheten for energi (RME) kommet med en anbefaling om en søknadsbasert ordning, der de blant annet omtaler kommunene som en mulig søknadsinstans. Spørderen frykter at dette kan føre til ulik

og byråkratisk praktisering av noe som i virkeligheten er svært enkelt for nettselskapene å endre på.

Svar:

Jeg jobber nå med å følge opp anmodningsvedtak nr. 160 fra Stortinget om å vurdere «hvordan husholdninger som reelt sett har fast bopel i bolig registrert som fritidsbolig – og ikke eier eller disponerer annen bolig – kan omfattes av strømstøtteordningen».

I vurderingen som gjøres ser jeg nærmere på hvordan vi best mulig kan målrette ordningen, samtidig som hensynet til å hindre omgåelse av regelverket ivaretas. Et viktig hensyn er at strømstøtneadsordningen i så stor grad som mulig praktiseres likt og rettferdig for alle landets innbyggere, uavhengig av i hvilken kommune husholdningen befinner seg.

SPØRSMÅL NR. 770**Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Kathy Lie****Besvart 4. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Agderposten har nylig i flere oppslag dokumentert at det foreligger såkalte «Brudd på bistandsplikten», fra Bufetat Sør overfor barn og ungdom under barnevernet. Konkret kan dette innebære at ungdom overlates til seg selv uten et sted å bo.

Hva vil statsråden gjøre for å skaffe seg en oversikt over omfanget, hva tenker statsråden bør iverksettes av strakstiltak for å unngå at ungdom «settes på gata», og hva vil statsråden gjøre for å sikre at Bufetat og den offentlige barneverntjenesten er godt nok rustet?

BEGRUNNELSE:

Det er gledelig at det er et flertall på Stortinget for å be regjeringen om å sikre ideelle virksomheter i barnevernet langsiktige avtaler med det offentlige og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023 legge

fram en plan for å fase ut store kommersielle aktører fra barnevernet. For at dette skal fungere er vi avhengige av å bygge opp det offentlige barnevernet til å håndtere utfordringene de vil møte.

I tillegg til nevnte sak dokumentert i Agderposten har Aftenposten i en lengre dokumentarserie avslørt hvordan psykisk syke barn blir kasteballer mellom barnevern og helsevesen. Disse sakene skaper usikkerhet og bekymring om barnevernets kapasitet og kompetanse. Dette er selvfølgelig mest alvorlig for barna det gjelder, men det er også uheldig for samfunnets tillit til barnevernet.

For å sikre de mest utsatte barna er det helt nødvendig at det offentlige er godt nok skikket og utrustet til å ta hånd om disse barna, i tillegg til at den samordnende etaten har god nok kapasitet og kompetanse til å utføre dette viktige oppdraget.

Svar:

Som grunngeving for spørsmål nr. 770 viser representanten òg til Aftenposten som har dokumentert at psykisk sjuke barn blir kasteballar mellom barnevern og helsevesen. Representanten meiner begge sakene skaper uvisse og bekymring om kapasiteten og kompetansen i barnevernet.

Eg deler bekymringa til representanten over dei forholda som Agderposten omtalar. Eit barn som barnevernet har overtatt omsorga for skal ikkje bli overlaten til seg sjølv utan ein stad å bu. Bufetat har plikt til å gi bistand i saker der kommunen ber om det, for å ta vare på barn i sårbare situasjonar.

Brot på bistandsplikt blir definert og avgjort av statsforvaltar etter klage frå kommunen, der kommunen klager på at den ikkje har fått forsvarleg teneste eller teneste innan rimeleg tid. Både Bufetat og kommunane kan gjere eigne vurderingar om at eit tilbod ikkje er levert i samsvar med bistandsplikten. Desse vurderingane om brot på bistandsplikten vil ikkje alltid bli registrert hos statsforvaltarane.

Bufdir får rapportering om brot på bistandsplikten kvar tertial. Per 2. tertial var det totalt rapportert om to brot på bistandsplikten frå statsforvaltar, eit frå Region øst og eit frå Region vest. Bufdir får ny rapportering for heile 2022 i samband med årsrapportering 31. januar.

Direktoratet opplyser at dei likevel er kjend med at regionane dei siste månadene har hatt større utfordringar med å oppfylle bistandsplikten, spesielt på akuttområdet, og særleg for barna som har behov for hjelp i grensesnittet mellom barnevern, psykisk helse og kriminalomsorg. Bufdir har informert meg om at Bufetat følgjer med på situasjonen, og at kommunale barnevernsleiarar, statsfor-

valtarar, barneverns- og helsenemnder og politiet er orientert om situasjonen.

Eg har i 2022 hatt eit møte med leiinga i Bufdir om bistandsplikten, og det er satt opp eit møte i slutten av januar for å følgje opp utviklinga i omfang av brot på denne. Eg vil i møtet be Bufdir om ein oversikt og gjennomgang av korleis bistandsplikta blir følgd opp i dei ulike regionane. Eg vil òg be Bufdir vurdere behov for nye tiltak for å hindre at barn blir overlatne til seg sjølv. Særskilt vil eg be om ei vurdering av kapasiteten og kvaliteten i akutttilboda.

Representanten spør òg om kva eg vil gjere for å sikre at Bufetat og den offentlege barnevernstenesta er godt nok rusta til å ta hand om barna, at dei har god nok kapasitet og kompetanse til å utføre det viktige oppdraget sitt, og at tenestene er samordna.

Regjeringa har mål om å styrke det offentlege barnevernet. Det er sett i verk fleire tiltak for å ruste opp det offentlege barnevernet for at både det kommunale og det statlege barnevernet skal ha kapasitet og god kompetanse til å ta hand om dei sårbare barna.

Barnevernsutvalet, som skal greie ut rettstryggleiken i alle delar av barnevernet, skal leggje fram si utgreiing våren 2023. Regjeringa har sett ned eit utval som skal greie ut institusjonsbarnevernet og føreslå naudsynte endringar i tilbodet. Utvalet vil leggje fram sin rapport hausten 2023. Tilrådinga frå begge utvala vil inngå i ei kvalitetsreform i barnevernet som regjeringa skal gjennomføre. I tillegg vil eg ha ein gjennomgang av fosterheimsområdet, for å auke kvaliteten i dette viktige området av barnevernet. Velferdstenestelovene er endra for å sikre auka samarbeid mellom velferdstenester og styrkje oppfølginga av barn og unge som har behov for samansette tenester. Tverrfagleg helsekartlegging av barn som barnevernet skal flytte ut av heimen er lovfesta.

SPØRSMÅL NR. 771

Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 3. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden bekrefte at midler av potten på 25 million kroner øremerket gjenåpning av fødeavdelingen i Kristiansund er brukt til andre formål, og kan jeg be om at statsråden legger frem en oversikt over hva midlene er gått til?

BEGRUNNELSE:

Tidens krav har blant annet skrevet at deler av pengene til Føden (fødeavdelingen i Kristiansund), har gått til å bemanne fødeavdelingen i Molde, til tross for at oppdragsdokumentet for helseforetaket sier at midlene skal brukes på fødetilbud i Kristiansund – ikke i Molde. Stortinget har vedtatt og gitt tydelig signal om at fødeavdelingen i Kris-

tiansund skal gjenåpnes, og at midlene på 25 millioner kroner i inneværende budsjettår skal gå til nettopp det formålet.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har gjennom eierkrav i foretaksmøter formidlet Stortingets anmodningsvedtak om fødetilbudet i Kristiansund, og dette har blitt fulgt opp gjennom et systematisk arbeid av Helse Midt-Norge RHF og Helse Møre og Romsdal HF. Arbeidet har hatt et klart mål om gjenåpning av fødeavdelingen i Kristiansund. Helse Midt-Norge RHF og Helse Møre og Romsdal HF har imidlertid ikke lyktes med å rekruttere tilstrekkelig med kvalifiserte fagfolk til å sikre en stabil drift og en faglig forsvarlig fødeavdeling i Kristiansund. Den særskilte bevilgningen som regjeringen har valgt å prioritere i budsjettet, er ment å styrke tilbudet til fødende og barse- lomsorg i regionen.

Departementet har innhentet opplysninger fra Helse Midt-Norge RHF for å kunne gi et mer detaljert svar på spørsmålet. De viser i sin orientering til at helseforetaket har vært bevisst på å ikke gjøre endringer som kunne vanskeliggjøre en gjenåpning i Kristiansund, etter at fødeavdelingene i Nordmøre og Romsdal midlertidig ble samlet 8. februar 2021. Dette har medført at det har blitt høyere kostnader ved driften for hele tjenestetilbudet og de ulike enhetene i klinikken.

På bakgrunn av ønsket fra representanten Hoksrud om å få en oversikt over hva midlene er benyttet til, har departementet mottatt oversikt fra Helse Midt-Norge RHF for bruk av ekstrabevilgningen per oktober 2022. Oversikten viser følgende:

- Rekruttering: 2 424 990 kr er utgifter knyttet til rekrutteringsprosess for gynekologer og jordmødre.
- Utdanning: 3 820 162 kr har gått til utdanningsstipend til jordmødre.
- Innleie leger og sykepleiere: 7 724 902 kr, i perioder har det vært nødvendig med innleie av personell for å håndtere den økte arbeidsmengden som samling av fødetilbudet i Molde har medført.
- Økning av faste stillinger: 7 158 814 kr, dekning av ekstra kostnader knyttet til avlønning. Alle ansatte, også de som har blitt ansatt i påvente av gjenåpning av fødeavdeling i Kristiansund, har fått lønn uavhengig av om det har vært stengt eller åpen fødeavdeling i Kristiansund.
- Følge- og beredskapstjeneste: 3 045 011 kr, ordningen ble innført høsten 2020 og har blitt forlenget ut 2022.
- Investeringer blant annet i utstyr: 1 291 819 kr, investeringer for å tilrettelegge for aktivitet i Kristiansund.

Det kan utover dette være flere kostnader knyttet til den driftsformen helseforetaket har måttet ha mens det har vært jobbet for en gjenåpning av fødetilbudet i Kristiansund. Dette har det imidlertid vært vanskelig å tallfeste og er derfor utelatt fra oversikten.

SPØRSMÅL NR. 772

Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Grete Wold

Besvart 22. desember 2022 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva gjøres for å redusere ventetid for intervju i forbindelse med familiejenforening i enkelte politidistrikt?

BEGRUNNELSE:

Enkelte politidistrikt har en uforholdsmessig lang ventetid for å få en nødvendig intervju i forbindelse med familiejenforening. I Øst politidistrikt skal det være anslått ventetid på 17 måneder, mens det i Nord angis 2-4 måneder. Dette har medført at enkelte vurderer å si opp gode jobber på Østlandet for å flytte nordover, slik at det er mulig å få ektefelle til landet før det går år. Dette er sikkert et ressurs spørsmål, men ved at variasjonen er så stor

kan det kanskje være en annen og mer effektiv måte å løse denne viktige oppgave på.

Svar:

Den lange ventetiden for intervju i familieinnvandringsaker følges opp både i politiet og av departementet. Ventetiden for disse sakene har blitt tatt opp på de to siste etatsstyringsmøtene med Politidirektoratet (POD) i år. Direktoratet følger på sin side dette opp i styringsdialogen med det enkelte politidistrikt.

Politiet ble i supplerende tildelingsbrev nr. 8 i år tildelt 500 millioner kroner for å håndtere behovet for økt registreringskapasitet som følge av økningen i antall asylsøk-

ere. I perioder med lavere ankomsttall enn forventet arbeider politiet for å benytte ledig saksbehandlerkapasitet på andre saksområder i utlendingsforvaltningen.

Sivilombudet, som også har tatt opp de lange ventetidene for intervju i familieinnvandringssaker, har gitt Politidirektoratet frist til januar 2023 for å oversende en oppdatert oversikt over behandlingstider for 2022 og re-

degjøre for hva som er gjort for å forbedre situasjonen. Politidirektoratets svar vil også bli sendt departementet.

Videre vil jeg i den ordinære styringsdialogen med direktoratet be om rapportering på oppfølgingen av Sivilombudets uttalelse.

Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål nr. 2350 fra representanten Tobias Drevland Lund.

SPØRSMÅL NR. 773

Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide

Besvart 3. januar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Er regjeringen kjent med omfanget av ulovlig bortadopsjon av ukrainske barn i Murmansk oblast, hvordan jobber regjeringen internasjonalt for å bidra til at barna kommer tilbake til Ukraina, og vil regjeringen underlegge alle de nye navnene på EUs sanksjonsliste sanksjoner?

BEGRUNNELSE:

Nylig ble guvernør i Murmansk oblast, Andrey Chibis, oppført på EUs liste over sanksjonerte russiske personer, grupper og selskaper. EUs begrunnelse var, blant annet, at Chibis er involvert i ulovlig transport av ukrainske barn til Russland, og tvangsadopsjon av disse til russiske familier.

I sosiale medier har Chibis figurert i propagandautspill der han er tilstede ved mottak av ulovlig deporterte ukrainske barn, blant annet på Murmansk flyplass, der barna deretter adopteres bort. EU begrunner Chibis' oppføring på listen blant annet med at dette både utgjør brudd på ukrainske barns rettigheter og brudd på ukrainsk lov, og at Chibis dermed er ansvarlig for å ha støttet og implementert tiltak som underminerer ukrainsk suverenitet, uavhengighet, stabilitet og sikkerhet.

Svar:

Regjeringen er svært bekymret over de urovekkende rapportene om ulovlig bortadopsjon av ukrainske barn i Russland, inkludert i Murmansk oblast.

Ulovlig bortadopsjon av ukrainske barn føyer seg inn i en dyster rekke av rapporter om et stort antall antatte krigsforbrytelser, menneskerettighetsbrudd og andre overgrep begått av russiske styrker siden Russland angrep Ukraina 24. februar 2022. Norge fordømmer omfanget og brutaliteten av de russiske overgrepene på det sterkeste.

Det er generelt vanskelig å få verifisert opplysninger fra Russland og de russisk-okkuperte områdene av Ukraina. Utenriksdepartementet har få egnede kanaler for å ta opp saken i Russland. En felles internasjonal tilnærming er derfor nødvendig for å best kunne hjelpe disse barna.

Utenriksdepartementet er i kontakt med FNs høykommissær for menneskerettigheter, undersøkelseskommisjonen for Ukraina (opprettet av FNs menneskerettighetsråd) og andre internasjonale organisasjoner for å søke informasjon og diskutere problemstillingen. Vi har også kontakt med sivile samfunnsorganisasjoner som blant annet arbeider for å verifisere barnas status og behov.

Norge har uttrykt bekymring for tvangsdeportering og bortadopsjon av ukrainske barn i FN og andre multilaterale fora ved flere anledninger. Vi vil fortsette å rette søkelyset mot disse overgrepene.

Det pågående internasjonale arbeidet for ansvarliggjøring vil også være relevant. Her samarbeider regjeringen tett med nærstående land. De som har begått krigsforbrytelser og andre overgrep må stilles til ansvar.

Vi støtter også det viktige arbeidet FNs spesialrepresentant for barn og væpnet konflikt gjør tilknyttet Ukraina.

Den 16. desember 2022 vedtok EU å listeføre ytterligere 141 individer og 49 enheter, herunder guvernøren i Murmansk oblast, Andrej Tsjibis. Listeføringen av Tsjibis er blant annet begrunnet i hans involvering i ulovlig transport av ukrainske barn til Russland og russiske familiers adopsjon av dem. En rekke andre personer ble listeført med samme begrunnelse. Norge har fortløpende gjennomført alle EUs listeføringene i norsk rett. Dette gjelder også listeføringene av 16. desember 2022.

SPØRSMÅL NR. 774**Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad****Besvart 29. desember 2022 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

På hvilken måte vil statsråden bidra til at de lulesamiske barna i Hamarøy får det tilbudet de har krav på for å bli gode språkbærere av sitt eget morsmål?

BEGRUNNELSE:

Hamarøy kommune er i Lulesamisk kjerneområde og Viejega barnehage på Drag, drifter et lulesamisk barnehagetilbud. Den daglige virksomheten utøves ut fra lulesamisk filosofi, verdier, naturforståelse, tradisjonell kunnskap og språk forankret i samisk pedagogikk. Dette spørsmålet handler om å legge til rette for at Viejega barnehage kan oppfylle rammeplanen og det vedtektsfestede formålet. Kjernepunktet er å sikre at barna i Viejega barnehage får et barnehagetilbud, som bygger på det samiske språket. Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver har en rekke bestemmelser som gjelder samiske barnehager. Samiske barnehager skal fremme barnas samiskspråklige kompetanse, i samiske barnehager er samisk hovedspråk og det er en forutsetning at personalet behersker samisk språk.

For å bevare og utvikle lulesamisk er det avgjørende å legge til rette for gode språkbærere.

Viejega barnehage har søkt om dispensasjon i ett år fra norm for pedagogisk bemanning, forskriften § 2.. Det er gjort flere forsøk på å ansette utdannet barnehagepedagog med lulesamisk bakgrunn. Dessverre har de ikke lykkes med dette, men de har en lulesamisk søker som i dag tar pedagogisk utdanning. Det fremstår noe stivbent når Statsforvalteren ikke benytter muligheten til dispensasjon i denne saken så lenge barnehagen ønsker å ansette en lulesamisk språkbærer under utdanning, og setter som krav at utdanningen skal være fullført i løpet av 2023.

Svar:

Jeg har stor forståelse for at barnehagen ønsker å ha ansatte med lulesamisk bakgrunn. Barnehagen har søkt om dispensasjon fra regelverket og Statsforvalteren har behandlet klagesaken fra kommunen og truffet endelig vedtak.

Etter barnehageloven § 10 har kommunen ansvar for at barnehagetilbudet til samiske barn i samiske distrikt bygger på samisk språk og kultur. Videre plikter barnehagen å ta hensyn til barnets etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur, jf. barnehageloven § 2 tredje ledd. Kommunens plikt etter barnehage-

loven innebærer at det skal legges til rette for at samiske barn kan møte samisk språk og kultur i egnet form.

Videre stiller rammeplanen for barnehagen krav om at samiske barnehager skal fremme barnas samiskspråklige kompetanse, styrke barnas samiske identitet og videreføre samiske verdier, samisk kultur og tradisjonsskunnskap.

Samtidig stiller barnehageloven krav til barnehagens ansatte i kapittel VI, og det er gitt nærmere regler i forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager. Pedagognormen er svært viktig for å sikre tilstrekkelig personale med pedagogisk kompetanse som kan ivareta barnas behov for omsorg og lek, og alle barnehager plikter å oppfylle pedagognormen. En barnehage kan søke om dispensasjon fra denne normen. Dersom vilkår for dispensasjon ikke er oppfylt og søknaden avslås, kan barnehagen likevel ansette samisktalende personer uten barnehagelærerutdanning i andre stillinger enn som pedagogisk leder, så fremt pedagognormen for øvrig ivaretas.

Det fremgår av Hurdalsplattformen at regjeringen vil gjennomføre et krafttak for samiske språk, og bidra til å utdanne flere samisktalende lærere og barnehagelærere. Det er også en ambisjon om å øke antallet samiske barnehageplasser.

Kvalifiserte samisklærere er en forutsetning for å sikre samiske barn et godt pedagogisk tilbud i barnehage og skole. Regjeringen arbeider nå med en stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunnsliv som handler om rekruttering og kompetanse i barnehage, grunnopplæring og høyere utdanning. Denne skal legges fram for Stortinget våren 2023.

SPØRSMÅL NR. 775**Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 3. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kva kan gjerast for å hindre at vogntog køyrer i venstre fil på motorveger i 90, 100 og 110-soner, som skaper lange køer og mange farlige situasjoner?

GRUNNGJEVING:

I lengre tid har eg observert mange farlige situasjoner ved at vogntog køyrer i venstre fil på motorveger med 100 og 110-sone.

Av ein eller anna grunn skal enkelte vogntog køyre i venstre fil, med forbikøyring av andre vogntog som skaper svært lange køer. Dette skaper også mange farlige situasjoner.

Trafikken flyter fint når vogntog forholder seg i filene dei faktisk skal ligge i med fartssperra på sine vogntog. Ingen av desse klarer å holde fartsgrensa i verken 90, 100 eller 110-soner.

Svar:

På oppdrag frå Samferdselsdepartementet gjorde Statens vegvesen i 2018 ei vurdering av enkelte tema knytt

til fartsforskjellar mellom ulike køyretøy på motorveg og motortrafikkveg. Eitt av temaa som vart vurderte, var forbod mot tunge køyretøy i venstre felt.

Statens vegvesen kom då til at det ikkje var føremålstenleg å innføre eit absolutt forbod mot tunge køyretøy i venstre felt på motorveg og motortrafikkveg. Eit slikt forbod vil mellom anna kunne hindre tunge køyretøy i å køyre forbi saktegåande køyretøy i høgre felt over lange avstandar. Vegvesenet tilrådde i staden at eventuelle problemstrekningar blir skilta med forbod, noko som kan vere aktuelt til dømes i tunnelar. Aktuelle forbodsskilt kan vere 335 «Forbikjøringsforbud for lastebil» og skilt 306.5 «Forbudt for lastebil og trekkbil». Departementet slutta seg til tilrådinga. Statens vegvesen har ikkje endra oppfatning i etterkant.

Eg meiner òg at løysinga som vart tilrådt i 2018 er mest føremålstenleg. Eg vil samstundes peike på at kravet til aktsemd i vegtrafikkloven § 3 gjer det ulovleg å hindre trafikken unødig, til dømes ved å køyre i for låg fart sett opp mot gjeldande fartsgrense og trafikkforholda elles, slik at det oppstår kø.

SPØRSMÅL NR. 776**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad****Besvart 22. desember 2022 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

På Naturtoppmøtet i Montreal har Noreg, signert ei fråsegn saman med 36 andre land der ein seier at ei berekraftig forvaltning av havområda er avhengig av vitenskap og kunnskap.

Kan ministeren gjere greie for korleis den raske åpningsprosessen for gruvedrift på havbotnen som regjeringa har lagt opp til er god og ansvarlig forvaltningsspraksis som følger beste praksis og føre-var prinsippet, når det ikkje eksisterer kunnskap om naturen i over 99 % av utgreiingsområdet?

GRUNNGJEVING:

Under Naturtoppmøtet i Montreal har Noreg signert ei fråsegn om eit felles krafttak for havet saman med 36 andre land. I erklæringa er det understreka at forvaltninga av havet må byggje på eit godt kunnskapsgrunnlag. Samtidig kjem det fram i media, Dagbladet Børsen 17 desember, at regjeringa har køyrt ein forhasta prosess der ein ynskjer å åpne områder i Arktis for gruvedrift på havbotnen, med tilnærmet null kunnskap om naturen der. Forskningsjef i Havforskningsinstituttet Petter Hagan seier i medieoppslaget at han er forbausa og overraska over at Norge køyrer så hardt når alle departementet

sine fagetater uttrykker stor skepsis og er tilbakeholdne til å opne opp for gruvedrift på havbotnen no. Ein har lite kunnskap om naturen i over 99 % av området ein ynskjer å åpne, og leiande forskarar er tydelege på at ein ikkje har nok kunnskap til å vurdere konsekvensene av verken leiteaktivitet eller utvinning. Området som er ute på høyring er stort, har vekslende habitat og kunnskapen om det biologiske mangfaldet i området er fragmentert og med store kunnskapshol blir det sagt i høyringsinnspillet frå Senter for Dyphavsforskning i Bergen. Om lag 90 % av dei artane vi vil kunne finne i djuphavet er ikkje beskrivne i vitenskapen og rapporten til OED tek ikkje omsyn til kunnskapsmangelen i fylgje forskningsleiaren. Havforskningsinstituttet er uenige med OED i at noverande kunnskap gir grunnlag for å konkludere med at leiteaktivitet vil ha minimale miljøkonsekvensar. Instituttet viser til at leiteaktivitet knytt til gruvedrift vil måtte innebere invasive aktivitetar som boring og utvinning for å kunne vurdere konsentrasjonsnivået av mineraler og metall. Avhengig av kvar aktiviteten finn stad kan undersøkingar sjølv i liten skala gjere stor skade på unike livsformer i havdjupet. Ein stor del av organismane i utgreiingsområdet er dårleg kjende, og det krevst omfattande forskning og grunnarbeid før det er mogleg å gjennomføre rutinemessig kartlegging seier UiB i sin høyringsuttale. I fylgje WWF veit vi meir om overflata å Mars og månen enn om djuphavet, og vi veit lite om kva rolle dei unike områda spelar det komplekse økosystemet i havet.

Svar:

Under Naturtoppmøtet i Montreal gikk 37 land, etter initiativ Norge og Australia, sammen om en ambisiøs erklæring som tar til orde for et felles krafttak for havet.

SPØRSMÅL NR. 777

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug

Besvart 2. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Midt i Pride-feiringen 25. juni 2022 utførte en mann et terrorangrep på utestedet Per på hjørnet og puben London i Oslo. Oppfølgingen av et terrorangrep krever innsats under mange ansvarsområder og tydelig koordinering på tvers av departementene.

For havnasjonen Norge er det særlig viktig at vi forvalter havet på en bærekraftig måte, og dette fordrer at vi bygger på vitenskap og kunnskap. Dette er noe som ivaretas i Norge i dag, blant annet gjennom de helhetlige forvaltningsplanene for havområdene og ved kunnskapsoppbygging gjennom kartlegging, forskning og miljøovervåking. Norge har lang tradisjon for forsvarlig ressursforvaltning som legger til rette for høsting av naturressursene samtidig som hensynet til miljøverdier og andre interesser blir ivaretatt.

Regjeringen gjennomfører en åpningsprosess for mineralvirksomhet på havbunnen. Som del av prosessen har Olje- og energidepartementet ledet arbeidet med utarbeidelse av en konsekvensutredning på basis av et fastsatt utredningsprogram. Konsekvensutredningen og utkast til beslutning om åpning av område er nå på offentlig høring. Høringsinnspillene sammen med konsekvensutredningen, og ressursevalueringen som Oljedirektoratet utarbeider, vil utgjøre en viktig del av grunnlaget for behandling av spørsmålet om åpning og hvilket areal som eventuelt skal åpnes. Regjeringen tar sikte på å legge frem en stortingsmelding om åpning for mineralvirksomhet på havbunnen våren 2023.

I tråd med praksis fra ressursforvaltningen av andre stedbundne naturressurser i våre havområder, legger regjeringen opp til en skrittvis tilnærming til aktivitet i området som åpnes. Dette betyr at det, etter en eventuell åpning, vil legges til rette for en skrittvis utforskning av området gjennom tildeling av tillatelser med tilhørende leteaktivitet som vil bidra til kunnskapsoppbygging og datainnsamling. Alle tillatelser vil tildeles innenfor de rammer som er satt for virksomheten.

Hvem i regjeringen har overordnet ansvar for oppfølgingen av terrorangrepet, og hvordan sikres det at nødvendig oppfølging og koordinering skjer mellom de ulike departementene?

Svar:

Det vises til spørsmål fra stortingsrepresentanten Kristofer Robin Haug til statsministeren som han har bedt meg svare på.

Radikalisering, voldelig ekstremisme og terror er dessverre vedvarende trusler, både for oss i Norge og internasjonalt. Regjeringen har det øverste utøvende ansvaret for beredskap mot terror i fredstid og for kriseledelse ved terrorangrep. Ansvaret for sektorvis forebygging og beredskapsplanlegging knyttet til kontraterrorarbeidet er i stor grad tillagt det enkelte departement, deres underlagte etater og kommunene.

Justis- og beredskapsdepartementet har et samordningsansvar for nasjonal sikkerhet på sivil side. I dette ligger et koordinerende ansvar for den nasjonale innsatsen på kontraterrorfeltet. Departementet leder den tverrsektorielle innsatsen, og samordner arbeidet hos egne underliggende virksomheter.

Regjeringen la nylig frem en revidert, nasjonal kontraterrorstrategi. Strategien danner grunnlaget for en samlet innsats på tvers av alle relevante sektorer, for å forebygge radikaliserings og hindre terror. Strategien angir ambisjon og retning for innsatsen på kontraterrorfeltet i årene fremover. Den legger til grunn at et bredt nasjonalt samarbeid på tvers av sektorer, og mellom staten, kommuner og næringslivet, er grunnleggende forutsetninger for kontraterrorinnsatsen, i tillegg til internasjonalt samarbeid.

Vi har opplevd flere terrorhendelser i Norge, det har vært gjort evalueringer og vi har trukket lærdommer av disse hendelsene. Det er satt ned et utvalg som i henhold til sitt mandat skal se på hendelsesforløpet frem til masseskytingen i Oslo sentrum natt til 25. juni 2022, og PST og politiets håndtering av hendelsen. Evalueringsutvalget skal utarbeide en ugradert rapport som er egnet for offentliggjøring. Jeg ser frem til utvalgets anbefalinger.

SPØRSMÅL NR. 778

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 3. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Verden har nylig forpliktet seg til en naturavtale som sier at vi skal verne 30 prosent av naturen innen 2030. Samtidig har Miljødirektoratet slått fast at det er i strid med verneforskriften å bygge motorvei gjennom Lågendelta naturreservat.

Vil ministeren ta initiativ til å gjøre en gjennomgang av om det også finnes andre veiprojekt som bør stanses for å forhindre tap av verdifull natur og vil han sikre at verneforskriftene for Lågendeltaet ikke endres, slik at det gjennom en avverning blir mulig å bygge motorvei her?

Svar:

Noe av det representanten Lars Haltbrekken tar opp, har jeg også omtalt i svar på skriftlig spørsmål nr. 2735 i år. Jeg gjengir fra mitt svar:

«Jeg vil først understreke at vern og god forvaltning av verneområdene våre er svært viktig for denne regjeringen. I Hurdalsplattformen sier vi at både klima og natur skal være en ramme rundt all politikk. Når et område er vernet, er vernet ment å være varig. Terskelen for å gjøre inngrep i et verneområde skal være svært høy.

Jeg mener derfor at nye samferdselsprosjekt ikke skal planlegges gjennom verneområder. Dette følger også av Nasjonal transportplan 2022 – 2033, og er viktig for at transportpolitikken bidrar til at de nasjonale miljømålene nås. Jeg legger til derfor grunn at transportetatene heretter ikke planlegger nye samferdselsprosjekter gjennom verneområder.»

Når det gjelder spørsmål om en eventuell gjennomgang av andre veiprojekter viser jeg til at Statens vegvesen på oppdrag fra Samferdselsdepartementet har gjennomgått veinormalene for bygging av vei. De har etter dette blant annet foreslått å øke terskelen for når det bygges full firefeltsvei (fra dagens 12000 biler i døgnet til 15000). De foreslår også å åpne for mer gjenbruk av dagens vei gjennom at motorveier kan planlegges og bygges med lavere fartsgrense (90-100 km/t). Statens vegvesen har, på oppdrag for Samferdselsdepartementet, sendt forslagene om endring av veinormalene på høring. Statens vegvesen og Nye Veier arbeider videre med å utvikles prosjektene i sine porteføljer, og konsekvensene av eventuelle endringer i veinormalene vil inngå i dette. Som grunnlag for revidert nasjonal transportplan er både Statens vegvesen og Nye Veier bedt om å gjennomgå sine porteføljer, herunder å vurdere mulig nedskalering av prosjektene. Hensyn til klima og miljø vil inngå i disse vurderingene.

Samferdselsdepartementet har ikke lagt opp til å gå inn i enkeltprosjekter utenom denne prosessen.

Videre er det generelle ansvaret for plan- og bygningssloven kommunal- og distriktsministerens ansvar. Generelt er det slik at prosessene for planlegging av dette veiprojektet og andre veiutbyggingsprosjekter ivaretas av plan- og bygningssloven og bestemmelsene i forskrift om konsekvensutredninger med de kravene det innebærer til utredninger og redegjørelse for konsekvenser og både prissatte og ikke-prissatte virkninger.

Jeg viser ellers til at i verneområdene har verneforskriftene forbud mot naturinngrep som veibygging, og naturmangfoldloven har svært strenge vilkår for å gjøre unntak fra vernevedtak. For å bidra til mer enhetlig forvaltningsspraksis og økt forutsigbarhet for kommunal planlegging, har departementet fastsatt rundskriv om hva som kan gi

grunnlag for innsigelse etter plan- og bygningssloven av hensyn til verdifull natur.

For regjeringen er det avgjørende at transportetatene og planmyndighetene følger gjeldende regelverk, rundskriv og retningslinjer og følger føringene fra gjeldende nasjonale transportplan om å unngå planlegging gjennom verneområdene. Med dette utgangspunktet, og med henvisningen til prosessen Samferdselsdepartementet har satt i gang, ser jeg ikke behov for å ta nye initiativ til en full samlet gjennomgang av alle veiprojekter.

Stortinget har gjennom behandlingen av Prop. 119 S (2018-2019) vedtatt finansiering og utbygging av ny E6 forbi Lillehammer. Samtidig har Nye Veier AS fått avslag på dispensasjon til den planlagte traseen. Hensyn til god forvaltning av verneområdene våre er fortsatt svært viktig for denne regjeringen.

SPØRSMÅL NR. 779

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes

Besvart 4. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Ref. Miljødirektoratets beslutning ang. E6 forbi Lillehammer og Lågendeltaet.

Hva skjer med utbygging nordover fra Moelv retning Lillehammer?

Svar:

Utbygging av ny E6 forbi Lillehammer inngår som et viktig element i utbyggingen av ny E6 på strekningen Moelv til Øyer og den videre utbyggingen av E6 fra Øyer og videre oppover Gudbrandsdalen.

Jeg viser til stortingsbehandlingen av prosjektet i Prop. 119 S (2018-2019) hvor det heter at:

Moelv – Øyer er en del av en større satsning på utvikling av hovedveien fra Oslo til Nord-Vestlandet. Satsningen støtter oppunder generell vekst og verdiskaping i en region med 240 000 innbyggere som lever av eksport og privat næringsliv. Prosjektet vil styrke Mjøsregionen som ett felles bo- og arbeidsmarked. Veistrekningen støtter videre oppunder utvikling av næringslivet i Gudbrandsdalen. Veistrekningen vil også ytterligere forsterke og videreutvikle E6 som hovedferdselsåre mellom Øst-/Sørlandet og Trøndelag/Nord-Norge.

Finansieringen av veiutbyggingen mellom Moelv og Øyer består av både statlig finansiering og bompenger. Beregningene av bompenger, og lokal tilslutning til delfinansiering med bompenger, er basert på en helhetlig utbygging av ny vei. Bompengeproposisjonen bygger på vedtatte konseptvalgutredninger og kommunedelplaner for strekningen. Kommunedelplan for strekningen forbi Lillehammer ble vedtatt i 2018.

Konsekvensene av at det nå ikke foreligger planer som gjør det mulig å bygge ny vei forbi Lillehammer i vedtatte trasé er ikke avklart. Det videre arbeidet med å vurdere konsekvensene av vedtaket vil skje i dialog mellom Samferdselsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og øvrige myndigheter på klima- og miljøområdet, regionale myndigheter og Nye Veier som i dag har utbyggingsavtale med Staten om bygging av ny vei på strekningen.

SPØRSMÅL NR. 780**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 2. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvordan forholder regjeringen seg til den de pågående forhandlingene om mulig deltagelse i Schengen-samarbeidet for Bulgaria og Romania?

BEGRUNNELSE:

Det pågår for tiden diskusjoner mellom Schengen-landene om mulig innlemmelse av Bulgaria og Romania. Under tegnede lurer på hva regjeringens posisjon er i disse diskusjonene.

Svar:

Norge er gjennom en avtale fra 1999 tilknyttet Schengen-samarbeidet, Schengen-samarbeidet er i dag innlemmet i EU, og alle stater som blir medlem av EU skal delta fullt ut i Schengen-samarbeidet. Full deltakelse i Schengen-samarbeidet, dvs. opphevelsen av personkontrollen på grensene, er avhengig av at visse vilkår er oppfylt. Beslutningen om å oppheve grensekontrollen mot nye Schengen-land krever enstemmighet i EU.

Schengen-evalueringsmekanismen som Norge også deltar i, gjennomfører evaluering av de land som skal

inn i Schengen-samarbeidet og avgir rapporter om de nye landene oppfylder kravene satt i Schengen-samarbeidet. For Bulgaria og Romanias del har Schengen-evalueringsmekanismen konkludert med at disse to landene oppfylder vilkårene i Schengen-regelverket. De deltar allerede i mye av Schengen-samarbeidet. Det ble senest i år gjennomført ytterligere et (frivillig) evalueringsbesøk til Bulgaria og Romania som konkluderte med at vilkårene er oppfylt. Det er imidlertid som nevnt krav om enstemmighet for at EUs råd skal oppheve personkontrollen på grensene mot Bulgaria og Romania, og på innenriksministerrådsmøtet den 8. desember ble det ikke oppnådd enstemmighet om dette.

Det er EU som avgjør når personkontrollen på grensene skal opphøre og følgelig hvilke land som dermed deltar fullt ut i Schengen. Norge har ikke stemmerett i denne avgjørelsen. Fra norsk side har vi derfor heller ikke gitt uttrykk for noen mening om opphevelsen av personkontrollen på grensene mot Bulgaria og Romanias

I tråd med vår tilknytningsavtale til Schengen-samarbeidet, vil Norge bli notifisert EUs beslutning når en slik beslutning om å oppheve personkontrollen på grensene om Bulgaria og Romania eventuelt fattes.

SPØRSMÅL NR. 781**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes****Besvart 5. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Ref. Miljødirektoratets beslutning ang. E6 forbi Lillehammer og Lågendeltaet.

Påvirker det arbeidet med strekningen Rv 4 Mjøsbrua-Hunndalen?

Svar:

Planlegging og utbygging av ny rv 4 fra Hunndalen til Mjøsbrua er ikke en del av den strekningsvise utbyggingen fra Moelv til Øyer. Prosjektet tar likevel utgangspunkt i at utbygging av ny Mjøsbrua er planlagt bygget ut og finansiert gjennom det helhetlige utbyggingsprosjektet av E6 fra Moelv til Øyer.

Arbeidet med ny rv 4 mellom Hunndalen og Mjøsbrua er altså ikke direkte berørt av vedtaket om å ikke gi dispensasjon til passering av Lågendeltaet, men utbyggingen av de to strekningene må likevel koordineres.

Konsekvensene av Miljødirektoratets beslutning om å ikke gi dispensasjon til å bygge ny E6 gjennom Lågendeltaet er ikke fullstendig avklart enda. Arbeidet med å vur-

dere konsekvensene av at Nye Veier nå ikke har dispensasjon for planlagt trasé gjennom Lågendeltaet vil skje i dialog mellom Samferdselsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og øvrige myndigheter på klima- og miljøområdet, regionale myndigheter og Nye Veier som i dag har utbyggingsavtale med Staten om bygging av ny vei på stekningen.

SPØRSMÅL NR. 782

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 2. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Hvor mange reservister vil bli styrkedisponert i mobiliseringsavdelingene som er vedtatt oppsatt i inneværende langtidsplan for forsvarssektoren, jf. Innst. 87 S (2020-2021) til Prop. 14 S (2020-2021), herunder avdelingene som er vedtatt oppsatt på Sessvollmoen, og hvor mange vil anslagsvis hentes fra den udisponerte reserven?

BEGRUNNELSE:

I sitt svar av 16. desember på et skriftlig spørsmål, skriver statsråden følgende:

«I følge Forsvaret er det per desember 2022 om lag 140 000 personer i Forsvarets udisponerte reserve som har avtjent førstegangstjeneste, og som kan disponeres ved behov. I tråd med langtidsplanen vil det i årene fremover etableres flere nye avdelinger som i større eller mindre grad baserer seg på reservister. Regjeringen har i tillegg ambisjoner om å øke Heimevernets styrkestruktur med 5 000 flere stillinger enn i dag, hvorav de første fem hundre stillingene er foreslått opprettet allerede neste år, jf. Prop. 1 S (2022–2023). I tillegg legges det opp til å øke aktiviteten i Heimevernet og i øvrige deler av Forsvarets reserver. I sum vil dette bidra til at det vil kunne bli behov for å styrkedisponere flere reservister i årene fremover.»

Svar:

Som det fremgår av regjeringens omtale av Forsvarets fremtidige styrkestruktur i Prop. 1 S (2022-2023) skal Forsvaret styrkes med en tung ingeniørbataljon, en militærpolitibataljon og en vertslanstøttebataljon dedikerte til mottak og understøttelse av allierte. I tillegg skal det eta-

bleres et kompani for CBRN-vern. Disse reservistavdelingene skal være basert på en kjerne av fast tilsatt personell.

Forsvaret er gitt i oppdrag å etablere de tre førstnevnte avdelingen innen 2026 og CBRN-kompaniet innen 2025. Bemanningen av disse avdelingene, og hvor mange reservister som skal benyttes, vil fremgå tydeligere når Forsvaret nærmer seg ferdigstillelse av oppdragene. Dette er noe jeg vil følge opp i styringsdialogen med etaten.

SPØRSMÅL NR. 783**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland****Besvart 2. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Mener statsråden at arbeidet som gjøres for å forebygge vold i nære relasjoner i Kriminalomsorgen er tilstrekkelig, og dersom det ikke er tilstrekkelig vil statsråden sørge for at ny opptrappingsplan mot vold i nære relasjoner inneholder tiltak som styrker og systematiserer arbeidet med vold i nære relasjoner som gjøres i og av Kriminalomsorgen?

BEGRUNNELSE:

Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner har vært et satsingsområde for norske myndigheter i flere tiår. Siden år 2000 er det utarbeidet sju handlingsplaner/opptrappingsplaner med ambisjoner for hva ulike sektorer (politi, barnevern, domstoler, NAV, skole, familievernet, barnehage, asylmottakene, jordmødre etc.) skal bidra med. Til tross for at planene har dekket et bredt felt og strukket seg over flere år, er det få ambisjoner som angår Kriminalomsorgens bidrag i arbeidet. Arbeid med å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner bør være høyaktuelt i en etat som Kriminalomsorgen. Når Kriminalomsorgen i liten grad har fått plass i offentlige handlingsplaner skaper det bekymring for at arbeidet som gjøres i Kriminalomsorgen ikke er tilstrekkelig.

Forskning viser at opphoping av levekårsutfordringer gir høyere risiko for voldsutsatthet. Ifølge levekårsundersøkelser foretatt av SSB har en stor andel innsatte flere og sammensatte levekårsutfordringer. Stress og store livsbelastninger øker sannsynligheten for at det forekommer vold, derfor er det mange grunner til å tro at innsatte - og innsattes pårørende - er mer utsatt for vold.

De senere årene har tilbudet til personer dømt for seksuallovbrudd blitt styrket - noe tilsvarende bør også vurderes for arbeidet med psykisk og fysisk vold innenfor Kriminalomsorgen. Ansatte i Kriminalomsorgen bør ha kompetanse og gode rutiner for å avdekke ulike typer vold i nære relasjoner mellom innsatte og pårørende, i ulike faser av soningen. Dette må følges opp med en bredde av lett tilgjengelige tiltak og hjelpetilbud når ulike typer vold blir avdekket.

Forrige regjeringens kutt i Kriminalomsorgens budsjetter har gått på bekostning av bemanning og innhold; blant annet relevant programvirksomhet som sinnemes-tringskurs. Denne regjeringen styrker Kriminalomsorgens budsjetter, i tillegg er det forespeilet at det skal settes av penger til å gjennomføre tiltakene i ny opptrappingsplan. Derfor er det nå mulig med en styrking av Kriminalom-

sorgens arbeid med vold i nære relasjoner. Ny opptrappingsplan for arbeid med forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner bør inneholde tiltak for å kartlegge, systematisere og styrke arbeidet som gjøres i Kriminalomsorgen på lokalt-, regionalt- og direktoratsnivå.

Svar:

Vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet med store konsekvenser både for den som utsettes direkte og for den som lever i en tilværelse med vold. Kriminalomsorgen har styrket tilbudet for domfelte som har vært utsatt for vold i nære relasjoner og jobber samtidig med å styrke arbeidet med personer dømt for samme tematikk.

Programvirksomheten i kriminalomsorgen har undervisning og samtaler som retter seg mot å forebygge vold. Det er etablert et eget tilbud for kvinnelige domfelte med særlig fokus på vold og traumehåndtering, og det er også etablert et tilbud for kvinnelige innsatte dømt for vold mot egne barn.

Videre er det etablert et behandlingstilbud for personer som har begått, eller står i fare for å begå seksuelle overgrep (BASIS) og et samarbeidsprosjekt mellom Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt og Oslo kriesesenter for kvinner i fengsel som er utsatt for vold i nære relasjoner.

I handlingsplanen for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner 2021-2024 er ett av tiltakene å søke å etablere et nasjonalt tilbud for kvinner som gjennomfører straff, i samarbeid med kriesesentrene, for å bistå kvinnelige innsatte som er eller har vært utsatt for vold i nære relasjoner. Kriminalomsorgen samarbeider med Oslo kriesesenter for å starte dette arbeidet.

Det kan også nevnes at Kriminalomsorgsdirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet utreder hvordan familievernets tjenester kan bli lettere tilgjengelig for innsatte og domfelte.

Hva som eventuelt skal være innholdet i en ny opptrappingsplan mot vold i nære relasjoner, må jeg komme tilbake til når det er aktuelt.

SPØRSMÅL NR. 784**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes****Besvart 3. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Vil regjeringen be om innsyn i prissettingen og forhandlingene mellom leverandørene og dagligvarekjedene etter årets forhandlinger, og vil regjeringen vurdere grep dersom det viser seg at prissettingen er uforholdsmessig høy?

BEGRUNNELSE:

1. februar 2023 settes matvareprisene i årets første prisvindu. Forrige uke kunne NRK meddele at kilder i butikkjedene sier at prisøkningene kan komme til å bli opp mot 10 prosent. Det er en ytterligere vekst i matvarepriser på toppen av de 12,7 prosentene vi har vært vitne til fra november 2021 til november 2022.

Forsker på matvareøkonomi med NIBIO, Ivar Pettersen, mener prisøkningen på matvarer i tredje kvartal 2022 er for høy til hva som kan forklares av normale drivkrefter for prisutviklingen for matvarer. For melk fikk bonden i slutten av oktober 2022 rundt 5,08 kroner literen. Hos Coop Prix kostet en liter Tine lettmeik 20,50 kroner. Pettersen viser videre til at en eventuell økning på 10 prosent fra 1. februar også er langt høyere enn hva en skulle forvente å se. OECD forventer at norsk kjerneinflasjon vil ende på 4,4 prosent i 2023.

SIFO viste i en rapport i oktober at over 400.000 husholdninger har alvorlige økonomiske problemer eller sliter økonomisk, hvorav flere måtte velge mellom mat og strøm. I strømforlik og budsjettforlik har regjeringen sammen med SV blitt enige om tiltak for å avlaste befolkningen i dyrtid. En økning i matvarepriser på ytterligere 10 prosent vil likevel være svært belastende for en stor andel av Norges befolkning. Det er viktig å sikre at usaklig spekulasjon i matvarepriser i dyrtid ikke skjer.

Det er per i dag lite innsyn i hvordan priser settes i de lukkede forhandlingene mellom leverandørene til dagligvarehandelen og kjedene. Når prisene nå forventes økt uforholdsmessig mye etter endte forhandlinger, bør kravene Stortinget har sluttet seg bak om mer transparens rundt prissettingen i dagligvaremarkedet følges opp raskt.

I mai 2022 ble Stortinget enige om dette vedtaket, som regjeringen enda ikke har fulgt opp:

«Stortinget ber regjeringen utrede tiltak for å sikre konkurranse og mer åpenhet innenfor grossist- og distributørleddet i

dagligvarehandelen, herunder tilsyn med priskalkylene for distribusjonstjenester.»

Svar:

Vi er nå i en situasjon der mye blir dyrere samtidig, og særlig har prisene på mat og drikke økt mer enn det vi tidligere har vært vant til. De siste tallene for konsumprisindeksen (KPI) fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at prisene på matvarer og alkoholfrie drikkevarer i Norge steg med 12,7 prosent det siste året.¹ Den høye prisstigningen på mat og drikke er ikke unik for Norge, og vi ser den samme utviklingen i våre naboland. I Sverige og Danmark var prisstigningen på mat på hhv 18,1² prosent og 15,3³ prosent i samme periode.

Representanten etterlyser grep fra regjeringen for å sikre innsyn og mer åpenhet rundt prissetting og forhandlingene mellom dagligvarekjedene og leverandørene, samt eventuelle grep dersom prissettingen er uforholdsmessig høy.

Åpenhet og innsyn har betydning for hvordan et marked fungerer. I utgangspunktet er prisfastsettelse i dagligvaremarkedet, og i andre forbrukermarkeder, et resultat av konkurranse og forbrukernes preferanser. Forbrukerne må ha god informasjon for å kunne ta informerte valg. Dette kan også bidra til å styrke konkurransen mellom bedrifter. Åpenhet mellom bedrifter om priser kan imidlertid få motsatt effekt. Hemmelighet om betingelser er en grunnleggende forutsetning for en velfungerende konkurranse, siden nettopp usikkerheten mellom aktørene om hvilke priser konkurrentene får bidrar til effektiv konkurranse. Dersom myndighetene pålegger åpenhet om prissetting kan det legge til rette for konkurranseskadelig koordinering mellom bedrifter. Vi må derfor gjøre nøye vurderinger, slik at eventuelle tiltak ikke får motsatt effekt av hva vi ønsker.

Landbruks- og matministeren og jeg planlegger å kalle inn dagligvareaktørene til møter om årsakene til prisøkningene på mat og drikke. Jeg er opptatt av at møtene gjennomføres på en slik måte at det ikke deles konkurransesensitiv informasjon mellom aktørene.

Siden regjeringen tiltrådte har vi vært tydelige på at det må tas grep for å styrke konkurransen i dagligvarebransjen. Tøff konkurranse bidrar til lavere priser og bedre utvalg. Tøff konkurranse gjør også at bedrifter blir mer ef-

¹ [Konsumprisindeksen \(ssb.no\)](https://www.ssb.no/konsumprisindeksen)

² [Inflationstakten enligt KPI 9,5 procent i november 2022 \(scb.se\)](https://www.scb.se/inflationstakten-enligt-KPI-9,5-procent-i-november-2022)

³ [Forbruger- og nettoprisindeks november 2022 \(dst.dk\)](https://www.dst.dk/forbruger-og-nettoprisindeks-november-2022)

fektive og innovative. Å ta grep om konkurransesituasjonen er derfor noe av det viktigste regjeringen kan gjøre på området.

Den høye prisstigningen på mat og drikke gjør arbeidet med å styrke konkurransen i dagligvarebransjen viktigere enn noen gang. Regjeringen har i 2022 tatt flere grep, slik jeg også redegjorde for i mitt svar på spørsmål nr. 167 av 26. oktober 2022 fra stortingsrepresentant Fylkesnes:

- Usaklig prisdiskriminering

Forslag til to måter prisdiskriminering kan forbyes har vært på høring og hadde høringsfrist 16. desember 2022. Regjeringen ga sin foreløpige tilbakemelding til Stortinget 21. desember.

- Forslag om å forby negative servitutter

Høringsfristen for regjeringens forslag om å forby negative servitutter og eksklusive leieavtaler som er egnet til å begrense konkurransen i dagligvaremarkedet var 5. oktober 2022, og Nærings- og fiskeridepartementet vurderer nå høringssvarene og videre prosess.

- Utredning av egne merkevarer og vertikal integrasjon

Regjeringen har lyst ut et kartleggingsoppdrag om virkningene vertikal integrasjon og kjedenes egne merkevarer har for konkurransesituasjonen, prisene og utvalget i dagligvarebransjen. Oppdraget ble lyst ut 22. desember 2022, og fristen for ferdigstilling er 1. juni 2023.

- Markedsetterforskningsverktøy til Konkurransetilsynet

Nærings- og fiskeridepartementet utreder et nytt markedsetterforskningsverktøy til Konkurransetilsynet. Forslaget vil bli sendt på egen høring i vinter.

- Dagligvaretilsynet er styrket med nesten 50 pst. i statsbudsjettet for 2023

Dette innebærer at tilsynet kan øke den faglige bemanningen, noe som gjør det enklere å drive med målrettet veiledning og informasjonsarbeid overfor aktørene i dagligvarebransjen.

Konkurransetilsynet overvåker dagligvaremarkedet tett, og har gjort det over lang tid. Tilsynet gjennomfører blant annet årlige kartlegginger av innkjøpspriser, og undersøker hva som er årsakene til at forskjellene oppstår. Konkurransetilsynet publiserte nylig en rapport som gir god oversikt over tilsynets arbeid med konkurranseforholdene i dagligvarebransjen.

Selv om vi allerede har tatt grep, skal flere tiltak vurderes, også vedtak 610 knyttet til mer åpenhet innenfor grossist- og distribusjonsleddet i dagligvarehandelen som representanten viser til. Tiltakene innebærer kompliserte problemstillinger. Regjeringen er opptatt av at det gjøres grundig vurderinger, slik at vi finner gode tiltak som bidrar til tøff konkurranse til det beste for forbrukerne. Stortinget vil orienteres på egnet måte om det videre arbeidet på dagligvareområdet.

SPØRSMÅL NR. 785

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Marian Hussein

Besvart 3. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

I følge tillitsvalgte er det fortsatt en dialog på OUS om å legge ned sentrale behandlingstilbud på barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling, til tross for klare og gjentatte signaler fra statsråden om at psykisk helse skal prioriteres.

Kan statsråden garantere at tilbudet til barn og unge med behov for hjelp fra psykisk enhet på OUS ikke vil få budsjettkutt i 2023?

BEGRUNNELSE:

Statsråden skrev i et debatt innlegg den 14 desember 2022 følgende:

“Det omtales i flere medier mulige innsparinger i psykisk helsevern over hele landet. Jeg vil som helseminister både minne om at psykisk helse er en prioritet for denne regjeringen, og jeg vil gi føringer om det i mine oppdrag til tjenesten.”

Svar:

Regjeringen har lagt fram et stramt budsjett for 2023, men har prioritert psykisk helse og rusfeltet med 300 millioner kroner til økt innsats, herunder 150 millioner kroner til psykisk helsevern i sykehusene.

Regjeringen har også foreslått å øke sykehusene sine budsjett med 2,5 milliarder kroner i nysaldering for statsbudsjettet i 2022. Dette blir gjort for å sikre at sykehusene kan foreta helt nødvendige investeringer og for over tid å

sette helseforetakene bedre i stand til å følge opp prioriterte grupper, for eksempel innen psykisk helse.

Innenfor de overordnede føringene som blir gitt, har de regionale helseforetakene og helseforetakene et helhetlig ansvar og må selv vurdere hvordan driften skal innrettes og omstillingstiltak gjennomføres.

Det vil pågå krevende budsjettprosesser ved alle landets helseforetak framover som jeg ikke kan gå inn i, men jeg legger til grunn at de regionale helseforetakene legger til rette for at sørge-for-ansvaret kan oppfylles med god

og forsvarlig behandling også innenfor psykisk helsevern og rusbehandling fremover. Selv om vi har et relativt godt utbygd tilbud i Norge, er tilgangen på psykiske helsetjenester ulik og mange får ikke hjelp når de trenger det. Det er behov for både å forebygge psykiske vansker og lidelser og styrke tilbudet både i kommunene og i spesialisthelsetjenesten. Regjeringen vil legge frem en opptrappingsplan for psykisk helse i 2023.

Jeg viser også til svar på spørsmål nr. 317.

SPØRSMÅL NR. 786

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 22. desember 2022 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Forstår statsråden hvilke konsekvenser regjeringens neglisjering av domstolene har både for økt saksbehandlingstid og for rettssikkerheten?

BEGRUNNELSE:

Regjeringens politikk og manglende prioritering av domstolene i statsbudsjettet for 2023 vil medføre konsekvenser for domstolenes evne til å utføre sitt samfunnsoppdrag. Det rapporteres nå fra domstolene at saksbehandlingstiden for de sakene som ikke er særlig prioritert vil øke, noe som igjen vil kunne føre til at bevisene i disse sakene blir dårligere som følge av den forlengede saksbehandlingstiden.

Spørsmålsstiller ønsker derfor en tilbakemelding fra statsråden på om hun forstår hvilke konsekvenser regjeringens måte å forholde seg til domstolene og den manglende prioriteringen av domstolene i budsjettet for 2023 vil ha for folks rettssikkerhet og om statsråden finner det tilfredsstillende med økt saksbehandlingstid og svekket rettssikkerhet.

Svar:

Jeg er ikke enig i representant Johnsens premiss i spørsmålet, beskrivelsen av regjeringens politikk knyttet til domstolene som «neglisjering». Det jeg derimot er enig i er at domstolene er sentrale aktører i å sikre rettssikkerhet for borgere over hele landet.

Jeg er opptatt av saksbehandlingstiden i domstolene, og at de lovpålagte fristene og Stortingets mål for gjen-

nomsnittlig saksbehandlingstid i straffesaker og sivile saker overholdes. Som det fremgår i rapportering i Prop. 1 S (2022–2023) gikk den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for straffesaker i 2021 ned, med unntak av begrensede anker. Jeg vil følge med på saksbehandlingstiden også framover.

Når det gjelder domstolenes budsjett for 2023 så har Domstoladministrasjonen pekt på et tilpasningsbehov – altså økte behov knyttet til blant annet leie av lokaler og strøm. Domstoladministrasjonen må, som andre statlige virksomheter, til enhver tid planlegge for vedlikehold og energipriser innenfor gjeldende budsjetttrammer. Jeg forstår at det er krevende, men et tilpasningsbehov er ikke det samme som et budsjettkutt.

Jeg vil følge med på situasjonen i domstolene framover i god dialog med Domstoladministrasjonen.

SPØRSMÅL NR. 787**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Roy Steffensen****Besvart 5. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Til NRK 20. desember sa statsministeren at en gjennomsnittlig enebolig vil motta strømstøtte på 33 000 kr i 2023.

Hvilke forutsetninger ligger til grunn for et slikt regnestykke, og hva har samme eksempefamilie fått i faktisk strømstøtte i 2022 gitt likt forbruk?

Svar:

Med terminprisene som ble lagt til grunn i Prop. 1 S (2022-2023), hentet ut 01.08.22, vil en gjennomsnittlig husholdning i NO2 med et årlig forbruk på 20 000 kWh, få om lag 33 000 kroner i strømstøtte. Det er lag til grunn et årlig

forbruk på 20 000 kWh, fordelt utover året etter en forbruksprofil utarbeidet av NVE.

Følgende avgiftsatser er lagt til grunn i regnestykket:

- Elavgift: 0,15 kr/kWh
- Påslag inkl. elsertifikater: 0,04 kr/kWh
- Enovaavgift: 0,01 kr/kWh
- Nettleie: 0,29 kr/kWh

Med faktiske priser for 2022 og samme forutsetninger som i beregningen for 2023, vil en gjennomsnittlig husholdning i NO2 med et årlig strømforbruk på 20 000 kWh motta om lag 27 000 kroner i strømstøtte.

Det må presiseres at det er stor usikkerhet knyttet til anslagene.

SPØRSMÅL NR. 788**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 4. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvor mye lavere ville inntektene fra eksport av norsk gass vært så langt i 2022 dersom EUs pristak på gass var innført 1. januar 2022?

BEGRUNNELSE:

EU-landene har nå blitt enige om å innføre et gasspristak på 180 euro per megawatttime. På tross av at selskaper som Equinor ikke forventer at vedtaket vil påvirke produksjon og eksport fra norsk sokkel, reiser pristaket relevante spørsmål om endringer i inntektsgrunnlaget.

Svar:

EU har vedtatt forordning om en prisjusteringsmekanisme (pristak) for gass som vil tre i kraft 15. februar 2023 og med en varighet på 1 år. Mekanismen gjelder gassprisen på finansielle kontrakter på TTF-børsen for handel av gass mer enn en måned frem i tid. Når denne kontraktprisen overstiger et visst nivå (180 euro/MWh) og sam-

tidig er 35 euro/MWh høyere enn en referansepris på importert LNG i 3 virkedager på rad. Mekanismen vil bli iverksatt umiddelbart når disse to betingelsene er oppfylt og vare i minst 20 dager. I denne perioden vil handler med TTF-fremtidskontrakter til priser over referanseprisen for LNG pluss 35 euro/MWh ikke tillates. Taket kan også gjøres gjeldende for andre gassbørser i EU.

Mange detaljer i forslag er fortsatt uklart. I vedtaket fra EU er det blant annet en rekke kriterier for suspensjon av pristaket dersom det har uheldige konsekvenser for gassmarkedet. En konkretisering av disse skal det jobbes videre med frem til ordningen skal tre i kraft.

Analysen viser at betingelsene for å iverksette et pristak har vært oppfylt noen uker i august og september i år. Samtidig er det uklart om suspensjonskriteriene som er besluttet hadde slått inn i deler av denne tiden. Det er derfor usikkert hvor lenge i 2022 mekanismen ville vært virksom.

Det er videre usikkert hvilken priseffekt en tidligere innført prisjusteringsmekanisme ville hatt på norsk gass som i stor grad selges i spotmarkedet, på børser utenfor EU og i bilaterale transaksjoner. Det vil si i deler av marke-

det mekanismen ikke gjelder for. Det er videre usikkerhet knyttet til hvordan ordningen vil påvirke selve gassmarkedets funksjonsmåte og ev. smitte det kan ha over på prisdannelsen og prisnivået.

Denne usikkerheten gjør at departementet ikke har et godt grunnlag i dag for å kunne beregne hvor mye lavere inntektene fra eksport av norsk gass ville vært så langt i 2022 dersom EUs pristak på gass var innført 1. januar 2022.

Norge har i lang tid vært tydelige overfor EU om viktigheten av å velge tiltak som løser problemet de står overfor, nemlig mangelen på gass. Når det først er besluttet et

pristak i EU er det viktig at det er midlertidig, at det ikke utløses ofte og at EU snur hvis ordningen gir store, uønskede konsekvenser på kort og lang sikt i markedet. Det er derfor en fordel at slike elementer er en del av vedtaket i EU. Det er fortsatt mange uavklarte forhold hvordan disse mekanismene skal fungere i praksis og det gjenstår ennå arbeid i EU. Vi vil følge den videre prosess nøye.

Det viktigste Norge kan bidra med for å styrke energiforsyningen og dempe energiprisene i Europa, er å produsere og selge mest mulig gass. Dette vil også ha effekt på norske strømpriser.

SPØRSMÅL NR. 789

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 2. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Hvordan ser regjeringen for seg avtaleinngåelse og implementering av LULUCF i Norge som korrelerer med grønt industriløft og på en måte som ikke begrenser skogbruket?

BEGRUNNELSE:

Det legges til grunn i Hurdalsplattformen at skogen skal brukes aktivt som en sentral del av klimapolitikken, herunder økte tilskudd til skogplanting, ungskogpleie og andre skogkulturtiltak for å øke CO₂-opptaket og sikre ressursgrunnlaget for industrien. Substitusjonseffekten er omtalt, og det synes klart at regjeringen ønsker et aktivt skogbruk som maksimerer bærekraftig uttak av tømmer som en viktig bestanddel for det grønne skiftet. LULUCF er en av de tre grunnpilarene i klimaforpliktelsen med EU, og regulerer felles bokføring av utslipp og opptak i skog og andre arealer i hele EU. EU-kommisjonen vil øke CO₂-opptaket fra landarealene, forenkle systemet blant annet med å fjerne dagens referansebane for skog, og slå sammen jordbruk og skogbruk til en landsektor. Dette medfører at nytt forslag til referansebane gir Norge forpliktelse til forbedring av CO₂-opptaket etter en referansebane satt da vi som en naturlig følge av skogreisningen etter krigen, har hatt den største CO₂-bindingen i moderne tid. Å skulle forbedre et naturlig toppunkt som i de kommende år vil synke, synes umulig. På kort sikt er Norges eneste mulighet til å nå disse målene å redusere avvirkningen. Skogbruket i Norge er avhengig av en avtale hvor

handlingsrommet i LULUCF utformes slik at man kan opprettholde eller øke det avvirkningsnivået vi i dag er på.

Svar:

Klimaavtalen med EU innebærer at Norge tar del i EUs klimaregelverk fra 2021 til 2030. Klimaregelverket i dag er innrettet til å nå et mål om 40 pst. utslippsreduksjon innen 2030. Som følge av at EU har forsterket klimamålet sitt under Parisavtalen, reviderer de også klimarammeverket som skal sikre at de greier å nå målet. EU-kommisjonen la i 2021 fram sitt forslag til forsterket klimaregelverk. De to siste månedene har Kommisjonen, Rådet og Europaparlamentet blitt enige om det forsterkede regelverket for skog- og arealbrukssektoren (LULUCF), innsatsfordelingsforordningen for ikke-kvotepliktige klimagassutslipp samt EUs reviderte kvotehandelssystem. Det gjenstår formelle, juridiske prosesser for å vedta det endelige regelverket. Det er ventet at det vil skje før sommeren 2023. Når regelverket er vedtatt i EU, vil Norge ha en formell dialog med EU om, og eventuelt på hvilke vilkår, de ulike delene av klimaregelverket skal gjøres gjeldende for Norge. Regjeringen ønsker å føre videre klimasamarbeidet med EU, noe som innebærer norsk deltakelse i de mest vesentlige delene av det forsterkede klimaregelverket. En ny klimaavtale med EU forutsetter at Stortinget samtykker til det.

Det er ikke riktig, som representanten hevder i sin begrunnelse, at det nye skog- og arealbruksregelverket innebærer at Norges forpliktelse vil kreve at vi må forbedre

et naturlig toppunkt. Forpliktelsen for hvert enkelt land blir satt på bakgrunn av netto-opptaket i perioden 2016–2018. Som det fremgår av regjeringens klimastatus og -plan var Norges toppunkt i 2009.

I Veikartet for grønt industriløft sender regjeringen et tydelig signal om at Norge skal ha verdens mest bærekraftige skogbruk. Bioressursene fra hav og land skal brukes til klimavennlige og lønnsomme produkter gjennom gode avveinger mellom aktivitet, miljø og klima.

Regelverket åpner for flere måter å oppfylle forpliktelsen på, og det blir derfor for snevert å kun fokusere på forvaltning av skog og avvirking. En vesentlig kilde til utslipp

kommer fra varig avskoging til fordel for veier, fritidsbebyggelse, samt drenering av myr. Tiltak rettet mot å unngå slike utslipp gir et umiddelbart bidrag til måloppnåelsen. Det betyr at vi innretter innsatsen på flere områder enn bare forvaltning av skog. I regjeringens klimastatus og -plan gjorde vi rede for hvordan vi jobber med å redusere klimagassutslippene og øke CO₂-opptaket i hele skog- og arealbrukssektoren (Klima- og miljødepartementet, særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2022–2023)).

Å redusere utslippsgapet er utfordrende, men vi er i full sving med å videreutvikle politikken. Vi vil redegjøre for dette i våre kommende klimastatus og -planer.

SPØRSMÅL NR. 790

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 3. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvor mange ukrainske asylsøkere med kollektiv beskyttelse som har bodd på det nasjonale mottakssenteret i Råde i mer enn én uke, og hva er den lengste botiden registrert?

BEGRUNNELSE:

Det bes om en redegjørelse for antall ukrainske asylsøkere med kollektiv beskyttelse som har oppholdt seg/bodd på det nasjonale mottakssenteret i Råde i mer enn én uke, samt hva den lengste registrerte oppholdstiden er. Det har kommet flere bekymringsmeldinger fra andre mottak i blant annet Viken, som mottar flyktninger fra Ukraina som har vært uforholdsmessig lenge på mottaket i Råde. Noen rapporterer om ukrainske flyktninger og familier som har oppholdt seg der i så lenge som 12 uker.

Svar:

Regjeringen er opptatt av at fordrevne og asylsøkere som kommer til Norge for å søke beskyttelse ivaretas på en god måte. I den innledende ankomstfasen benyttes normalt Nasjonalt ankomstsenter i Råde, hvor nyankomne asylsøkere registreres hos politiet, innkvarteres, gjennomgår helseundersøkelse, får informasjon om hva som skjer videre i asylprosessen etc. På grunn av det store antallet fordrevne fra Ukraina som kommer til Norge, har det for denne gruppen blitt tilbudt desentralisert registrering, og

mange i denne gruppen har derfor heller ikke vært innlosjert ved Nasjonalt ankomstsenter.

Botiden ved ankomstsenteret er kortvarig. Asylsøkere flyttes normalt til ordinære asylmottak etter oppholdet ved ankomstsenteret. I normalsituasjoner er det et mål å avklare asylsøknaden til flest mulig i løpet av de ca. tre ukene man kan forvente å oppholde seg ved ankomstsenteret. I situasjoner med høye ankomsttall, slik vi har hatt gjennom det siste året, vil det være behov for raskere gjennomstrømming ved ankomstsenteret for å frigjøre kapasitet til nye ankomster. Andelen som får avklart søknaden om beskyttelse under oppholdet ved ankomstsenteret vil da gå ned.

Fordrevne fra Ukraina kan gis midlertidig kollektiv beskyttelse etter utlendingsloven § 34. Etter at søknaden om beskyttelse (asyl) er registrert gjør Utlendingsdirektoratet (UDI) en vurdering av om personen fyller vilkårene for beskyttelse. De fleste sakene omfattet av midlertidig kollektiv beskyttelse vil kunne behandles svært raskt, i et delvis automatisert saksbehandlingsløp. Likevel vil beskyttelsesbehovet normalt ikke være avklart under det kortvarige oppholdet ved Nasjonalt ankomstsenteret så lenge gjennomstrømningshastigheten ved senteret er høy.

Jeg tolker spørsmålet som at det vises til botid på ankomstsenteret for ukrainske statsborgere som har søkt om beskyttelse i Norge. Basert på tall fra UDI per 21. desember 2022 hadde 13 780 ukrainske statsborgere hatt opphold på Nasjonalt ankomstsenter i løpet av 2022. Av denne gruppen hadde 4 439 opphold på mer enn én uke.

Den lengste botiden på ankomstsenteret registrert i 2022 var på 47 dager.

SPØRSMÅL NR. 791

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 4. januar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Vil statsråden vurdere en regelstyrt incentivordning for film- og serieproduksjoner, eventuelt en opptrappingssplan, slik at den kan bli forutsigbar?

BEGRUNNELSE:

Kap. 334, post 72 er en ordning som har til hensikt å trekke film og serieproduksjoner til Norge, for at de økonomiske ringvirkninger skal være positive for landet. Både de direkte involverte i bransjen og andre som leverer varer og tjenester har store økonomiske fordeler når innspillinger legges til landet.

Dessverre er ordningen langt mindre enn potensialet. Det kommer hvert år inn søknader om langt større beløp enn hva som er satt av på statsbudsjettet. I 2021 ble det søkt om 425 millioner, noe som ville gitt et potensielt utløst investering i Norge på om lag 1,7 mrd. Det samme har man sett i tidligere år.

For produsenter som jobber med en 3-4 års planleggingshorisont for sine prosjekter er det uheldig å ikke på forhånd vite om de får tilsagn. Derfor hemmer dagens ordning en rekke investeringer.

I budsjettdebatten fredag 16. desember hevdet Åse Kristin Ask Bakke at rammene for den norske insentivordningen er likt som under forrige regjeringen. Det stemmer ikke, da den disponible tilsagnsrammen for refusjoner i 2023 er på kun 40,9 MNOK, 60 % lavere enn 2021. Det er det laveste ramme siden innføring i 2016.

Norge må nå aktivt ta grep for å unngå å spille seg helt ut på sidelinjen:

Å rasere ordningen mens industrien globalt sett opplever enormt vekst, og de fleste av våre nabo- og konkurrentland forsterker sine ordninger, har sendt sterke signaler til det internasjonale markedet at Norge er uforutsigbare. Antall søkere for 2023 har nettopp blitt offentliggjort, og det er en halvering av søkere fra 2022 til 2023.

Svar:

Jeg har gjentatte ganger vært tydelig på at mitt mål er at insentivordningen for film og serieproduksjoner skal bli regelstyrt og overført til Nærings- og fiskeridepartementet. Og regjeringa har ambisiøse målsettinger for norsk film- og serieproduksjon som formuleringene i Hurdal-splattformen tydelig viser:

«Styrkje den regionale filmsatsinga, auke produksjonsmidlane til norsk film og gjennomgå filminsentivordninga med mål om å sikre fleire filmproduksjonar i Noreg.»

Vi har ikke et godt grunnlag for å vurdere ordningens samfunnsøkonomiske konsekvenser. Derfor inngikk Kultur- og likestillingsdepartementet i september 2022 avtale med konsulentfirmaet Olsberg SPI om å utrede insentivordningen for film- og serieproduksjoner. Mandatet omfatter blant annet å analysere de potensielle virkningene av å trappe opp ordningens økonomiske rammer eller gjøre den regelstyrt. Utredningen skal etter planen foreligge i slutten av februar 2023 og vil forhåpentligvis gi et godt beslutningsgrunnlag for å endre insentivordningen slik at den både blir mer forutsigbar og formålstjenlig.

Jeg forutsetter at representanten Hjemdal vet at rammen for insentivordningen i budsjettet for 2023 er 100 millioner. Det er en videreføring av beløpet og prinsippene Solberg-regjeringen la frem i sitt 2022-budsjettforslag. Jeg minner om at regjeringa, til tross for et krevende budsjettår, har prioritert filmfeltet med en økning på 35 millioner på ett år. Til forskjell fra Fremskrittspartiet som i sitt alternative budsjett ikke har foreslått å tilføre insentivordningen eller andre deler av filmbransjen en krone, men derimot foreslår å kutte filmfondet med hele 110 millioner kroner. Noe som selvfølgelig ville vært et dramatisk kutt for norsk film og serieproduksjon dersom det hadde fått flertall.

SPØRSMÅL NR. 792**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 3. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Vil regjeringen oppfordre kommunene til å jobbe for lavest mulig og helst ingen eiendomsskatt nå som mange husholdninger sliter med skyhøye priser på strøm, drivstoff og mat?

BEGRUNNELSE:

Mange husholdninger har det tøft og sliter med å få endene til å møtes. Dette da prisene på det meste i samfunnet har gått betydelig opp og regjeringen ikke er villig til å ta grep som ville sørget for mer normale og akseptable priser på strøm, drivstoff og mat. Samtidig ser vi at mange

kommuner øker eiendomsskatten til skyhøye nivåer noe som gjør det vanskelig for husholdninger og bedrifter som allerede er presset økonomisk.

Svar:

Kommunene har betydelige frihetsgrader når det kommer til utforming av eiendomsskatten, herunder om de ønsker å innføre eiendomsskatt eller ikke, valg av utskrivingsalternativ, sats og størrelsen på et eventuelt bunnfradrag for bolig og fritidsboliger. Regjeringen mener den enkelte kommune er best egnet til å tilpasse eiendomsskatten til lokale forhold.

SPØRSMÅL NR. 793**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken****Besvart 4. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Mange enslige forsørgere er usikre på hvordan den samlede endringen i budsjettforliket slår ut, med omlegging fra dagens særfradrag til økt barnetrygd, inkludert de ekstra 5 000 kronene som følger av budsjettforliket.

Kan statsråden beregne hvordan endringene helhetlig slår ut for en enkelt enslig forsørger, med ett eksempel der den enslige har for lav inntekt til å utnytte særfradraget og ett eksempel der den enslige forsørgeren har hatt full effekt av særfradraget, sammenlignet med dagens ordning?

Svar:

Eg er nøgd med at forliket mellom regjeringspartia og Sosialistisk Venstreparti (SV) om statsbudsjett for 2023 inneholder ein auke i utvida barnetrygd til einslege forsørgjarar, og eg merkar meg at fleirtalet i Familie- og kulturkomiteen i Innst. 14 S (2022-2023) grunnjev auken med at einslege forsørgjarar er særleg vanskeleg stilt i dagens økonomiske situasjon. Ein auke av den utvida barnetrygda for einslege forsørgjarar vil være ein naudsynt handsrekning i ei tid med historisk høg prisstigning.

Utvida barnetrygd aukar frå 1 054 kroner til 2 489 kroner per måned. Endringa kjem som fylgje av regjeringa sitt forslag i Prop. 1 S om å avvikle særfrådrag for einslege og auke utvida barnetrygd, samt nemnde budsjettforlik, der alle satsane i barnetrygda aukar med venta prisvekst, og utvida barnetrygd får eit tillegg på 5 000 kroner i året. I løpet av eitt år vil endringane til saman gi 17 220 kroner meir i utvida barnetrygd (heilårsverknad). Endringa skal gjelde frå 1. mars 2023, og effekten for den einskilde vil difor vere 14 350 kroner neste år.

Avviklinga av særfrådraget inneber at ein skatteytar med fullt frådrag mister støtte tilsvarende 11 545 kroner i året. Avviklinga skal gjennomførast frå 1. mars 2023, så effekten vil difor vere 9 620 kroner neste år. Eg vil for ordens skuld påpeike at det er finansministeren som har ansvaret for skattesystemet.

Ser ein auken i utvida barnetrygd og avviklinga av særfrådraget under eitt, slik representanten ber om, vil ein person med fullt frådrag få 4 730 kroner meir i offentlig støtte i 2023 og 5 675 kroner i 2024. Årsaka er utvida barnetrygd aukar med meir enn maksimal skatteverdi av særfrådraget.

Om lag 144 850 personar var registrert med særfrådrag i skattemeldinga for 2020, og om lag 7 500 av desse hadde for låg inntekt til å oppnå full verdi av særfrådraget. Avviklinga av særfrådraget og auken i utvida barnetrygd gjer at støtta til einslege forsørgjarar når fram til alle. Dei

med lågast inntekt, og einslege forsørgjarar i tiltakszona i Finnmark og Nord-Troms som i dag ikkje får fullt skattefrådrag, vil samla få ei auke i årleg disponibel inntekt på opptil 17 220 kroner.

SPØRSMÅL NR. 794

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad

Besvart 4. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Svenske styresmakter har vore klare på at den vitskapelege vurderinga om at ulvebestanden sin bevaringsstatus frå 2015 gjeld kun den svenske bestanden.

På kva grunnlag fortsett regjeringa å hevde at det var gjort en vurdering også for den norske bestanden, og har det skjedd noen endring i politisk samarbeid mellom Norge og Sverige som gir grunnlag til å påberope seg av den svenske ulvebestanden på den måten Noreg gjer?

GRUNNGJEVING:

I fjor vedtek ministeren felling av fire ulveflokkar i ulvesonen til tross for ein tingrettsdom som tilsa at vedtaket ville vere ulovleg. Sjølv om lagmannsrettsdommen frå i år om felling av ulv er anka, er vedtak om felling på høgst usikkert juridisk grunnlag.

Den skandinaviske ulvestamma har få individ og er genetisk sårbar. Genmaterialet har også mykje større tegn på innavl enn den finske ulvestamma. Difor er det heilt ufårsteleg, både ut frå dyrevelferdsmessige og naturomsyn og ta ut fleire individ. Jakta på svensk side vart stoppa av retten og mykje tilseier at det burde vore gjort på norsk side også.

Svar:

Jeg viser til at den svenske sårbarhetsanalysen for ulv, og forholdet til den norske delbestanden, ble nærmere omtalt og vurdert i forbindelse med Meld. St. 21 Ulv i norsk natur (2015-2016). Blant annet framgår følgende i stortingsmeldingens vurdering av bestandsmåltall (s. 73):

«Den svenske regjeringen ga Naturvårdsverket i april 2015 et oppdrag om å oppdatere eksisterende sårbarhetsanalyse for ulv og utrede hva som kreves for at den svenske ulvepopulasjonen skal ha gunstig bevaringsstatus i henhold til arts- og habitatdirektivet (se kapittel 10.2). Naturvårdsverket og alle involverte

forskere unntatt en mener at populasjonen av ulv i Sverige må være på minst 300 individer for å ha gunstig bevaringsstatus. Dette inkluderer helsvenske ulver samt halvparten av ulvene som lever i grenserevir, og forutsetter at Norge ikke reduserer sine ambisjoner. Videre er det en forutsetning at det skjer migrasjon og innvandring fra den finsk-russiske populasjonen til den skandinaviske ulvepopulasjonen, hvor minst én finsk-russisk immigrant skal reprodusere seg med ulv i den skandinaviske populasjonen hver femårsperiode. Naturvårdsverket viser til at dersom det ikke er innvandring og reproduksjon av nye immigranter (og derav ingen genetisk utveksling) med skandinaviske ulver må den skandinaviske ulvepopulasjonen bestå av minst 1 700 ulver for å kunne anses å ha gunstig bevaringsstatus.

Siden fagrapportene presentert i kapittel 10.2 gjelder analyser og vurderinger av ulvens langsiktige overlevelsesevne i Skandinavia, er det naturlig å benytte disse som kunnskapsgrunnlag også ved fastsetting av bestandsmål for ulv i Norge.»

Som det framgår valgte regjeringen å bruke dette kunnskapsgrunnlaget for å foreslå et nytt bestandsmål for ulv i Norge. Ved behandling av stortingsmeldingen vedtok Stortinget å endre bestandsmålet fra 3 årlige helle norske ynglinger (ungekull) til 4-6 årlige ungekull inklusiv halvparten av grenserevir der ett ungekull i grenserevir medregnes som 0,5. Det nye bestandsmålet reflekterte bestandssituasjonen for ulv i Norge inklusiv halvparten av grenserevirene den siste femårsperioden, og ambisjonsnivået med nytt bestandsmål fra 2016 forble følgelig om lag på samme nivå som tidligere.

I ettertid er det gjort en ny vurdering på norsk side vedrørende behovet for eventuelt å gjennomføre en egen levedyktighetsanalyse for den norske delbestanden av ulv. De faglige rådene var imidlertid klare på at det er lite hensiktsmessig å gjøre en isolert levedyktighetsanalyse for den norske delbestanden ettersom disse ulvene er del av en felles sør-skandinavisk populasjon. Dette er nærmere redegjort for i Prop. 1 S (2021-2022).

Når det gjelder politisk samarbeid mellom Norge og Sverige om forvaltning av ulv har det vært uendret siden 2016. Fra vår side er vi åpne for å diskutere et nærmere

samarbeid med Sverige om forvaltningen av den felles sør-skandinaviske ulvebestanden.

SPØRSMÅL NR. 795

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt

Besvart 4. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvor mange bedrifter får strømstøtte i Sverige, og hva er anslått proveny for den svenske strømstøtten til svensk næringsliv?

BEGRUNNELSE:

I følge en pressemelding fra den svenske regjeringen 27. oktober i år skal alle strømforbrukere i Sør-Sverige få utbetalt strømstøtte på til sammen 55 milliarder svenske kroner. Denne summen skal fordeles på både private strømforbrukere og på næringslivet.

Svar:

Jeg legger til grunn at representanten viser til ett spesifikt tiltak lagt frem av den svenske regjeringen, herunder utbetaling av såkalte «flaskehalsinntekter» til sluttbrukere av elektrisitet som nevnt i pressemelding fra den svenske regjeringen av 27. oktober 2022.

For at handel mellom to prisområder skal være lønnsom, må det være en prisforskjell mellom de to områdene det overføres kraft mellom. Kraften vil da transporteres fra området med lavest pris til området med høyest pris. Handlet volum multiplisert med prisdifferansen utgjør det vi kaller flaskehalsinntekter. Disse inntektene tilfaller eieren av strømmettet. I Norge tilfaller flaskehalsinntektene Statnett.

Statnetts flaskehalsinntekter har tradisjonelt kommet nettkundene til gode gjennom å redusere tariffgrunnlaget og dermed nettleien. I 2022 hadde Statnett ekstraordinært høye flaskehalsinntekter. For å sikre at disse inntektene raskt kan komme nettkundene til gode, besluttet regjeringen høsten 2022 at ekstraordinære flaskehalsinntekter i 2022 og 2023 kan brukes til å redusere nettleien til nettkunder i områder med høye kraftpriser gjennom en ny, midlertidig ordning. I 2022 ble 5,9 milliarder av Statnetts ekstraordinære flaskehalsinntekter utbetalt gjennom denne midlertidige ordningen.

Som det fremgår av pressemeldingen fra den svenske regjeringen av 27. oktober 2022, gav den svenske regjeringen 18. august 2022 et oppdrag til Svenska kraftnät (SK) om å søke den svenske Energimarknadsinspektionen (EI) om å få anvende flaskehalsinntekter for å finansiere støtte til elektrisitetskunder, samt å utforme et forslag til støttemodell. Det fremgår at slik søknad ble sendt 27. oktober 2022, sammen med et forslag til innretning av støtten.

Av pressemelding fra EI av 17. november 2022 fremgår det at det ble søkt om benyttelse av 55,6 mrd. SEK av flaskehalsinntekter (hvorav maksimalt 600 mill. SEK til administrasjonskostnader), og en støttemodell hvor sluttbrukere av elektrisitet får en kontantutbetaling på 0,5 og 0,79 SEK per kilowattime forbruk i hhv. de svenske strømprisområdene 3 og 4, beregnet ut fra forbruk i perioden 1. oktober 2021–30. september 2022. Av pressemeldingen fremgår det at EI godkjenner benyttelsen av flaskehalsinntekter til støtteformål, og også støttemodellen med justeringer for foretak med stort strømforbruk.

Slik det fremgår av pressemelding fra den svenske regjeringen av 23. desember 2022, vurderer den svenske regjeringen at Els justerte støttemodell for foretak vil medføre statsstøtte som ikke vil kunne godkjennes av EU-kommisjonen. Den svenske regjeringen har ifølge pressemeldingen bedt SK om å foreslå en ny modell for EI innen 4. januar 2023. Av den svenske regjeringens nettsider fremgår det at støtten i første omgang vil betales ut til husholdninger, og at det tas sikte på slik utbetaling i februar 2023.

Etter det jeg kan vurdere, er det med andre ord ikke endelig avklart hvordan innretningen av det ovennevnte tiltaket vil bli for svensk næringsliv. Regjeringen har ikke mulighet til å utarbeide egne anslag på hvor mange bedrifter som vil omfattes av svenske næringsrettede strømtiltak, eller gi anslag på provenyeffekter av slike tiltak. For ytterligere informasjon om svenske tiltak, herunder bl.a. om hvem som vil omfattes av slike tiltak og provenyeffekter, vil jeg henviser til informasjon fra den svenske regjeringen og øvrige svenske myndigheter.

SPØRSMÅL NR. 796

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 4. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvor store er bedriftene som har søkt og fått strømstøtte gjennom regjeringens ordning (Det bes om oversikt over andel av strømstøtten fordelt på henholdsvis store, mellomstore og små bedrifter)?

BEGRUNNELSE:

Det vises til statsrådets pressekonferanse fredag 16. desember om strømstøtten til bedriftene. Det er 3 200 bedrifter som har søkt på ordningen, og alle som har søkt får støtte. Søknadsordningen har blitt kritisert for å være for byråkratisk og krevende, og at den tar for mye tid og ressurser. Derfor er det nærliggende å tro at det primært er store (over 100 ansatte) og noen mellomstore bedrifter (over 20 ansatte) som har ressurser til å søke på strømstøtteordningen. En bedrift med mindre enn 20 ansatte vil kunne ha begrenset med ressurser til å oppfylle regjeringens krav for å få strømstøtte.

Tabell 1: Fordeling av antall søkere og samlet tilskudd eks. kostnadsdekning av bekreftelse fra revisor/aut. regnskapsfører på hhv. små (under 20 ansatte), mellomstore (mellom 20 og 100 ansatte), og store foretak (over 100 ansatte). Samlet kostnadsdekning av bekreftelse fra revisor/aut. regnskapsfører var på 11 743 726 kroner, og 20 mill. kroner av rammen er satt av til forvaltningskostnader. Kilder: Enova, Brønnøysundregistrene, Nærings- og fiskeridepartementet.

Foretaks-kategori	Antall søkere (foretak)	Andel av samlet søkermasse	Samlet tilskudd eks. kostnadsdekning	Andel av samlet tilskudd eks. kostnadsdekning
Små foretak (Færre enn 20 ansatte)	2470	78 %	kr 1 802 554 592	65 %
Mellomstore foretak (20 til 99 ansatte)	607	19 %	kr 651 278 499	24 %
Store foretak (100 ansatte eller mer)	109	3 %	kr 314 423 183	11 %
Sum	3186	100 %	kr 2 768 256 274	100 %

I denne analysen er det lagt til grunn antallet ansatte som foretaket som søkte om tilskudd fra ordningen var registrert med i Enhetsregisteret per 12. desember 2022. Denne informasjonen er på foretaks-nivå og ikke konsern-nivå. I tråd med regelverket for ordningen måtte konsern søke samlet, hvor ett foretak i konsernet skulle sende inn søknad for konsernet. Det er derfor grunn til å tro at det reelt sett er noen flere mellomstore/store foretak og noen færre små foretak i søkermassen enn det som fremgår av tabellen over.

Likevel tyder tallene på det motsatte av hva representanten mener er mest nærliggende å tro om størrelsen på foretakene som har søkt i energitilskuddsordningen; fra

Svar:

Jeg legger her til grunn at representanten henviser til energitilskuddsordningen for næringslivet, som forvaltes av Enova. Som det fremgår av innsynsløsningen på Enovas nettsider for ordningen (www.energitilskuddsordningen.no), har 3186 ulike foretak søkt om tilskudd fra energitilskuddsordningen.

Den endelige listen med foretak som har søkt om tilskudd fra ordningen er tilgjengelig for allmenheten gjennom innsynsløsningen. Ved å koble den endelige listen med åpne data fra Brønnøysundregistrene (BR) om registrerte hovedenheter i Enhetsregisteret, finner vi følgende fordeling av søkere og tilskudd i ordningen på små (under 20 ansatte), mellomstore (mellom 20 og 100 ansatte), og store foretak (over 100 ansatte) slik representanten ber om, gjengitt i tabell 1 under:

tabellen ser vi at majoriteten av søkerne i ordningen er små foretak med færre enn 20 ansatte, og om lag to tredel-er av samlet tilskudd eks. kostnadsdekning av bekreftelse fra revisor/aut. regnskapsfører går til slike foretak. Samlet står små og mellomstore foretak (med under 100 ansatte) for om lag 97 pst. av søkermassen og 89 pst. av tilskuddet.

Alle foretak som sørger for verdiskaping og sysselsetting – både små og store – er viktige, og regjeringen har ikke hatt til hensikt å favorisere verken den ene eller den andre gruppen foretak i innretningen av energitilskuddsordningen. Både små og store foretak kan ha utfordringer med å håndtere strømprisene. Når det er sagt, utgjør små- og mellomstore foretak brorparten av

bedriftsmassen i norsk næringsliv, og det at mange slike foretak har søkt om støtte fra ordningen tyder på at ordningen reelt sett var åpen for små- og mellomstore foretak mht. omfanget av søknadsprosessen.

For ordens skyld opplyser jeg om at datasettet med informasjon om registrerte hovedenheter i Enhetsregisteret

som lagt til grunn i denne analysen ble lastet ned fra BRs nettsider 12. desember 2022, og endelig tilskuddsliste for energitilskuddsordningen ble lastet ned fra Enovas nettsider 22. desember 2022. Jeg tar også forbehold om ev. feil og upresisiteter i datamaterialet.

SPØRSMÅL NR. 797

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 4. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvor mange bedrifter har startet søknadsprosessen om strømstøtte, men ikke fullført søknaden?

BEGRUNNELSE:

Det vises til statsrådens pressekonferanse fredag 16. desember om strømstøtten til bedriftene. Det er 3 200 bedrifter som har søkt på ordningen, og alle som har søkt får støtte. Dette er imidlertid et svært lite tall, gitt at det er registrert hele 629 953 virksomheter i Norge i 2022 (SSB). Søknadsordningen har blitt kritisert for å være for byråkratisk og krevende, og at den tar for mye tid og ressurser. Det er derfor mulig at det er mange bedrifter som i utgangspunktet har behov for strømstøtte og som starter søknadsprosessen, men som oppdager underveis at de verken har tid eller mulighet til å oppfylle søknadskravene. Det bes derfor om at statsråden oppgir antall bedrifter som har startet søknadsprosessen, men ikke har fullført søknaden.

Svar:

Jeg legger her til grunn at representanten henviser til energitilskuddsordningen for næringslivet, som forvaltes av Enova. Som det fremgår av innsynsløsningen på Enovas nettsider for ordningen (www.energitilskuddsordningen.no), har 3 186 ulike foretak søkt om tilskudd fra energitilskuddsordningen.

Enova har hentet ut en logg fra søknadssystemet i ordningen, som viser at 5 191 unike organisasjoner har vært inne i søknadsløsningen og påbegynt utfylling av søknadsskjema uten å sende inn søknad. Med påbegynt utfylling av søknadsskjema menes her at organisasjonen har logget seg inn i søknadsløsningen og lagt inn informasjon på ett eller flere informasjonsfelter i søknadsskje-

maet. Tallet sier ikke noe om hvor langt organisasjonene ev. var kommet i søknadsprosessen, og det foreligger heller ikke data på hvorfor påbegynte søknader ikke ble sendt inn.

Enova erfarer gjennom sine støtteordninger at det ofte er vesentlig flere som logger seg inn og begynner søknadutfylling enn de som faktisk sender inn søknad. Dette er noe man ser på tvers av ulike typer ordninger rettet mot ulike typer søkere, og også med ulik innretning av søknadsfrist mv. Det er med andre ord normalt at et betydelig større antall søkere er inne i søknadsløsningene og påbegynner utfylling av søknad enn antallet innsendte søknader, og energitilskuddsordningen skiller seg ikke nevneverdig ut i så henseende.

Antakelig er det en rekke ulike årsaker som kan ligge bak dette tallet i denne konkrete ordningen, som i andre ordninger. Det er her viktig å minne om at søknadsløsningen i energitilskuddsordningen bygget på et system med automatisk saksbehandling og krav om kontroll av revisor eller autorisert regnskapsfører før innsending av søknad. Blant annet kan det ha vært foretak med hensikt om å søke tilskudd som påbegynte søknadsprosessen, men hvor man før eller senere fant ut at man ikke oppfylte vilkårene for støtte og derfor avsluttet prosessen før innsending av søknad. Videre kan det ha vært foretak som ikke nødvendigvis hadde til hensikt å søke om tilskudd, men som logget seg inn i søknadsløsningen av andre grunner, for eksempel for å få innsikt i søknadsprosessen ifb. veiledning av eller bistand til søkere. Det kan heller ikke utelukkes at en del bedrifter påbegynte søknadsprosessen, men enten fant det for ressurskrevende å ferdigstille søknad eller ikke rakk dette innen fristen. Antallet påbegynte søknader gir imidlertid ikke en presis indikasjon på hvor mange slike tilfeller man eventuelt har hatt.

Når regjeringen la frem ordningen, beregnet vi på bakgrunn av tilgjengelig data (blant annet statistikk fra

SSB) at om lag 20 000 bedrifter ville kunne kvalifisere for tilskudd. Dette var et usikkert estimat basert på en rekke usikre forutsetninger. Å kvalifisere for tilskudd medførte ikke nødvendigvis at man faktisk søkte. Beslutningen om å ev. søke måtte bedriftene selv ta.

I energitilskuddsordningen la vi opp til å dele ut 2,8 mrd. kroner av felleskapets midler til norske bedrifter. Når bedrifter kan få opptil 5 mill. kroner i støtte, er det rett og rimelig å stille krav både blant annet til hvilke op-

plysninger som bedriftene må fremskaffe i søknadene, hvilken dokumentasjon som må være på plass, kontroll osv. Vi la samtidig stor vekt på at søknadsprosessen skulle være håndterbar for alle støtteberettigede foretak. Når det gjelder søknadsfrist, arbeidet både regjeringen og Enova på spreng med å få ordningen opp så raskt som mulig. Dersom vi skulle holde det vi lovet om at bedrifter skulle få hjelp fra ordningen før jul var 11. desember den seneste datoen vi kunne sette søknadsfristen til.

SPØRSMÅL NR. 798

Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 2. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvor mange møter har samferdselsministeren hatt med eierne av Moss lufthavn Rygge?

BEGRUNNELSE:

Det å få gjenopprettet Moss lufthavn Rygge er viktig for både innbyggere og næringsliv, ikke bare i Østfold, men for hele Østlandet. Fremskrittspartiet har derfor arbeidet for å legge til rette for å få gjenåpnet flyplassen. Når undertegnende tidligere har hatt møter med eierne av flyplassen har de pekt på viktigheten av å beholde taxfree-ordningen, ikke gjeninnføre flypassasjeravgiften og ikke minst at de er sikret konsesjon med en gang de er klare til å starte opp. Dessverre har regjeringen redusert inntektsgrunnlaget til de private flyplassene ved å redusere taxfree-ordningen og gjeninnført flypassasjeravgiften. Dagens eiere ser nå ut til å gi opp å få reetablert flyplassen, men det kan være andre aktører som har interesse gitt at rammevilkårene er til stede. Det er derfor av interesse å få vite antall møter samferdselsministeren har hatt med eierne av flyplassen med henblikk på å få gjenåpnet flyplassen.

Svar:

Eierskapet til flyplassen på Rygge er delt i to: Forsvaret eier hele det arealet flyplassen ligger på, rullebanen, taksebaner, flyoppstillingsplasser, tilhørende tekniske anlegg, osv. Rygge sivile lufthavn AS eier den sivile terminalbygningen. Rygge sivile lufthavn AS er igjen heleid av Jotunfjell Partners AS. Rygge sivile lufthavn AS har en festeavtale

med Forsvaret som gir selskapet rett til å ha terminalbygningen stående på Forsvarets grunn.

Mitt klare utgangspunkt er at det vil bli gitt konsesjon etter luftfartsloven til drift på Rygge til den som mener at det er markedsmessig grunnlag for det. Staten vil ikke regulere lufthavnavgiftene, slik at den som måtte drive lufthavnen vil ha full frihet til å fastsette avgiftene selv. I tillegg vil de vanlige reglene for taxfree-handel gjelde. Fritak fra flypassasjer-avgiften ville være klar statsstøtte, og favorisering fremfor Sandefjord lufthavn på Torp og Avinors lufthavner.

Dette vet både Forsvaret og eierne av terminalbygningen.

Jeg antar at Erlend Wiborg er særlig opptatt av eierne av terminalbygningen. Til tross for den regulatoriske friheten jeg har beskrevet ovenfor, har jeg i min tid som statsråd ikke mottatt henvendelser om møte verken fra Rygge sivile lufthavn AS eller fra Jotunfjell Partners AS. Derfor er det heller ikke blitt avholdt noen slike møter. Det er grunn til å tro at årsaken er at eierne selv ikke har funnet markedsmessig grunnlag for drift. Dersom jeg mottar anmodning om møte fra eierne i fremtiden, vil jeg selvsagt prioritere det.

SPØRSMÅL NR. 799**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 6. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Syns statsråden det er rett at staten som eier skal overlate til kommune og fylke å håndtere økte strømutfgifter til staten sine egne historiske bygg?

BEGRUNNELSE:

I en artikkel fra Dagbladet kommer det frem at strømkostnadene for driften av Håkonshallen og Rosenkrantzårnet har skutt i våret det siste året. Håkonshallen har årlig flere titalls tusen besøkende, og er landets best besøkte kulturhistoriske bygg i Statsbygg sin portefølje. Museet har et trangt økonomisk handlingsrom, og strømkostnadene spiser opp midler som skal gå til andre viktige formål. Økte strømkostnader går på bekostning av de fagoppgavene som museet skal gjennomføre. Disse byggene er

eid av staten, men det er Bymuseet som drifter det, og det er de som også må betale hele strømregningen alene.

Svar:

Statsbygg forvaltar Håkonshallen og Rosenkrantzårnet på vegne av staten og har ansvar for å vedlikeholde bygningene. Bymuseet i Bergen har ansvar for museumsdrifta. Driftskostnadene, inkludert kostnader til energi, blir dekt av museet. Slik er det også for andre egedomar som Statsbygg forvaltar.

Statsbygg arbeider systematisk med energieffektivisering for alle egedomane dei forvaltar. Dette gjeld også for dei kulturhistoriske egedomane, som på Bergenhus. Bymuseet i Bergen blir involvert i dei langsiktige planane som gjeld for Bergenhus. Statsbygg og Bymuseet i Bergen arbeider òg med ein forvaltningsavtale, og dette arbeidet vil etter planen bli ferdig i 2023.

SPØRSMÅL NR. 800**Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen****Besvart 3. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kommer statsråden til å sørge for at den nye Finansavtaleloven tolkes i tråd med lovgivers intensjon?

BEGRUNNELSE:

Den nye Finansavtaleloven trer i kraft 01.01.2023. I den nye loven lyder § 2-13, annet ledd som følgende:

«Når et finansforetak som nevnt i finansforetaksloven § 1-3 eller en kommune eller fylkeskommune er kreditor for et pengekrav som nevnt i første ledd, kan pengekravet overdras bare dersom skylderen særskilt samtykker til overdragelsen. Samtykket kan tidligst gis 30 dager før overdragelsen. Kravet om samtykke i første punktum gjelder likevel ikke dersom pengekravet overdras til et organ for stat eller kommune eller til et finansforetak som etter reglene i finansforetaksloven eller regler gitt i medhold av i finansforetaksloven kan tilby tilsvarende kreditt til forbrukere i Norge».

På vegne av noen større finansforetak ba et advokatfirma om en avklaring rundt dette spørsmålet. I svaret fra Justisdepartementets lovavdeling 11.08.2021 konkluderes det med:

«Ordlyden i § 2-13 annet ledd annet punktum kan trekke i retning av at bestemmelsen kun gjelder finansforetak som har konsesjon til å tilby kreditt til forbrukere i førstehåndsmarkedet. Ordlyden er imidlertid ikke klar; vi viser blant annet til at den ikke direkte stiller krav til type konsesjon. På bakgrunn av nevnte forarbeidsuttalelsene, som så klart gir uttrykk for at det ikke har vært meningen å foreta realitetsendringer, bare språklige endringer, antar vi at § 2-13 annet ledd annet punktum skal tolkes slik at også finansforetak med konsesjon som er begrenset til å overta allerede utstedt kreditt, er omfattet av unntaket i bestemmelsen».

Daværende flertall i justiskomiteen bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti konkluderte i en flertallsmerknad på følgende måte: På

bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag i tilknytning til §2-13 om overdragelse av pengekrav:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det innføres et krav til forhåndssamtykke fra skyldner iht. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav a, for overdragelse av forfalte eller misligholdte lån».

Selv om denne merknaden ikke ble fulgt opp ved den videre lovbehandlingen, fremstår det som særlig uheldig å la en lovbestemmelse tre i kraft som har en ordlyd som Justisdepartementets lovavdeling tar avstand fra.

Svar:

Først vil jeg gi uttrykk for at jeg som justis- og beredskapsminister er glad for at den nye finansavtaleloven trådte i kraft 1. januar 2023. Lovgivers intensjon med den nye finansavtaleloven har blant annet vært å styrke forbrukervernet.

Finansforetak og andre som anvender regler i finansavtaleloven, skal tolke loven i samsvar med alminnelig norsk metode for tolking av rettskilder. I tillegg til lovens ordlyd vil blant annet lovens forarbeider – herunder uttalelser fra flertallet i justiskomiteen i forbindelse med lovbehandlingen i Stortinget – være relevante rettskilder. Forbrukerhensyn vil, som et uttalt formål med loven, også være en relevant tolkningsfaktor.

I begrunnelsen for spørsmålet er det vist til Lovavdelingens tolkningsuttalelse 11. august 2021 om forståelsen av ordlyden i finansavtaleloven § 2-13 annet ledd. Lovavdelingen har tradisjonelt en særlig uavhengig rolle når avdelingen avgir tolkningsuttalelser, og jeg vil derfor som justis- og beredskapsminister ikke legge føringer for innholdet i Lovavdelingens tolkningsuttalelser.

Avslutningsvis nevner jeg også at det hører under Forbrukertilsynet og Finanstilsynet å føre tilsyn med reglene i finansavtaleloven.

SPØRSMÅL NR. 801

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland

Besvart 4. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvordan vil justisministeren følge opp at en rekke mennesker har sonet fengselsstraff uten at de riktige prosedyrene for bøtesoning ble fulgt, og mener ministeren bøtesoning er en egnet straff for dem som ikke kan betale en bot?

BEGRUNNELSE:

I oktober påla Riksadvokaten øyeblikkelige tiltak vedrørende behandlingen av saker om bøtesoning. Bakgrunnen var at en kartlegging fra statsadvokatembetene avdekket at i saker om beslutning om soning av subsidiær fengselsstraff så hadde ikke sakene blitt behandlet i samsvar med kravene i straffeprosessloven. Det ble avdekket at i mange tilfeller var beslutningen tatt av politiansatte alene, uten at påtalemyndigheten var involvert. Som en konsekvens av dette påla Riksadvokaten påtalemyndighetene å gjennomføre umiddelbare tiltak. Et tyvetalls personer ble umiddelbart løslatt fra fengsel som følge av dette. Dette omhandler saker som bl.a. har medført at rusavhengige som lever på sosialstønad er sendt i fengsel. Dette uten å følge kravet i Straffeprosessloven om at

påtalemyndigheten skal vurdere om den bøtelagte har evne til å betale boten.

Slike feil skal ikke skje. Bakgrunnen for at feilen ble oppdaget var en henvendelse fra Gatejuristen som viser viktigheten av de frivillige rettshjelpstiltakene. Det forventes at regjeringen følger oppryddingen av saken tett.

Det har blitt reist kritikk av selve ordningen med bøtesoning og stilt spørsmål om den er i samsvar med EMK artikkel 5. Dette grunnet at beslutninger om frihetsberøvelse som straff tillegger domstolene, ikke påtalemyndighetene. Frihetsberøvelse med innslag av karakter av straff kan etter EMK art 5 ikke pålegges enkeltindivid uten ved en domstolsavgjørelse. Begrunnelsen for bøtesoning er at det skal stimulerer til betaling.

Ordningen er også kritisert for at den kan ha store negative konsekvenser for den enkelte og samfunnet. Det vises til professor Morten Holmboe som skriver i tidsskrift for strafferett nr. 2. 2016:

«(...) de rettslige rammene for innkreving gir grunn til å spørre om ikke pengene ofte skaffes enten ved at andre betaler boten, ved at skyldneren forsømmer underholdet av familien eller ved at han begår ny kriminalitet. I så fall vil en subsidiær fengselsstraff for bot motvirke straffens grunnleggende formål. Hvis lovgiveren ønsker å begrunne straff med at den skal redus-

ere kriminaliteten i samfunnet, bør ordningen med subsidiær fengselsstraff for bot oppheves.»

Dette fordrer en nærmere vurdering av om bøtesoning i det hele tatt kan anses som et egnet virkemiddel som straff.

Svar:

Behandling av straffesaker er lovregulert for å sikre riktige avgjørelser og for å ivareta rettssikkerheten på alle stadier av saken. Det er svært alvorlig når det skjer feil ved regelanvendelsen i en straffesak, og særlig i et slik omfang som det ser ut til i denne saken. Jeg er derfor opptatt av at det ryddes opp i den konkrete saken, og at det iverksettes tiltak som forhindrer at noe liknende kan skje igjen.

Riksadvokaten er, som øverste leder av den uavhengige påtalemyndigheten, ansvarlig for å påse at politiet og påtalemyndigheten følger de til enhver tid gjeldende regler og normer for straffesaksbehandlingen. Riksadvokaten iverksatte tiltak så snart feilpraktiseringen ble avdekket. Blant annet ble alle landets statsadvokatembeter og politimestre pålagt å iverksette nødvendige strakstiltak. Statsadvokatene ble videre bedt om å redegjøre for både hvor lenge eventuell mangelfull praksis har gjort seg gjeldende i politidistriktene, og hvor mange botlagte personer som har blitt innkalt til soning av den subsidiære straffen i perioden 1. oktober 2015 til 20. oktober 2022.

Hvorvidt soning av den subsidiære fengselsstraffen er egnet for dem som ikke kan betale en bot, kan vanskelig besvares helt generelt. Straffeprosessloven § 456 andre ledd bestemmer at subsidiær fengselsstraff skal fullbyrdes når den botlagte enten «har evne til å betale boten», eller når «allmenne hensyn» tilsier det. Overfor dem som ikke kan betale en bot, vil bare det andre alternativet kunne være aktuelt.

Påtalemyndigheten avgjør etter en konkret vurdering om «allmenne hensyn» tilsier at den subsidiære fengselsstraffen skal sones. Ved vurderingen skal det ifølge lovens forarbeider i betydelig grad ses hen til den domfeltes sosiale situasjon og lovbruddets karakter. Videre fremgår det av forarbeidene at vilkåret i første rekke tar sikte på dem som ikke er betalingsdyktige, men som av forebyggende grunner likevel bør ilegges en subsidiær fengselsstraff. Som eksempel er det vist til at prevensjonshensynet kan tilsie at den subsidiære fengselsstraffen fullbyrdes overfor tilbakefallsforbrytere som flere ganger er bøtelagt, uten å ha evne til å betale bøkene, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) side 312 og 493.

Gjeldende lovgivning legger opp til at påtalemyndigheten skal se hen til omstendighetene i den enkelte sak ved avgjørelsen av om den subsidiære fengselsstraffen skal fullbyrdes. En slik regulering, som gir rom for å utøve skjønn, vil i utgangspunktet kunne være egnet til å motvirke urimelige eller støtende resultater i enkeltsaker. Det kan for ordens skyld også legges til at straffegjennomføringsloven åpner for at kriminalomsorgen på nærmere vilkår kan beslutte at den subsidiære fengselsstraffen skal gjennomføres ved bøkjetjeneste. Formålet med bøkjetjenesten er at personer som har fått en eller flere bøter, men som ikke evner å betale, kan gjøre opp for seg med samfunnsnyttig tjeneste i stedet for å sone i fengsel. Vi må alltid følge med på om lovgivningen treffer etter intensjonen, eller om det fremkommer tilbakemeldinger eller avdekkes behov for endringer som tilsier at det bør gjøres justeringer i lovverket.

Jeg viser for øvrig til svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 207 fra stortingsrepresentant Ingvild Wetruhus Thorsvik og nr. 218 fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund.

SPØRSMÅL NR. 802

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 5. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Flere aktører i Helse Vest melder at de må kansellere operasjoner på nyåret etter at anbud ikke ble forlenget, en aktør meldte sågar oppbud selv om flere pasienter var planlagt operert på nyåret, slik det ser ut rammer det spesielt inngrep for prostataproblem, godartet, operasjon (inkl.

TUR-P), det eneste offentlige sykehuset som oppgir ventetider er SUS som har opptil 72 ukers ventetid.

Hvordan vil helseministeren håndtere de mange pasientene som plutselig står uten tilbud etter at Helse Vest ikke forlenget anbud innen somatikk?

BEGRUNNELSE:

Helsekøene vokser allerede og vi venter at dette vil stige mer, spesielt ser vi at mangelfulle og avlyste anbud sammen med bortfall av fritt behandlingsvalg slår rett inn i pasientenes tilbud. Vi ser at regjeringens politikk virker raskt, ett sykehus har allerede meldt oppbud bortfall av fritt behandlingsvalg og terminering av anbud er sterkt medvirkende. Det sykehuset alene tok unna 25 % av alle inngrep av type prostataproblem, godartet, operasjon (inkl. TUR-P). Disse pasientene sammen med andre som står i kø blir nå henvist til offentlige sykehus der kapasiteten allerede er sprengt (jeg er kjent med at anbudsstansen gjelder alle tilbydere av dette inngrepet). Man kan undres ved om statsråden har oversikt på hvordan dette vil ramme pasientene i helse vest.

Godartede prostataplager rammer mange, spesielt eldre, menn. Mange av dem lider i det stille. Med situasjonen som nå oppstår må flere lide lenger enn nødvendig, spesielt i Helse Vest. Jeg håper statsråden kan redegjøre for hvordan Helse Vest har tenkt å dekke opp for det plutselige bortfallet av tjenester innen urologi og om man har prognoser for antall pasienter, ventetid og operasjoner i 2023.

Svar:

For å besvare representantens spørsmål har departementet innhentet informasjon fra Helse Vest RHF.

Helse Vest RHF sier i sitt svar at det er inngått en egen spesifikk avtale innen faget urologi og prostatainngrep.

Denne er bestemt videreført i 2023. Etter konkurransen hos en av de private aktørene, er det nå to gjenværende private aktører innen fagområdet som kan ivareta pasientgruppen.

Helse Vest RHF har vært i kontakt med bobestyrer som er i prosess med å avklare hvordan pasientene hos den konkursrammede aktøren best kan ivaretas. Det vil også publiseres informasjon om at pasienter som venter på tilbud hos denne aktøren ikke vil få dette tilbudet. Helse Vest RHF vil også vurdere hvordan de aktuelle pasientene best kan ivaretas.

Videre opplyser Helse Vest RHF at de vil sikre at pasientene i regionen får et godt og likeverdig tilbud, i tråd med sørge-for-ansvaret slik det er beskrevet i spesialisthelse-tjenesteloven. De vil følge med på utviklingen og har dialog med de private leverandørene og helseforetakene om hvordan dette kan ivaretas best mulig. Det kan bli aktuelt med målrettede kjøp av kirurgiske tjenester om dette viser seg nødvendig.

SPØRSMÅL NR. 803**Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo****Besvart 9. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Hvilke kommuner i Rogaland har søkt og fått avslag på å få hele eller deler av kommunen definert som “typisk turiststed”?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til Dokument nr. 15:709 (2022-2023) og takker for statsrådets svar.

Oversikten over landets “typiske turiststeder” viser at Rogaland, foruten hovedstaden, står igjen som eneste distriktsfylke uten et eneste slikt turiststed.

Jeg ønsker å få kartlagt hva dette skyldes: Om det har sin årsak i manglende interesse fra lokale kommuner,

eller om statsforvalteren i Rogaland har lagt til grunn en strengere tilnærming enn sine kolleger andre steder i landet.

Svar:

Sidan departementet ikkje har informasjon om konkrete saker handsama av statsforvaltarane, har eg bede om informasjon frå Statsforvaltaren i Rogaland, som svarar slik:

«I løpet av de siste 20 årene har vi mottatt søknader fra Oagna i Hå kommune, Finnøy kommune (hele kommunen) samt for Skartveitvågen på Halsnøy, og fra Åna-Sira i Sokndal kommune. Søknadene har blitt avslått og per dags dato er det ikke gitt noen forskrifter etter § 5 sjettede ledd i Rogaland.»

SPØRSMÅL NR. 804**Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg****Besvart 4. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

PFAS-produzenten 3M har vedtatt å stanse all produksjon av PFASer innen utgangen av 2025. Avgjørelsen kommer i kjølvannet av store søksmål på grunn av forurensning fra stoffet, bl.a. fra myndighetene i California. I Norge er forurensning fra PFAS tilstede, og alle nordmenn har sannsynligvis ulike nivåer av PFASer i blodet.

Norge ønsker et EU-forbud, men mener regjeringen de som har produsert og solgt produkter med PFAS også bør holdes økonomisk ansvarlige for forurensning fra stoffet, slik myndighetene i California nå mener?

BEGRUNNELSE:

PFASer er skadelige stoffer som finnes i en rekke produkter mennesker omgir seg i hverdagen, og stoffene lekker gradvis over i miljøet og mennesker gjennom bruk. Siden stoffene ikke bryter ned, betyr det at de akkumulerer og at mengdene som er i omløp øker konstant. Det er også svært vanskelig og dyrt å få trygt deponert eksponerte

masser med stoffene når de først havner i miljøet. Flere av PFASene kan tas opp og akkumuleres i dyr og mennesker. Konsekvensene dette vil ha på lengre sikt er ikke godt nok kartlagt, men vi vet at flere forskere påpeker at dette kan ha svært alvorlige konsekvenser når selv lav eksponering kan føre til flere helseproblemer for dyr og mennesker. Mange bedrifter har gjennom tiår produsert disse stoffene vel vitende om at de sprer seg i miljøet og har negative helsekonsekvenser, og flere selskaper har motarbeidet reguleringer ved å påvirke politikere og ved å så tvil om hvor skadelige stoffene er. I USA blir nå flere selskaper som har produsert PFASer saksøkt da myndighetene mener disse selskapene er ansvarlige for omfattende forurensning som skader mennesker og miljø som de ikke har tatt økonomisk eller juridisk ansvar for. Siden forurensningen er global og tilstede i Norge er det betimelig å spørre om bedrifter også har et økonomisk og juridisk ansvar i Norge også.

Svar:

Forurensning og eksponering for PFAS-er utgjør et alvorlig miljøproblem, og arbeidet med å utfase stoffene er høyt prioritert for norske miljømyndigheter. Også arbeid med å sørge for opprydding i grunn som er forurenset av PFAS-er, er høyt prioritert.

PFAS-er er syntetisk fremstilte stoffer som er svært stabile og brytes i liten grad helt ned. De har evnen til å hope seg opp i både mennesker og miljø, og kan spres over hele kloden. Flere PFAS-er kan gi fosterskader, forstyrre forplantningsevnen og er mistenkt for å kunne gi kreft. PFAS-er har vært brukt i industrielle prosesser, brannskum og i mange forbrukerprodukter siden 1950-tallet.

I Norge har vi ikke produksjon av PFAS-er. Bruk av slike stoffer har allikevel medført alvorlig forurensning. Myndighetene påla i 2020 å rydde opp ved 14 flyplasser der grunnen er svært forurenset av PFOS og andre PFAS-er. Opprydding ved hver enkelt flyplass er omfattende og kostbar. Et annet eksempel er krav om opprydding etter bruken av PFAS-er i papirproduksjon som har gitt alvorlig forurensning i Randselva og i Tyrifjorden.

Flere PFAS-er er i dag strengt regulert internasjonalt. Norge er en av pådriverne for å fase ut produksjon og bruk i Europa og globalt og har fått gjennomslag for mange av disse reguleringene. Norge jobber nå sammen med flere andre europeiske land om å få på plass et generelt forbud mot alle PFAS-er i Europa.

Når det gjelder utslipp av PFAS-er i Norge, er dette regulert av forurensningsloven. Det følger av foruren-

sningsloven at ingen må "ha, gjøre eller sette i verk" noe som medføre fare for forurensning uten at det er lovlig. I Norge har det i svært liten grad blitt lovliggjort utslipp av PFAS-er i tillatelser etter forurensningsloven. Dette betyr at eksisterende PFAS-forurensning i grunnen i Norge som hovedregel er å anse som ulovlig forurensning. Når det er fare for forurensning i strid med loven, følger det av forurensningsloven at den ansvarlige har en plikt til å sørge for tiltak for å hindre at den inntre. Har forurensningen inntre skal den ansvarlige sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av den. Den ansvarlige plikter også å treffe tiltak for å avbøte skader og ulemper som følge av forurensningen eller av tiltakene for å motvirke den. Plikten gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Den som produserer, innfører, omsetter, bruker eller på annen måte behandler produkter, har en plikt til å utvise aktsomhet. Denne aktsomhetsplikten gjelder også for produkter og kjemikalier som ikke er særskilt regulert. Dersom et produkt utgjør en fare for skade på mennesker eller miljø, har den ansvarlige for produktet en selvstendig plikt til å gjennomføre rimelige tiltak for å avhjelpe risikoen. Dersom plikten ikke etterleves kan myndighetene treffe vedtak som pålegger den ansvarlige å gjennomføre og bekoste tiltak. Hvis et produkt gjør skade på person eller ting, kan den ansvarlige for produktet på visse vilkår bli erstatningsansvarlig etter produktansvarsloven og alminnelige erstatningsregler.

SPØRSMÅL NR. 805

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 5. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil spesialtransport over E134 Haukli kunne gjøres enklere og mindre byråkratisk på bakgrunn av oppdaterte tunneler på strekningen?

BEGRUNNELSE:

På tidligere spørsmål om en enklere avvikling av spesialtransport over E134 over Haukeli, opplyste statsråden at restriksjonene var knyttet til blant annet dårlig standard på tunneler på strekningen. Nå er det over flere år gjen-

nomført arbeid med oppgradering av disse tunnelene, brukt nesten 1 mrd. kr, og nå er dette arbeidet ferdigstilt.

Svar:

Jeg viser til mitt tidligere svar av 11. februar 2022 på spørsmål nr. 1171 til skriftlig besvarelse fra representanten Halleland om spesialtransport over E134 Hauklifjell. Jeg peker i svaret på at den aktuelle strekningen ikke er spesielt godt egnet for spesialtransporter, og at det derfor må søkes om dispensasjon.

Det er utført omfattende arbeid i flere av tunnelene over E134 Haukelifjell de siste årene for å tilfredsstille forskrift av 15. mai 2007 nr. 517 om minimum sikkerhetskrav til visse veitunneler (tunnelsikkerhetsforskriften). Arbeidene skal være ferdig sommeren 2023 og omfatter hovedsakelig utskifting av alt elektroutstyr i tunnelene, oppgradering av dreneringssystem samt veidekke, bygging av nye tekniske bygg med installasjoner i Haukelitunnelen og Vågslidtunnelen, evakueringsrom/venterom i forannevnte tunneler, frost- og brannsikring strekningsvis i Vågslidtunnelen, samt installasjon av nytt sikkerhetsut-

styr og utstyr for styring av tunnelene (varsling, kameravovervåkning m.m.).

Det er ikke utført arbeider som har tatt sikte på å endre tunnelenes tverrsnitt eller utforming slik som bredde og høyde. Det som er utført av fjellarbeider i profilen har kun skjedd i forbindelse med etablering av nye tekniske bygg, som for eksempel i tilknytning til nye ventilasjonsvifter.

Ettersom oppgraderingen av tunnelene ikke endrer utformingen av bredde og høyde i tunnellopene, vil de gjeldende restriksjonene for spesialtransporter bli videreført.

SPØRSMÅL NR. 806

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 4. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil statsråden i lys av de klare høringssvarene og statsbudsjettet for 2023 avlyse den varslede reverseringen av domstolsreformen?

BEGRUNNELSE:

Det vises til Hurdalsplattformens punkt om gjeninnføring av den gamle strukturen for domstolene, slik denne var forut for domstolsreformen av 2021. Dette er en klar gjenklang fra Senterpartiets valgkampretorikk ved stortingsvalget i 2021.

Det ble – etter tydelige forventninger om høring fra regjeringens samarbeidspartner SV – omsider besluttet og gjennomført høring i forkant av den varslede reverseringen av domstolsreformen. Høringssvarene tegner et klart bilde av at domstolsreformen har vært en vellykket reform, som har resultert i bedre ressursutnyttelse og styrket rettsikkerhet.

I regjeringens nå vedtatte statsbudsjett for 2023 er det ikke satt av midler til reversering av domstolsreformen, og det er heller gitt noen andre signaler i budsjettet om status for den varslede reverseringen av domstolsreformen. Dette står i sterk kontrast til statsrådets uttalelser til media i desember 2021 om at det var viktig med en rask reversering av reformen, det vises herunder til statsrådets uttalelser i dagbladets nettsak av 05.12.21:

«Er det et mål at reformen reverseres før den har satt seg skikkelig?»

Ja, det kan jeg være tydelig på. Jeg tror ikke det er gunstig for noen at en struktur som ikke blir varig, får virke for lenge før man gjør nye endringer.»

Spørsmålsstiller ønsker å få svar på om de manglende midlene til reversering av domstolsreformen i 2023 betyr at statsråden i lys av de klare høringssvarene nå forstår hvor vellykket domstolsreformen har vært, og dermed avlyser den varslede reverseringen av reformen. At tausheten om struktur i statsbudsjettet for 2023 betyr at reverseringen av domstolsreformen nå er avlyst, harmonerer også godt med de siterte uttalelsene fra desember 2021. Det vil sikre forutsigbarhet for den tredje statsmakt med en klar og tydelig strukturavklaring fra statsråden. Spørsmålsstiller vil i så fall gi statsråden honnør for at hun har lyttet til de klare høringssinnspillene, og har prioritert rettssikkerhet og effektivitet over partipolitiske hensyn ved sin beslutning om å avlyse reverseringen av domstolsreformen.

Svar:

Regjeringen ønsker å sikre innbyggerne god rettssikkerhet og tilgjengelige tjenester i hele landet.

Forslaget om å gjeninnføre strukturen fra før domstolsreformen i 2021 er omtalt i Prop. 1 S (2022–2023) punkt 2 Prioriteringer i 2023 side 68. Som det fremgår av budsjettforslaget er høringen til oppfølging i departementet. Departementet har mottatt ca. 400 høringssvar. Høringen har engasjert bredt. Regjeringen er opptatt av å lytte til alle som har inngitt høringssvar, og vil gjøre en helhetlig vurdering på bakgrunn av dette.

SPØRSMÅL NR. 807**Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Guri Melby****Besvart 2. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Mener regjeringen at den sikkerhetspolitiske utviklingen i Europa det siste året gjør det nødvendig med et tettere forsvarspolitisk samarbeid med EU, og hvilke konkrete tiltak vurderes eller planlegges i så fall for å realisere en slik plan?

BEGRUNNELSE:

Europeisk sikkerhetspolitikk er varig endret, og som respons har våre naboland gjort historiske sikkerhetspolitiske veivalg. Sverige og Finland har søkt om NATO-medlemskap, som også er det viktigste elementet i norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk. I en dansk folkeavstemning ble det med to tredjedels flertall besluttet å oppheve landets 30 år gamle forbehold om deltagelse i EUs forsvarssamarbeid.

Utenriksministeren sa i sin redegjørelse om viktige EU- og EØS-spørsmål 17. november i år, at Norges Europa-politikk må utvikles og tilpasses når europeisk samarbeid går inn i nye faser. En av de største endringene i europeisk samarbeid dette året er innen EUs felles sikkerhets- og forsvarspolitikk. I Arbeidsprogrammet for EU- og EØS-saker 2022–2023, sier også regjeringen at de vil

«fortsette arbeidet med å styrke det sikkerhets- og forsvarspolitiske samarbeidet i Europa, innenfor de rammer som ligger i at Norge ikke er medlem av EU».

Det er imidlertid uklart om regjeringen planlegger konkrete initiativer for å styrke det forsvarspolitiske samarbeidet i Europa, og i så fall hvilke. I statsbudsjettet for Forsvarsdepartementet framkommer det ikke planer om å ta initiativ til nye og tettere samarbeidsordninger med EU på det sikkerhets- og forsvarspolitiske området. Det er klart at det finnes en rekke initiativer en kan se for seg som aktuelle – enten gjennom å utvide dagens norske avtaler med EU til også å omfatte sikkerhets- og forsvarspolitikk, eller gjennom å bygge videre på eksisterende grunnlag. I en kronikk i TrønderDebatt forfattet av Erik Breidlid (publisert 20.12.22) foreslås det blant annet at Norge kunne ha bedt om å delta i EUs militære stabs- og planarbeid i Brussel, tilbudt norske bidrag i den planlagte EU Rapid Deployment Capacity, og det nevnes en nå avsluttet tradisjon for at Norges forsvarsminister hadde jevnlig møter med EU i etterkant at EUs forsvarsministermøter.

Svar:

Det er NATO som har ansvar for kollektivt forsvar av medlemmer av alliansen, hvor de fleste er europeiske. Det er viktig at de forsvars- og sikkerhetspolitiske prioriteringene bygger opp under NATOs grunnleggende rolle som vår og våre alliertes sikkerhetsgarantist. Samtidig så ser vi at EUs rolle i europeisk sikkerhet er økende. Dette har vi senest sett komme til uttrykk i forbindelse med den russiske invasjonen av Ukraina. Her har EU tatt en sentral rolle i forbindelse med sanksjoner, og også for første gang i historien ytet våpenhjelp til et partnerland i krig. Den kombinerte innsatsen av NATO-land og EU har vært avgjørende for å bidra til å støtte Ukrainas forsvarskamp mot den russiske invasjonen. Samarbeidet EU-NATO er også viktig for å håndtere utfordringene i dagens geopolitiske situasjon, inkludert fremvoksende stormakter, spredning av masseødeleggelsesvapen og trans-nasjonale utfordringer som hybrid og cyber.

EUs nye sikkerhets- og forsvarsstrategi «Strategisk Kompass» ble lansert våren 2022 og fremhever EUs rolle på flere viktige områder. Særlig innenfor samfunnssikkerhet (hybrid, cyber m.m.) men også krisehåndtering på den lavere delen av krisespekteret. Det har også vært betydelig dynamikk fra EUs side med tanke på en rolle innenfor det forsvarsindustrielle området, særlig i forbindelse med etableringen av det europeiske forsvarsfondet og permanent strukturert samarbeid (PESCO).

Strategisk Kompass legger også vekt på partnerdimensjonen. Både i forhold til institusjonelle partnere som NATO, og bilaterale partnere som Norge, USA og Canada. Norge er fremhevet som en av EUs strategiske partnere. Med dette som utgangspunkt så har vi gjennom de siste årene utviklet et relativt bredt samarbeid med EU på dette området. Det inkluderer årlige politiske samtaler på statssekretærnivå, deltakelse i forsvarsfondet (EDF), deltakelse i PESCO, samt også periodiske krisehåndteringsøvelser. Også i støtten til Ukraina samarbeider Norge og EU. Norge bidrar bl.a. med 150 mill. kroner til driftsbudsjettet for EUs treningsmisjon for Ukraina, hvor det legges til rette for trening av ukrainsk personell i EU-land. Forsvaret vil også bidra med personell til denne treningsmisjonen.

EUs sikkerhets- og forsvarspolitiske utvikling verken kan eller bør erstatte den helt sentrale rollen NATO har for europeisk sikkerhet. Regjeringen er opptatt av at utviklingen i EU på det sikkerhets- og forsvarspolitiske området skjer i nært samarbeid og full åpenhet med NATO,

og vurderer løpende hvordan ulike samarbeidsrelasjoner eventuelt kan utvikles videre.

SPØRSMÅL NR. 808

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 29. desember 2022 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Planprogrammet til reguleringsplanen for E39 Stord – Os (Hordfast) er sendt over frå Samferdselsdepartementet til Kommunal- og distrikts departementet for godkjenning. Vi er kjende med at dette er grundig dokument som har vore i arbeid mellom departementa i lang tid.

Vil Statsråden ta initiativ til ei snarleg avklaring, slik at ikkje planarbeidet for dette viktige prosjektet for Vestlandet stoppar unødige opp?

GRUNNGJEVING:

For store og viktige samferdsleprosjekt er det viktig at planprosessar og planhandsaming får ei effektiv handsaming i statlege organ og departement. Vi set vår lit til at statsråden vil bidra til at prosessane går smidig, slik at ikkje det er staten sjølv som forårsaker unødige stopp i prosjekta. Rogfast er godt i gong, Svegatjørn - Rådal er ferdigstilt og opna, og det som no gjenstår er Hordfast for å

knyte saman dei to store vestlandsbyane på ein effektiv måte. Skal næringslivet langs vestlandskysten kunne produsere varer og tenester effektivt, og syte for gode inntekter til landet vårt, må Hordfast på plass.

Svar:

Kommunal- og distriktsdepartementet fekk tilsend forslag til planprogram for statleg reguleringsplan for E39 Stord–Os den 1. desember 2022 frå Samferdselsdepartementet. Kommunal- og distriktsdepartementet skal som planstyresmakt for statlege planar fastsette planprogrammet. Forslaget blir no behandla i Kommunal- og distriktsdepartementet som statleg planstyresmakt, og eg tek sikte på at planprogrammet kan bli fastsett så tidleg som mogleg på nyåret. Statens vegvesen er allereie godt i gang med arbeidet med reguleringsplanen, og eg har ingen grunn til å tru at departementets behandling av planprogrammet vil forseinke planarbeidet.

SPØRSMÅL NR. 809

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø

Besvart 13. januar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hvilke muligheter ser statsråden for nasjonale og/eller internasjonale ordninger for gjenbruk og distribusjon av ekstremitetsproteser?

BEGRUNNELSE:

Folketrygden dekker proteser, som fra tid til annen må byttes ut etter hvert som de blir slitt. Jeg forstår det slik at man da gjenbruker så mye som mulig i ny protese. Samtidig får jeg tilbakemelding om tilfeller der fullt brukbare deler ikke blir innlevert, for eksempel ved brukers bort-

gang eller der vedkommende av andre grunner ikke lenger skal bruke protesen.

Det finnes i dag - meg bekjent - ingen nasjonal, europeisk eller annen internasjonal etablert ordning for resirkulering av ekstremitetsproteser. Behovet for proteser er imidlertid stort og jeg har fått en henvendelse som indikerer at en betydelig andel av befolkningens ekstremitetsmangel kan dekkes gjennom større grad av gjenbruk.

Jeg har selvsagt forståelse for at ikke alt kan gjenbrukes. Noen deler kan være individuelt tilpasset, mens andre deler må kastes av hygienehensyn. Dersom man har protese fra midt på leggen og ned, har jeg imidlertid fått tilbakemelding om at krav til hygiene og kvalitetssikring av de to hovedkomponentene, fot og stamme, kan ivaretas. Det er kroppen som forbindes til amputasjonsstumpen som krever individuell tilpasning. Jeg vil tro liknende vil gjelde også andre typer proteser.

Krigen i Ukraina med tragiske sivile lidelser, inkludert tap av ekstremiteter, synliggjør det globale behovet for proteser på den mest brutale måte.

Klarer vi å gjenbruke mer, kan hjelpemidlene bli tilgjengelig for flere - i Norge og verden – samtidig som det er bra for miljøet.

I denne omgang ønsker jeg å få statsrådets perspektiver, samt undersøke mulighetene for en bærekraftig ordning for gjenbruk og distribusjon av ekstremitetsproteser, det være seg for bruk i Norge eller som bistand til land med store behov.

Svar:

Saken er oversendt til meg som ansvarlig statsråd for det aktuelle regelverket.

Folketrygden dekker stønad til bedring av funksjonsevnen i dagliglivet for personer med varig nedsatt funksjonsevne på grunn av sykdom, skade eller lyte. Stønad kan gis i form av utlån, tilskudd eller lån til ulike hjelpemidler og tiltak mv. Det kan gis stønad til anskaffelse, fornyelse og vedlikehold av ortopediske hjelpemidler (protese mv.). Protесene blir brukerens eiendom.

Arbeids- og velferdsetaten har rammeavtale med ortopeditekniske virksomheter om å tilvirke og formidle proteser til brukere. Arbeids- og velferdsdirektoratet opplyser at gjenbruk først og fremst forekommer ved at en bruker beholder sin protese når hylsen må byttes, eksempelvis ved anatomiske forandringer. Hylsen forbinder protesen med kroppen og er individuelt tilpasset. Ved bytte av hylse er det en utbredt praksis å gjenbruke øvrige deler av protesen i den grad det er hensiktsmessig.

Det er også en viss grad av gjenbruk av protesedeler i form av at noen protesedeler blir beholdt og benyttet til reparasjoner eller i forbindelse med utprøving for nye pasienter. Noen pasienter beholder også gamle og slitte proteser som reserve i forbindelse med service og reparas-

jon. Det er imidlertid liten grad av gjenbruk av protesedeler mellom pasienter.

Arbeids- og velferdsdirektoratet er kjent med at flere større ortopeditekniske virksomheter gir protesedeler til bistandsorganisasjoner.

En ev. gjenbruksordning må håndtere blant annet utsliping av protesedeler og ny tilpassing til nye proteser og vurdering av kvaliteten på protesedelen med hensyn til funksjonalitet og sikkerhet, samt logistikk og lagerplass. I tillegg må en ev. gjenbruksordning etterleve kravene i det medisinske utstyrsdirektivet til levetidsbegrensninger, sporbarhet, dokumentasjon og risikovurdering.

Jeg utelukker ikke at det er et potensiale for å øke gjenbruksgraden både i Norge og internasjonalt. Hvorvidt det vil være hensiktsmessig, vil kreve et større kartleggingsarbeid for å estimere hvor stort dette potensialet er, og hva det vil koste med tanke på tilpasning, logistikk, lagerplass og administrasjon.

Dette er krevende nok i en nasjonal sammenheng. I en internasjonal sammenheng er det enda mer krevende, og det er i tillegg uklart hva Norges rolle i et slikt arbeid kunne vært. Dette er et marked med store, internasjonale og kommersielle aktører, og som Arbeids- og velferdsetaten i liten grad har avtaler med og dermed også en begrenset mulighet til å påvirke. Så selv om et mulig tiltak kunne vært at de største leverandørene innfører og forvalter en panteordning, der brukte deler kan tilbakeleveres og gjenbrukes, er dette noe Norge i begrenset grad har mulighet til å påvirke.

SPØRSMÅL NR. 810**Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen****Besvart 9. januar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Det som er ekstra spesielt i denne saken er at en blir straffet for å ha stilt opp for samfunnet når behovet var størst.

Synes statsråden at en slik praksis om tilbakebetaling av hele trygden er fornuftig, eller vil statsråden ta initiativ til å endre ordningen?

BEGRUNNELSE:

I fjor var det krise i helsevesenet i forbindelse med covid og det var behov for alle hender for å dekke behovene.

Har fått henvendelse fra en sykepleier som er 50 % ufør. Hun har jobbet mye ekstravakter for å avhjelpe i covidkrisen. Hun strak seg for så langt hun kunne for å være med å dekke behovet ved egen avdeling og trodde hun hadde kontroll på maksgrensen.

Det viser seg nå at hun har gått over maksgrensen for arbeidsinntekt med 1 000 kroner, hun har mottatt 80 000 i trygd for året. NAV sin praksis er at har du overstegit grensen med som i dette tilfellet 1 000 kroner kreves hele trygden tilbake og ikke f.eks krone for krone.

Sykepleieren bor alene med et barn og dette er utvilsomt en dramatisk situasjon for henne, eller som hun selv sier "helt krise nå".

Vi politikere bruker ofte sitater som "at det skal lønne seg å jobbe" men dette er et klassisk eksempel på at folk straffes, og det for at de lojalt har stilt opp for å hjelpe i krisetider til tross for egen helse.

Svar:

Spørsmålet gjelder bortfall av uføretrygd ved arbeidsinntekt over 80 pst. av inntekt før uførhet og eventuell endring av regelverket for personer som arbeider i helsevesenet.

Uføreordningen per i dag er utformet slik at man enkelt skal kunne kombinere arbeid og trygd, samtidig som grunnprinsippet er at uføretrygd skal kompensere for den enkeltes reduserte inntektsevne (tapt inntekt). Det er derfor naturlig og rimelig at arbeidsinntekt får betydning for nivået på utbetalt uføretrygd.

Vilkåret for å få uføretrygd fra folketrygden er at inntektsevnen er varig nedsatt med minst 50 pst., eller 40 pst. hvis man har mottatt arbeidsavklaringspenger i forkant. Dermed vil de med inntekt som tilsvarer mer enn 50 eller 60 pst. stilling, ikke ha rett til uføretrygd. Disse får dermed ikke dekket noe av inntektstapet fra folketrygden,

men kan ev. få en gradert uførepensjon fra tjenstepensjonsordning.

Når man får innvilget en uføretrygd, fastsettes det grense for hvor mye inntekt den uføre kan ha uten at uføretrygden blir redusert. For personer som er helt (100 pst.) uføre, tilsvarer denne grensen 40 pst. av grunnbeløpet per kalenderår. Personer med gradert uføretrygd kan ha den inntekten som ble fastsatt ut fra gjenværende inntektsevne, tillagt 40 pst. av grunnbeløpet. Ved inntekt over denne grensen, vil uføretrygden bli redusert med en andel av den overskytende inntekten. Det utbetales ikke uføretrygd når inntekten overstiger 80 pst. av inntekt før uførhet.

Den uføretrygdede skal opplyse om årlig forventet pensjonsgivende inntekt og om endringer i inntekten. Det gjennomføres årlige etteroppgjør når ligningen for kalenderåret foreligger. Dersom det er utbetalt for lite i et år, vil for lite uføretrygd bli etterbetalt, mens for mye utbetalt uføretrygd vil bli krevd tilbake.

Det er ikke konkrete planer om å heve eller oppheve inntektsgrensen for uføretrygdede personer i forbindelse med covid-19-pandemien eller å gjøre unntak fra bestemmelsen om at uføretrygden ikke utbetales ved inntekt over 80 pst. av inntekt før uførhet. Dersom situasjonen utvikler seg slik at det oppstår et kritisk bemanningsbehov som verken kan dekkes med tilgjengelige personell eller ved pensjonister med alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning eller offentlig avtalefestet pensjon, kan det bli aktuelt å ta opp spørsmålet til ny vurdering.

Det er flott at de som kan bidrar med sin arbeidsevne i perioder med økt behov for bemanning, når helsen tillater det. Jeg forstår også at det kan oppleves som urimelig å få trekk i sine ytelser når en har stilt opp og gjort en innsats i perioder hvor samfunnet trengte det som mest. Samtidig mener jeg at ordningen i dag i stor grad er utformet på en slik måte at man kan øke sin arbeidsinnsats uten å risikere å få stans i ytelsen, sett i lys av inngangsvilkårene for uføretrygd som er gjort rede for innledningsvis.

De som er i stand til å jobbe opp mot 80 pst., må enten være påpasselig med å ikke gå over inntektsgrensen, eller legge inn noe høyere inntekt enn forventet i inntektsplanleggeren på Ditt NAV slik at uføretrygden da kan reduseres til 0. Dersom en da likevel har tjent mindre enn 80 pst. av inntekt før uførhet, vil manglende uføretrygd bli etterbetalt. Det er i stor grad tilsvarende regler for uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordninger, men maksgrensen for arbeidsinntekt kan være noe ulik, så der

også er det viktig å forholde seg til de grensene som er opplyst i vedtaket.

SPØRSMÅL NR. 811

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes

Besvart 4. januar 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch

Spørsmål:

Kan statsråden beskrive status for arbeidet med å bedre statistikkgrunnlaget for importerte økologiske varer, og sørge for at statistikken over import av økologiske landbruksvarer, både for omsetning i dagligvarehandel og HORECA, er på plass i forkant av årets jordbruksoppgjør, samt den pågående evalueringen og justeringen av strategien for økologisk jordbruk?

BEGRUNNELSE:

I «Nasjonal strategi for økologisk landbruk 2018-2030» er det overordnede målet å stimulere til økologisk produksjon som er etterspurt i markedet. Innsatsen skal rettes inn mot tre områder: 1) Kunnskap og kompetanse. 2) Legge til rette for økologisk produksjon. 3) Utvikling av en effektiv verdikjede. Strategien skal vurderes midtveis i lys av markedsutviklingen. Statsråden har signalisert i Nasjonal Ressursgruppe for økologisk jordbruk at en evaluering og justering av strategien i tråd med anbefalinger fra evalueringen og ambisjonene i Hurdalsplattformen skal gjennomføres i 2023.

Regjeringen har et uttalt mål om å øke produksjonen av økologisk mat. Dette er en styrking av markeds målet som allerede er i strategien og bør følges opp med konkrete mål og tiltak. De siste årene har det vært en vekst i omsetningen av økologiske produkter, uten tilsvarende økning i norsk produksjon. Dette er ikke tråd med målene om at etterspørselen etter økologisk mat skal dekkes av norsk produksjon så langt det er mulig.

I dag finnes det ikke tall på hvor mye av den økologiske maten som selges som er importert. Det er likevel grunn til å tro at mye av omsetningsveksten er importert vare på grunnlag av det tallmaterialet som er tilgjengelig. Solberg-regjeringen påpekte i 2018, i den nasjonale strategien for økologisk jordbruk, at:

«Regjeringa vil starte et arbeid for å bedre statistikkgrunnlaget på dette området.»

Svar:

Statistikk over produksjon og omsetning av økologiske landbruksvarer er viktig for å kunne ha informasjon om status for utviklingen av økologisk jordbruk i Norge. Dette er også viktig for å kunne si noe om hvordan utviklingen innen økologisk jordbruk er i forhold til målet i Nasjonal strategi for økologisk jordbruk. Målet er å stimulere til økologisk produksjon som er etterspurt i markedet.

Landbruksdirektoratet publiserte fram til 2018 tall for omsetning av økologiske varer i dagligvarehandelen. Etter dette har Landbruksdirektoratet jobbet med å få på plass et nytt datagrunnlag. Til rapporten Produksjon og omsetning av økologiske jordbruksvarer. Rapport for 2021, har Landbruksdirektoratet innhentet tall fra dagligvarekjedene og bearbeidet disse. Landbruksdirektoratet jobber fortsatt med å få på plass et bedre system for statistikk for omsetning av økologiske varer i dagligvarehandelen. Dette er et krevende og møysommelig arbeid som krever samhandling med ulike aktører. Til jordbruksoppgjøret 2023 ligger det derfor an til at Landbruksdirektoratet, som for 2021, vil levere en rapport med tall over omsetning av økologiske landbruksvarer for 2022 som de selv har innhentet fra dagligvarehandelen og bearbeidet.

Når det gjelder statistikk over import av økologiske landbruksvarer, så finnes det ikke tall for hvor mye av den økologiske maten som selges som er importert. Årsaken til dette er at det i tolltariffen ikke skilles mellom konvensjonelle og økologiske produkter. Ser man på varene som blir omsatt som økologisk vare i Norge, er det likevel grunn til å tro at mye av omsetningsveksten skyldes importerte varer. En vesentlig del av dette er produkter det ikke er klimatisk mulig å produsere i Norge.

SPØRSMÅL NR. 812**Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 10. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Vil statsråden ta initiativ til at helseforetakene kan donere «pensjonerte» ambulanser til Ukraina, fremfor at de selges?

BEGRUNNELSE:

I dag er det helseforetakene som eier ambulansene. Når ambulansene skal ut av tjeneste, strippest de for alt utstyr på statens regning og selges på det private markedet.

Det er et betydelig antall ambulanser som «pensjoneres» i Norge hvert år, rundt 100-130 stk.

Samtidig er det et stort behov for ambulanser og andre utrykningskjøretøy i Ukraina. Dersom Norge hadde sendt ned alle ambulansene som tas ut av tjeneste her hvert år, kunne dette dekket opp mot 20% av antallet ambulanser som ødelegges i krigen, og det ville vært et veldig viktig tilskudd ved fronten.

Det finnes flere frivillige organisasjoner som etterspør en slik løsning med at ambulanser som uansett ikke skal brukes til ambulansevirksomhet i Norge kunne doneres til Ukraina direkte fra helseforetakene, fremfor at de selges. Flere av disse organisasjonene har mange frivillige som kan kjøre dem ned gratis, slik at det vil medføre minimalt med kostnader.

Å se på en slik løsning for å donere ambulanser som ikke skal brukes her, ville vært et billig og effektivt tiltak for å bistå Ukraina i deres kamp for frihet og selvstendighet.

Svar:

Regjeringen ønsker å bistå det ukrainske folk. Deres kamp er vår kamp. Vår felles helsetjeneste har helt siden krigen startet vist stor evne og vilje til å bidra på ulike måter, både gjennom donasjoner og omfattende direkte bistand knyttet til blant annet medevac (medisinsk evakuering av pasienter fra Ukraina til Norge og andre europeiske land).

Norge har blant annet bistått med 53 tonn med ulike legemidler og vaksiner, 1,5 mill. hurtigtester for corona, smittevernutstyr (smitteverndrakter, hansker, masker osv.), CBRN- beskyttelsesutstyr (ca. 1250 vernedrakter og -masker) og annet medisinsk utstyr (blant annet kjøleskap for oppbevaring av blod, utstyr for vaksinerings etc.). Vi er et av landene som har tatt imot flest ukrainske pasienter til behandling. Siden august i fjor har vi stått for halvparten av alle transportene av pasienter til andre europeiske land, slik at de kan få behandling der.

Det er også gitt bistand til det arbeidet som skjer med ukrainske flyktninger og pasienter både i Slovakia og Polen. Videre har vi også bistått med enkelte eksperter/helsepersonell lokalt i disse landene.

Ambulanser er etterspurt fra Ukraina og de er opplagt et viktig verktøy for den ukrainske helsetjenesten. Fra norsk side har man også engasjert seg i dette. Norge har tidligere donert 4 ambulanser fra Helse Midt-Norge, og nå i julen var det klart for utsending av ytterligere 8 ambulanser til Ukraina. De 8 ambulansene fra Helse Sør-Øst/Oslo universitetssykehus er klargjort i fellesskap mellom det regionale helseforetaket og Helsedirektoratet, og er klare til å tas i bruk umiddelbart. Denne donasjonen ble klarert i Helse- og omsorgsdepartementet og Utenriksdepartementet i midten av oktober.

Det er viktig at donasjoner fra ulike land koordineres, at de svarer opp lokalt definert behov og at materiell og utstyr har de ønskede kvaliteter. Norge har derfor tatt et særlig ansvar knyttet til å utvikle og donere ambulansbusser etter direkte anmodning fra Ukraina. Dette er utstyr som ingen andre land har, og i utgangspunktet heller ikke vi, men hvor vi er bedt særskilt om å bistå blant annet fordi vi har noe erfaring gjennom bruk av busser i vår pasientreisetjeneste. Helseekspressene og Helsebussene i Norge er spesialbygget for pasienter som skal til behandling, men det faktiske behovet i Ukraina er å kunne håndtere pasienter som helsemessig er i dårligere forfatning. Norske helsemyndigheter har derfor kjøpt inn busser til dette formålet, utviklet praktiske konsepter, og bekostet og gjennomført nødvendige ombygginger. Hittil er fire av fem busser levert til ukrainske myndigheter, og den siste bussen planlegges levert nå i januar 2023. Det er i tillegg kjøpt inn en buss som planlegges ombygget til ambulansbuss til bruk i medevac-hub i Polen. Dette er kapasiteter som bidrar til at man kan forflytte mange pasienter på en gang og som svarer godt til reelle lokale behov.

Vi har så langt i vårt bistandsarbeid vært opptatt av å svare på meldte behov fra ukrainske myndigheter og særlig prioritert tiltak hvor andre land ikke har hatt anledning til å bistå. Vi vet imidlertid at behovet for ambulansbiler tidlig ble løftet frem som et av områdene hvor Ukraina trengte bistand. Vi vet også at flere virksomheter, NGOer, private donorer og land over lengre tid har tilbudt ambulansbiler. Til tross for dette vet norske helsemyndigheter gjennom tilbakemeldinger fra møter, både i regi av DG-ECHO, WHO og treffpunktene knyttet til bygging og donasjon av bussene, at Ukraina har et konstant behov for denne type kjøretøy.

Ambulanser ble bl.a. i “UCPM Lessons Learnt Meeting – Preliminary lessons from Russia’s war on Ukraine”, av 15. september 2022, løftet frem som et av 10 områder med store udekkede behov. Behovet er også uttrykt i de siste forespørslene fra det ukrainske helsedepartementet, hvor de både ønsker armerte ambulanser og ambulanser med 4-hjulstrekk.

Armerte ambulanser og ambulanser med 4-hjulstrekk finnes i liten grad i Europa, heller ikke i Norge. Produksjonstiden for slikt materiell er også lang, 1 til 2 år, med betydelig usikkerhet gitt krigen og krevende tilgang på kom-

ponenter. Det beste som kan tilbys nå er derfor biler som fases ut av ordinær drift, men som fortsatt har god teknisk stand. Donasjonen fra Helse Midt-Norge, og sist fra Helse Sør-Øst, er en måte å imøtekomme noe av det uttrykte behovet på.

Jeg vil avslutningsvis understreke at regjeringen har klare ambisjoner om å ha en aktiv rolle i det europeiske solidaritetsarbeidet for Ukraina, noe som også kommer klart til uttrykk i de eksemplene på tiltak som er nevnt ovenfor.

SPØRSMÅL NR. 813

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 10. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Vil olje- og energiministeren ta initiativ til å oversette høringsdokumentene til konsekvensutredningen for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel, slik at det blir mulig å styrke kunnskapsgrunnlaget i saken ved å hente inn kvalifiserte innspill fra eksperter i andre land?

BEGRUNNELSE:

Mye av ekspertisen på havbunnsmineraler sitter utenfor Norges grenser. Mange av disse er blant annet organisert gjennom «DOSI minerals group». DOSI har etterspurt en oversettelse av høringsdokumentene, men de har fått avslag fra olje- og Energidepartementet.

Norge er en global pådriver for utvinning av havbunnsmineraler, samtidig som vi har påtatt oss en ledende rolle i det internasjonale Havpanelets arbeid for på bevare havet. Norge har følgelig et spesielt ansvar for å sikre at all videre virksomhet i havet er basert på best tilgjengelig kunnskapsgrunnlag, og framfor alt at norsk virksomhet gjør det.

Eventuell norsk gruvedrift på havbunnen vil være en globalt ny og banebrytende virksomhet, både vitenskapelig og teknologisk. Hvis det blir iverksatt kan det påvirke havmiljøet langt utover Norges grenser, gjennom direkte og indirekte påvirkning av bestander, arter og økosystemer, gjennom forurensing og oppvirvling av sedimenter, gjennom lydforurensing og gjennom påvirkning på karbonbalansen.

Over 650 havforskere fra 44 ulike land har bedt om et moratorium på utredning og utnyttelse av havbunns-

mineraler, for å gi tid til å opparbeide et bedre kunnskapsgrunnlag. Foreløpig er dette kunnskapsgrunnlaget altfor svakt. Selve poenget med en konsekvensutredningsprosess må være å sørge for at dette nødvendige kunnskapsgrunnlaget frambringes og brukes i beslutninger.

Ledende eksperter fra mange land ønsker å bidra til konsekvensutredningen og ber derfor om at høringsdokumentene gjøres tilgjengelige på engelsk.

Det må være en forutsetning at en norsk konsekvensutredning sørger for at all tilgjengelig kunnskap kommer med i beslutningsgrunnlaget. Olje- og energiministeren har flere ganger understreket at konsekvensutredningen skal holde høy kvalitet og sikre at en konklusjon ivaretar alle miljøhensyn. Høringsdokumentene bør derfor omgående oversettes til engelsk.

Svar:

Jeg er opptatt av å fremskaffe et best mulig kunnskapsgrunnlag når det gjelder beslutningen om å åpne for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel. Gjennom den pågående konsekvensutredningsprosessen og ressursvurderingen Oljedirektoratet nå gjennomfører, vil vi få et godt beslutningsgrunnlag. Dette er et beslutningsgrunnlag som er basert på oppdatert og relevant forskning på området, både nasjonalt og internasjonalt.

Konsekvensutredningen for åpning av områder for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel gjennomføres i henhold til havbunnsmineralloven, der blant annet kravet til en offentlig høring av konsekvensutredningen og utkast til beslutning om åpning av et område

for mineralvirksomhet fremgår. Faggrunnlaget som ligger til grunn for konsekvensutredningen er utarbeidet på norsk som er forvaltningsspråket i Norge. Høringen gjennomføres i tråd med vanlig praksis for konsekvensutredninger.

Formålet med konsekvensutredningsprosessen er å få frem et sammenstilt og oppdatert kunnskapsgrunnlag knyttet til mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel. Relevante norske etater og kunnskapsmiljøer har utarbeidet fagrapporter som inngår i faggrunnlaget. Dette er miljøer som er verdensledende på områder som havforskning og teknologiutvikling for operasjoner på dypt vann. Disse miljøene har i de respektive grunnlagsrapportene de har utarbeidet, basert seg på relevant norsk og internasjonal forskning på området. Innholdet i dis-

se fagrapportene er så oppsummert og sammenstilt i en konsekvensutredningsrapport. Relevant internasjonal kunnskap er en del av faggrunnlaget.

Uavhengig av den pågående offentlige høringen er jeg generelt opptatt av å bidra til å gjøre kunnskapen vi sitter på i Norge lettere tilgjengelig også for personer som ikke snakker norsk. Dette gjelder også kunnskap om havbunnsmineraler og mineralvirksomhet til havs. Oljedirektoratet har sammendraget av konsekvensutredningsrapporten på engelsk snart klart for publisering på sine hjemmesider. Jeg tar også sikte på at stortingsmeldingen som Olje- og energidepartementet har til hensikt å legge frem med forslag om åpning av område for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel, blir tilgjengelig også på engelsk.

SPØRSMÅL NR. 814

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 4. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Mener ministeren at departementets vedtak om lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen inkluderer familiegrupper av ulv som hovedsakelig har tilhold innenfor sonen, og hvordan vil ministeren unngå at årets ulvejakt utenfor sonen fører til at medlemmer av familiegrupper innenfor sonen felles, slik det skjedde i 2021 da lederparet i Slettås-flokken ble skutt rett utenfor sonen?

BEGRUNNELSE:

Et ulvepar fra Slettåsreviret ble skutt ved grensen til ulvesonen 11. desember 2021 i Rendalen kommune. Ledertispa i reviret var et F2-individ. Valpene var på det tidspunktet da lederdyrene ble skutt, omtrent syv måneder gamle. Det var ikke noen fellingstillatelse verken for lederparet eller valpene av Slettås-flokken.

Klima- og miljødepartementets presiserer i sin klageavgjørelse fra 26. november 2021 hvilke dyr er omfattet av avgjørelsen: «Etter departementets vurdering er det rettslig grunnlag for å tillate lisensfelling av streifulv utenfor ulvesonen i region 4 og 5 etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. (...) Videre har departementet kommet til at det er rettslig grunnlag for å tillate lisensfelling av et sannsynlig nytt etablert ulvepar nord for ulvesonen i deler av Stor-Elvdal og Rendalen kommuner etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c.»

Vedtaket er presist og utfyllende i forhold til hvilke ulver det er tillatt å ta livet av. Det eneste revirhevdende paret som det ble gitt tillatelse til lisensfelling var et sannsynlig nytt etablert ulvepar nord for ulvesonen i deler av Stor-Elvdal og Rendalen kommuner. Dette paret ble skutt den 8. desember 2021.

I forbindelse med skytingen av Slettås-paret ble det av visse miljøer beskrevet en tolkning av departementets vedtak som gjør at ulv - også revirhevdende par og familiegrupper av ulv - generelt er "fritt vilt" å skyte på utenfor ulvesonen. Vedtaket kan på ingen måte tolkes slik.

Det er skrevet i p 6.1 i Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur at «Dersom over halvparten av reviret ligger innenfor ulvesonen, skal reviret regnes som innenfor sonen». Hvis man åpner for lisensfelling av alle reviretablerte ulver utenfor ulvesonen, er det en stor risiko for at det skytes ulver som tilhører familiegrupper av ulv som hovedsakelig har tilhold innenfor sonen. Dette kan dermed medføre at det drives med lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen uten lovhjemmel eller vedtak med hjemmel i lov. Dette strider mot naturmangfoldloven § 15 første ledd.

Svar:

Da Klima- og miljødepartementet den 25. november 2022 fattet endelig avgjørelse i klagesaken om lisensfelling

ing utenfor ulvesonen, var det, så langt departementet kjente til, ikke registrert forekomst av reviretableringer i områder utenfor ulvesonen denne vinteren. Det ble imidlertid tatt høyde for at dette kan registreres i løpet av lisensfellingsperioden, som varer fra 1. desember til 31. mai. For eventuelle reviretablerte ulver i områder utenfor ulvesonen der det ikke er sau eller tamrein på utmarksbeite, framgår det av vedtaket at departementet anser at det er hjemmel for lisensfelling etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. I vurderingen ble det lagt særlig vekt på hensynet til en tydelig og forutsigbar soneforvaltning, og betydningen dette har for å dempe konflikt knyttet til forvaltning av ulv og sikre tillit til forvaltningen.

Ettersom lisensfellingkvoten utenfor ulvesonen også omfatter eventuelle reviretablerte ulver som først blir registrert underveis i lisensfellingsperioden, ble det imidlertid av biologiske og dyreetiske hensyn gitt føringer om nødvendigheten av å innskrenke lisensfellingsperiodens varighet. Dersom det påvises aktivitet av revirmarkerende par, skal lisensfelling stanses i aktuelle områder 15. februar av hensyn til parringstiden, og om nye opplysninger

påviser aktivitet av familiegrupper av ulv skal lisensfelling avgrenses til perioden mellom 1. januar til 15. februar i aktuelle områder.

Jeg vil i denne sammenheng også vise til at Miljødirektoratet i sin faglige tilråding i saken tok høyde for eventuell felling av ulv tilknyttet den nordligste delen av ulvesonen. Dette er altså tatt i betraktning ved faglig vurdering av kvotestørrelse for lisensfelling av ulv denne vinteren. Miljødirektoratet skrev blant annet:

«Det er blitt en etablert praksis at ulver som beveger seg utenfor ulvesonen i nord, kan felles under lisensfelling i perioden 1. desember til 31. mai. Vi kan dermed ikke forvente nyetableringer av revir i de nordligste delene av ulvesonen. Områdene som for noen år siden hadde stabile, helnorske revir nord for Fv 215 (Julussa, Osdalen, Deisjø m.fl.) vil av samme grunn ikke få familiegrupper av ulv. Også eventuelle etableringer i områdene like sør for Fv 215, som Slettås og Letjenna, vil være mer usikre, siden de også kan opptre utenfor sonen og dermed bli felt.»

SPØRSMÅL NR. 815

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 4. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Har regjeringen gjort en vurdering om hvilken betydning jerv kan ha for bekjempelse av skrantesyke og har regjeringen vurdert å utvide området for jerv til å inkludere Hardangervidda?

BEGRUNNELSE:

I 2021 skrev Miljødirektoratet følgende i en pressemelding:

«Klassisk skrantesyke ble oppdaget på Nordfjella i 2016. Hele bestanden i Nordfjella sone 1 ble besluttet tatt ut, med mål om å utrydde sykdommen. Påvisningen på Hardangervidda er en større utfordring, blant annet fordi dette villreinområdet og bestanden som lever her er mye større.

Skrantesyke kan få svært store konsekvenser for villrein i Norge og i neste rekke alle typer hjortedyrpopulasjoner, ikke bare i Norge, men også i Europa.»

Å gjenintrodusere jerven på Hardangervidda kan være et effektivt tiltak mot spredning av skrantesyken. Jerven er kjent for å ta byttedyrene med dårligst helse, og fungerer således som en slags renovatør i naturen og sørger for friske sunne bestander av andre arter.

Hovedføden for jerven er reinsdyr, og jerven var opprinnelig utbredt i alle områder hvor det fantes rein. Det er med andre ord naturlig, sett fra et økologisk perspektiv, å ha jerv på Hardangervidda.

Svar:

Vi har en stor utfordring med å takle skrantesyke i Norge, og jeg er opptatt av å begrense, og om mulig bekjempe skrantesyke på Hardangervidda. Regjeringen bruker betydelige midler for å få kontroll på denne alvorlige sykdommen.

I 2017 kom Miljødirektoratet med en kunnskapsoversikt over skrantesyke hvor også kunnskap om store rovdyrs mulige effekter på denne sykdommen ble omtalt. Ut fra generell økologisk kunnskap er det slik at store rovdyr vil kunne senke andelen med syke dyr i en bestand dersom sykdommen er alvorlig og aggregert i vertedyrene, vertedyrene lever lenge, og rovdyrene tar ut infiserte dyr selektivt. Skrantesyke oppfyller i stor grad disse kriteriene. Erfaringer fra USA med arter som puma og mulhjort viser likevel at en får en høy andel med dyr med skrantesyke, selv med selektiv predasjon på individer

av mulhjort med skrantesyke. Det er også viktig å ha med seg at rovdirene ikke alltid selektivt predaterer på dyr som er syke. En annen sentral faktor er at denne sykdommen har en lang inkubasjonstid, hvor dyrene sprer smitte, men ikke viser tegn til sykdom eller har endret adferd. Jeg vil i tillegg nevne at også Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM) har omtalt dette forholdet i sine rapporter som er lagt fram om håndteringen av skrantesyke, og de har ikke trukket fram innføring av store rovdyr som noen mulig løsning på den alvorlige utfordringen vi står oppe i.

I rovviltsammenheng er Hardangervidda et område prioritert for beitedyr, og ikke for jerv. Jeg viser også til at bestandsmålene for jerv er overoppfylt de siste årene med de arealene som rovviltnevnene har prioritert for jerv. Selv om toppredatorer som jerv kan være en naturlig del av et helhetlig økosystem, er det ikke aktuell politikk for denne regjeringen å endre på dette for Hardangervidda.

SPØRSMÅL NR. 816

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Grete Wold

Besvart 3. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hva som er skjedd i saken der asylsøker fra Kongo hentes tilbake til Norge, etter å ha vært utsatt for tortur etter tvangsutsendelse fra Norge?

BEGRUNNELSE:

Advokat og NRK har gjort oss oppmerksom på en situasjon der en mann i 40 årene, som har bodd i Norge i 10 år og har tre mindreårige barn ble tvangsutsendt fra Norge. En brutal pågripelse foran barna har gitt familien et traume. Etter utsendelse blir han fengslet og torturert, og etter en tid henter derfor norske myndigheter han tilbake. Det er fremkommet en beklagelse fra enhetsleder i UDI, men ingen ytterligere forklaring på hvordan dette kunne skje. Det er viktig at man har en åpenhet når slike graverende feil begås i offentlig forvaltning, ikke minst slik at man forhindrer at slikt skjer på nytt. Det er derfor ønskelig om man får en noe mer utvidet redegjørelse på hva som er skjedd, og hvordan departementet jobber videre med denne og evt. tilsvarende saker.

Svar:

Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) som behandler og avgjør søknader etter utlendingsloven. Etter loven kan verken Justis- og beredskapsdepartementet eller statsråden gripe inn i behandlingen eller påvirke utfallet av den enkelte utlendingssak. Som en følge av dette er det ikke naturlig for meg å kommentere UDI og UNEs håndtering av konkrete saker.

På generelt grunnlag vil jeg imidlertid understreke at en av utlendingsforvaltningens viktigste oppgaver er å gi beskyttelse (asyl) til personer som risikerer forfølgelse i hjemlandet. Ingen skal bli returnert til forfølgelse, og det er et lavere krav til bevis i asylsaker enn i andre utlendingsaker. Både forvaltningsloven og utlendingsloven stiller flere krav til saksbehandlingen som skal sikre at søkerens rettssikkerhet ivaretas. Blant annet plikter forvaltningen å opplyse saken best mulig, søkeren har klagerett og rett til rettshjelp. Jeg har tillit til at både UDI og UNEs saksbehandling er i tråd med disse kravene, og at de for øvrig foretar grundige og individuelle vurderinger i alle saker om beskyttelse.

Samtidig har også den som søker beskyttelse et selvstendig ansvar for å opplyse om alt som kan ha betydning for saken. UDI og UNE treffer sine vedtak på grunnlag av den informasjonen de har på vedtakstidspunktet. Dersom informasjon av betydning holdes tilbake av søkeren, kan det påvirke utfallet av saken. Jeg har merket meg omtalen av saken i media og UNE har opplyst at de tar hendelsene i den aktuelle saken svært alvorlig, og at de nå foretar en evaluering av bl.a. egen sakshåndtering.

SPØRSMÅL NR. 817**Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Turid Kristensen****Besvart 6. januar 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe****Spørsmål:**

I gjeldende ordning med tilsagn om tilskudd til studentboliger gis det ulike tilskudd avhengig av om lokasjonen det søkes tilskudd til ligger i det som er definert som et pressområde eller ikke. Det er imidlertid flere steder hvor det skal bygges studentboliger hvor kostnadsnivået er minst like høyt som i områder som er forhåndsdefinert som pressområder.

Vil statsråden vurdere å justere kostnadsrammene i henhold til økte byggekostnader og fjerne eller justere inndelingen i pressområde/ikke pressområde?

BEGRUNNELSE:

Det er behov for flere studentboliger flere steder i landet, og ordningen med tilskudd til studentboliger er en viktig ordning for å bidra til et rimelig botilbud for studenter. I gjeldende ordning er det noen byer som er definert som pressområder og som derfor har høyere kostnadsrammer og høyere tilskuddssats enn resten av landet.

Det er vedtatt at OsloMet skal flytte dagens virksomhet i Lillestrøm ut av nåværende lokaler på Kjeller, og etablere en ny fullverdig campus i Lillestrøm. Statsråden har i en pressemelding uttalt av OsloMet også har fått beskjed om at minst 20 prosent av virksomheten skal være på Romerike, og har beskrevet dette som en betydelig satsing og et løft for Lillestrøm som universitetsby. I universitetsbyen Lillestrøm er det et stort behov for flere, rimelige studentboliger.

Lillestrøm er ikke definert som et pressområde, selv om byen ligger like utenfor Oslo og i et område med sterkt utbyggingspress og høye tomtepriser og byggekostnader. Det fremstår som uheldig at det kun er noen få utvalgte byer som er omfattet av de høyere kostnadsrammene og tilskuddssatsene, og at kostnadsrammer og tilskudd ikke i større grad reflekterer kostnadsnivået de ulike stedene. Det er derfor spørsmålsstillerens oppfatning at det bør tas en ny vurdering både av kostnadsrammene i henhold til den siste tidens økte byggekostnader og at det også bør vurderes å fjerne inndelingen i pressområde/ikke pressområde slik at kostnadsrammer og tilskuddssatser bedre tilsvarer kostnadsnivået på det aktuelle stedet. Dersom statsråden ikke vil fjerne denne forhåndsinnndelingen, er det etter spørsmålsstillerens oppfatning behov for at det i hvert fall bør tas en gjennomgang av hvilke områder, som ut fra kostnadsbildet, bør inkluderes i denne inndelingen.

Svar:

Siden 2020 har kostnadene i bygg- og anleggsnæringen økt mer enn for andre varer og tjenester og det har medvirket til at samskipnadene ikke har klart å bygge et tilstrekkelig antall nye studentboliger. Regjeringen har derfor i første omgang prioritert å øke kostnadsrammen for hele landet til 1 450 000 kroner per hybelenhet. Det skilles ikke mellom pressområder og andre områder. Økte kostnadsrammer ble vedtatt av Stortinget i forbindelse med behandling av statsbudsjettet for 2023. Regjeringen har ikke foreslått noen økning i tilskuddssatsene utover forventet prisvekst. Det innebærer at tilskuddssatsene i 2023 vil utgjøre 393 700 kroner i pressområder og 336 000 kroner utenfor pressområder.

Stortinget har videre vedtatt at prosjekter kan benytte den prisjusterte kostnadsrammen som gjelder når prosjektet får midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest, med en begrensning på fire år fra prosjektet fikk tilskudd. Dette er en viktig endring for de prosjektene som starter opp senere enn planlagt på grunn av uforutsette hendelser og økte kostnader underveis i prosjektet.

Jeg vil i det videre arbeidet med studentboliger vurdere tiltak som kan bidra til å nå regjeringens mål om å bygge 3000 nye studentboliger per år. En eventuell endring av tilskuddssatsene er et budsjettspørsmål som jeg må vurdere opp mot andre tiltak i arbeidet med statsbudsjettet.

SPØRSMÅL NR. 818**Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 6. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Ved akutt forurensning av olje eller andre stoffer reagerer norske myndigheter nasjonalt og lokalt raskt og effektivt i samsvar med Forurensningslovens § 38, og greier i stor grad å hindre varig miljøskade.

Mener statsråden at også plastforsøpling bør anses som akutt forurensning etter Forurensningslovens § 38, med tanke på omfanget og alvorligheten av slik forsøpling?

BEGRUNNELSE:

Store deler av norskekysten, Svalbard og farvannene utenfor er forurenet av plast. Fordi noen få plastgjenstander eller fragmenter ikke utgjør akutte miljøtrusler, har myndighetene latt plast akkumuleres over mange tiår til svært mye avfall i alle stadier av nedbrytning. Til sammen utgjør dette plastavfallet kanskje Norges mest alvorlige forurensningsproblem.

Større plastfragmenter skader eller dreper trolig mye fugl og sjøpattedyr. Gjenglemt fiskeredskap dreper store mengder fisk, krepsdyr og annet. Plastavfall som brytes ned påfører økosystemer et stadig økende trykk av nano- og mikroplast med potensielt store skadevirkninger, både direkte og som følge av at miljøgifter kan binde seg til plast og akkumuleres i næringskjedene.

Akutt forurensning er i Forurensningslovens § 38 definert som “forurensning av betydning, som inntreer plutselig, og som ikke er tillatt etter bestemmelse i eller i medhold av denne lov”. § 6 punkt samme lov definerer “forurensning” som “tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen” som er eller kan være til skade eller ulempe for miljøet.

Når forurensning defineres som akutt forurensning etter Forurensningslovens § 38 medfører det vesentlige beredskapsforpliktelser for stat, kommuner og private selskaper. Forurensning eller forsøpling som ikke defineres som akutt utløser ikke slike forpliktelser. Forurensningsloven har ikke utløst tiltak fra myndigheter som har hindret langsom oppbygging av plastsøppel i å bli et svært stort og farlig problem.

Plastforsøpling er det eneste forurensningsproblemet i Norge som har vært og er overlatt til frivillige, uten mål eller styring fra miljømyndigheter utover begrensede tilskudd til plastrydding og forebygging fra Miljødirektoratet. Disse midlene er forørig redusert i statsbudsjettet for 2023. Det er det private fondet Handelens Miljøfond, som finansieres av et påslag på plastbæreposer i butikkene,

som står bak det meste av ryddevirksomheten gjennom Rydd Norge-programmet.

Svar:

Selv om plastforsøpling/plastforurensning kan utgjøre et alvorlig forurensningsproblem, så anses ikke dette generelt som akutt forurensning etter forurensningsloven. Med akutt forurensning menes forurensning av betydning, som inntreer plutselig, og som ikke er lovlig. De vanligste tilfellene av akutt forurensning er de som inntreer plutselig og uventet, men også påregnelige og langvarige utslipp kan regnes som akutt forurensning. Dette vil for eksempel være tilfellet hvor det går hull på en kjemikalietank, men hvor tanken ikke er tømt før det har gått lengre tid. Grensen mellom hva som regnes som akutt og stadig forurensning, vil bero på en skjønnsmessig vurdering.

Enkelthendelser med plastforsøpling/plastforurensning kan etter en konkret vurdering anses som akutt forurensning etter forurensningsloven § 38. Et eksempel er plastpelletsutslippet fra

fartøyet Trans Carrier da det gikk hull på en container ombord under storm utenfor Danmark i 2020, som førte til at store mengder plastpellets ble spredt over store områder langs kysten i Oslofjorden og nedover mot Sørlandet. Kystverket iverksatte da en statlig aksjon og har i etterkant krevd refusjon fra den ansvarlige for forurensningen.

Med unntak av slike hendelser, vil plastforurensning ikke være akutt forurensning, da det er stadige utslipp fra mange ulike kilder, og dermed ikke inntreer plutselig. Formålet med forurensningsloven kapittel 6 er å etablere det nasjonale beredskapssystemet mot akutt forurensning. I slike situasjoner gjelder derfor regler om varslingsplikt, beredskapsplikt, beredskapsplaner, aksjonsplikt og bistandsplikt. Forurensningslovens kapittel 6 om akutt forurensning gjelder ikke, og kan dermed ikke benyttes til å følge opp generell plastforsøpling. Slik forsøpling er likevel forbudt etter forurensningsloven § 28 og det er en rekke andre bestemmelser i loven som regulerer plast på avveie i naturen, som for eksempel § 7 om plikt til å unngå forurensning.

Tiltak mot plast på avveie i miljøet er høyt prioritert av regjeringen både nasjonalt og internasjonalt. Det viktigste tiltaket er å stanse tilførslene gjennom en mer bærekraftig verdikjede for plast. Samtidig er opprydding i eksisterende forsøpling og forurensning viktig.

Globalt er særlig den igangsatte forhandlingsprosessen om en rettslig bindende avtale mot plastforurensning,

som Norge var en pådriver for å få på plass, høyt prioritert. Forhandlingene vil se på tiltak i hele plastens livsløp og også opprydding av eksisterende forurensning er et tema som vil inngå i disse forhandlingene. Norge støtter blant annet praktiske oppryddingstiltak internasjonalt gjennom nordiske og arktiske prosjekter, det såkalte «Global Ghost Gear Initiative», samt gjennom bistandsmidler. Nasjonalt er det nye Senteret mot marin forsøpling (Marfo) et viktig grep som skal bidra til effektivt oppryddingsarbeid. I tillegg er tilskuddsordningen for tiltak mot marin forsøpling fortsatt viktig.

Det er en utfordring at den ansvarlige for plastforsøpling/plastforurensning ofte ikke kan identifiseres. Handelens Miljøfonds støtteordninger som omfatter opprydding og Rydd Norge-programmet, er viktige bidrag hvor medlemmene tar ansvar for en stor opprydding langs Norskekysten. Det finnes også andre aktører som bidrar med finansiering av opprydding. I 2021 ble det registrert 1282 tonn avfall ryddet langs ytre kyst gjennom Rydd Norge-programmet. I tillegg har frivillige og andre ryddet 1178 tonn avfall langs kysten og i innlandet. Alle bidragene er viktige, og samordningen styrkes gjennom Marfo.

SPØRSMÅL NR. 819

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 11. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Kva konkret står i vegen for at Noreg kan regulere nettbaserte bookingbyrå og avgrense marknadsmakta til store internasjonale teknologigigantar gjennom eit forbod mot prisparitetsklausular slik mange EU-land har gjort, eller har statsråden funne ei anna løysing som vil sikre norske reiselivsbedrifter ein betre posisjon i møte med internasjonale plattformsselskap?

GRUNNGJEVING:

I Hurdalsplattformen står det at regjeringa “vil sikre norske reiselivsbedrifter i møte med internasjonale plattformsselskaper.” Aktørar i reiselivet som dagleg forhandlar med internasjonale plattformsselskap ønskjer sterkt at dette blir følgd opp gjennom å endre regelverket knytt til plattformsselskapa (OTAer/Online Travel Agents) sin praksis med prisparitetsklausular.

Statsråden skreiv i sitt førre svar til underteikna om temaet 22.09.22 at:

“Ei særregulering av klausular i den norske marknaden for digital hotellbooking bør ikkje verte gjennomført utan ei utgreiing som viser at det er trong for ei slik regulering, og at konkurranseutfordringar ved dagens bruk av vide og smale klausular ikkje kan løysast på ein mindre inngripande måte. Det er og viktig å vere sikker på at ei eventuell norsk særregulering ikkje er i strid med EØS-retten.”

Eg legg til grunn at statsråden no er i gong med ei slik utgreiing. Oppgåva skulle vere overkomeleg, sidan det allerede er gjort utgreiingar av saka i mange EU-land, mellom anna eit felles prosjekt i 2015-2017 mellom EU-kommisjonen og konkurransestyresmaktene i Storbritannia, Belgia, Tsjekkia, Frankrike, Tyskland, Ungarn, Irland, Italia, Nederland og Sverige.

Statsråden erkjenner også i svaret at Frankrike, Østerrike, Portugal, Italia og Belgia alle har lover som forbyr slike paritetsklausular. Alle er EU-land som har gjort det utan å få utfordringar med EU-rett.

Videre skreiv statsråden i svaret til underteikna at statsråden er

“godt informert om dei negative konsekvensane som prisparitetsklausular fører med seg for norske reiselivsbedrifter. Eg vil framover halde god kontakt med næringa, med sikte på å finne ei hensiktsmessig løysing.”

Eg er kjend med at det i etterkant av dette har vore møte mellom næringa og departementet om saka, og at næringa står fast på at det er ønskjeleg med et slikt forbud.

Dei to EU-regelverka statsråden nemner i sitt svar 22.9.2022 (DMA og VBER) vil ta lang tid å innføre i Noreg og det er i tillegg usikkert kven og kva som blir omfatta. Det er svært vanskeleg å sjå at det skal vere ei betre løysing enn at Noreg allereie no rett og slett nyttar handlingsrommet i EØS-avtalen til å innføre eit tilsvarande forbod som mange EU-land allereie har gjort, og som norsk reiseliv ønskjer.

Svar:

Takk for spørsmålet. Praksisen til nettbaserte bookingbyrå med bruk av prisklausular overfor hotell som ynskjer å nytte deira plattformer til online bestilling av hotellrom omfattar mange land i Europa, og oftast er det dei same bookingbyråa som er til stades på tvers av landegrensar. Problemstillinga om moglege konkurranseavgrensande verknader som følgje av prisklausular er difor like aktuell i Noreg, som i resten av Europa. Mens land som Belgia, Italia, Frankrike og Østerrike har vedteke lover som regulerer bookingbyråa sin bruk av prisklausular, har Noreg, Sverige og Tyskland overlata vurderinga til konkurransemyndigheitene og domstolane. Nasjonale reglar i nokre EU-land knytte til nettbaserte bookingbyrå sin bruk av prisklausular er i stor grad kome til i påvente av EU-initiativ på området.

Prisklausular, og då særleg dei smale, kan ha ulike verknader for konkurransen i marknaden for digital bestilling av hotellrom. Mange forbrukarar verdsett tenestene som dei digitale bestillingsplattformene tilbyr, og opplever dei som nyttige hjelpemiddel som reduserer søkekostnadane ved bestilling av hotellrom på nett. Ein reduksjon i søkekostnadar vil isolert bidra til å fremje konkurransen i marknaden. Bruk av smale prisklausular kan òg bidra til å hindre det såkalla gratispassasjerproblemet, det vil si at hotell nyttar digitale bestillingsplattformer berre som ein marknadsføringskanal. På den andre sida kan bruken av prisklausular bidra til å skade konkurransen mellom bookingbyråa og føre til høgare kommisjonar og auka forbrukarprisar, samt redusert lønsemd for hotella. Dessutan kan prisklausular gjere det vanskelegare for nye aktørar å etablere seg i marknaden.

Kva for tiltak som er naudsynt, hensiktsmessig og mogleg å gjennomføre for å sikre norske reiselivsføretak overfor store nettbaserte bookingbyrå, avheng mellom anna av kva for regelverk og forpliktingar dei nettbaserte bookingbyråa allereie er underlagt, eller retter seg etter, og Noreg sine forpliktingar etter EØS-avtalen.

EU vedtok i 2022 både Digital Markets Act (DMA) og eit nytt såkalla gruppefritak for vertikale avtaler (VBER), og begge initiativa vil få betydning for nettbaserte bookingbyrå sin bruk av paritetsklausular. Mens gruppefritaket tredde i kraft i EU den 1. juni 2022, vil DMA gjelde i EU først frå 2. mai 2023. Det vil deretter ta inntil fire månader for Europakommisjonen å utpeike kva for plattformer som er å anse som «portvaktarar» i følgje forordninga. Portvaktarplattformane har etter det seks månader til å rette seg etter forordninga.

DMA regulerer bruk av paritetsklausular, og store plattformer som oppfyller dei kvantitative krava for å bli definert som «portvaktarar» kan ikkje nytte slike klausular, korkje vide eller smale. Plattformer som ikkje faller inn under DMA kan likevel bli definert som ein portvaktar etter ei marknadsetterforskning. DMA skal mellom anna

hindre fragmentering av den indre marknaden, gjennom eit forbod mot at medlemsland går lenger enn DMA i reguleringa av plattformer som vert ramma av forordninga. Dette forbodet gjeld reguleringar som skal ivareta dei same føremåla som DMA, nemleg omsynet til opne digitale marknader som det er mogleg å konkurrere i. Samtidig legg ikkje DMA hindringar i vegen for å regulere digitale plattformer som ikkje er ramma av forordninga. DMA påverkar heller ikkje moglegheita til å anvende nasjonal konkurranseavgivning. DMA er framleis til vurdering i EFTA-landa, og spørsmålet om innlemming i EØS-avtalen vil derfor ta noko tid.

VBER vil påverke korleis paritetsklausular skal verte vurdert under forbodet mot konkurranseavgrensande samarbeid i konkurranselova § 10, som svarar til EØS-avtalen artikkel 53. Gruppefritak fastsett på kva for vilkår bestemte typar samarbeid som normalt alltid vil vere tillate, og gjev soleis føretaka «ei trygg hamn». VBER omfattar ikkje lenger vide paritetsklausular. Det inneber ei innstramming samanlikna med den tidlegare forordninga om vertikale gruppefritak, som tillét bruk av vide paritetsklausular så lenge marknadsdelane til partane ikkje oversteig 30 prosent. Smale paritetsklausular er derimot framleis omfatta av VBER, men i dei oppdaterte retningslinene peikar EU-kommisjonen på at smale paritetsklausular kan ha liknande negative verknadar som dei vide, og dermed kunne vere ulovlege. VBER er EØS-relevant, og skal verte innlemma i EØS-avtalen. Det kan gjerast nokså raskt.

Som det går fram av mitt svar av 22. september 2022 på spørsmål nr. 2892 frå stortingsrepresentant Bjørlo, meiner eg at konkurransereglane er godt eigna til å ramme konkurranseavgrensande vilkår og praksis når det gjeld nettbaserte bookingbyrå. Når dei to ovannemnde EU-regelverka er gjennomførte i EØS-avtalen og norsk rett, vil norske reiselivsføretak få auka vern mot mogleg konkurranseskadeleg åtfærd frå bookingbyråa si side.

Som følge av endringane i regelverket i EU, er det på noverande tidspunkt etter mitt syn ikkje hensiktsmessig med ei særnorsk regulering retta mot bruken av prisklausular i den norske marknaden for digital bestilling av hotellrom. Det er ikkje ønskeleg med eit fragmentert regelverk for dette i den indre marknaden, med mindre det er særlege forhold og behov i det enkelte landet. Slik eg ser det er det òg ei fare for at ei særnorsk regulering som blir vedtatt nå, må endrast når verknadene av dei to EU-regelverka blir klarare.

Dersom det viser seg at EU-reglane ikkje i tilstrekkeleg grad bidreg til å sikre norske reiselivsføretak i møte med internasjonale plattformsselskap, eller det viser seg at det tar svært lang tid før regelverka implementeres i norsk lovgiving, vil eg vurdere nasjonale grep, som ei norsk særregulering.

SPØRSMÅL NR. 820

Innlevert 22. desember 2022 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 9. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Vil kommunalministeren sørge for at det blir lagt til rette for utvida, fleksibelt kontorareal for statstilsette som vil arbeide desentralisert i nye «Statens Hus Stad» og andre aktuelle pilotkommunar for «Statens Hus i distrikts-Noreg», i tråd med føringane i tildelingbrev for statlege institusjonar i 2023 om auka bruk av desentralisert arbeid i alle statsetatar knytt opp mot lokale kontorfellesskap og felles arbeidsmiljø?

GRUNNGJEVING:

I tildelingsbrev for statlege institusjonar for 2023 pålegg Regjeringa alle statlege institusjonar å legge til rette for auka bruk av desentralisert arbeid, «..med det formål å oppnå mer desentralisering av statlige arbeidsplasser og styrke lokale fagmiljø, som kan gi distriktpolitisk gevinst». Det blir også slått fast i tildelingsbrev at «Slikt desentralisert arbeid bør fortrinnsvis kombineres med muligheten til å tilhøre et lokalt kontorfellesskap der det er tilgjengelig.»

Stad kommune i Vestland vart i 2020 vald ut som éin av fire nasjonale pilotkommunar for ein ny modell for «Statens Hus i distrikts-Noreg». Måla med den nasjonale pilotordninga er m a eit styrka og meir samla fagleg offentleg kompetansemiljø i distrikta, å gjere det enklare å halde på og rekruttere kompetanse i statlege etatar på mindre stadar og at fleire statsetatar kan rekruttere og tilsette folk desentralisert.

Eitt av delprosjekta i piloten i Stad er samlokalisering av dagens avdelingskontor av NAV, Politiet og Skatteetaten. Det er utarbeidd prosjekt- og gevinstrealiseringsplan for samlokaliseringa. Prosjektet svarar ut den nasjonale pilotordninga sine samfunns mål, i tillegg til å løyse etatane sine behov for nye lokale. Konkurranses grunnlaget for samlokalisering og leige av lokale er utarbeidd med bistand frå Statsbygg og planlagt utsendt i januar 2023 med innflytting i slutten av 2024.

I samband med arbeidet har den lokale prosjektgruppa tilrådd at ein nyttar høvet til å etablere «Statens Hus Stad» som node for fleksibel arbeidsstad og arbeidsdag for statlege tilsette også i andre etatar, ut frå same logikk som i regjeringa sitt tildelingsbrev til statsetatane for 2023.

Til no har ikkje politisk leiing i KMD synt interesse for dette (jmf. orienteringssak til Stad kommunestyre 15/12-22).

Dersom det ikkje raskt kjem signal frå KMD om at fleksibelt kontorareal for statleg tilsette som vil jobbe desen-

tralisert skal vere ein del av den nasjonale piloten «Statens Hus Stad», vil regjeringa gå glipp av eit sjeldant godt høve til å gjere ord til handling i distriktpolitikken. Eg vonar difor at Kommunalministeren sørger for at dei departementale beina blir parra i arbeidet med ein meir staduavhengig statleg lokaliseringspolitikk i «Statens Hus Stad», og ikkje snublar i startstreken.

Svar:

Regjeringa arbeider for å fornye og revitalisere distriktpolitikken. Ein viktig del av dette er lokalisering av statlege arbeidsplassar. Over tid har ein for stor del av dei statlege arbeidsplassane vorte sentralisert til dei mest sentrale kommunane. Det er eit klart politisk mål for Sp-Ap-regjeringa å oppnå meir desentralisering av statlege arbeidsplassar og styrke lokale fagmiljø, som kan gi distriktpolitisk vinst. Statlege verksemdar bidreg til å skape meir solide arbeidsmarknader i regionane dei ligg i, og det gir auka attraktivitet for tilflytting. For å motverke sentralisering og skape ei jamnare fordeling av statlege arbeidsplassar, styrker regjeringa innsatsen på lokalisering utanfor dei største byane. Vi har mellom anna allereie endra statleg lokaliseringspolitikk for at statlege arbeidsplassar skal verte meir spreidd geografisk.

Regjeringa vil legge betre til rette for desentralisert arbeid i statlege verksemdar. Auka bruk av desentralisert arbeid i staten kan styrke lokale kompetansemiljø og auke distriktsbefolkninga sin tilgang til kompetansesarbeidsplassar.

Desentralisert arbeid er ei ny felles føring frå regjeringa til alle underliggande etatar i staten i 2023. Alle statlege verksemdar skal vurdere kva mogelegheit dei har for auka bruk av desentralisert arbeid. Desentralisert arbeid er ordningar der arbeidstakar arbeider frå kontorfellesskap med høve for fjernarbeid, frå ein annan kontorstad innanfor verksemda sin kontorstruktur og/eller frå heimen, og der arbeidstakar er busett så langt frå den ordinære kontorstaden at dagpendling ikkje er realistisk. Det er opp til den einskilde verksemd å vurdere kvar det kan vere aktuelt for desentralisert arbeid for deira tilsette. Slikt desentralisert arbeid bør kombinerast med høve til å tilhøyra eit lokalt kontorfellesskap der det er tilgjengeleg.

Mange kommunar har stort engasjement for desentralisert arbeid, og eg oppmodar kommunane til å legge til rette for kontorfellesskap der òg tilsette i staten kan bli invitert inn. Dette vert gjort mange stader. Eg er òg opptatt

av at statlege verksemder skal kunne legge til rette for kontorfellesskap der andre statstilsette kan bli invitert inn.

Pilot Statens hus er etablert i kommunane Narvik, Orkland, Stad og Lyngdal. Vi følgjer tett opp dei fire pilotane. Inntrykket så langt er at dei gjer eit godt arbeid, og vi ser ei spennande utvikling. Dei er no midtvegs i pilotperioden. Eg veit at alle fire no ser på sine erfaringar, og at dei legg mykje ressursar i å planlegge dei siste to åra slik at dei skal oppnå gode resultat. Vi trur pilotane vil gje oss viktig kunnskap om å utvikle lokaliseringspolitikkk for mindre stader.

Rammene for piloten er vide. Dei fire pilotane kan organisere arbeidet på ulike måtar, og har konkretisert måla sine gjennom ulike delprosjekt. Eg veit at piloten i Stad er ambisiøs og at dei arbeider hardt. Dei har tre delprosjekt – samlokalisering, staten som utviklingsaktør og samarbeidspart, og tenesteinnovasjon og utvikling. Departementet har ansvar for ei følgjeevaluering av piloten, som Oxford Research AS gjennomfører. I tillegg er det krav om at kvar av pilotane leverer ein årleg resultatrapport.

I resultatrapporten frå piloten i Stad sist år står det at delprosjektet samlokalisering held forventta framdrift, og at det er forventta at etatane kan samlokaliseras i desember 2024. Det ligg mykje godt arbeid bak dette. Det å kople mogelegheit for desentralisert arbeid i statlege verksemder med slike samlokaliserte statlege kompetansemiljø som pilot Statens Hus er eit døme på, vil vere heilt i tråd med dei ambisjonane og rammene vi har sett for føringane for auka desentralisert arbeid i statlege verksemder. Vi er også opptatt av å ha god dialog med piloten, både for å hauste erfaringar med deira arbeid, og sjå på korleis ein kan bidra til å vidareutvikle slike løysingar framover. Med bakgrunn i dei nye fellesføringane om desentralisert arbeid som i desse dagar vert sendt ut til dei statlege verksemdene, og pilot Statens Hus i Stad sitt arbeid og sine initiativ, vil eg invitere pilot Statens Hus i Stad til eit snarleg møte for å drøfte korleis vi i fellesskap kan bidra til å styrke lokale fagmiljø og legge til rette for meir desentralisert arbeid i staten.

SPØRSMÅL NR. 821

Innlevert 22. desember 2022 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 6. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvordan sørger regjeringen for at norsk næringsliv og norske interesser ivaretas når EU og USA skal finne en løsning som redder EUs næringsliv fra effektene av Inflation Reduction Act?

BEGRUNNELSE:

I august 2022 vedtok Representantenes hus i USA den såkalte Inflation Reduction Act (IRA). I tillegg til å innføre tiltak for å redusere energiforbruk og CO₂-utslipp, innebærer lovgivningen subsidier til amerikanske forbrukere og industri under forutsetningen om at de kjøper produkter som er produsert i USA. IRA er med andre ord proteksjonistisk, og i EU er det frykt for at europeisk industri ikke skal kunne konkurrere. Man er særlig, men langt fra utelukkende, bekymret for konkurransesituasjonen for europeisk batteri- og bilindustri. Det pågår nå intens debatt i Europa om hvordan EU skal løse denne situasjonen. Det er diplomatisk initiativ mellom EU og USA for å finne en løsning som gir europeisk industri anledning til å selge varene sine på det amerikanske markedet

med best mulige betingelser. En eventuell avtale mellom EU og USA vil formodentlig måtte komme i stand før IRA trer i kraft 1. januar 2023. Samtidig har Frankrike og Tyskland nylig foreslått at USA og EU burde lage felles regler om tilgang til subsidier som del av et «grønt økonomisk partnerskap».

Svar:

Det er positivt at USA ønsker å bidra til å bekjempe klimaendringene og fremskynde den grønne omstillingen gjennom Inflation Reduction Act (IRA). Samtidig er det omfattende økonomiske insentiver i IRA, med krav om lokalt innhold og lokal produksjon, som vil kunne trekke investeringer og aktører til USA, potensielt på bekostning av aktivitet i Norge og i Europa for øvrig. IRA kan derfor ha både konkurransevridende og handelshindrende virkninger.

Norske myndigheter har henstilt til amerikanske myndigheter at Norge bør omfattes av eventuelle unntak eller presiseringer i implementeringsforskriftene til IRA som er under utarbeidelse. Nærings- og fiskeridepartementet

mentet leverte i høst et høringsinnspill til USAs finansdepartement US Treasury ifm. denne prosessen. I tillegg har vi dialog med amerikanske myndigheter om at Norge også bør inkluderes i eventuelle unntaksordninger som vurderes for EU.

Amerikanske myndigheter kom 29. desember 2022 med en uttalelse som er retningsgivende for hvordan de ulike delene av skattefradragene for elbiler skal utformes, herunder for batterier, batterideler og kritiske råmaterialer til produksjon av batterier. Uttalelsen åpner for en videre definisjon av begrepet Free Trade Agreement, noe som sannsynligvis vil gi flere mulighet til å eksportere materialer til batterier, uten at de faller utenfor de amerikanske skattefradragene i Inflation Reduction Act.

Regjeringen er også i tett kontakt med EU om denne saken, herunder med visekommissær Šefčovič og kabinettet til handelskommissær Dombrovskis, og har formidlet at Norge bør omfattes av eventuelle unntak eller andre løsninger som EU oppnår i sin dialog med USA. IRA ble også diskutert med Tysklands visekansler Robert Habeck under hans nylige besøk i Norge. Tyskland deler norske bekymringer og mener at Norge bør omfattes av ev. løsninger mellom EU og USA. Norsk industri er en integrert del av europeiske grønne verdikjeder og det vil være i både USAs og i EUs interesse at Norge inkluderes i eventuelle løsninger. EUs respons på IRA er fremdeles under utvikling og inkluderer, i tillegg til dialogen med USA om justeringer av regelverket i implementeringsforskriftene, flere andre elementer, herunder forslag om oppdatering av EUs statsstøtteregulering og mulige nye støtteordninger. Norge vil gjennom EØS-avtalen være omfattet av eventuelle lettelsener i statsstøtteregulering og vil måtte vurdere de andre elementene i EUs respons etter hvert som de utarbeides.

Regjeringen har store ambisjoner for et grønt industriløft, som skal sette fart på den grønne omstillingen, skape jobber i hele landet, styrke fastlandsinvesteringene og redusere klimagassutslippene. Vårt unike utgangspunkt med rike naturressurser, industriell kompetanse, den norske arbeidslivsmodellen og mer enn 100 års erfaring med fornybar kraft, elektrifisering, verdensledende offshoreteknologi og kontinuerlig utvikling av ledende prosessindustri, er fortrinn som gir betydelige verdiskapingsmuligheter i en verden som i økende grad etterspør bærekraftige produkter og løsninger.

Det haster å komme i gang, og skal vi lykkes i det grønne skiftet, krever det større ambisjoner, høyere tempo, bedre gjennomføringsevne og mer systematisk samarbeid enn i dag. Derfor har regjeringen lansert «Veikart for Grønt industriløft», som presenterer regjeringens politikk for sju prioriterte innsatsområder som en helhet, med stadfesting av målsettinger, virkemidler og 100 tiltak. Regjeringen har også lagt frem en nasjonal batteristrategi med ti grep for industriell realisering. Med Veikartet, batteristrategien og industripartnerskap med EU og andre viktige partnerland ønsker vi å synliggjøre for norske og internasjonale aktører og investorer fordelene ved å velge Norge som vertsland for nye investeringer. Samtidig vil dette være arbeidsverktøy for regjeringen og virkemiddelapparatet vårt med henhold til realisering av ambisjonene i en verden som ikke står stille, men tvert imot endres raskt - eksempelvis gjennom Inflation Reduction Act.

Skal vi nå våre mål må vi forsterke vårt industrielle samarbeid langs flere akser, og særlig med våre partnere i Europa og med USA. Redusert samarbeid vil tvert imot kunne gi redusert kraft og tempo i omstillingen vi ønsker oss.

SPØRSMÅL NR. 822

Innlevert 22. desember 2022 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 5. januar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Vil statsråden bidra til å sette Bryggens Museum i stand til å kunne ta imot middelaldergjenstander til Bergen fra København?

BEGRUNNELSE:

Som statsråden sikkert kjenner til har FrP i Nordisk råd engasjert seg for få lånt hjem / hente hjem historiske gjenstander fra for eksempel København til stedene der gjenstandene har stor verdi og historisk opphav. Det er mulig å få låne gjenstandene og vise de frem. Men kravene som stilles og bygger på internasjonale standarder fra ICOM

(International Council of Museums) er kostnadskrevenne å innfri.

Dersom vi skal få mulighet til å få stilt ut gjenstander fra middelalderen i Bergen er det Bryggens Museum som er det stedet som kan egne seg.

De oppfyller ikke sikkerhetskravene i dag, men kan gjøre det i fremtiden.

Dersom de skal få det til må det bevilges øremerkede midler til oppgradering av sikkerhet. Her bør det komme midler fra stat, fylke og kommune. I dag er det ikke mulig å stille ut slike gjenstander i Bergen, da museene ikke tilfredsstillter de høyeste internasjonale sikkerhetskrav. Dette i motsetning til Oslo, hvor både Nasjonalmuseet og Nasjonalbiblioteket har høy nok sikkerhet.

Svar:

I begrunnelsen for spørsmålet hevdes det at Bryggens Museum ikke tilfredsstillter nødvendige sikkerhetskrav for å få lånt inn gjenstander fra middelalderen:

«Dersom de skal få det til, må det bevilges øremerkede midler til oppgradering av sikkerhet (...) I dag er det ikke mulig å stille ut slike gjenstander i Bergen, da museene ikke tilfredsstillter de høyeste internasjonale sikkerhetskrav.»

Bryggens Museum er ei avdeling av Bymuseet i Bergen, og denne institusjonen fikk i statsbudsjettet for 2016 tilsagn om 15,8 mill. kroner til ny basisutstilling ved Bryggens Museum. I statsbudsjettet for 2020 fikk Bymuseet tilsagn om ytterligere 16 mill. kroner til rehabilitering og oppgradering av Bryggens Museum.

Kultur- og likestillingsdepartementet mottok sluttrapport om disse arbeidene 13. juni 2022. Museet gir uttrykk for at det er mer som bør gjøres i åra framover, men

«museet har likevel fått et betydelig og nødvendig løft de siste årene. Først med en omlegging av basisutstillingen og nå er også de viktigste grepene med ventilasjon, klima, fasade og vinduer foretatt. ... Bryggens Museum har nå i hovedsak en god utvendig skallsikring samt fått en etterlengtet teknisk oppgradering som vil tjene dette viktige nasjonale og internasjonale kulturbygget i årene som kommer.»

I bygningen Bryggens museum presenterte Bymuseet i Bergen høsten 2017 en utstilling med arkeologiske gjenstander fra den trakiske oldtidskulturen i Bulgaria, blant annet en rekke gjenstander i gull, og de eldste objektene var 3-4000 år gamle. Museets markedsjef uttalte ved den anledning til media at sikkerhet ved Bryggens Museum var en viktig årsak til at denne utstillingen kunne vises i Bergen.

Som ledd i forberedelsene av denne utstillingen ble museet i 2017 tildelt 2 mill. kroner fra de øremerkede sikringsmidlene til museer som i mange år er blitt forvaltet av Norsk kulturråd (nå Kulturdirektoratet). Fra de øremerkede sikringsmidlene ble museet i 2019 også tildelt en mindre sum (kr 141.000) til oppgradering av brannvarslingsanlegget ved Bryggens Museum.

Bymuseet i Bergen fremmet for 2023 en søknad om ytterligere investeringsmidler fra tilskuddsordninga for nasjonale kulturbygg for å realisere et besøksenter ved Gamle Bergen, men fremmet ikke søknad om ytterligere investeringstiltak ved Bryggens Museum.

SPØRSMÅL NR. 823

Innlevert 22. desember 2022 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 5. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for at modellen for strømstøtte for folk som bor fast i fritidsbolig også kan treffe personer som bor fast i campingvogn eller lignende?

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i desember å be regjeringen vurdere hvordan husholdninger som reelt sett har fast bopel i bolig registrert som fritidsbolig – og ikke eier eller disponerer annen bolig – kan omfattes av strømstøtteordningen.

Regjeringen er bedt om å melde tilbake til Stortinget snarest mulig om det er mulig med en justering av strømstøtteordningen for å hensynta slike husholdninger med sikte på utgangen av 2022. NVE har 16. desember kommet med anbefaling om hvordan en modell kan se ut. VG skriver 22. desember om en pensjonist som bor i campingvogn, og har dette som bolig. Han får ikke strømstøtte i dag.

Svar:

Jeg har forståelse for at personer som bor fast i campingvogn eller lignende, og som ikke mottar strømstøtte, bekymrer seg for høye strømpriser.

Strømstøtteordningen for husholdninger administreres av nettselskapene, og er basert på deres kundesystemer. Nettselskapene kan ikke utbetale strømstøtte til andre enn egne nettkunder. Jeg viser til at husholdninger med separat måler, og som er rettmessig registrert hos et nettselskap som husholdningskunde, er omfattet av ordningen slik den er innrettet i dag. Uenighetssaker mellom nettselskap og nettkunde avgjøres av Reguleringsmyndigheten for energi (RME).

Som representanten viser til, jobbes det med å se på løsninger for å gi strømstøtte til husholdninger som bor fast i fritidsbolig. RME har kommet med innspill til en mulig løsning, og departementet har i tillegg mottatt kommentarer og innspill fra enkelte andre. Jeg vurderer nå disse innspillene. Det er på nåværende tidspunkt for tidlig å si noe om utfallet av denne vurderingen.

I alle vurderinger av eventuelle justeringer må omfanget av problemet som skal løses veies opp mot ressursbruk og eventuelle andre konsekvenser ved å foreta endringer. Ordningen med strømstøtte til husholdninger fungerer stort sett godt. Jeg mener det er viktig at vi er sikre på at vi ikke gjør endringer i ordningen som rokker ved dette.

SPØRSMÅL NR. 824

Innlevert 22. desember 2022 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt

Besvart 4. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Vil statsråden følge Stortingets vedtak, og komme tilbake til Stortinget om disse sakene før nyttår (Ber om at det redegjøres for når Stortinget kan forvente å bli informert om det er sånn at fristen ikke overholdes)?

BEGRUNNELSE:

I behandlingen av Prop. 11 L tidligere i desember fattet Stortinget tre anmodningsvedtak:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan husholdninger tilkoblet mindre, private strømnett, kan motta strømstøtte på linje med andre, og melde tilbake til Stortinget snarest mulig om det er mulig med en justering av strømstøtteordningen for å hensynta slike husholdninger med sikte på utgangen av januar 2023.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan husholdninger som får sin oppvarming fra nærvarmeanlegg kan omfattes av strømstøtteordningen, og melde tilbake til Stortinget snarest mulig om det er mulig med en justering av strømstøtteordningen for å hensynta slike husholdninger innen utgangen av 2022.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan husholdninger som reelt sett har fast bopel i bolig registrert som fritidsbolig – og ikke eier eller disponerer annen bolig – kan omfattes av strømstøtteordningen, og melde tilbake til Stortinget snarest mulig om det er mulig med en justering av strømstøtteordningen for å hensyn-

ta slike husholdninger med sikte på utgangen av 2022.»

To av vedtakene er altså regjeringen bedt om å komme tilbake til Stortinget om før nyttår, mens ett vedtak ber om at endringer gjøres før utgangen av januar.

Svar:

I sin begrunnelse for spørsmålet viser representanten til tre vedtak Stortinget fattet i forbindelse med behandlingen av Prop. 11 L (2022-2023), jf. Innst. 105 L (2022-2023). Jeg arbeider nå med oppfølging av alle anmodningsvedtakene, men det gjenstår fortsatt noe arbeid før jeg kan svare konkret på hvordan anmodningsvedtakene vil bli fulgt opp. I det følgende gir jeg status for departementets arbeid med vedtakene. Jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte om oppfølgingen av anmodningsvedtakene, enten enkeltvis eller samlet.

Vedtak 158:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan husholdninger tilkoblet mindre, private strømnett, kan motta strømstøtte på linje med andre, og melde tilbake til Stortinget snarest mulig om det er mulig med en justering av strømstøtteordningen for å hensynta slike husholdninger med sikte på utgangen av januar 2023.»

Olje- og energidepartementet sendte en bestilling til Reguleringsmyndigheten for energi (RME) 16. desember 2022. RME skal innen 17. januar 2023 vurdere omfanget

av husholdninger i private strømmnett og hvordan disse husholdningene eventuelt kan få strømstønad. Jeg vil ta stilling til utredningen fra RME så snart denne foreligger. Jeg kan imidlertid ikke garantere at alle nødvendige vurderinger kan foretas innen utløpet av januar.

Vedtak 159:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan husholdninger som får sin oppvarming fra nærvarmeanlegg, kan omfattes av strømstøtteordningen, og melde tilbake til Stortinget snarest mulig om det er mulig med en justering av strømstøtteordningen for å hensynta slike husholdninger innen utgangen av 2022.»

Det flere grunner til at det er vanskelig å utvide dagens strømstøtnadsordning som forvaltes av nettselskapene til å også omfatte husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon (ofte kalt nærvarme). Dette gjelder blant annet administrative utfordringer for nettselskapene, men en slik utvidelse vil også kunne innebære behov for statsstøtterettslige avklaringer. NVE har derfor anbefalt at eventuell stønad til denne gruppen blir gitt gjennom en søknadsbasert ordning, og har på oppdrag fra Olje- og energidepartementet utredet en egen strømstøtnadsordning for husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon.

NVE anslår at det finnes om lag 500 fjernvarmeanlegg uten konsesjon, hvorav 200 er varmepumpebaserte anlegg som bruker strøm i sin varmeproduksjon. NVE anslår videre at om lag 1500 boligselskap er tilknyttet et fjernvarmeanlegg uten konsesjon. En eventuell strømstøtnadsordning bør ifølge NVE utformes slik at det kun er strømandel i varmeproduksjonen som danner grunnlaget for støtte. På spørsmål fra departementet har NVE anslått at en støtnadsordning for strømforbruk i varmeproduksjo-

nen i fjernvarmeanlegg uten konsesjon vil koste 65-110 millioner kroner, blant annet avhengig av hvilken periode som støttes. NVE understreker at det er stor usikkerhet knyttet til kostnadsestimatene.

Departementet vurderer en mulig innføring av en strømstøtnadsordning for husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon opp mot relevante juridiske, administrative og budsjettmessige konsekvenser. En støtnadsordning vil ifølge NVE kreve at det etableres et eget apparat for mottak, behandling og utbetaling av støtte. Departementet tar sikte på å ferdigstille disse vurderingene snarest mulig. Dersom det blir aktuelt å etablere en slik støtnadsordning, vil det ta noe tid før denne kan være på plass. Støtte vil imidlertid eventuelt kunne etterbetales.

Jeg gjør for ordens skyld oppmerksom på at mitt svar når det gjelder dette anmodningsvedtaket er identisk med svar jeg har gitt 2. januar på skriftlig spørsmål nr. 843 fra representanten Marianne Sivertsen Næss.

Vedtak 160:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan husholdninger som reelt sett har fast bopel i bolig registrert som fritidsbolig – og ikke eier eller disponerer annen bolig – kan omfattes av strømstøtteordningen, og melde tilbake til Stortinget snarest mulig om det er mulig med en justering av strømstøtteordningen for å hensynta slike husholdninger med sikte på utgangen av 2022.»

Departementet sendte 28. november 2022 en bestilling til RME, og mottok svar på denne 16. desember 2022. Departementet har i tillegg mottatt kommentarer og innspill fra enkelte kommuner og privatpersoner. Jeg vurderer nå ulike løsninger, herunder også løsninger som ikke krever lovendring.

SPØRSMÅL NR. 825

Innlevert 22. desember 2022 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 4. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Når ser statsråden for seg at forhandlingene om byvekstavtale med Kristiansandregionen kan starte, og mener statsråden at statens andel og bompengandelen bør være på samme nivå som byvekstavtalene i de andre byene?

BEGRUNNELSE:

SV fikk gjennomslag i budsjettforhandlingene for at regjeringen skal inngå forhandlinger om byvekstavtale med Kristiansandregionen så fort som mulig. Byvekstavtale er et svært vellykket virkemiddel for at flere skal reise kollektivt, og viktig for at vi skal nå klimamålene.

Svar:

Byvekstavtalene er en sentral felles møteplass for samarbeid om areal- og transportpolitikk i de største byene. Det overordnede målet er nullvekst i persontransport med bil. Regjeringen vil bidra til en klima- og miljøvennlig byutvikling og god framkommelighet i byområdene. I budsjettet for 2023 fortsetter regjeringen derfor satsingen på byvekstavtaler for bidra til å kutte utslippene i byene og til at flere kan velge kollektivtransport, sykling og gange.

Staten har så langt inngått byvekstavtaler for Oslo-området, Bergens-området, Trondheims-området og Nord-Jæren. I tråd med budsjettavtalen med SV, tar regjeringen sikte på å starte forhandlinger om byvekstavtale med Kristiansandsregionen og Nedre Glomma så fort som mulig.

I de største byområdene i Norge er det over lengre tid utviklet bompengefinansierte bypakker. Bypakker er lokalpolitisk initiert og besluttes gjennomført av lokale myndigheter. Prosjekter og tiltak, plassering av bom-

pengestasjoner samt takst- og finansieringsopplegg blir behandlet og godkjent av Stortinget.

I Kristiansand er det fattet lokalpolitiske vedtak om en ny fase av en bompengefinansiert bypakke for byområdet, Samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 3. Det pågår nå et arbeid med ekstern kvalitetssikring (KS2) av forslaget til den nye bypakken for Kristiansandsregionen. Den nye bypakken skal bidra til å nå nullvekstmålet for persontransport med bil. Bypakken vil kunne danne grunnlag for forhandlinger om en byvekstavtale med staten. Staten sitt bidrag i byvekstavtaler fastsettes med bakgrunn i forhandlinger og det tas forbehold om Stortingets årlige budsjettvedtak. Framforhandlede forslag til byvekstavtaler skal behandles lokalpolitisk og drøftes i regjeringen før inngåelse.

Det vil først være aktuelt å starte forhandlinger om en byvekstavtale for Kristiansandsregionen etter at en proposisjon om den nye fasen av bypakken er behandlet av Stortinget. Nøyaktig tidspunktet for oppstart av forhandlinger vil jeg derfor måtte komme nærmere tilbake til.

SPØRSMÅL NR. 826

Innlevert 22. desember 2022 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 6. januar 2023 av utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tvinneim

Spørsmål:

Mener regjeringen at prosjekter med lang tradisjon og god evaluering fra Norec og som direkte støtter store småbondebevegelser og urfolksbevegelser med fokus på matsikkerhet ikke er i tråd med Norges utviklings- og utenrikspolitiske mål?

BEGRUNNELSE:

Latin-Amerikagruppene (LAG) har i mange år arrangert solidaritetsbrigader til Latin-Amerika, men i år har LAG fått avslag på søknad om femårig støtte til brigadeprosjekt fra Norec som er Utenriksdepartementets forvaltningssorgan for utvekslingsprogrammer. Det betyr at planlagt solidaritetsbrigade til Brasil ikke kan gjennomføres. I over fire tiår har LAGs brigadeprosjekt bygd relasjoner med grasrotbevegelser, som småbondeorganisasjoner og urfolksbevegelsen i Latin-Amerika og knyttet det sammen med politiske krefter i Norge, med Sápmi, med Norsk bonde- og småbrukarlag og andre. LAGs brigadeprosjekt ble evaluert av Norec i 2017, og konklusjonen var at solidaritetsbrigadene står for et solid utvekslingssamarbeid.

Regjeringen har uttalt at matsikkerhet skal være en hovedprioritering. Brigadeprosjektet LAG har søkt støtte til handler nettopp om matsikkerhet, et tema LAG har jobbet med i lang tid. Likevel begrunnes avslaget med at prosjektet ikke treffer Norges utviklings- og utenrikspolitiske mål.

Svar:

Regjeringen har høye ambisjoner for utviklingsarbeidet. Norge skal bidra til å bekjempe fattigdom og bygge bedre samfunn. Utviklingspolitikken er forankret i bærekraftmålene, klimamålene og menneskerettighetene. Matsikkerhet er en sentral prioritering. Skal vi lykkes, må vi sette inn midlene og tiltakene der de kan gi best resultater.

Norecs tilskuddsordning for utvekslingssamarbeid utgjør en liten andel av bistandsbudsjettet, og er samtidig et unikt verktøy i norsk utviklingspolitikk. Tilskuddsordningen har to hovedmål: For det første skal virksomhetene som mottar støtte styrke sitt arbeid for bærekraftig utvikling. I tillegg skal unge mennesker få internasjonal arbeidserfaring og kompetanse innen bærekraftig utvikling.

I tråd med utviklingspolitiske prioriteringer støtter Norec viktige prosjekter innen blant annet klima, matsikkerhet og fornybar energi. Norec skal sikre en mangfoldig prosjektportefølje som tar i bruk innovative metoder og når utradisjonelle bistandspartnere blant offentlige aktører, privat næringsliv og sivilsamfunn. Bevilgningen skal støtte både nord-sør-partnerskap og sør-sør-partnerskap. Etter årlige utlysninger, vurderer Norec hvilke prosjekter som best bidrar til å nå målene for ordningen.

Norec rapporterer at de i utlysingsrunden høsten 2022 fikk et rekordstort antall søknader, både fra tidligere tilskuddsmottakere og nye søkere. Etter krevende år med pandemi og stengte landegrenser, er fysisk utveksling av unge mennesker igjen et satsingsområde for mange dyktige aktører, både i Norge og i det globale sør. Dette fører til større konkurranse om midlene. Når det er mange gode søknader, må Norec prioritere. Et avslag på en søknad i fjorårets runde er derfor ikke ensbetydende med en negativ vurdering av et prosjekt generelt.

SPØRSMÅL NR. 827

Innlevert 23. desember 2022 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 9. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden personlig engasjere seg for at Stortingets vilje skal gjennomføres, og slik at Sandefjord Lufthavn ikke forskjellsbehandles som følge av måten departementet valgte å notifisere støtteordningene for tap lidt som en følge av koronapandemien i 2020?

BEGRUNNELSE:

Gjennom pandemien var det behov for støtte til de private lufthavnene, Sandefjord og Haugesund. Stortinget har bevilget penger til dette formålet både for 2020 og for 2021. Som følge av at departementet behandlet notifiseringsprosessene for 2020 ulikt, får Sandefjord Lufthavn nå dekket vesentlig mindre av tapet de led sammenlignet med Haugesund Lufthavn.

Sandefjord Lufthavn har mottatt tilbakebetalingskrav på 23,8 millioner kroner som en følge av at departementet notifiserte støttetiltak med ulike periodiseringer for de to private lufthavnene. Dette var ikke Stortingets intensjon og statsråden bør søke å rette opp i dette, slik at Sandefjord Lufthavn får beholde de 23,8 millionene som nå kreves tilbakebetalt.

Departementet notifiserte til ESA et støttetiltak til fordel for Haugesund Lufthavn for alt tap som var lidt i 2020. Denne notifiseringen skjedde 27. juli 2020. Til sammenligning ble støtten til Sandefjord Lufthavn for tap lidt i 2020 notifisert i to runder. Den 30. juli 2020 sendte departementet først en notifisering for tap lidt i perioden 1. mars til 30. september 2020, og så sent som 3. desember 2020 notifiserte departementet et nytt støttetiltak for tap lidt i perioden 1. oktober til 31. desember 2020.

Det er uklart hvorfor departementet med få dagers mellomrom valgte å notifisere støttetiltakene for de to private lufthavnene med ulike støtteperioder. Konsekvensen ser ut til å være at mens Haugesund Lufthavn får dekket sitt tap gjennom sin støtteordning, så må Sandefjord Lufthavn tilbakebetale 23,8 millioner kroner. Årsaken er at ESA ikke vil godta at Sandefjord Lufthavn beregner sitt tap for hele 2020, og det skyldes at departementet for notifiserte to støttetiltak for tap lidt i ulike perioder av 2020. Dermed medfører denne ulike behandlingen fra departementets side at Sandefjord Lufthavn får vesentlig mindre i støtte enn det tapet de har lidt og de midlene Stortinget bevilget i 2020.

I tillegg har Sandefjord Lufthavn måttet bruke betydelige ressurser på å få utredet saken og følge denne opp overfor departementet og ESA. Slik saken nå står er det nødvendig at statsråden personlig involverer seg for å sørge for at Stortingets vilje blir gjennomført, for å unngå forskjellsbehandling og for at Sandefjord lufthavn får beholde de bevilgede pengene.

Svar:

Sandefjord og Haugesund lufthavner hadde svært ulike roller og forutsetninger ved pandemiutbruddet, og det er ikke gitt at Stortinget har ment å behandle de to lufthavnselskapene helt likt. Sandefjord Lufthavn eies hovedsakelig av Sandefjord kommune og Vestfold og Telemark fylkeskommune, og det er selskapet selv som eier infrastrukturen. Haugesund lufthavn eies av Avinor, men driften av lufthavnen er satt ut på tjenestekonsesjon til det lokale privateide driftsselskapet Lufthavndrift AS.

Haugesund lufthavn inngår i det statlige lufthavnsnettverket, og ved pandemiutbruddet vurderte Samferdselsdepartementet at Haugesund lufthavn måtte holdes åpen for ambulansetraffikk og et subsidiert minimumstilbud av flyruter, jf. Prop. 95 S (2019–2020). Dette ble løst gjennom å sikre eksisterende lufthavnoperatør økonomisk.

Avinor fikk i juni 2020 i oppdrag av Samferdselsdepartementet å få på plass en midlertidig reforhandlet avtaleløsning med Lufthavndrift. Støtten skulle ikke dekke investeringer eller andre driftskostnader enn de som var nødvendige for å sikre at lufthavnen kunne holdes åpen for ambulanseflyginger og det subsidierte minimumstilbudet av flyruter. Avinor ble kompensert for selve støtten til Lufthavndrift over Samferdselsdepartementets budsjett, men Avinor skulle selv reforhandle avtalen med Lufthavndrift og selv forestå notifisering av støtten til ESA og få den godkjent.

Avinor er et selvstendig statsaksjeselskap med eget styre, og med en betydelig grad av forretningsmessig frihet med vekt på langsiktige og forutsigbare rammebetingelser. Formålet med støtten til Lufthavndrift var å sikre at Lufthavndrift som Avinors kontraktspartner overlevde pandemien, og å sikre kontinuerlig drift av Haugesund lufthavn. Hvilke vurderinger som lå til grunn for å notifisere støtten til Lufthavndrift for perioden mars–desember må Avinor selv svare for.

Notifikasjonene om Sandefjord Lufthavn ble på sin side utarbeidet av Nærings- og fiskeridepartementet og Samferdselsdepartementet. Disse prosessene skjedde uavhengig av hverandre. For notifikasjonene om Sandefjord Lufthavn ble Stortingets tidsavgrensede bevilgninger lagt til grunn for varigheten av tiltakene. Da beløpet for den første perioden ble bevilget, hadde verken Stortinget, Samferdselsdepartementet eller Sandefjord Lufthavn forutsetninger for å vurdere varigheten av pandemien. Stortinget problematiserte heller ikke mulige konsekvenser av å avgrense bevilgningen til en bestemt periode. I Stortingets innstilling ble det lagt til grunn at «kompensasjonen blir motregnet mot faktisk behov slik at ikke Torp blir overkompensert», jf. Innst. 360 S (2019–2020). Stortinget tok ikke stilling til hva som er «faktisk behov», men la i innstillingen til grunn at støtten kan forankres som ad hoc støtte etter EØS-avtalens artikkel 61(2)(b), og at dette krevde notifikasjon til ESA og godkjenning. Bruken av denne bestemmelsen åpner for kompensasjon for tapt fortjeneste, med visse begrensninger. Stortingets vilje var med andre ord at støtten skulle tildeles i medhold av EØS-avtalens artikkel 61(2)(b) og de begrensningene som måtte følge av den, og for den perioden som Stortinget bevilget midler til.

Tapet ble i henhold til EU-kommisjonens mal for notifikasjoner under den tilsvarende bestemmelsen i EUs traktatsverk (TEUV artikkel 107(2)(b)) beregnet som differansen mellom resultatet i referanseperioden i 2019 og resultatet i samme periode i 2020. Men ifølge retning-

slinjene for avregningen av støtten skulle overskuddet i referanseperioden nedskaleres tilsvarende den relative reduksjonen i aktiviteten, i dette tilfellet målt ved reduksjonen i driftsinntekter fra referanseperioden til støtteperioden. Hele underskuddet dekkes, men profitten justeres ned forholdsvis med aktivitetsnivået. Dette prinsippet gjaldt også for Haugesund lufthavn, og andre støttemotakere.

Lufthavnvirksomhet er en svært sesongbetont næring, med langt høyere fortjeneste i sommerhalvåret enn i vinterhalvåret. Lufthavnene vil normalt være tjent med at støtten avregnes over hele perioden, slik at sesongvariasjonene kan avregnes mot hverandre, og uavhengig av fordelingen av bevilgningen mellom perioder. Dette fordi overkompensasjon må tilbakebetales, mens «underkompensasjon» ikke hensyntas. Etter det jeg forstår er Stortingets bevilgninger for de to periodene i 2020 basert på innspill fra Sandefjord Lufthavn. Sandefjord Lufthavn har trolig ikke lagt ESAs prinsipp om skalering av profit til grunn for sin beregning for den første perioden, og ved beregning av behovet for den andre perioden er det trolig ikke lagt til grunn at periodene ikke kan avregnes mot hverandre. Begge disse forutsetningene er imidlertid grundig forklart i de respektive notifikasjonene. Eventuelle innsigelser til disse prinsippene måtte ha blitt fremmet i prosessen med å utforme notifikasjonene. Det lar seg ikke gjøre i ettertid. Dersom dette skal omgjøres, må støtten notifiseres på nytt, og ifølge ESA da med andre og strengere forutsetninger lagt til grunn enn ved notifiseringen i 2020.

Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet involverte Sandefjord Lufthavn i arbeidet med begge notifikasjoner helt frem til slutfasen. Selskapet har hatt mulighet til å påvirke både faktum og argumentasjon.

Selv om jeg ønsker større grad av nasjonal innflytelse over avgjørelser som dette, så kan jeg ikke se hvordan jeg personlig kan påvirke utfallet av denne beslutningen. Sandefjord Lufthavn og deres advokater har hatt omfattende dialog med ESA om saken, og mitt departement har hatt utstrakt dialog med ESA og med Sandefjord Lufthavn og deres advokater om saken, i tillegg til saken som gjelder støtten for 2021. I dialogen med ESA har Samferdselsdepartementet i stor grad støttet Sandefjord Lufthavns synspunkter. Jeg mener at det nå ikke er noe uavklart vedrørende avregningen av støtten for 2020. De avgjørende beslutningene ble tatt før den sittende regjeringen tiltrådte, og jeg kan ikke svare for de vurderinger som ble gjort på tidspunktet for notifiseringen. Etter min oppfatning er de forutsetningene Stortinget la til grunn for bevilgningene for de aktuelle periodene i 2020 ivaretatt. Det er derfor ikke grunnlag for å hevde at Sandefjord Lufthavn er forskjellsbehandlet.

SPØRSMÅL NR. 828**Innlevert 19. desember 2022 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 9. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren legge fram ei oversikt over kva Statens vegvesen region midt har forbrukt i 2022 pr. dato på prosjektet Møreaksen og vise til kva løyving/post i statsbudsjettet som dette er finansiert i frå?

GRUNNGJEVING:

Statens vegvesen region midt har på prosjektet Møreaksen i lengre tid brukt mykje midlar til planlegging. Prosjektet er overhodet ikkje priritert til oppstart, og ligg langt bak i køa for store samferdselsprosjekt her i landet. Få forstår korleis Statens vegvesen klarer å finansiere sin planlegging, av eit prosjekt som sannsynlegvis er milevis frå realistisk oppstart på mange tiår fram i tid.

Svar:

Statens vegvesen planlegg E39 Ålesund-Molde i tråd med prioriteringane i Nasjonal transportplan 2022-2033, jf. Innst. 653 S (2020-2021) og Meld. St. 20 (2020-2021). I 2022 vart det gjort arbeid med planlegging og optimalisering på heile strekninga.

I 2022 er det brukt om lag 100 millionar 2022-kroner til planlegging, optimalisering og grunnerverv for E39 Ålesund-Molde. Midlane er brukt på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveiiinvesteringer, underpost 01 Porteføljen. Eg viser til svar på spørsmål 89 (2022-2023) frå representanten Sve for ei meir detaljert oversikt over aktivitetar som er utført i 2022.

SPØRSMÅL NR. 829**Innlevert 20. desember 2022 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 10. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Hvor mange personer benytter firmabil (og blir fordelsbeskattet for privat bruk av denne), og hvor stor andel av disse har elbil?

BEGRUNNELSE:

Ber om tall fra Skatteetaten på årsbasis fra 2010 til 2021. Ønsker også tall for gjennomsnittlig skattemessig fordel, antall personer som gikk inn i en firmabilordning og antall personer som gikk ut av en firmabilordning for hvert år for hver av de to gruppene (elbil og øvrige biler).

Svar:

Finansdepartementet har forelagt spørsmålet for Skatteetaten. Skatteetatens krav til opplysninger for å kunne fore-

Tabell 1 Antall personer med fri bil (firmabil) 1 i desember det enkelte år og beregnet årlig fordel. 2015–2021

ta en korrekt fastsetting av fordelene ved bruk av arbeidsgivers bil er ikke tilstrekkelige til å kunne besvare denne henvendelsen i etterspurt detaljeringsgrad.

Tabell 1 viser fordel ved privat disponering av arbeidsgivers bil for inntektsårene 2015 – 2021, med utgangspunkt i tall for desember det enkelte år. Tallene er hentet fra arbeidsgivers rapportering gjennom a-meldingen. Tall for tidligere inntektsår er ikke tilgjengelige i egnet format. Mange arbeidstagerer bytter bil flere ganger i året, og opplysningene for desember gir et øyeblikksbilde av omfanget av denne ordningen. Innberettet fordel for inntektsåret er beregnet med utgangspunkt i innberettet fordel for desember multiplisert med tolv (antall måneder i inntektsåret).

År	Fri bil totalt (antall)	Beregnet årlig fordel alle biler (kroner)	Andel elbil ² i prosent	Beregnet årlig fordel elbil (kroner)
2015	59 600	126 900	6	117 600
2016	63 700	116 000	8	112 900
2017	67 900	111 600	9	106 400
2018	71 100	109 400	11	119 400
2019	73 400	106 600	14	122 300
2020	74 000	105 500	18	125 000
2021	76 600	102 800	24	119 200

Kilde: Skattedirektoratet og Finansdepartementet.

1 Tallene for det som her er definert som «fri bil» viser biler som eies, leies eller leases av arbeidsgiver og benyttes kun privat, samt yrkesbiler som benyttes både i tjeneste og privat.

2 For å identifisere elbil er det satt som betingelse at første tegn i registreringsnummer er lik «E» eller «e». El-

biler med personlige skilt eller geografisk bestemt registreringsnummer er ikke medregnet. Noen skattytere vil kunne ha tilgang til bilpool, og de kan således teoretisk sett bruke både elbiler og fossile biler. Biler i bilpool er ikke med i uttrekket.

SPØRSMÅL NR. 830

Innlevert 21. desember 2022 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 6. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvordan kan statsråden være bekjent av at det fortsatt bor 28 barn og unge på sykehjem mot sin vilje og at det for halvparten av disse ikke foreligger noen planer for å oppfylle ønsket om flytting, og hva vil statsråden gjøre for å sikre at Stortingets vedtak nå følges opp?

BEGRUNNELSE:

I 2018 vedtok Stortinget at ingen barn og unge skulle plasseres på sykehjem mot sin vilje. I VG 21.12.22 kommer det likevel frem at det fortsatt er 28 barn og unge som bor på sykehjem mot sin vilje. For 14 av personene dette gjelder har kommunene planer om flytting. Men for den andre halvparten er det fortsatt helt uavklart hva som skjer. Dette viser at kommunene ikke følger opp Stortingets vedtak om at barn og unge ikke skal tvinges til å bo på sykehjem mot sin vilje. Det er helt uakseptabelt at det fortsatt er så mange kommuner som ikke har fått på plass en løsning, etter at dette i mange år har vært på politikernes liste over ting som må ryddes opp i.

Svar:

Jeg vil først bemerke at Regjeringen har sendt på høring et lovforslag om barn og unge voksne bosatt på sykehjem mv. mot sin vilje. Lovforslaget ble sendt på høring 21. desember 2022.

Den 16. februar 2021 vedtok Stortinget følgende anmodning på bakgrunn av et representantforslag (dok. 8:16 S (2020-2021) og Innst. 242 S (2020-2021)), vedtak 702:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1 første ledd bokstav a, slik at den enkelte pasient eller bruker gis et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud, barn ikke bosettes i sykehjem i strid med familiens ønske og barnets beste, samt pasienter mellom 18-49 år ikke bosettes i sykehjem i strid med eget eller vergens ønske».

Jeg vil påpeke at det først og fremst er dette anmodningsvedtaket fra 2021 som ligger til grunn for Regjeringens lovforslag som er sendt på høring. Stortingsrepresentant Hoksrud viser til Stortingets vedtak i 2018. Jeg minner om at daværende regjering ikke mente at det var nødvendig med lovendringer som følge av vedtaket. Stortingets vedtak av 2018 ble i stedet fulgt opp med et

brev til alle landets kommuner om at bosetting av barn og unge i sykehjem ikke var i tråd med Stortingets intensjon.

Ellers viser jeg til høringsbrev og høringsnotat på regjeringen.no.

SPØRSMÅL NR. 831

Innlevert 22. desember 2022 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 9. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil ministeren sørge for at det stilles krav om nullutslipp i neste utlysning av anbud på Kystruta?

BEGRUNNELSE:

Offentlige innkjøp er et effektivt virkemiddel for å utvikle miljøteknologi. Derfor må det offentlige tørre å stille strenge og forutsigbare krav. Et nødvendig neste steg nå er å stille krav om nullutslipp langs hele kysten gjennom Kystruta. Kystruta er et viktig utstillingsvindu for norsk grønn skipsfart. Den neste kontraktperioden for Kystruten er gjeldende fra 2030. For å sikre forutsigbarhet mener vi samferdselsministeren allerede nå bør kunngjøre at det vil bli stilt nullutslippskrav i neste anbudperiode, så planleggingen kan begynne allerede i dag.

Svar:

Jeg deler din vurdering om at miljøkrav må være sentralt ved neste utlysning av konkurranse om å levere sjøtrans-

porttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes. Gjeldende kystkontrakter med de to leverandørene Hurtigruten Coastal AS og Havila Kystruten AS hadde oppstart 1. januar 2021 og utløper 31. desember 2030 med opsjon på forlengelse i ett år.

Miljøkravene i avtalene mellom Samferdselsdepartementet og de to leverandørene sikrer at CO₂-utslippene fra skipene som betjener ruten blir betydelig lavere enn under forrige kontrakt. Skipene er tilrettelagt for landstrøm og benytter landstrøm i de havnene det er tilgjengelig. I en ny konkurranseutlysning vil det være naturlig å vurdere om den teknologiske utviklingen tilsier at det kan stilles krav om vesentlig lavere utslipp, eventuelt nullutslipp, fra kyststrutevirksomheten. Arbeidet med å utrede miljøkrav til neste kontraktutlysning bør starte på et tidlig tidspunkt. Departementet vil derfor vurdere om det i løpet av året skal avholdes et seminar e.l. der representanter fra den maritime næringen kan presentere sitt syn på fremtidige miljø- og teknologiløsninger med relevans for miljøkravene i neste kyststrutekontrakt.

SPØRSMÅL NR. 832

Innlevert 22. desember 2022 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 9. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Ser statsråden problematiske sider ved at statens hjemmel til å nekte etterkommere av forsvarsansatte som omkommer på arbeid innsyn i etterretningstjenestens opplysninger om den forsvarsansatte ikke har noen tids-

begrensning, og mener statsråden det er rimelig at etterlatte etter forsvarsansatte som omkommer på arbeid 60 år etter den forsvarsansattes død skal nektes innsyn i alle etterretningstjenestens eventuelle opplysninger om vedkommende av hensyn til rikets sikkerhet?

BEGRUNNELSE:

I 1963 ble en norsk luftetterretningsoffiser funnet død på Bodø Flystasjon under omstendigheter som hans nålevende pårørende anser som uavklarte. Den forsvarsansattes datter har i ettertid forsøkt å få innsyn i informasjon om vedkommende fra Etterretningstjenesten, men fått avslag både fra Etterretningstjenesten og Forsvarsdepartementet, begrunnet i ulike bestemmelser. Spørsmålstiller har ikke grunnlag for å betvile at Etterretningstjenesten og Forsvarsdepartementet med hjemmel i blant annet etterretningstjenesteloven, har mulighet til å avslå forespørsler om innsyn i opplysninger om personer som kan ha vært ansatte i etterretningstjenesten. Samtidig gir lovverket også rom for å gi innsyn. Spørsmålstiller mener at når forsvarsansatte omkommer mens de arbeider for Forsvaret, bør staten etterstrebe å gi etterlatte informasjon den har om vedkommende så langt det er forsvarlig. I dette tilfellet dreier det seg om informasjon fra snart 60 år tilbake i tid, som etterlatte har vanskelig for å se at kan true Norges sikkerhet.

Svar:

Etterretningstjenesten kan som hovedregel ikke bekrefte eller avkrefte om enkeltpersoner har hatt en arbeidsrelasjon til tjenesten. Skjermingsbehovet vil normalt gjelde også for tilsettingsforhold som går langt tilbake i tid. Dette skyldes blant annet en livsvarig taushetsplikt, og at innsyn i slike saker gjennom sammenstilling av opplysninger vil kunne gi informasjon om kollegaer, reisemønstre og andre forhold som kan røpe etterretningsoperasjoner, metoder, kompetanse, kapasitet og andre opplysninger som fremdeles må skjermes av hensyn til rikets sikkerhet.

Etterretningstjenesten har opplyst at de gjennom årene regelmessig har mottatt søknader om innsyn fra personer som ønsker informasjon om avdøde familiemedlemmers tilknytning til tjenesten. Av hensyn til rikets sikkerhet er det en langvarig etablert praksis for at Etterretningstjenesten aldri bekrefter eller avkrefter arbeids- eller oppdragsforhold. Dette er en praksis jeg mener er viktig å riktige å opprettholde – selv for forhold som ligger tilbake i tid.

SPØRSMÅL NR. 833

Innlevert 23. desember 2022 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 9. januar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Vil statsråden foreta seg noe for å protestere mot det belarusiske regimets fengsling av fagforeningsledere, blant disse Aliaksandr Yarashuk som er leder for den belarusiske kongressen for demokratiske fagforeninger (BKDP) og som i kraft av dette har organisert ansatte ved statseide Yara på deres nå nedlagte anlegg i Belarus, og hva vil statsråden i så fall foreta seg?

BEGRUNNELSE:

I april 2022 ble den belarusiske LO-lederen Aliaksandr Yarashuk og andre fagforeningsfolk fengslet av det belarusiske regimet. Da hadde de allerede i lengre tid vært utsatt for overvåkning og forfølgelse fra de belarusiske sikkerhetsmyndighetene, KGB. Bakgrunnen for pågripelsen er fagforeningenes kamp for reelt demokrati i Belarus, en kamp som ble intensivert etter valget i august 2020. Yarashuk og de to andre som utgjør ledertrioen i BKDP, visepresident Siarhei Antusevich og kommunikasjonssjef Iryna But-Husaim, ble stilt for retten i Minsk tirsdag 20.

desember 2023. De er tiltalt for to brudd på straffeloven, art. 342 og 361, som handler om grove krenkninger av offentlig orden og oppfordring til handlinger som er til skade for nasjonal sikkerhet. Det er også frykt for at siktelsen kan utvides til høyforræderi som vil medføre dødsstraff. I dag, 23. desember, ba aktor om 4 års fengsel for Yarashuk, 2 års fengsel for Antusevich og halvannet års fengsel for But-Husaim. Dommen faller mandag 26. desember.

Dette er en del av Lukashenka-regimets årelange og systematiske arbeid for å avskaffe uavhengige fagforeninger, som kjemper for både arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter og demokrati. Både LO og Unio har kritisert de belarusiske myndighetene for dette, og støtter opp om den internasjonale kampanjen for at BKDP-leder Yarashuk og de andre fagforeningsfolkene skal løslates. Det påhviler Norge et ekstra ansvar å engasjere seg i denne saken, da Yarashuk og andre BKDP-tillitsvalgte har vært aktive i organiseringen av ansatte ved statseide Yaras tidligere anlegg i Belarus. Ikke minst handler dette om anerkjennelsen av at fagforeninger er en sentral del av det å bygge og utvide et demokrati, slik vi har sett det

her i Norge. Veien til demokrati i Belarus går gjennom den uavhengige fagbevegelsen.

Det pågår nå en internasjonal kampanje, der fagforeninger og politikere i flere europeiske land deltar, for å få frigjort de politiske fangene i Belarus. Det autoritære Lukashenka-regimet skal vite at de ikke kan skjule undertrykkelsen av frie og demokratisk fagforeninger.

Svar:

Menneskerettighetssituasjonen i Belarus er urovekkende. Fengslingen av menneskerettighetsforsvarere, fagforeningsledere og regimekritikere fortsetter med det mål å kvele all opposisjon i landet. Flere dømmes til lange fengselsstraffer, inkludert flere med tilknytning til fagforeninger den siste tiden.

Ifølge menneskerettighetsorganisasjonen Viasna har Belarus nå over 1400 politiske fanger. Antall politisk motiverte fengslinger i landet er økende.

Jeg er svært bekymret over denne utviklingen.

Sammen med nærstående land har Norge kommet med klare fordømmelser av Aleksandr Lukasjenkos undertrykkende regime som står bak grove brudd på menneskerettighetene. Samtidig må vi erkjenne at vår kritikk har begrenset virkning på regimet.

Det er viktig å finne gode måter for å holde det belarusiske regimet ansvarlig for dets menneskerettsbrudd. Derfor støtter Norge arbeidet til International Accountability

Platform for Belarus, som samler informasjon om og bevis for menneskerettsbruddene som fant sted etter presidentvalget i 2020. Dette er et samarbeid mellom ledende internasjonale og belarusiske menneskerettighetsorganisasjoner. Jeg mener slikt internasjonalt samarbeid for å sikre bevis for fremtiden er noe av det viktigste vi som det internasjonale samfunnet kan gjøre i dagens situasjon.

Gjennom norske og internasjonale organisasjoner støtter også vi arbeidet for menneskerettigheter, demokrati og frie medier i Belarus. Dette har vi til hensikt å fortsette med.

Norge har sluttet opp om alle EUs sanksjoner mot Belarus. Sanksjonene er innført som følge av den interne undertrykkningen, Lukasjenko-regimets aktiviteter som la til rette for ulovlig kryssing av EUs yttergrense, samt regimets rolle og involvering i Russlands invasjon av Ukraina. De er gjennomført i forskrift om restriktive tiltak i lys av situasjonen i Belarus og Belarus' medvirkning til Russlands aggresjon mot Ukraina. Hvis EU vedtar nye sanksjoner mot Belarus, vil Norge vurdere å også slutte opp om disse.

Jeg vil fortsette å sette menneskerettighetssituasjonen i Belarus på agendaen i internasjonale fora som OSSE og FNs menneskerettighetsråd. Norge vil forbli en viktig støttespiller for den belarusiske opposisjonsbevegelsen og vil samordne vår Belarus-politikk tett med europeiske partnere.

SPØRSMÅL NR. 834

Innlevert 26. desember 2022 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 9. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan jeg få en tabell som viser hvor mye som årlig er brukt på henholdsvis investeringer og forbruk på veier i Østfold årlig siste 10 år?

BEGRUNNELSE:

Jeg ber om at hvis mulig så tas også fylkeskommunalt og kommunalt forbruk med som egen kolonne i tillegg til det staten har brukt på veier.

Svar:

Departementet har ikke informasjon som viser fylkesvis fordeling av ressurser som er brukt på henholdsvis investeringer og forbruk på riksveiene. Bakgrunnen for dette er at ressursene i statsbudsjettet fordeles på formål (poster) og ikke geografiske områder (fylker). Statens vegvesen rapporterer i tråd med dette. Det foreligger informasjon som viser oversikt over riksveier i Østfold som ble åpnet for trafikk i perioden 2012-2021, og som hadde en prosjektkostnad på over 200 millioner kroner. Departementet viser her til tabellen under.

År åpnet for trafikk	Prosjekt
2014	E18 Melleby – Momarken
2017	E18 Riksgrensen – Ørje
2019	Rv 110 Simo – Ørebekk

Gjennom KOSTRA rapporterer alle norske kommuner og fylkeskommuner inn tall fra sine tjenesteområder til Statistisk sentralbyrå. Nedenfor følger tabeller som viser uttrekk fra KOSTRA for regnskapsførte utgifter til drift av og investeringer i kommunale veier og fylkesveier fram til 2021. Utgiftene er oppgitt i løpende kroner. Regnskapstall for 2022 vil foreligge våren 2023. Fra og med 2020 har det ikke blitt rapportert inn regnskapstall for utgifter til fylkesveier i Østfold. Tidsseriene i KOSTRA for investeringsutgifter på kommunal vei og fylkesvei går kun tilbake til 2015.

Driftsutgifter kommunal vei og fylkesvei i Østfold

År	i 1000 kr	
	Kommunal vei ¹	Fylkesvei ²
2012	169 044	190 696
2013	167 600	186 368
2014	138 228	235 300
2015	142 213	236 558
2016	142 395	242 797
2017	151 708	261 765
2018	174 763	246 922
2019	173 064	247 557
2020	178 297 ³	
2021	201 188 ³	

1 Brutto driftsutgifter ekskl. avskrivninger for funksjonene 332, 333 og 334 om kommunale veier

2 Brutto driftsutgifter ekskl. avskrivninger for funksjonene 720, 721 og 722 om fylkesveier

3 Aggregerte tall for Østfoldskommunene Halden, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler, Råde, Våler, Skiptvet, Indre Østfold, Rakkestad, Marker og Aremark. Rømskog kommune var før 2020 en del av Østfold, men ble slått sammen med Aurskog-Høland og vil dermed være en del av Akershus fylkeskommune. Tallene er derfor ikke direkte sammenlignbare med tallene for 2012-2019.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, KOSTRA

Investeringsutgifter kommunal vei og fylkesvei i Østfold

År	i 1000 kr	
	Kommunal vei ¹	Fylkesvei ²
2015	181 605	167 244
2016	211 611	230 103
2017	252 376	240 833
2018	241 353	216 507
2019	287 970	263 393
2020	254 897	
2021	256 541	

1 Brutto investeringsutgifter for funksjonene 332, 333 og 334 om kommunale veier

2 Bruttoinvesteringsutgifter for funksjonene 720, 721 og 722 om fylkesveier

3 Aggregerte tall for Østfoldskommunene Halden, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler, Råde, Våler, Skiptvet, Indre Østfold, Rakkestad, Marker og Aremark. Rømskog kommune var før 2020 en del av Østfold, men ble slått sammen med Aurskog-Høland og vil dermed være en del av Akershus fylkeskommune. Tallene er derfor ikke direkte sammenlignbare med tallene for 2012-2019.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, KOSTRA

SPØRSMÅL NR. 835

Innlevert 26. desember 2022 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 9. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan jeg få en tabell som viser gjennomsnittlig antall familiegjenforeninger (familieinnvandring) siste 10 år fordelt på innvandringsgrunn (Ber om at det også tas med tall fra våre naboland sånn at en kan sammenligne)?

BEGRUNNELSE:

Når en vurderer reglene knyttet til asylpolitikken og nivået på kvoteflyktninger så må en også ta med at familiegjenforeninger kommer i tillegg. Det er derfor av interesse å se på hvor mange som kommer via familiegjenforening årlig fordelt på innvandringsgrunn og også at tallene fra våre naboland tas med sånn at man kan sammenligne nivåene.

Svar:

Tabellen gir oversikt over antall førstegangs familieinnvandringstillatelser som har blitt innvilget per år fordelt på innvandringsgrunnen til personen i Norge for perioden 2012-2021.

Førstegangs innvilgede familieinnvandring etter hovedpersonens innvandringsgrunn, 2012-2021:

Innvandringsgrunn til hovedpersonen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Sum 2012-2021
Norsk/Nordisk	3640	2963	2160	3085	3677	2634	2659	2416	1943	1686	26863
Flukt	3093	3370	3795	4247	6171	6511	3207	3196	3000	3028	39618
Familie	1621	1411	1075	1358	1830	1360	1159	1113	836	888	12651
Arbeid	2518	2703	2663	2420	2318	2474	2626	3713	2165	2825	26425
Utdanning	655	701	846	870	905	930	851	909	710	955	8332
Andre	804	610	457	541	606	454	391	368	264	785	5280
Total	12331	11758	10996	12521	15507	14363	10893	11715	8918	10167	119169

Tabellene er oppdaterte tall som kan medføre at det er mindre avvik fra tidligere publiserte årstall.

Vi har ikke tilsvarende og sammenliknbare tall for andre land i Europa.

SPØRSMÅL NR. 836

Innlevert 27. desember 2022 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 9. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan statsråden slå seg til ro med at ESA ikke aksepterer norske myndigheters reiseråd under pandemien som tilstrekkelig strenge for at Sandefjord Lufthavn (SLH) skal få den støtten Stortinget vedtok at de skulle få, og vil han ta initiativ til et møte med ESA, sammen med SLH, for å diskutere saken?

BEGRUNNELSE:

Gjennom pandemien ble det ikke innført strengere tiltak enn det som var nødvendig for å oppnå formålet. Det betyr at dersom et råd i praksis ble fulgt, var det verken nødvendig eller hjemmel for å innføre strengere restriksjoner i form av påbud eller forbud i lov eller forskrift. Norge var i en særstilling i Europa ettersom befolkningen hadde stor tillit til myndighetene og forholdt seg lojale til rådene. Det var derfor ikke nødvendig å innføre strengere tiltak, som reise- og portforbud, slik andre europeiske land måtte.

Fra 1. januar til 30. juni 2021 var det klare rådet fra norske myndigheter at innlandsreiser ikke skulle gjennom-

føres med mindre det var strengt nødvendig. SLH opplevde i perioden et dramatisk fall i reiseaktiviteten. Denne tok seg raskt opp igjen etter at myndighetene opphevet reiserådet. Det kan ikke være tvil om at fallet i inntekter kom som følge av reiserådet. Stortinget bevilget penger for å dekke SLHs tap i 2021 nettopp av denne grunn.

Likevel mener ESA at dette reiserådet ikke er den direkte årsaken til at SLH led et tap. ESA legger til grunn at norske myndigheter måtte ha lov- eller forskriftsfestet et forbud mot å gjennomføre innlandsreiser for at tapet skal anses direkte forskyldt av de innførte restriksjonene. SLH opplever derfor at de ikke får utbetalt pengene Stortinget har bevilget, noe som har stor betydning for deres drift.

SLH har selv måttet bekoste juridiske vurderinger og hatt dialogen med ESA. SLH har nå uttrykt et ønske om å få møte ESA fysisk for å få klarhet særlig i hva som er nødvendig av dokumentasjon for at ESA skal legge til grunn at tapet skyldes myndighetenes reiseråd. ESA har åpnet for et slikt møte, men foreløpig har ikke departementet ville legge til rette for dette.

Det er åpenbart viktig for SLH at ESA slår fast at reiseråd, slik som Norge innførte, er den direkte årsaken til inntektsbortfallet. Det er avgjørende for at SLH skal få dekket tapet de har lidt som følge av myndighetenes pandemihåndtering. Samtidig er dette av stor betydning for Norge. Det er viktig at norske myndigheter i fremtiden ikke tvinges til å innføre strengere tiltak enn det som er nødvendig for å oppnå formålet, og som strider mot smittevernlovens system, for å kunne gi støtte til næringslivet på lik linje med andre stater i Europa.

Svar:

Spørsmålet omfatter

1. hva som er riktig forståelse og anvendelse av statsstøttereglene i EØS-avtalen, og
2. om det bør avholdes et fysisk møte med EFTA Surveillance Agency (ESA) om saken.

De to problemstillingene henger sammen på en måte som jeg håper vil fremgå nedenfor.

Samferdselsdepartementet har helt fra starten av pandemien og frem til i dag arbeidet for at Sandefjord Lufthavn AS (SLH) skal få ubetalt så mye statsstøtte som det er adgang til under EØS-avtalen og innenfor Stortingets vedtatte bevilgningsrammer for å dekke det omfattende tapet pandemien har påført lufthavnen. Det har vært en god og tett dialog mellom SLH og Samferdselsdepartementet om dette.

SLH er også kjent med at det er enighet mellom selskapet og departementet om (1) den faktiske årsakssammenhengen mellom pandemien og SLHs økonomiske tap, (2) hva som er rettslig relevante måter å analysere årsakssammenhengen og tapet på, og (3) hvordan det bør argumenteres for dette overfor ESA. I tillegg har SLH i flere runder blitt tett involvert i utformingen av både skriftlig og muntlig kommunikasjon med ESA. Departementet har viderebrakt både faktaopplysninger og argumenter som er formulert av SLH.

Samlet sett innebærer dette at ESA kjenner alle de argumentene som fremgår av bakgrunnen for spørsmålet, og dermed også de argumentene SLH har ønsket å få frem. ESA vet også at den norske staten selv mener det er grunnlag for å argumentere slik.

Dette omfatter blant annet norske reiseråd som årsak og grunnlag for støtteberettiget tap.

Til tross for dette har ESA gitt meget klare signaler om at det ikke er grunnlag for å legge en slik regelforståelse til grunn. Overvåkingsorganet har også gitt klart uttrykk for at den grundige argumentasjonen som er lagt frem av den norske staten (basert på bidrag fra SLH) har gjort det nødvendig for ESA å vurdere saken like grundig som den vil gjøre ved en full formell notifikasjon av støtten for 2021.

Det er ikke klart om spørsmålet også er ment å omfatte de vurderingene ESA har gjort av muligheten for å øke støtten for 2020 ved å notisere en ny støtteordning.

Uansett er signalene fra ESA også for dette tidsrommet, at sannsynligheten for å få godkjent høyere støtte er svært liten.

Alle involverte parter er enige om at SLHs faktiske tap som følge av pandemien – både for 2020 og 2021 – er større enn den støtten ESA mener at det er grunnlag for å godkjenne.

Det følger av reglene om statsstøtte i EØS-avtalen at myndigheten til å godkjenne statsstøtte ikke ligger til nasjonale myndigheter; hverken til Stortinget, departementene eller kommunene. For å sikre likebehandling mellom medlemslandene er beslutningsmyndigheten lagt til ESA og Europakommisjonen. Det er med andre ord disse som «har det siste ordet». ESAs såkalte forvaltningsrettslige skjønn i en sak der støtte (som her) ikke aksepteres fullt ut kan ikke bringes inn for EFTA-domstolen av den norske staten. EFTA-domstolen kan med andre ord ikke pålegge ESA å utøve et slikt skjønn på en annen måte.

Det som er sagt i foregående avsnitt omfatter blant annet vurderingen av norske reiseråd som årsak og grunnlag for støtteberettiget tap.

Når representanten Erlend Larsen spør om jeg som statsråd vil «slå meg til ro med» ESAs rettsforståelse, så går han langt i å vise til eventualiteter som ikke er relevante. Om en statsråd liker eller er enig i den rettsforståelsen ESA legger til grunn, påvirker ikke hvilken myndighet ESA har og hva som er sannsynlig utfall av saken.

For Stortinget har det vært naturlig å bevilge et beløp som tar høyde for det antatte fulle tapet til SLH. Det er også slik at den praksisen ESA og EU-kommisjonen har lagt seg på har vært lik for alle virksomhetene knyttet til flysektoren i EU/EØS-landene. Det vil si at alle flyselskaper (som praksisen ellers stort sett har vært knyttet til) har vært underlagt den samme strenge praksisen. Slik sett foreligger det ikke noen forskjellsbehandling av SLH og andre europeiske virksomheter, slik bakgrunnen for spørsmålet kan synes å legge til grunn.

Generelt har det vært slik at den faktiske utbetalte støtten fra norske myndigheter gjennomgående har vært høy i internasjonal sammenheng under pandemien.

I bakgrunnen for spørsmålet fremgår det at SLH har uttrykt ønske om et fysisk møte med ESA. ESAs forvaltning av statsstøttereglene er en så strengt rettslig bundet aktivitet at det er svært lite sannsynlig at den fysiske møteformen vil påvirke utfallet av saken. Av dette følger det at et fysisk møte trolig vil ha mer symbolsk enn reell betydning. En slik ressursbruk er vanskelig å anbefale på nåværende tidspunkt. Når det er sagt; det gjenstår problemstillinger som vi har dialog med ESA om, men hvorvidt dette skjer som fysisk møte eller på andre måter, er neppe avgjørende. Vi vil vurdere hensiktsmessigheten av å be om møte i den avsluttende delen av dialogen.

SPØRSMÅL NR. 837**Innlevert 27. desember 2022 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 6. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden løse situasjonen med at prisstigningen ser ut til å bli høyere enn budsjettet?

BEGRUNNELSE:

Statsbudsjettet kan «mangle» 25 milliarder neste år var tittelen på en NTB-sak like før jul. For kommunene omtaler saken situasjonen slik: Kommunene kan få et langt tøffere 2023 enn ventet.

Bakgrunnen er at prisveksten ser ut til å bli større enn forutsatt og budsjettet. Kommuneorganisasjonen KS

mener differansen alene vil utgjøre nærmere 5 milliarder for kommunesektoren.

Med så store avvik er det interessant å høre hvordan regjeringen tenker denne situasjonen skal løses.

Svar:

Det er usikkerheit knytt til fleire forhold som vil påverke kommunane sin økonomi i 2023, mellom anna gjeld dette kostnadsveksten. Regjeringa vil følge nøye med og gjere ei oppdatert vurdering av det samla bildet for kommunesektoren i samband med Revidert nasjonalbudsjett 2023.

SPØRSMÅL NR. 838**Innlevert 27. desember 2022 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 6. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Er statsråden positiv til frikommuneforsøk innenfor plan- og bygningsloven?

BEGRUNNELSE:

Kommunal-rapport oppsummerte 21. desember ulike kommuner sine initiativ i frikommuneforsøket som det jobbes med. Narvik, Sandnes og Bø er kommuner som alle har tatt tidlige initiativ. Det er innenfor området plan- og bygningsloven engasjementet ser ut til å bli størst. FrP støtter mer kommunalt selvstyre på dette feltet og er åpen for forsøk som kan føre til dette.

Svar:

Eg meiner offentleg sektor heile tida bør syte for å fornye seg, og forsøk er ein fin ordning for forvaltninga til å prøve ut nye metodar i si sakshandsaming. Erfaringar frå forsøk i ein kommune kan kome til nytte i andre kommunar. Regjeringa arbeider no med sikte på å etablere ei frikommuneordning innanfor gjeldande forsøksheimlar. Dette

har vi også omtala i Prop. 1 S (2022-2023). Vi tar sikte på å invitere kommunar og fylkeskommunar til å søkje om deltaking i forsøk innanfor utvalde lovområder, og plan- og byggesakshandsaming er nemnd som eit aktuelt lovområde for forsøk.

Kommunal- og distriktsdepartementet kan etter ei vurdering av søknadene gi unntak frå gjeldande lovkrav med heimel i forsøkslova eller forsøksheimlar i særlover. Forsøk er ein metode for forvaltningsutvikling der offentleg forvaltning får fritak frå krav i lov eller forskrift for å kunne teste ut nye arbeidsformer. Mål for forsøk kan være å utvikle funksjonelle og effektive organisasjons- og driftsformer i offentleg forvaltning, forbetre offentleg tenesteyting til borgarane og utnytte ressursane betre. Fell-estrekke for forsøk er at nye arbeidsformer blir testa ut i liten skala, og at erfaringane frå forsøket kan gje grunnlag for å vurdere om endringa skal gjerast for alle.

Det er likevel ikkje heilt fritt fram til å gjerne unntak frå gjeldande rett i plan- og bygningslova. Det kan blant anna ikkje gjerast forsøk som inneberer avvik frå grunnleggjande reglar om organisering av kommunar og fylkeskommunar, sentrale saksbehandlingsregler eller anna

som vil innebære en innskrenking av rettigheter eller utviding av pliktar for enkeltpersonar.

SPØRSMÅL NR. 839

Innlevert 28. desember 2022 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 10. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Har Noreg levert inn tilbod på å stille med transport- og logistikkkapasitet i rescEU for perioden 2023-2026 i EU-kommisjonen si utlysning av innkjøp av slik kapasitet sendt ut i juni 2022, og i tilfelle ikkje, kvifor?

GRUNNGJEVING:

RescEU er EU si felles ordning for sivil katastrofeberedskap, der ein har bygd opp felles ressursar og kapasitetar som kan setjast inn i alvorlege krise- og katastrofesituasjonar i Europa, fullfinansiert av EU.

Noreg deltek i ordninga m a ved at vi stiller til disposisjon eit spesialisert ambulansfly for transport av pasientar med krevjande medisinske behov, og i tillegg eitt anna fly brukt til pasienttransport. Denne flykapasiteten har vore særskilt viktig i 2022 på grunn av krigen i Ukraina. Noreg har hatt ei avtale med EU om å bidra med å transportere ukrainske pasientar til sjukehus rundt om i Europa. Denne avtalen varte i utgangspunktet ut oktober 2022, men er forlenga for ein avgrensa periode vidare.

Dei norske ambulansflya har så langt frakta rundt ein firedel av alle pasientar frå Ukraina som er evakuert til behandling i andre europeiske land. Det er difor all grunn til å seie at det norske bidraget i rescEU har vore viktig for den samla europeiske innsatsen for å hjelpe Ukraina i den tragiske krigen som pågår.

Sidan dagens avtaler om transportkapasitet i rescEU er kortvarige, sende EU-kommisjonen i juni 2022 ut ein invitasjon til alle land som i dag bidreg i samarbeidet om å stille med transport- og logistikk-kapasitet i RescEU – med hovudvekt på ambulansflykapasitet slik Noreg leverer i dag - etter ei samla avtale for perioden 2023-2026. Fristen for å levere inn tilbod var i september.

Underteikna ønskjer å vite om Noreg har levert inn tilbod til EU-kommisjonen på å stille med transport- og logistikkkapasitet til rescEU for perioden 2023-2026 med hovudvekt på ambulansflykapasitet av den type Noreg leverer pr. i dag, og kva status for tildelinga av kontraktten er. I tilfelle Noreg valde ikkje å levere inn tilbod, noko

som vil vere relativt overraskande sett i lys av at vi leverer denne kapasiteten i dag, ønskjer eg å vite kva vurdering regjeringa har gjort som bakgrunn for å seie nei til å levere ei slik viktig felleseuropeisk teneste vidare i ei kritisk tid for Ukraina og europeisk tryggleik.

Svar:

RescEU er en integrert del av EUs ordning for sivil beredskap (Union Civil Protection Mechanism –UCPM). I Norge er det som kjent Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) som forvalter UCPM og er norsk kontaktpunkt for ordningen. Utenriksministeren har derfor bedt meg, som ansvarlig statsråd for DSB, om å besvare spørsmålet.

Innledningsvis vil jeg presisere at UCPM er en generell ordning som favner bredt. I første rekke er det en ordning som er ment å understøtte medlemslandenes egenberedskap. Medlemslandene stiller nasjonale kapasiteter til rådighet slik at disse kan stilles til disposisjon og benyttes ved en eventuell krise i et medlemsland. I tillegg til dette har EU etablert rescEU, dette er beredskapsressurser som EU disponerer direkte, som feltsykehus. RescEU er fullfinansiert av EU. UCPM en velegnet ordning for å tilby støtte til partnerland som befinner seg i krise eller krig, slik vi har sett tydelig etter Russlands invasjon av Ukraina. Norge kanaliserer betydelig bistand til Ukraina gjennom UCPM, og det vil vi fortsette å gjøre.

Representanten viser i sitt spørsmål til at vi deltar i ordningen med to fly. Jeg legger til grunn at representanten her sikter til ambulansflyet under rescEU (NO-JAHIP) som Norge er vertskap for, samt en medisinsk oppsatt Boeing 737 som disponeres gjennom Forsvarets avtale med SAS med medisinsk personell fra Forsvarets sanitet om bord. Det er kun førstnevnte som er en rescEU ressurs. Den medisinske oppsatte Boeing 737 maskinen har vært det viktigste bidraget for medisinsk evakuering med fly av ukrainske pasienter gjennom UCPM ved at det sørger for behandling av ukrainske pasienter i europeiske land som ikke har egen transportkapasitet. Flyet har per

05.01.23 transportert 472 pasienter til behandling i andre europeiske land. De norske kapasitetene for å gjennomføre medisinsk evakuering med fly ble tilbudt UCPM som en såkalt frivillig ressurs 18. mars 2022. Norge har per tid en avtale som gjelder ut april 2023 om å gjennomføre medisinsk evakuering av ukrainske pasienter til europeiske land gjennom UCPM.

Hva gjelder den aktuelle utlysningen under rescEU som representanten viser til så stemmer det at det ikke ble lagt inn tilbud fra Norge. Det er flere grunner til det. I den aktuelle utlysningen søkte rescEU etter en transportkapasitet med utvidet flerfunksjonalitet. Den skulle kunne benyttes til i) persontransport, ii) cargo - vare- og produkttransport og iii) medisinsk evakuering. Utlysningen som sådan kan ikke utelukkende leses inn i en håndteringssituasjon knyttet til Ukraina, men må ses i sammenheng med EUs kapasitet til å håndtere hendelser generelt – pandemi, klima- og naturhendelser og ulykker/katastro-

fer. Samtidig har erfaringene fra medevac-operasjonene etter Russlands invasjon av Ukraina vist frem verdien av den transportmedisinske kompetansen i Norge. Dersom det kommer flere lignende utlysninger, kan det være aktuelt for Norge å legge inn tilbud.

Norges bidrag til medisinsk evakuering, gjennom å stille den medisinsk oppsatte Boeing 737 flyet til disposisjon, har vært viktig. Den er også et eksempel på godt tverrsektorielt samarbeid i Norge og godt internasjonalt samarbeid.

Justis- og beredskapsdepartementet vil sammen med DSB og berørte sektorer fortsette å vurdere alle utlysninger som kommer i UCPM og rescEU, både med henblikk på hvilke behov vi har nasjonalt, samt hvordan vi best kan bidra inn i UCPM og rescEU. Fortsatt sterk støtte til Ukraina prioriteres så lenge det er behov for det. Det inkluderer støtte til medisinsk evakuering av sårede ukrainere.

SPØRSMÅL NR. 840

Innlevert 28. desember 2022 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 9. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

TV2 Nyhetene hadde 19. juli en sak om en fritidsbåt som holdt på å synke utenfor Vestfold, men som ble reddet av Røde Kors ved bruk av et antisinksystem. I saken kommer det frem at kostnadene ved slik berging kan bli store, og at det av og til kan være bedre å foreta kontrollert senking av båten fremfor å redde den der og da.

Hva mener statsråden er riktig fremgangsmåte i situasjoner som dette?

Svar:

Jeg tolker spørsmålet slik at representanten sikter til en situasjon hvor en akutt redningsfase/bergingsfase er over, og det ikke er fare for liv og helse eller for akutt forurensning. Spørsmålet blir da hvordan en båt som er i ferd med å synke bør håndteres.

Båtvrak som blir etterlatt i naturen kan være en kilde til både forurensning og forurensning. I tillegg til drivstoff og olje kan det være farlige stoffer i båten, for eksempel fra bunnstoff i skrog. Videre vil plast og komposittmaterialer på sikt brytes ned til mikroplast.

Den klare hovedregelen i norsk forurensningsregelverk er at det er forbudt å senke en båt i sjøen med den hensikt å bringe den av veien. Dette vil være ulovlig dumping og det kan medføre ulovlig forsøpling og forurensning. Dette gjelder selv om kostnaden ved å bringe båten til land er høyere enn å senke den.

Et båtvrak kan også utgjøre en fare eller ulempe for ferdselen i farvannet eller for adkomst til en eventuell nærliggende havn. Etter havne- og farvannsloven er det som hovedregel også forbudt å etterlate et fartøy slik at det kan være til fare eller ulempe for bruken av farvannet eller havnen.

Det er for øvrig den ansvarlige for båten som har plikt til å sørge for nødvendig opprydding og til å gjøre det som må til for å fjerne faren eller ulempen. Det er den ansvarlige som må bære kostnadene ved gjennomføring av nødvendige tiltak, noe som er i tråd med prinsippet om forurenser betaler.

SPØRSMÅL NR. 841**Innlevert 28. desember 2022 av stortingsrepresentant Roy Steffensen****Besvart 5. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I spørsmål 15:702 får jeg ikke svar på mitt spørsmål om statsråden er enig med klimaministeren som mener det er bygget for mye vei. Statsråden påpeker imidlertid at man fremover må velge løsninger som reduserer kostnader og som gir mindre inngrep i natur og lavere utslipp. Det kan ikke tolkes som annet enn at man er enig med klimaministeren som mener flere veiprojekt igangsatt mellom 2013-2022 burde vært neddimensjonert.

Hvilke prosjekter er det i så fall snakk om?

Svar:

Jeg er ikke enig i representanten Steffensens tolkning av mitt svar. Jeg har ikke vurdert om prosjekter som er bygget i nevnte periode burde vært neddimensjonert. Jeg har derimot satt mine virksomheter i gang med å vurdere potensiale for nedskalering i prosjekter som er planlagt bygget. Her tror jeg det kan være noe å hente, både ved at vi

kan løse transportutfordringer til en lavere kostnad og for å redusere utslipp og inngrep i naturen.

Både Nye Veier og Statens vegvesen har kommet med faglige innspill til endring av veinormalene for bygging av vei. Forslag om endringer er nå på høring. Eventuelle endringer i veinormalene vil kunne få betydning for standardvalg i framtidige prosjekter. Som grunnlag for regjeringens arbeid med ny nasjonal transportplan har jeg bedt virksomhetene gå gjennom sine porteføljer for å vurdere om det er et grunnlag for å nedskalere prosjekter, herunder vurdere om det er strekninger der utbedringer kan erstatte full utbygging. Virksomhetene er bedt om å se hen til forslag om endring av veinormaler i dette arbeidet.

I likhet med miljø- og klimaministeren er jeg opptatt av at vi skal klare å levere på regjeringens ambisjoner om at klima og natur skal være en ramme rundt all politikk og at Norges ambisiøse klimamål forplikter hele regjeringen og alle deler av samfunnet.

SPØRSMÅL NR. 842**Innlevert 28. desember 2022 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 6. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvilke virksomheter, som leverte tjenester under fritt behandlingsvalg ordningen (FBV) innen psykisk helsevern, har fått økt sin kapasitet gjennom utvidelse av avtaler med de regionale helseforetakene, dvs. som får levere flere døgnbehandlingsplasser i 2023 gjennom ytelsesavtalene enn de totalt har levert i 2022 under FBV og ytelsesavtalene?

BEGRUNNELSE:

I debatten 14. des. fikk avviklingen av FBV mye oppmerksomhet. Flere av representantene for regjeringspartiene, inkludert statsråden, kom med mange beroligende uttalelser fra talerstolen, bl.a. følgende: Cecilie Myrseth:

«Det er jo sånn president i dag at man bruker både private og ideelle der det er behov, man inngår langsiktige avtaler, nå har vi til og med øka de avtalene som er.»

Videre i debatten:

«Vi trenger å bruke flere krefter enn det offentlige, helt åpenbart, men det skal vi gjøre gjennom gode avtaler der det er behov for det. Det er avtaler som er til det beste for pasientene.»

og videre i debatten kommer det igjen:

«Det vi kan si er at vi skal bruke all den kapasiteten som er i de offentlige sykehusene, men vi skal styrke avtalene med de private som vi allerede har avtaler med. Vi skal utvide de avtalene for å sikre at så mange pasienter som mulig får hjelp.»

Statsråden sier:

«De regionale helseforetakene anskaffer privat behandling i et relativt omfattende omfang også i dag. Det vil de gjøre også

til neste år. Noen helseregioner vil også utvide dette for å ivareta pasienter som har fått sin behandling hos fritt behandlingsvalgaktører. Så det vil være en økt tilgjengelig privat kapasitet samtidig som begrensningene her ligger i det totale sykehusbudsjettet. Hver pasient må få den behandlinga pasienten har behov for og den må og finansieres over sykehusbudsjettet.»

Even A. Røed:

«Så vil jeg raskt på slutten kommentere at det er veldig mange som i sammenheng med fritt behandlingsvalg-debatten, er opptatt av en del tilbydere som allerede har avtale hos helseforetakene, og som får en økning i sin kontrakt med den ordningen vi har nå. Da kan man ikke snakke om Modum Bad som om Modum Bad blir nedlagt, for det stemmer ikke. Modum Bad vil få en økning i sin kontrakt som gjør at vi kan bruke dem enda mer. Det er vi nødt til å ha som en ærlig og redelig bunnplanke i debatten, for det har mye å si for det helsetilbudet som skal gis, og det er unødvendig å skape mer uro enn det som er nødvendig.»

Virksomhetene under FBV som må redusere kapasiteten er spent på hvilke andre tilbydere som har fått økt kapasitet. Særlig tilbydere innen psykisk helsevern der bekymringen er svært stor for redusert kvalitet til pasientene og redusert total døgnkapasitet.

Svar:

Jeg har tillit til at helseregionene legger til rette for at alle pasienter får forsvarlig behandling gjennom vår felles helsetjeneste.

Helseregionenes ansvar for at pasienter til enhver tid mottar nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester ligger fast ved utviklingen av godkjenningsordningen. Det gjøres vurderinger i hver region om de har tilstrekkelig kapasitet i sine helseforetak og i eksisterende avtaler med private leverandører eller om det er behov for andre tiltak.

Jeg har forespurt regionene hvilke virksomheter som leverte tjenester under fritt behandlingsvalg-ordningen (FBV-ordningen) innen psykisk helsevern som har fått økt sin kapasitet gjennom utvidelse av avtaler.

Helse Sør-Øst RHF har avtale med elleve private leverandører innen psykisk helsevern, hvorav åtte leverandører leverer samme tjeneste som i FBV-ordningen. Alle disse åtte leverandørene er tilbudt en utvidet avtale fra 2023, hvorav syv takket ja. Fire av dem, Capio Anoreksi Senter, Friskstiftelsen, Modum Bad og Stiftelsen Fekjær, er godkjente leverandører også i FBV-ordningen. I tillegg til utvidelse av disse avtalene, har Helse Sør-Øst RHF utvidet avtalene med ytterligere tre avtaleparter fra 2023.

Helse Vest RHF har avtale med fem private ideelle aktører som leverer helsetjenester innen psykisk helsevern. De fem aktørene har langsiktige avtaler, som reguleres ressursmessig om lag på samme måte som helseforetakene. Det vil si at endringer i prioritering mellom fagområdene somatikk, psykisk helsevern og rusbehandling får omtrent samme utslag enten det gjelder tjenestene som leveres av helseforetakene eller de private ideelle ak-

tørene. I 2021 i helseregion vest, utgjorde andelen av det samlede behandlingvolumet innen psykisk helsevern som ble ivaretatt av FBV-godkjente institusjoner – 0,3% av totalvolumet. Avvikling av tilbudet som leveres av FBV-godkjente institusjoner vil på denne bakgrunn ikke medføre noen endringer i fordelingen av ressurser mellom fagområdene, eller bestilling av flere døgnplasser hos de fem private ideelle aktørene som har langsiktige avtaler.

Helse Nord RHF har tidligere vurdert at de har tilstrekkelig kapasitet i sine helseforetak og eksisterende avtaler med private leverandører til å gi utredning og behandling til pasientene som har benyttet FBV-ordningen. De har høsten 2022 eller så langt i 2023 ikke utvidet noen av sine avtaler med private eller frivillige leverandører innen psykisk helsevern. Helse Nord RHF opplyser at de inngikk en ny avtale med Modum Bad tidlig i 2022 om behandling av alvorlige spiseforstyrrelser. Denne anskaffelsen var begrunnet med sterk økning i forekomst av diagnosen i 2020 og 2021.

I helseregion Midt-Norge er det to virksomheter innen psykisk helsevern (døgnbehandling) som var godkjent innenfor FBV-ordningen. Helse Midt-Norge RHF har ikke avtaler med disse eller andre leverandører om døgnbehandling innen psykisk helsevern. Det kan derfor ikke foretas utvidelse av avtaler i 2023. Helse Midt-Norge RHF inngikk for øvrig avtaler med fire leverandører av polikliniske tjenester innen psykisk helsevern fra 01.07.22 og disse dekker hele helseregionen.

SPØRSMÅL NR. 843**Innlevert 29. desember 2022 av stortingsrepresentant Marianne Sivertsen Næss****Besvart 2. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for status i arbeidet med oppfølgingen av anmodningsvedtaket fra den 6. desember 2022 hvor Stortinget ba regjeringen vurdere hvordan husholdninger som får sin oppvarming fra nærvarmeanlegg, kan omfattes av strømstøtteordningen?

BEGRUNNELSE:

Den 6. desember 2022 gjorde Stortinget følgende anmodningsvedtak: Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan husholdninger som får sin oppvarming fra nærvarmeanlegg, kan omfattes av strømstøtteordningen, og melde tilbake til Stortinget snarest mulig om det er mulig med en justering av strømstøtteordningen for å hensynta slike husholdninger innen utgangen av 2022.

Svar:

Det er flere grunner til at det er vanskelig å utvide dagens strømstøttsordning som forvaltes av nettselskapene til å også omfatte husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon (ofte kalt nærvarme). Dette gjelder blant annet administrative utfordringer for nettselskapene, men en slik utvidelse vil også kunne innebære behov for statsstøtterettslige avklaringer. NVE har derfor anbefalt at eventuell stønad til denne gruppen blir gitt gjennom en søknadsbasert ordning, og har på oppdrag fra Olje- og en-

ergidepartementet utredet en egen strømstøttsordning for husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon.

NVE anslår at det finnes om lag 500 fjernvarmeanlegg uten konsesjon, hvorav 200 er varmepumpebaserte anlegg som bruker strøm i sin varmeproduksjon. NVE anslår videre at om lag 1500 boligselskap er tilknyttet et fjernvarmeanlegg uten konsesjon. En eventuell strømstøttsordning bør ifølge NVE utformes slik at det kun er strømandel i varmeproduksjonen som danner grunnlaget for støtte. På spørsmål fra departementet har NVE anslått at en støttsordning for strømforbruk i varmeproduksjonen i fjernvarmeanlegg uten konsesjon vil koste 65-110 millioner kroner, blant annet avhengig av hvilken periode som støttes. NVE understreker at det er stor usikkerhet knyttet til kostnadsestimatene.

Departementet vurderer en mulig innføring av en strømstøttsordning for husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon opp mot relevante juridiske, administrative og budsjettmessige konsekvenser. En støttsordning vil ifølge NVE kreve at det etableres et eget apparat for mottak, behandling og utbetaling av støtte. Departementet tar sikte på å ferdigstille disse vurderingene snarest mulig. Dersom det blir aktuelt å etablere en slik støttsordning, vil det ta noe tid før denne kan være på plass. Støtte vil imidlertid eventuelt kunne etterbetales.

SPØRSMÅL NR. 844**Innlevert 29. desember 2022 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 9. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Follobanen, Norges største samferdselsprosjekt, var åpen i om lag en uke før den ble stengt frem til slutten av januar. Gjenåpningen skyves stadig på, noe som er en skandale.

Kan jeg derfor be statsråden redegjøre for problemene knyttet til Follobanen, samt hva han vil foreta seg for å sikre en snarlig gjenåpning av prosjektet?

Svar:

Først og fremst vil jeg si at jeg er skuffet på vegne av alle de som har sett frem til flere avganger og raskere reiser mellom Østfoldbyene og Oslo. Follobanen må åpnes for trafikk så raskt som mulig. Dette er et togtilbud som har stor betydning i folks hverdag og som er viktig for verdiskaping i regionen. Jeg redegjør i dette svaret for hen-

delsesforløpet knyttet til stengningen av Follobanen, informasjon jeg har mottatt i ulike faser og min oppfølging av saken.

Follobanen er et stort prosjekt som gjennom prosjektets levetid har hatt betydelige utfordringer med kostnadsoverskridelser og fremdrift. Departementet bestilte derfor i 2020 en gjennomgang av Follobane-prosjektet, inkludert vurdering av kostnadsøkningene, styringen av kostnadsutviklingen, rutiner for rapportering i organisasjonen og beslutningsprosesser knyttet til endring i prosjektet. I tildelingsbrevet for 2022 ga jeg Jernbanedirektoratet i oppdrag å gjennomføre en ekstern etter-evaluering for å få vurdert hvorvidt anbefalte forbedringstiltak i prosjektgjennomføringen er fulgt opp. Den rapporten skal foreligge om noen få dager.

Jernbanedirektoratet og Bane NOR rapporterer i henhold til etablerte rutiner jevnlig på prosjektrisiko til Samferdselsdepartementet. Jernbanedirektoratet har som kjøper ihht. delegerede fullmakter, instruksene og tildelingsbrev inngått fastprisavtalen Effektpakken 02 «Flere og raskere tog på Østfoldbanen (Oslo-Ski)» om Follobanen med Bane NOR. Avtalen regulerer hvilke forbedringer i togtilbudet som infrastrukturen skal tilrettelegge for, ibruktakelsestidspunkt og fastpris for infrastrukturen. Bane NOR rapporterer iht. fastprisavtalen regelmessig om framdrift, kostnadsutvikling og risiko til Jernbanedirektoratet.

Jernbanedirektoratet rapporterer tertialvis til departementet i etatsstyringsdialogen. Direktoratet skal både påse at Bane NOR oppfyller forpliktelsene i de inngåtte avtalene, samtidig som direktoratet har ansvaret for å se utviklingen i utbyggingsprosjektene i sammenheng med bl.a. inngåelse av trafikkavtaler med togselskapene og behovet for togmateriell.

Bane NOR rapporterer samtidig tertialvis til departementet på overordnet risikobilde for kostnad og fremdrift for prosjektporteføljen, herunder Follobanen. Risikobildet for Follobaneprojektet har endret seg underveis. Bane NOR opplyser at utfordringene har vært løpende håndtert i deres egen prosjektorganisasjon.

I Jernbanedirektoratets rapportering til departementet for 2. tertial 2022, mottatt av departementet 9. november, opplyser direktoratet at Bane NOR har varslet om risiko for ibruktagelse av Blix tunnelen og at en forsinkelse vil få konsekvenser for det nye togtilbudet som er planlagt realisert ved ruteterminskiftet i desember 2022. Det fremgår av rapporteringen at Bane NOR vurderer fremdriften frem mot åpning som stramt, men realistisk, og at direktoratet vil følge opp denne risikoen frem til åpning.

Med bakgrunn i direktoratets vurdering av risiko knyttet til kostnader og fremdrift for den samlede prosjektporteføljen kalte departementet Jernbanedirektoratet og Bane NOR til et felles møte i november der blant annet rotårsaker og risikoreduserende tiltak ble diskutert. De-

partementet har som oppfølging av dette i tildelingsbrevet til direktoratet for 2023 gitt i oppdrag å innen 31.3.23 komme tilbake med et forslag til utvikling av et mer helhetlig risikosystem for sektoren.

I rapporteringen til departementet for 2. tertial 2022, mottatt 11.oktober, vurderte Bane NOR at samlet risiko knyttet til fremdrift og kostnad for Follobaneprojektet var på gult nivå. Bane NOR trakk frem i sin risikovurdering at det var utfordringer knyttet til fremdrift av Blix-tunnelen, men at utfordringene var under kontroll som følge av de inngåtte tilleggsavtalene med entreprenøren, Acciona Ghella Joint Venture (AGJV).

Den 12. oktober, orienterte Spordrift departementet om utfordringer selskapet hadde knyttet til å få tilstrekkelig dokumentasjon for og driftsopplegg av Blix-tunnelen fra Bane NOR. Departementet ba derfor Bane NOR om en skriftlig redegjørelse av situasjonsbildet, Bane NORs risikovurderinger knyttet til manglende dokumentasjon om drift av tunnelen og hvordan dette ev. kunne påvirke togtilbudet ved forsinkelse av Blix-tunnelen. Bane NOR redegjorde i e-post til departementet den 24. oktober for sitt arbeid med å framskaffe dokumentasjonen. Bane NOR meddelte at det var et stramt tidsløp, men at dette arbeidet ikke ville utfordre timeplanen for åpning av Follobanen. Bane NOR understreket samtidig at foretaket ikke ville sette Follobanen i drift uten at driftskritisk dokumentasjon var tilgjengelig. Bane NOR viste i e-posten til at de hadde fremforhandlet en avtale med entreprenøren AGJV om at driftskritisk dokumentasjon skulle foreligge innen 30.10.2022. Både Bane NOR og Spordrift var tydelige på at de ville komme tilbake til departementet, dersom problemstillingen knyttet til manglende dokumentasjon av drift og vedlikehold ville påvirke åpningen av Follobanen. Departementet mottok ingen ytterligere informasjon om saken etter dette.

I tillegg til å rapportere om framdrift, kostnader og risiko knyttet til effektpakkene i tertialrapportene, rapporterer Jernbanedirektoratet om utvikling i kostnadene i pågående effektpakker i budsjettinnspillene til departementet gjennom året. Samferdselsdepartementet mottok 1. desember 2022 innspill til statsbudsjettet for 2024 fra Jernbanedirektoratet. Direktoratet omtalte at anslått samlet kostnad for Follobaneprojektet har økt sammenlignet med anslagene som ligger til grunn for statsbudsjettet for 2023. Samlet kostnad anslås til å bli like i underkant av kostnadsrammen på 36,8 mrd. kroner. I innspillet skriver direktoratet at dette i hovedsak skyldes at det er «satt av et betydelig beløp for å håndtere kvalitetsutfordringer med en returstrømkabel og at det er satt av ytterligere midler for å ta høyde for usikkerheter i sluttoppgjør med entreprenører. De økte kostnadene er for å sikre oppstart som planlagt og det er høyt fokus på at sluttkostnaden ikke overstiger kostnadsrammen.». Omtalen fra direktoratet, som baserte seg på innspill fra Bane NOR i november 2022, ga slik det fremstod ingen indikasjon på

at returstrømsystemet ikke ville fungere som forventet etter åpningen. Innspillet omhandlet kostnadsmessige forhold og konkluderte med at sluttkostnaden fremdeles holdt seg innenfor kostnadsrammen som er vedtatt av Stortinget. Innspillet omtalte ikke forhold av betydning for fremdriften i prosjektet eller funksjonaliteten til den nye strekningen. Departementet fikk også deler av denne informasjonen den 29. november 2022, gjennom en rutinemessig tilsendt protokoll fra styremøtet i Bane NOR 30. august 2022. Styresaken omhandlet tilleggsavtalen med Bane NORs entreprenør, AGJV, som skulle redusere risikoen for forsinket åpning av Follobanen.

Jeg har gjennom høsten altså vært kjent med at Bane NOR jobbet hardt med å få Blixtunnelen ferdigstilt før åpningen av Follobanen, og at det har vært risiko knyttet til fremdrift og kostnader, men at foretaket har hatt denne risikoen under kontroll. Etter det jeg har kunnet finne informasjon om, har Bane NOR i sin dialog med departementet ikke løftet utfordringer som kunne gi grunnlag for å forutsi den situasjonen vi beklageligvis befinner oss i nå.

Morgenen 19. desember i fjor ble det meldt om brann i et koblingshus på Ski stasjon. Det ble også meldt om en feil på sporveksler ved utløpet av Follobanen ved Oslo S. Blixtunnelen og Follobanen ble da stengt inntil videre, mens det ble åpnet for trafikk på den gamle banen.

Den 20. desember ble departementet orientert om at Follobanen måtte holdes stengt frem til 27. desember eller lenger. Bane NOR ga i pressemelding 20. desember informasjon om stengningen og at problemene var knyttet til strømproblemer, varmgang og røykutvikling. Foretaket forklarte samtidig at de ikke hadde funnet årsaken til feilen. Samme dag ba jeg Jernbanedirektoratet og Statens jernbanetilsyn innen 16. januar 2023 om en vurdering av hendelsesforløpet og konsekvensene for togtilbudet til passasjerene.

Samferdselsdepartementet mottok kvelden 23. desember et varsel fra Bane NOR om at situasjonen knyttet til Follobanen var mer alvorlig enn tidligere antatt. Sintef var på dette tidspunktet engasjert av foretaket for å bistå i arbeidet med å finne og rette feil, og det ble i varslet vist til at «Etter analysene fra Sintef er det konstatert at anlegget er underdimensjonert.» Det var ikke presisert hvilke deler av anlegget det ble vist til og hva det betød at dette var «underdimensjonert». Bane NOR vurderte at det ville ta lengre tid enn tidligere varslet før trafikken kunne gjenopptas, og varslet at foretaket ville komme tilbake med en ny prognose for når Follobanen kunne åpnes for trafikk.

I et digitalt møte mellom departementet, Bane NOR og Jernbanedirektoratet formiddagen 24. desember, redegjorde Bane NOR overordnet for status i saken. Departementet fikk også en situasjonsrapport samme formiddag som slo fast at årsakene til problemene med driften ikke var kjent. Ifølge Bane NOR vurderte Sintef at det bl.a. var utfordringer knyttet til anlegget for håndtering av retur-

strøm. Bane NOR ga ikke et oppdatert anslag i dette møtet på hvor lang tid det ville ta å utbedre feilen. Det framkom i dette møtet ikke informasjon om at Bane NOR tidligere i høst hadde mottatt vurderinger fra Norconsult, som påpekte risiko knyttet til returstrømanlegget. Denne informasjonen ble først kjent for departementet i møte 3. januar i år med Bane NOR, Jernbanedirektoratet og Statens jernbanetilsyn.

Den 24. desember ble også Bane NOR, i samråd med Jernbanedirektoratet og Vy, bedt om en redegjørelse innen 29. desember for hvordan togtilbudet til togpassasjerene på Østfoldbanen og Follobanen skulle ivaretas fra og med 2. januar 2023. Departementet mottok denne redegjørelsen kvelden 28. desember. Videre ba jeg Jernbanedirektoratet og Statens jernbanetilsyn innen 16. januar om å gjøre en vurdering av konsekvenser for hhv. togtilbudet og sikkerheten, og vurdere behov for eventuelle tiltak.

Bane NOR ga gjennom flere pressemeldinger i perioden 25.-29. desember informasjon om både konsekvenser for togtilbudet og om arbeidet med å identifisere og rette feilene. Den 25. desember gjentar Bane NOR samme informasjon som foretaket orienterte om 20.12; at problemene var knyttet til strømproblemer, varmgang og røykutvikling, men presiserer samtidig at foretaket ikke har funnet den bakenforliggende årsaken til at dette skjer. Dagen etter, 26. desember, bekrefter Bane NOR overfor departementet at de på det tidspunktet fremdeles ikke kunne si sikkert hva årsaken var. Det samme ble formidlet i pressemelding 29.12. I denne pressemelding varslet Bane NOR for første gang at banen ville være stengt ut januar. Jeg varslet 29. desember om at jeg ville kalle Bane NOR, Jernbanedirektoratet og Statens jernbanetilsyn inn til et møte første uka etter nyttår for å bli orientert om situasjonen, få svar på årsakene til at denne situasjonen hadde oppstått og hvilke tiltak som nå ville bli gjennomført for å gjenåpne Follobanen.

Møtet fant sted 3. januar. I møtet redegjorde Bane NOR for det foretaket på det tidspunktet mente var årsaken til driftsproblemene. Ifølge Bane NOR var problemene relatert til skjøting av kabler for returstrøm og opplegget for jording. Bane NOR formidlet i møtet at nødvendig arbeid for å løse problemene var i gang. Bane NOR redegjorde videre i møtet for at foretaket i oktober hadde mottatt en rapport fra Norconsult, som bl.a. vurderte risikoen knyttet til returstrømanlegget. Rapporten påpekte utfordringer knyttet til dette anlegget. Rapporten ble ifølge Bane NOR oversendt leverandøren for anlegget, AGJV, for vurdering og oppfølging. Ifølge Bane NOR var det per 3. januar fremdeles spørsmål i rapporten som leverandøren ikke hadde besvart. Bane NOR opplyste videre at anbefalt testutstyr ikke var tilgjengelig. Bane NOR fikk bistand fra Norconsult til å kvalitetssikre prosedyrer og alternativt utstyr for testing. Det framgikk at konsernledelsen og styret i Bane NOR forut for åpningen av Follobanen ikke hadde vært kjent

med rapporten fra Norconsult og håndteringen av denne internt i Bane NOR. Bane NOR utelukket ikke i møtet 3. januar at det kunne være andre feil som de ennå ikke hadde avdekket. Jernbanetilsynet understreket i møtet betydningen av å fortsette søket etter ev. andre feilkilder. Bane NOR la videre frem en faglig basert plan for arbeidet med å få togtilbudet i gang så fort som mulig. I henhold til planen, som Bane NOR mener er realistisk, skal dette la seg gjøre innen utgangen av januar.

Jeg forventer at foretaket gjør alt de kan for å rette opp feilen på Follobanen, og mener at opplysningene som kom frem i møtet 3. januar gir grunn til bekymring. Det er viktig å komme til bunns i hvordan vi kunne havne i denne situasjonen, og jeg vil derfor sørge for at det gjennomføres en ekstern gjennomgang for å gå grundig gjennom årsakene til det inntrufne og vurdere nødvendige tiltak for å unngå at slikt kan skje igjen. Gjennomgangen skal omfatte både forløpet forut for den konkrete hendelsen og se på Bane NORs håndtering av situasjonen som oppstod i etterkant av hendelsen og frem til feilen(ene) er rettet. Gjennomgangen skal vurdere prosjektstyringen i Bane NOR, herunder systemene og kulturen for å håndtere risiko/avvik og dele informasjon, den praktiske etter-

levelsen av disse. Denne eksterne gjennomgangen må ses i sammenheng med gjennomgangen av styring og organisering av jernbanesektoren jeg allerede har satt i gang i tråd med Hurdalsplattformen

Jeg har overfor Bane NOR gitt uttrykk for at jeg forventer at Bane NOR gjør alt foretaket kan for å sikre en rask og forsvarlig gjenåpning. I mellomtiden jobber Jernbanedirektoratet, Vy og Bane NOR med å sikre de reisende et best mulig alternativt tilbud i påvente av at Follobanen åpner for trafikk igjen.

Så lenge det har vært usikkerhet knyttet til de tekniske årsakene til driftsstansen, har jeg ikke ønsket å bidra til eventuelle spekulasjoner om årsakssammenhengene, men har vært opptatt av å få klarlagt hvordan vi har kommet i denne uheldige situasjonen. De nærmere detaljene om feil og årsaksforhold vil vi først kunne få et komplett bilde av når Bane NORs interne undersøkelser og den eksterne gjennomgangen er ferdig, og man erfarer at banen fungerer som den skal. I lys av ny informasjon fra redegjørelsene som ventes fra Bane NOR, Jernbanedirektoratet og Jernbanetilsynet 16. desember, vil jeg vurdere om det er hensiktsmessig å anmode presidentskapet om å få holde en redegjørelse for Stortinget om denne saken.

SPØRSMÅL NR. 845

Innlevert 30. desember 2022 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 9. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hva er årsaken til at Helsedirektoratets kartlegging av ventelistesituasjonen for sykehjemsplasser i kommunene ikke videreføres, og vil rapporteringen fra kommunene fortsatt utføres slik at opplysningene kan hentes ut et annet sted?

BEGRUNNELSE:

På Helsedirektoratets side som viser ventelister for sykehjemsplass var det per 15. august innrapportert at 743 personer venter i eget hjem etter at de har fått vedtak om langtidsplass. 678 ventet i korttidsplass etter vedtak om langtidsplass og 410 personer stod på venteliste for korttidsplass.

Det betyr at det offisielt mangler nær 1500 sykehjemsplasser i Norge per 15. august 2022.

I tillegg til registrerte på venteliste har kommunene søknader om langtidsplass til behandling – som ikke mel-

des til Helsedirektoratet og ikke framkommer i oversikten. I tillegg vet man jo at mange opplever å få avslag på søknad om plass til tross for at både søker og pårørende ikke kan skjønne hvorfor man får avslag.

Det å ha oppdaterte tall på hvor mange som står i kø for å få en sykehjemsplass er viktig for å vite hvordan man ligger an med kapasiteten i hele landet, og ikke minst for å kunne gjøre noe med kapasiteten. Derfor er det bekymringsfullt at man nå kan lese på Helsedirektoratets sider at:

Kartleggingen vil ikke videreføres og data vil ikke oppdateres etter 15. august 2022.

Det kan nesten virke som om regjeringen mener at det er for brysomt å minnes på hvor dårlig det egentlig står til med kapasiteten for sykehjemsplasser, og i stedet for å gjøre noe med problemet skal man heller slutte å rapportere slik at man slipper å forholde seg til problemet.

Svar:

Først og fremst vil jeg understreke at opphold på sykehjem skal tildeles til de som trenger det når de trenger det. Det er lovfestet at dersom sykehjemsopphold er det eneste som kan sikre nødvendige og forsvarlige tjenester, har man rett til slikt opphold

Helse- og omsorgstjenesteloven gir kommunene en plikt til å fastsette lokale forskrifter med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester i sin kommune. Disse forskriftene skal også omfatte pasienter og brukere som vil være best tjent med langtidsopphold, men hvor kommunen vurderer at vedkommende med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av langtidsopphold.

Dette er ikke ventelister i tradisjonell forstand. Ventelistetallene viser øyeblikkstill over antall personer som er vurdert opp mot kommunens kriterier, der kommunen har konkludert med at de oppfyller kriteriene for sykehjems plass, men at de kan få forsvarlige og adekvate tjenester i eget hjem, eventuelt med korttidsplass på institusjon. Kommunen skal tildele tjenester utfra den enkeltes behov, uavhengig av om vedkommende står på venteliste eller hvor på ventelisten vedkommende befinner seg.

De kommunale ventelistene har primært interesse for den enkelte kommune i deres planlegging og dimensjonering av tjenestene. Uavhengig av en nasjonal innrapportering av tallene, skal kommunene fortsatt føre ventelister

over pasienter og brukere som venter på langtidsopphold, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a.

Ventelistetallene påvirkes av hvordan den enkelte kommune har innrettet sine tjenester, for eksempel når det gjelder bruk av sykehjems plasser og/eller omsorgsboliger, og hvordan kommunen har utformet sine kriterier for sykehjems plass. Vi vet at flere kommuner de siste årene har hatt fokus på forebyggende innsats og hjemmebasert omsorg. Det er derfor viktig at man ser på helheten og ikke kun på sykehjem. På nasjonalt nivå sier ventelistetallene lite om kommunenes totale dekning gjennom sykehjems plasser og omsorgsboliger. Jeg mener det er uheldig at kommunene må bruke ressurser på rapportering av data som for sentrale helsemyndigheter har svært liten verdi.

Representanten reiser også spørsmål knyttet til behandlingen av søknader om langtidsopphold i sykehjem. Til dette vil jeg bemerke at en søknad om langtidsopphold i sykehjem ikke nødvendigvis betyr at det ikke finnes andre mer hensiktsmessige måter å dekke søkerens tjenestebehov på enn ved innleggelse i institusjon. Den kommunale helse- og omsorgstjenesten skal gjøre en konkret vurdering av den enkeltes behov ved hver enkelt søknad, og vil ved behov gå i dialog med pasienten/brukeren dersom utforming av et annet tjenestetilbud kan være aktuelt. Pasienter og brukere skal alltid få en begrunnelse ved avslag på søknad om tjenester. Dersom man er uenig i eller ikke forstår kommunens vurdering kan man gå i dialog med kommunen eller klage til statsforvalteren.

SPØRSMÅL NR. 846

Innlevert 30. desember 2022 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 11. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at eldre og syke også skal kunne legitimere seg i nettbanken?

BEGRUNNELSE:

Flere eldre, syke og funksjonshemmede sliter med å bruke digitale banktjenester. Det gjør også mange av de pårørende som forsøker å hjelpe dem.

På Dagsrevyen den 27. desember kunne vi se et innslag om Johannes som ikke får hjulpet sin svigermor på 92 år med nettbank lenger, på grunn av et håpløst byråkrati og

firkantede løsninger i bankene når kundene skal legitimere seg.

Dette er et problem for flere, også for en av de jeg har vært i kontakt med som disponerer to kontoer for sin mor og hjelper til med å betale regninger og andre utgifter. Som de fleste andre bankkunder har hans mor blitt bedt om å legitimere seg, men hun har verken gyldig pass eller sertifikat, og er for syk til å kunne møte opp fysisk i banken. Verken legeattester eller andre papirer er nok for banken. Hun får dermed ikke legitimert seg, og får heller ikke ny kodebrikke til å logge seg inn i banken med.

Det er også ulovlig å benytte noen andres kodebrikke, og sønnen kan dermed ikke hjelpe sin mor med innlog-

ging dersom hun skulle få ny kodebrikke, til tross for at hun verken eier en smarttelefon eller en pc, og at han disponerer hennes kontoer.

Denne problemstillingen gjelder dessverre for veldig mange, og det er svært frustrerende å møte en vegg av byråkrati når man som pårørende bare vil hjelpe.

Dette føyer seg inn i rekken av tiltak som virker aldersdiskriminerende, fordi en stor andel eldre ikke har mulighet til å følge med den digitale utviklingen, og det finnes få alternativer for disse.

I innslaget på Dagsrevyen sies det at finansstilsynet ikke ønsker å stille til intervju, og at DNB selv sier at «de har gjort det de kan for at gamle og syke skal kunne legitimere seg». Det er rett og slett ikke godt nok når man ser hvilke problemer det medfører, og man bør snarest få på plass en løsning som sikrer at alle får tilgang til sine egne banktjenester, uavhengig av hvor digitalt kyndig man er.

Svar:

Departementet er kjent med utfordringane representanten tek opp, utfordringar som har auka med den auka digitaliseringa. Digitalt utanforskap er eit av dei områda me jobbar med å finne gode løysingar på.

Digitaliseringa skal gi ein enklare kvardag både for innbyggjarar, næringsliv og frivillig sektor. Alle som har evne til det, skal kunne kommunisere digitalt med offentleg sektor. Vi har derfor m.a. sett i gang eit arbeid med ny eID-strategi for offentleg sektor, der vi har sett på korleis ein kan sikre tilgang til digitale tenester gjennom å sørge for at alle har moglegheit for å skaffe seg ein eID på det tryggingnivået dei har behov for. Like viktig er moglegheta for å la seg representere digitalt av andre dersom ein sjølv av ulike årsaker ikkje er i stand til å nytte digitale tenester. Eitt av tiltaka i strategien er derfor å greie ut ei digital fullmaktsløysing.

I behovsanalysane som vart gjorde i samband med strategien, kom det klart fram at personar som er pårørende eller verjar for eldre, hjelpetregande eller ikkje-digitale brukarar opplever utfordringar med bruk av eID på vegner av ein annan. Mangel på gode løysingar fører til låg brukarvennlegheit for denne gruppa. Det er derfor behov for brukarvennlege digitale fullmaktsløysingar som gjer det mogleg å få tilgang til digitale tenester på vegner av ein annan brukar. I Digitaliseringsdirektoratet er det allereie sett i gang eit arbeid med eit fullmaktsregister-prosjekt (FUFINN) som skal møte dette behovet. Dette er eit trinnvist arbeid som også kan innebere behov for endringar i regelverket for verjemål.

Dei konkrete døma representanten viser til som bakgrunn for spørsmålet handlar om tilgang til banktenester. Det bør vere både ansvaret til bankane og i deira eiga interesse å sørge for at kundane har tilgang til banktenestene. Døma representanten nemner syner at det fortsatt er ein veg å gå for å gi eit godt nok tilbod til ulike grupper.

Ein BankID er personleg og skal som kjent ikkje bli nytta av ein annan person sjølv om denne personen har fått "fullmakt" til det. Mangel på løysingar fører ofte til at dette likevel skjer, noko som blir problematisk når BankID-en eller kodebrikka må fornyast eller, som i dette tilfellet, at det må gjennomførast ein re-legitimering av sjølve kundeforholdet til banken. Løysinga i eit slikt tilfelle vil vere å leggje fram ei fullmakt for banken slik at "hjelparen" kan nytte sin eigen BankID.

Eg viser ellers til Finans Norges bransjenorm om finansiell inkludering som tredde i kraft 1. november i fjor. Den har ikkje-digitale kundar og pårørende deira som målgruppe og handlar om korleis bankane skal ta omsyn til og behandle ikkje-digitale kundar og kundar som går frå å vere digitale til å bli analoge. Her heiter det m.a. at banken skal ha eit tilbod til kundar som gjer det mogleg å få kontoinformasjon, betale rekningar og overføre pengar utan hjelp av digitale løysingar, at banken skal tilby rådgiving til kundar i ein overgangsfase og at det skal vere lett å opprette ei fullmakt til ein annan person.

SPØRSMÅL NR. 847**Innlevert 30. desember 2022 av stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen****Besvart 12. januar 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe****Spørsmål:**

Hvordan kan statsråden bidra til å sikre et permanent tilbud til utviklingshemmede på høyskole- og universitetsnivå?

BEGRUNNELSE:

Høsten 2022 opprettet VID Vitenskapelige høyskole et eget studie i menneskerettigheter tilrettelagt for studenter med utviklingshemming med studietilbud både i Oslo og Stavanger. Tilbudet er finansiert gjennom prosjektmidler, og er et historisk gjennombrudd for et inkluderende og mangfoldig akademia. Studentene ved utdanningen har, sammen med en rekke andre utviklingshemmede i landet som har tatt egne kurs for å bli medforskere i forskningsprosjekt, vist vei for menneskerettigheter, inkludering og utvikling i forskning og utdanning. Det er viktig at tilbud for utviklingshemmede ved høyskole/ universitet blir permanente, både for de som nå går på utdanningen, fremtidige studenter og ikke minst for å sikre retten til utdanning for landets utviklingshemmede.

Svar:

Norge skal være et ledende kunnskapsamfunn der mennesker har like muligheter til å skape seg et godt og meningsfullt liv. Utdanning og forskning skal speile det samfunnet vi ønsker oss. Et godt utdanningstilbud er nøkkelen til å motvirke sosial ulikhet og skape et mer rettferdig samfunn. Deltakelse i utdanning gir personlig vekst, er helsefremmende og åpner dører til deltakelse i arbeidsliv, sivilsamfunn og demokratiske prosesser.

Jeg synes derfor det er interessant med initiativer som bidrar til inkludering av nye målgrupper ved universiteter og høyskoler, og universitetene og høyskolene har stort handlingsrom når det gjelder å utvikle sine studietilbud, innenfor de rammer som er satt i lov og forskrift.

VID vitenskapelige høyskole har i sin søknad om statstilskudd i 2024 søkt om midler til studier for studenter med utviklingshemming, for å videreføre og videreutvikle et pilotprosjekt rettet mot personer med utviklingshemming til et fast studietilbud i høyskolens portefølje. Departementet tar dette med seg, sammen med alle andre forslag, inn i arbeidet med statsbudsjettet for 2024.

Kunnskapsdepartementet vil ta initiativ til en dialog med VID vitenskapelige høyskole for å få mer informasjon om det aktuelle pilotprosjektet.

SPØRSMÅL NR. 848**Innlevert 30. desember 2022 av stortingsrepresentant Tage Pettersen****Besvart 9. januar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen****Spørsmål:**

Er statsråden enig i at det er behov for å få på plass et sett felles regelverk for montering og vedlikehold av skulpturer/installasjoner i det offentlige rom, og vil hun eventuelt ta initiativ til et slikt arbeid?

BEGRUNNELSE:

NRK har i romjulen hatt flere innslag i Dagsrevyen om utfordringer med skulpturer i det offentlige rom. Utgangspunktet var at politiet nå tar opp igjen etterforskningen

etter en ulykke med en veltet skulptur på St. Hanshaugen i Oslo sommeren 2021.

I ett av innslagene uttaler en representant fra KORO at det, etter vedkommendes kjennskap, ikke finnes noen regler for montering og vedlikehold av skulpturer/installasjoner i det offentlige rom. I samme reportasje sier en representant fra Fredrikstad kommune at de har utarbeidet egne rutiner etter en tidligere ulykke i kommunen der et barn ble skadet.

Dette er jo like aktuelt for private visningsområder, landets kommuner og staten. Derfor vil det være naturlig

med et initiativ for å se på hva som finnes av rutiner i dag, og eventuelt etablere nye rutiner, regelverk eller retningsslinjer.

Svar:

Det er kommunen som godkjenner hvilke installasjoner som kan utplasseres på kommunal grunn. Kommunen må i den sammenheng ta ansvar for, enten selv eller gjennom avtaler med andre, hvordan installasjoner skal sikres og vedlikeholdes, uansett om det gjelder statuer, benker, trær eller annet. Spørsmålet dreier seg således ikke om kunst- og kulturpolitikk, men om kommunenes ansvar for sikring av gjenstander på sine arealer. Det er ikke hensiktsmessig med egne føringer eller regler som skal gjelde særskilt for sikring av kunstgjenstander.

Det er heller ikke hensiktsmessig med sentralisering av regelverket for utplassering av gjenstander. Ulike kommuner vil ha behov for å gjøre ulike vurderinger av hvor det skal være kunst/trær/installasjoner m.m., blant annet med bakgrunn i sikkerhet.

Kultur- og likestillingsdepartementet har imidlertid, gjennom sin underliggende virksomhet KORO – statens fagorgan for kunst i offentlige rom – ansvar for en mindre

andel av utendørsskulpturer i Norge. KORO er en viktig fagressurs og rådgiver i slike spørsmål, og mange kommuner benytter seg av kompetansen som er bygget opp i KORO på området. KORO innhenter omfattende dokumentasjon om det enkelte verk, både med hensyn til materialbruk, produksjonsmåte og montering. De inngår videre lokale mottakeravtaler om tilsyn, enkelt vedlikehold og rapportering om avvik. Kunnskapen som genereres om KOROs samling over tid, er grunnlaget for rådgivning til både kunstnere og andre offentlige virksomheter om produksjon og montering/sikring av kunst i offentlige miljøer. Arbeidet har høy prioritet i KORO og er et tilbud som kommunene i større grad kan benytte seg av.

KORO opplyser at den største utfordringen sjelden er sikringen i seg selv, men at materialbruk og montering er for dårlig dokumentert, at verket ikke har en vedlikeholdsplen eller at det ikke er settes av ressurser til tilsyn eller vedlikehold. Landets kommuner og andre offentlige eiere av skulpturer i det offentlige rom må ta det ansvaret som følger eierskapet. Dette gjelder både ansvaret for sikring og tilsyn med eldre verk, og for montering, dokumentasjon og vedlikeholdsplaner for nye.

SPØRSMÅL NR. 849

Innlevert 31. desember 2022 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 9. januar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Hva lå til grunn for at eksporten opphørte i 2012, hvorfor justerte ikke Norge holdningene til dette tidligere, og hvordan tenker utenriksministeren å følge opp for å forhindre at noe lignende skjer igjen?

BEGRUNNELSE:

Fædrelandsvennen har de siste ukene skrevet om at norske redningsskøyter har blitt bevæpnet og brukt militært i Iran, jf. <https://www.fvn.no/nyheter/lokalt/i/KnLdm5/alt-om-redningsskoeyta-som-ble-et-krigsskip>

Av artikkelserien fremgår det blant annet at USAs utenriksdepartement mellom 2006 og 2012 advarte mot eksporten av båtene fordi de også kunne brukes militært. I mars 2012 stoppet det norske Utenriksdepartementet eksporten av flere redningsskøyter fra Mandal til Iran. Begrunnelsen var at de kunne brukes militært, redningss-

køytene ble da definert som flerbruksmateriell og reglene for våpeneksport ble tatt i bruk.

Svar:

Iran har vært underlagt sanksjoner siden 2006. Gjeldende bestemmelser for eksport til Iran fremkommer i eksportkontrollforskriften og Iran-forskriften. Iran-forskriften ble sist endret i januar 2016.

Norges implementering av sanksjonene mot Iran er i tråd med vedtak fattet av FNs sikkerhetsråd. Norge har også sluttet opp om og gjennomført EUs våpenembargo mot Iran. Det innebærer at eksportkontrollforskriftens §7b kommer til anvendelse ved eksport av enhver vare, teknologi eller tjeneste til militær bruk i Iran.

Følgelig vil enhver leveranse til militær bruk i Iran være regulert etter norsk eksportkontrollregelverk.

Utenriksdepartementet samarbeider tett med partnere i det nasjonale samarbeidet om eksportkontroll. Det er Politiets sikkerhetstjeneste som gjennom politiloven er ansvarlig for å forebygge og eventuelt etterforske mulige brudd på eksportkontrollregelverket.

Taushetsplikten etter eksportkontrollloven forhindrer meg fra å kommentere detaljer i den enkeltsaken representanten viser til.

SPØRSMÅL NR. 850

Innlevert 31. desember 2022 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 10. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

År 2022 har vært preget av vedvarende høye strømpriser, både i Norge og Europa. Energikrisen i Europa har vært møtt med forskjellige tiltak.

Kan statsråden liste opp hvilke tiltak som er iverksatt og gjennomført i EU-landene, hvilke som er tilgjengelig og mulig å implementere i Norge, samt ev. grunngi hvorfor noen tiltak som EU land har gjennomført og iverksatt ikke kan benyttes i Norge?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen grunngir ofte manglende norske tiltak med begrensninger i EØS avtalen. Allikevel har forskjellige EU-land innført og gjennomført veldig mange forskjellige tiltak for å hjelpe forskjellige energikunder, ofte i strid, eller i beste fall helt i ytterkanten av EUs reglement. Flere av disse landene tolker EU-regulativene slik at går de for hardt ut over landets interesser, da bøyer og tøyer man reglene. Norge følger de slavisk.

Tyskland har subsidiert næringslivet i stor grad, blant annet Uniper med gigantiske milliardbeløp, for å bøte på høye energipriser, mens regjeringen påstår det samme bryter EØS reglene i Norge. Frankrike og andre land har innført andre tiltak som makspris og begrensning av krafteksporten. I Norge påstås det at dette bryter reglene, og regjeringen tør ikke å utfordre. Det er ønskelig med liste over alle tiltak som er innført i EU landene i 2022, og en vurdering av hvorfor de evt. ikke kan innføres i Norge, når de er mulig å innføre i andre land.

Svar:

De høye strømprisene vi har opplevd den siste tiden er krevende å leve med over tid for folk, industri og næringsliv. Strømstøtteordningen til husholdningene og støtteordninger til industri og næringsliv avhjelper på kort sikt,

men for å sikre tilgang på ren og rimelig kraft er vi nødt til å sørge for mer kraftproduksjon, mer nett og mer effektiv bruk av kraften.

Støtteordningene bidrar til å avhjelpe en vanskelig situasjon. Fra januar til november 2022 er det utbetalt om lag 24,1 mrd. kroner i strømstøtte til norske husholdninger. Dersom vi tar utgangspunkt i estimerte strømpriser for desember, kan den totale summen som blir utbetalt i år bli på om lag 33 mrd. kroner.

Det finnes ingen raske og enkle løsninger på energisituasjonen i Europa. Energiforsyningen vår er knyttet sammen med våre naboer, og vi opplever felles utfordringer. Likevel er forsyningssikkerheten i Norge god.

Olje- og energidepartementet har ikke en fullstendig oversikt over hvilke tiltak som er iverksatt i EU-land i forbindelse med høye strømpriser. Følgende lenke gir informasjon fra Europakommisjonen i møtet med energikrisen i Europa: EU action to address the energy crisis (europa.eu).

I forbindelse med gjennomgangen av kraftsituasjonen 2021 til 2022 ble det satt ut flere eksterne utredninger, hvor blant annet ulike tiltak i kraftsystemet ble vurdert. Resultatet fra utredningene er beskrevet i kapittel 9 Oppfølging av kraftsituasjonen i Prop. 1 S (2022-2023).

SPØRSMÅL NR. 851**Innlevert 30. desember 2022 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 9. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Flere nærbutikker sliter stort med de skyhøye strømprisene. Regjeringen bevilget noen millioner til strømstøtte via Merkurprogrammet for nærbutikker siste kvartal 2022. Flere nærbutikker, som Coop Marked Storekvina, en lokal og viktig butikk for Kvinesdal og samlingssted i bygden, falt utenfor ordningen, grunnet for liten avstand til sentrum.

Kan statsråden avklare hvilke tiltak regjeringen kommer med for å sikre distriktenes næringsliv, samlingssteder og nærbutikker i 2023?

BEGRUNNELSE:

Nedleggingsspøkelset henger over mange nærbutikker og næringsliv i distriktene, grunnet skyhøye strømkostnader og tilhørende økte kostnader. Regjeringen sier de jobber for distriktene, da er det interessant å få vite hvilke tiltak som planlegges for næringsliv og nærbutikkene i distriktene.

Svar:

Spørsmålet vart opphavelig stilt til Næringsministeren, som har sendt det vidare til meg, som ansvarleg for Merkur-programmet.

I samband med budsjetthandsaminga i fjor haust løyvde Stortinget 23 mill. kroner til ei eiga, rammestyrt straumstøtte for butikkar som er med i Merkur-programmet. Merkur-butikkar er svært viktige tenesteleverandørar i sine lokalsamfunn.

Straumstøtteordninga er no etablert, og Distriktssenteret handsamar søknadar frå butikkane etter kvart som dei kjem inn.

Støtteordninga gjeld for perioden september til og med desember 2022. Regelverket er utforma slik at alle butikkar som er registrerte i Merkur-programmet sitt butikkregister, er kvalifiserte for å få ekstra straumstøtte. For å vere registrerte som Merkur-butikk må dei vere einaste daglegvarebutikk i ei bygd eller i eit avgrensa geografisk område, ligge i god avstand frå større byar og vere ein fullverdig daglegvarebutikk. COOP Marked Storekvina er registrert i Merkur-programmet sitt butikkregister.

Merkur-programmet har ei rekke andre økonomiske støtteordningar. I desse ordningane er det meir detaljerte krav til mellom anna avstand og omsetnad for å kvalifisere for økonomisk støtte. Dette gjeld ikkje for straumstøtta. Det har vore eit viktig omsyn at denne ordninga skal vere enkel å søke på, og å forvalte.

Eg er informert om at COOP Marked Storekvina har søkt om straumstøtte, og er no gjort kjend med at søknaden frå COOP Marked Storekvina er innvilga straumstøtte for den første søknadsperioden.

SPØRSMÅL NR. 852**Innlevert 2. januar 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 9. januar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen****Spørsmål:**

Strømstøtten til frivilligheten er helt essensiell for at frivillige aktører skal kunne fortsette sitt viktige arbeid. De høye strømprisene truer tilbudet for flere idrettslag. I fjor høst var strømstøtten til frivilligheten på 90 % over 70 øre + mva. I budsjettet ble det lagt til grunn at strømstøtten til frivilligheten fra 1. januar 2023 til og med juni 2023 reduseres til 80 %.

Hvorfor reduseres den og hva er begrunnelsen for å avslutte strømstøtten til frivilligheten 1. juli 2023?

BEGRUNNELSE:

I prop. 1 S (2022-2023) er det under kap. 315 post 61 satt av 770 millioner til strømstøtte for frivilligheten ut juni 2023. Det fremgår av merknadsteksten at regjeringen foreslår "å

forlenge strømstøtteordningen for frivillige organisasjoner”, men det sies ikke noe om at prosentsatsen tas ned.

Det virker dessverre likevel som at regjeringen ønsker å kutte i strømstøtten til frivillige fra 1. januar. Finansdepartementet besvarte i budsjettspørsmål 441 hvor mye det vil koste å forlenge strømstøtteordningen for frivilligheten ut første halvår av 2023. Det fremgår av svaret at “estimert bevilgningsbehov for første halvår er beregnet til 770 mill. kroner” og at dette er “basert på en støttesats på 80 pst. av gjennomsnittlige strømpriser over 70 øre per kWt”. Det er altså bare bevilget penger til en strømstøtte for frivilligheten på 80 % over 70 øre per kWt. Dette ble heller ikke justert i budsjettforliket mellom regjeringspartiene og SV.

Nå er strømstøtten til frivilligheten på 90 % over 70 øre og en nedtrapping til 80 % nå midtvinters vil være en katastrofe for frivilligheten. Dette gir heller ingen forutsigbarhet i en tid der forutsigbarhet virkelig trengs. Derfor ønsker KrF at den skal være på 100 % over 50 øre per kWt gjennom hele 2023.

Svar:

Regjeringen var raskt på plass med å etablere en strømstøtteordning for frivillig sektor, slik at frivillige organisasjoner kan opprettholde aktivitetsnivået sitt i størst mulig grad. Det er riktig at da statsbudsjettet for 2023 ble lagt fram ble det lagt til grunn et støttenivå på 80 pst. av gjennomsnittlige strømpriser over 70 øre per kWt i første halvår av 2023. I forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2023 ble imidlertid dette justert, og et bredt Stortingsflertall stilte seg bak en videreføring av støttenivået på 90 pst. av gjennomsnittlige strømpriser over 70 øre per kWt i perioden januar-mars 2023. Dermed er ordningen for frivillig sektor på tilsvarende nivå som ordningen for husholdningene, og i begge ordningene vil støttenivået reduseres fra 90 pst til 80 pst. fra og med april 2023.

Bevilgningsbehovet til strømstøtteordningen for frivillig sektor er svært usikkert ettersom det er avhengig av utviklingen i strømprisene i tiden framover. Regjeringen vil fortløpende vurdere behovet for å tilføre mer midler til ordningen dersom det er behov for det, og vi vil også vurdere å forlenge ordningen dersom utviklingen i strømprisene tilsier at det er nødvendig.

SPØRSMÅL NR. 853

Innlevert 2. januar 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson

Besvart 10. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva vil statsråden foreta seg for å sikre at politiet følger opp anmeldelser fra Arbeidstilsynet på en skikkelig måte?

BEGRUNNELSE:

Tall NRK har innhentet tyder på at anmeldelser fra Arbeidstilsynet ikke blir fulgt opp på en skikkelig måte av politiet. De siste sju årene har bare 6.5 prosent av tilsynets 507 anmeldelser endt med dom, viser NRKs tall. 40 prosent av anmeldelsene ender med henleggelse, mens 38 prosent ender med forelegg. Tilsynet selv ønsker at flere saker skal ende med dom, fordi en dom setter presedens for hvordan regelverk skal tolkes.

Det ser ut til at politiets mangelfulle oppfølging av anmeldelser fra Arbeidstilsynet har ført til at tilsynet i mindre grad enn før velger å anmelde arbeidslivskriminalitet. Antallet anmeldelser fra Arbeidstilsynet har stupt fra 134 i 2017 til bare elleve i 2022. I et intervju med Aftenposten

20. november 2022 forklarte avdelingsdirektør Torgeir Moholt manglende anmeldelse av et alvorlig forhold på en byggeplass som endte med dødsfall slik:

“At vi har mulighet til å anmelde, er ikke det samme som at en anmeldelse vil føre frem. Av erfaring vet vi at anmeldelser for brudd på stans ikke har vært høyt prioritert av politiet. På denne bakgrunn vurderte vi det ikke hensiktsmessig å anmelde dette forholdet.”

Det er svært alvorlig dersom arbeidslivskriminalitet i Norge ikke blir anmeldt. Det er også i strid med Stortingets vedtak nummer 61, innstilling 51S (2022-2023) der regjeringen bes “sørge for at arbeidslivskriminalitet av grov karakter skal rutinemessig politianmeldes”.

I Riksadvokatens rundskriv 1/2022 om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen er “alvorlig økonomisk kriminalitet, herunder alvorlig arbeidslivskriminalitet” listet opp som et av åtte prioriterte områder for Riksadvokaten. Det ser imidlertid ut som denne prioriteringen bare i liten grad blir fulgt opp av politiet, med

det resultat at Arbeidstilsynet langt på vei har gitt opp straffesporet hva angår arbeidslivskriminalitet.

Spørsmålet er derfor hva statsråden har tenkt å foreta seg framover for å sikre at politiet prioriterer anmeldelser fra Arbeidstilsynet på en skikkelig måte, slik at Stortingets vedtak om rutinemessige anmeldelser av alvorlig arbeidslivskriminalitet ikke blir et slag i løse luften.

Svar:

I tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet til Den høyere påtalemyndighet for 2022 er viktigheten av god fagledelse i behandlingen av saker om arbeidslivskriminalitet fremhevet. Riksadvokaten har fulgt opp dette ved å pålegge de regionale statsadvokatembetene å gjennomføre en inspeksjon av politidistriktenes håndtering av a-krim saker i 2022. For å styrke kompetansen hos statsadvokatene, samt for å forberede inspeksjonene, arrangerte Riksadvokatembetet i tillegg en fagdag for statsadvokatene den 4. mai 2022. Rapportene som er ferdigstilt er fortløpende lagt ut på riksadvokatens hjemmesider. Riksadvokaten følger rapportene opp på egnet måte.

Videre har riksadvokaten i sitt mål- og prioriteringsskriv for 2022 fremhevet «alvorlig økonomisk kriminalitet, herunder alvorlig arbeidslivskriminalitet», som en sentral prioritering. Prioriteringen utdypes i et eget avsnitt hvor det blant annet påpekes at

«Det skal også i 2022 rettes oppmerksomhet mot ulovlig bruk av utenlandsk arbeidskraft, menneskehandel, tvangsarbeid, systematisk trygdemisbruk og fiktiv fakturering».

Det forhold at en forholdsmessig større andel av de etterforskede sakene avgjøres med forelegg og ikke dom, må ses i sammenheng med at mange av de lovbruddskategoriene som tradisjonelt regnes som arbeidslivskriminalitet, har en strafferamme i form av bøter eller lav fengselsstraff, og at en bøtereaksjon derfor ofte vil være relevant. En riktig reaksjon vil ofte være foretaksstraff som også kan gis ved forelegg. Størrelsen på boten kan etter omstendighetene være høy.

Avslutningsvis ønsker jeg å legge til at arbeidslivskriminalitet berører flere etater og departementer. Både etatene og departementene har på ulike nivåer etablert og formalisert et fungerende samarbeid som fortløpende gjennomgås med tanke på forbedringer. Ansvarlige departement mottok i desember 2022 rapporten Evaluering av etatssamarbeid mot arbeidslivskriminalitet fra KPMG. Riksadvokatens tilsynsrapporter og KPMG-rapporten vil gi et godt grunnlag for blant annet å se nærmere på rutiner som er etablert i politiet og påtalemyndigheten, samt i arbeidsdeling med og mellom andre ansvarlige etater. Mitt departement vil bidra og følge aktivt med i denne prosessen.

SPØRSMÅL NR. 854

Innlevert 2. januar 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 9. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden garantere at den storstilte nettutbyggingen knyttet til ny havvindproduksjon ikke vil føre til økning i nettleien, verken på kort eller lang sikt?

BEGRUNNELSE:

Nettavisen hadde i romjulen (27.12.2022) en grundig gjennomgang av en rekke problemstillinger knyttet til havvindutbyggingen i Norge. Blant disse er spørsmålet om nettutbygging, og hvem som egentlig tar regningen for denne utbyggingen. Som det understrekes i saken legges det opp til at Statnett skal eie infrastrukturen, slik de også eier utenlandskablene (noe som også gir mening om vi skal ha nasjonal kontroll over naturressursene). Finan-

sieringen av nettet som skal muliggjøre selve havvindproduksjonen, som andre – og i prinsippet like gjerne private som offentlige aktører – skal konkurrere om, er like fullt i det blå.

I saken uttaler departementet som følger:

«– Når det gjelder kostnadene for nettløsningen og hvem som skal betale for denne, arbeider departementet med å utrede organiseringen av nett til havs med sikte på å avklare rammene for Sørlige Nordsjø II, fase 1 og Utsira Nord før utlysning. Som en del av dette arbeidet har departementet satt ut et oppdrag til RME (Reguleringsmyndigheten for Energi, en del av NVE) knyttet til regulering av nett til havs. Regjeringens utgangspunkt er at nettkundene på land ikke skal bære investeringskostnaden for nettet til havs for de første prosjektene, sier statssekretær Bjelland Eriksen til Nettavisen.»

Nettet som skal bygges ut kan bli svært kostbart, samtidig som regjeringen legger til grunn at produsentene skal kunne tjene penger på havvind. Statnett har gjort grove anslag på 10–16 milliarder kroner per strømkabel (900-1500 millioner euro) til Norge fra Sørlege Nordsjø 2, avhengig av hvordan det gjøres.

At spørsmålet om hvem som egentlig tar kostnaden fortsatt henger i luften er sterkt kritikkverdigg, da det dreier seg om store summer som potensielt kan få store konsekvenser for folk flest.

Svar:

Regjeringen har store ambisjoner for utbygging av vindkraft til havs og vil tildele områder for 30 GW innen 2040. Vi er godt i gang med å avklare de sentrale rammebetingelsene slik at vi kan lyse ut første fase av Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord innen utgangen av første kvartal 2023.

Vårt utgangspunkt er at nettkundene på land ikke skal bære investeringskostnaden for nettet til havs for de første prosjektene. Departementet arbeider derfor med å utrede organiseringen av nett til havs med sikte på å avklare de

overordnede rammene for første fase på Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord før utlysning. Som en del av dette arbeidet har departementet bedt Reguleringsmyndigheten for energi (RME) om bistand til vurderinger knyttet til regulering av nett til havs. RMEs vurderinger vil inngå i det samlede beslutningsgrunnlag sammen med innspill fra Statnett. I tillegg er det etablert en arbeidsgruppe for nett og infrastruktur under Samarbeidsforum for havvind.

Dagens strømnnett i Norge vil ikke kunne håndtere kraften fra 30 GW havvind og det er derfor behov for å vurdere nettførsterkninger og å ta deler av kraften til utlandet, i tillegg til at det utvikles lagringsløsninger for kraft, samt fleksibelt forbruk som kan avhjelpe nettbetøvet. Det vil bli vurdert hybridkabler, radialer til Europa og radialer til Norge ved hver utlysning. Departementet arbeider med å utrede hvordan eventuelle hybridprosjekter skal finansieres. Også her vil RMEs vurderinger, innspill fra Statnett, samt innspill fra arbeidsgruppen for nett og infrastruktur under Samarbeidsforum for havvind, inngå i departementets beslutningsgrunnlag.

SPØRSMÅL NR. 855

Innlevert 2. januar 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 9. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Anser helseministeren at dagens organisering av samiske spesialisthelsetjenester er i tråd med ILO konvensjon 169, og spesielt artikkel 25 som angir at helsetjenestene må være under vedkomne folks ansvar og kontroll?

BEGRUNNELSE:

Gjennom ratifisering av ILO 169 har norske myndigheter anerkjent at samene har en særstilling som urfolk. I artikkel 25 står det:

«Regjeringene skal sikre at tilfredsstillende helsetjenester blir gjort tilgjengelig for vedkommende folk, og skal skaffe dem ressurser som setter dem i stand til å utforme og tilby slike tjenester under deres eget ansvar og kontroll, slik at de kan nyte godt av en høyest mulig fysisk og mental helsemessig standard.»

Per i dag er Samisk klinikk underlagt Finnmarksykehuset, både økonomisk og organisatorisk – klinikken har ikke eget styre eller budsjett, og har dermed ikke selv

kontroll og ansvar for prioriteringer, pasientinntak eller økonomi.

I mars 2022 gjorde Sametinget et vedtak de de slår fast at dagens organiseringen av samiske spesialisthelsetjenester ikke oppfyller samers rett som urfolk og at dagens organisering fører til en svekkelse av helsetilbudet til den samiske befolkningen og at det derfor haster med å få på plass en organisering som sikrer samisk selvbestemmelse over egne helsetjenester.

Svar:

Nasjonale helsemyndigheter er gjennom norske lover og folkeretten forpliktet til å tilby likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen, og sørge for at det samiske perspektivet ivaretas i helsepolitiske satsinger, nasjonale planer og strategier. Hovedkravet i ILO-konvensjonen nr. 169 artikkel 25 nr. 1 er at urfolk skal gis tilfredsstillende helsetjenester, slik at også urfolk kan nyte av best mulig fysisk og mental helsemessig standard. En naturlig

forståelse av ordlyden er at dette innebærer et krav om likeverdige helsetjenester for samiske pasienter.

Bestemmelsen må ses i sammenheng med artikkel 7 nr. 2 som slår fast:

“Forbedring av levekår, arbeidsforhold og standarder for helse og utdanning for vedkommende folk skal foregå med deltakelse av og i samarbeid med dem, og skal prioriteres i planer for den allmenne økonomiske utvikling av de områder der de bor. Spesielle utviklingsprosjekter for disse områdene skal også legges opp slik at de fremmer slike forbedringer.”

Helse- og omsorgsdepartementet har gjort en vurdering av bestemmelsene etter alminnelige folkerettslige prinsipper for traktatoppfølging. Departementet viser til at utgangspunktet for all traktatoppfølging er ordlyden, men det skal legges vekt på øvrige bestemmelser i konvensjonen. Det er et særskilt tolkningsmoment i artikkel 34. Etter denne bestemmelsen skal tiltak som treffes for å gjennomføre konvensjonen, fastsettes på en “fleksibel måte, og med hensyn til særegne forhold i hvert enkelt land”. Statene har med andre ord en viss mulighet til å gjøre tilpasninger i hvordan konvensjonen skal gjennomføres. I tillegg stiller konvensjonen krav til konsultasjoner og samarbeid med urfolk, noe som kan resultere i tilpassede løsninger.

Artikkel 25 angir en forpliktelse som innebærer at statlige myndigheter skal tilby likeverdige helsetjenester for det samiske folk. For å oppfylle dette må det tas hensyn til samisk kultur og språk, og det må gjøres i nært samarbeid med det samiske folk. Det går fram av artikkel 25. nr. 2 at myndighetene har en plikt til å involvere Sametinget allerede i planleggingen av nye tiltak, jf. også artikkel 7 nr. 2 om samarbeid og rett til deltakelse. Bestemmelsene må leses i sammenheng med artikkel 34 om fleksibel gjennomføring av konvensjonen. På denne bakgrunnen vurderer Helse- og omsorgsdepartementet at det er et relativt stort handlingsrom med hensyn til hvordan Norge gjennomfører de aktuelle forpliktelsene. Samtidig kan det stilles krav til involvering og deltakelse som går ut over det som følger av konsultasjonsplikten.

Reglene om konsultasjoner ble lovfestet i sameloven kapittel 4 i juni 2021 og gir en plikt for staten, fylkeskommuner og kommuner til å konsultere Sametinget og andre samiske interesser i saker som angår dem. Norge har allerede siden 2005 fulgt opp forpliktelsene i ILO-konvensjonen nr.169 artikkel 6 gjennom Konsultasjonssavtalen mellom Regjeringen og Sametinget fra 2005.

Helse- og omsorgsdepartementet har blant annet årlige konsultasjoner med Sametinget om oppdragsdokumentet til de regionale helseforetakene. Oppdragsdokumentene inneholder krav fra Helse- og omsorgsdepartementet om hvilke oppgaver som skal utføres i det påfølgende år knyttet til spesialisthelsetjenesten.

Helse Nord RHF har et særlig ansvar for å sørge for spesialisthelsetjenester til den samiske befolkning. Dette ble slått fast i Nasjonal helse- og sykehusplan (2016-2019) og

prinsippet ble videreført i Nasjonal helse- og sykehusplan (2020-2023). Stortinget har sluttet seg til dette.

I oppdragsdokumentet til de regionale helseforetakene stilles det krav om at samiske pasienters rett til og behov for tilrettelagte tjenester må etterspørres og synliggjøres gjennom hele pasientforløpet. Helse Nord RHF har, i nært samarbeid med Sametinget og de tre andre regionale helseforetakene, utviklet strategidokumentet Spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen (2020). Arbeidet med å følge opp strategien skal skje i tett samarbeid med Sametinget.

Det er gledelig at det har skjedd en positiv utvikling de senere år for å ivareta ansvaret for spesialisthelsetjenestetilbudet til samiske pasienter på en god måte – blant annet gjennom inngåtte samarbeidsavtaler og styrking av spesialisthelsetjenester med fokus på samisk språk og kultur gjennom Sámi klinihkka og Finnmarkssykehuset HF.

Når det gjelder organisering av Sámi klinihkka er dette et ansvar som ligger til Helse Nord RHF. Det er styret i Helse Nord RHF som etter helseforetaksloven har ansvar for å organisere egen virksomhet og fatte vedtak om å opprette helseforetak. Som påpekt i strategidokumentet, vil det være flere hensyn som måtte vurderes i en slik sammenheng – som pasientgrunnlag, medisinsk faglige og økonomiske hensyn.

Jeg er kjent med at Helse Nord RHF og Sametinget inngikk en samarbeidsavtale i mars 2022. Det går fram av avtalen at det skal avholdes felles møte mellom Sametingets politiske ledelse og styret i Helse Nord RHF ved starten av hver Sametingsperiode, der status og spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen settes på dagsorden. Videre går det fram at det skal være to årlige samarbeidsmøter mellom Sametinget og Helse Nord RHF, et møte på politisk/styreledernivå og et administrativt møte på direktørnivå. I tillegg avvikles møter ved behov når en av partene ber om det.

På bakgrunn av dette mener jeg at organiseringen av dagens spesialisthelsetjeneste er i tråd med de rammene som ILO-konvensjon nr. 169 setter, men jeg vil også avslutningsvis gjøre oppmerksom på at Sykehusutvalget, som skal utrede endringer i styringen av sykehusene og helseforetaksmodellen, har som en del av sitt mandat å vurdere den samiske befolkningens innflytelse på tjenestetilbudet. Sykehusutvalget skal legge fram sin tilrådning innen 31. mars 2023.

SPØRSMÅL NR. 856**Innlevert 2. januar 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen****Besvart 11. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Det enorme jernbaneprojektet Follobanen åpnet i desember. Deretter stengte det igjen, etter hvert også på ubestemt tid, på grunn av problemer. Det ønskes en redegjørelse fra ministeren om situasjonen.

Når vil Follobanen gjenåpne, hva skyldes problemene, hvorfor har de oppstått, og hva gjør regjeringen?

Svar:

Først og fremst vil jeg si at jeg er skuffet på vegne av alle de som har sett frem til flere avganger og raskere reiser mellom Østfoldbyene og Oslo. Follobanen må åpnes for trafikk så raskt som mulig. Dette er et togtilbud som har stor betydning i folks hverdag og som er viktig for verdiskaping i regionen.

Jeg har mottatt skriftlig spørsmål fra flere stortingsrepresentanter om forløpet for stans i togtrafikken på

Follobanen, og min oppfølging av saken. Jeg har gitt en utførlig redegjørelse i svar på spørsmål nr. 844 fra representant André N. Skjelstad, og viser til dette svaret også for herværende spørsmål.

Så lenge det har vært usikkerhet knyttet til de tekniske årsakene til driftsstansen, har jeg ikke ønsket å bidra til eventuelle spekulasjoner om årsakssammenhengene, men har vært opptatt av å få klarlagt hvordan vi har kommet i denne uheldige situasjonen. De nærmere detaljene om feil og årsaksforhold vil vi først kunne få et komplett bilde av når Bane NORs interne undersøkelser og den eksterne gjennomgangen er ferdig, og man erfarer at banen fungerer som den skal. I lys av ny informasjon fra redegjørelsene som ventes fra Bane NOR, Jernbanedirektoratet og Jernbanetilsynet 16. januar, vil jeg vurdere om det er hensiktsmessig å anmode presidentskapet om å få holde en redegjørelse for Stortinget om denne saken.

SPØRSMÅL NR. 857**Innlevert 2. januar 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen****Besvart 10. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Synes statsråden at det er rettferdig klimapolitikk at et statlig eid selskap tjener store penger på utenlandsk utvinning av olje og gass fra metoder som er så forurensende at vi ikke tillater dem her i Norge, og mener statsråden at fracking er forenelig med å være ledende i bærekraftsspørsmål?

BEGRUNNELSE:

I Hurdalsplattformen slår regjeringen fast at den vil føre en rettferdig klimapolitikk. Staten er majoritetseier i Equinor. I tillegg til å forvalte norsk olje- og gassproduksjon, driver Equinor utstrakt virksomhet i utlandet. Blant prosjektene finner vi olje- og gassutvinning fra skifer, gjennom metoden fracking. Fracking er forbudt i Europa, grunnet store, negative konsekvenser for klima og miljø.

Til tross for at vi i Norge har ambisjoner om en olje- og gassutvinning som er mest mulig skånsom, med lavest mulig negative konsekvenser for miljøet, driver altså et statseid selskap med en av de mest forurensende formene for olje- og gassutvinning i utlandet. Equinors frackingvirksomhet i USA og Argentina er sterkt kritisert. I Argentina har urfolk bedt om stans i Equinors prosjekt i Patagonia fordi de mener virksomheten forurenser grunnvannet og forstyrrer dyreholdet. I dagsrevyen på NRK 1. januar sier statsråden både at beslutningen om fracking er opp til selskapet selv, men også at staten som eier har en klar forventning til at selskapet skal være ledende i bærekraftsspørsmål. Equinor selv sier at de planlegger å fortsette med sin frackingvirksomhet.

Svar:

Utvinning av olje og gass fra såkalt tette reservoarer, skifer eller andre tette bergarter, skjer ifølge Equinor ASA normalt ved å skape små sprekker i reservoarene ved å pumpe vann, sand og kjemikalier inn i bergartene. Dette kalles hydraulisk oppsprekking eller såkalt fracking. Utvinningssmetoden er ikke forbudt i Norge. Reservoarene på norsk kontinentalsokkel er imidlertid i hovedsak av en annen karakter enn tette bergarter.

Equinor er særlig involvert i fracking i USA i Appalachian Basin («Marcellus»), hvor de både er operatør og partner i utvinning der andre aktører er operatør. Equinor har også fracking-virksomhet i Vaca Muerta-området i Argentina, som er i en tidlig fase. Equinor opplyser om at klimagassutslippene per produserte enhet fra den amerikanske virksomheten er svært lave sammenlignet med gjennomsnittet i olje- og gassbransjen og i Equinors øvrige portefølje. Det er noe høyere utslipp knyttet til virksomheten i Argentina, men utslippene per produserte enhet ventes ifølge selskapet å bli redusert når virksomheten modnes.

Fracking er strengt regulert av myndighetene. Equinor oppgir at de arbeider systematisk med å håndtere operasjonell risiko, inkludert ved bruk av kjemikalier, og at selskapet får eksterne til å gjennomgå sin praksis for å bekrefte god miljømessig drift. Selskapet oppgir at det i stor grad opplever støtte for sin virksomhet lokalt, både i USA og Argentina, og at de har dialog med relevante interessenter.

Regjeringen la 21. oktober 2022 frem Meld. St. 6 (2022 - 2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper (eierskapsmeldingen). Her fremgår det blant annet at staten skal være en aktiv, ansvarlig og langsiktig eier som bidrar til selskapenes lønnsomhet og utvikling. Regjeringen har i meldingen gjort flere vesentlige endringer i eierpolitikken, blant annet at hensynet til bærekraft i statens mål som eier er tydeliggjort og forsterket, statens ti prinsipper for god eierutøvelse er justert for å reflektere at staten skal være en aktiv og ansvarlig eier med et langsiktig perspektiv, samt at regjeringen har flere og tydelige forventninger til selskapene – ikke minst innenfor klima og miljø. Statens forventninger viser hva staten som eier er opptatt av. Gjennom å stille tydelige forventninger, ønsker staten å være en aktiv eier for å bidra til å oppnå statens mål som eier.

For selskapene i kategori 1, inkludert Equinor, er statens mål som eier høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer. Dette forutsetter at selskapene integrerer økonomiske, sosiale og miljømessige forhold gjennomgående i sine ambisjoner, mål, strategier og virksomhetsstyring. Eierskapsmeldingen viser hvordan statens eierskap kan bidra til høyest mulig avkastning, samtidig som selskapene driver ansvarlig og bidrar til å akselerere det grønne skiftet.

Det er styret som har ansvaret for forvaltningen av selskapet. Selskapenes arbeid innenfor de ulike forventningssområdene bør blant annet tilpasses selskapenes egenart, størrelse, risiko og hva som er vesentlig for det enkelte selskap. Forventningene stilles fra staten som eier til styret i selskapene. Det er styret og ledelsen i Equinor som er ansvarlig for selskapets operative virksomhet, inkludert å drive innenfor gjeldende lover og regler. Staten er største eier i Equinor og har klare forventninger blant annet om klima og natur. Hvordan selskapet følger opp forventningene konkret, er opp til styret, jf. rolle- og ansvarsfordelingen i selskapslovgivningen. Staten som eier vil vurdere selskapets måloppnåelse og arbeid med statens forventninger, og styrets bidrag til dette. Staten vil aktivt i eierdialogen følge opp hvordan selskapene arbeider integrert og systematisk med å oppfylle statens forventninger og hvordan dette bidrar til statens mål som eier.

Jeg forventer at alle selskapene er ledende i sitt arbeid med ansvarlig virksomhet, gjennomfører aktsomhetsvurderinger for å identifisere og håndtere risiko de kan påføre mennesker, samfunn og miljø, samt setter mål og iverksetter tiltak for å redusere klimagassutslipp i tråd med Parisavtalen og negativ påvirkning på naturmangfold og økosystemer. Dette gjelder også for Equinors virksomhet i USA og Argentina som representanten viser til og ellers.

Jeg viser for øvrig til Equinors energiomstillingsplan, som er selskapets strategi for energiomstilling. Denne skal jevnlig legges frem for generalforsamlingen, og rapporteres på hvert år. Det er positivt at selskapet har lagt frem en slik plan, som gir aksjeeierne og markedet bedre innsikt til å vurdere blant annet risiko, muligheter, kapitalallokering og posisjonering i omstillingen til et lavutslippsselskap frem mot 2050. Å følge opp denne planen, basert på statens forventninger i eierskapsmeldingen, blir sentralt i eierdialogen og annen oppfølging av Equinor i årene fremover. Staten stemte for planen på selskapets generalforsamling i mai 2022. Til grunn for dette lå blant annet at selskapet er tydelig på at den langsiktige verdiskapingen støtter opp om målene i Paris-avtalen og 1,5 graders-banen.

SPØRSMÅL NR. 858**Innlevert 3. januar 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 10. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Ville det vært mulig med full testkjøring på Follobanen, og når det ikke er samsvar mellom leverandøren av togsett til testkjøring, Vy, Bane Nor og statsrådets svar på dette, er kommunikasjonen god nok mellom etatene og mellom statsråden og etatene?

BEGRUNNELSE:

Bane Nor mener det var umulig å teste strekningen med samme togtrafikk som den har i full drift. Det sa konserndirektør Stine Undrum i et intervju med Aftenposten i slutten av desember.

Samferdselsministeren sa på Politisk kvarter 2. januar at fullskala testing av Follobanen knapt nok ville vært mulig.

I normal drift er det på det meste seks avganger i timen i hver retning på Follobanen. Samtidig ble testkjøringen aldri gjort med mer enn én avgang i timen.

Vy sier «ikke mulig»-utsagnet til Bane Nor ikke handler om antall tog tilgjengelig eller for få tog til overs.

Kommunikasjonssjefen i Vy, sier i Aftenposten 2. januar at det ville vært uproblematisk for Vy å levere nok tog til å teste med tilsvarende trafikk som rutetabellen. Man må bare planlegge i litt god tid, ifølge kommunikasjonssjefen. Han tror de greit ville klart å levere en slik bestilling med to ukers frist. To måneders frist ville vært uproblematisk.

Svar:

Sett i ettertid kan vi slå fast at testkjøringen i ukene før åpningen av Follobanen 11. desember ikke fanget opp svakhetene i returstrømsystemet som førte til at Follobanen nå er stengt. På den bakgrunn er det fullt forståelig at det stilles spørsmål ved om testkjøringen har vært godt nok planlagt og gjennomført.

Det er forståelig nok stor interesse fra Stortingets representanter for forløpet til stans i togtrafikken på Follobanene, og min oppfølging av saken. Jeg har derfor gitt en utførlig redegjørelse i svar på mitt svar på spørsmål fra representant André N. Skjelstad, nr. 844, og viser til dette svaret også for herværende spørsmål.

Det er Bane NOR som infrastrukturforvalter som er ansvarlig for å spesifisere, dimensjonere og teste nye anlegg i henhold til lov- og forskriftskrav og eget teknisk regelverk. Jeg forventer ytterligere informasjon om hvordan dette er ivare tatt i redegjørelsen jeg har bedt om innen 16. januar. I tillegg vil problemstillingen omfattes av den eksterne gjennomgangen av hendelsesforløpet i forkant av stengingen, ikke minst for å få klarlagt årsaksforhold og trekke nødvendig lærdom for hindre at dette skjer igjen.

I mellomtiden forventer jeg et godt samarbeid og god kommunikasjon mellom Jernbanedirektoratet, Bane NOR og Vy med tanke på håndteringen av det midlertidige togtilbudet, slik at ulempene for de reisende blir minst mulig.

SPØRSMÅL NR. 859**Innlevert 3. januar 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 10. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Der Spiegel har avdekket at Wintershall DEA har solgt kondensat som sannsynligvis har blitt brukt av russiske kampfly i Ukraina. Wintershall er en av få, om noen, aktører som fortsatt operer i Russland.

Vil statsråden sørge for at det ikke deles ut letelisenser i TFO 2022, til et selskap som muliggjør leveranser til det russiske militæret gjennom sin aktivitet i Russland?

BEGRUNNELSE:

Der Spiegel publiserte 4. november 2022 en stor gravesak om Wintershall DEAs aktivitet i Russland. Wintershall

har et tett samarbeid med det russiske statseide energiselskapet Gazprom. Der Spiegel og ZDF har klart å spore leveranser fra Gazprom til det russiske militæret. Ifølge de tyske mediene skal denne gasskondensaten ha blitt brukt til flybensin som ble levert til russiske flybaser i forkant av angrepet på blant annet teateret i Mariupol.

Selskapet er deleid av investeringsselskapet LetterOne, med tette bånd til russiske oligarker. Selskapet gir også den russiske staten milliarder i skatteinntekter gjennom sin aktivitet i landet.

Svar:

Utvinningstillatelser for petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel tildeles i henhold til et sett av tildelingskriterier som følger av gjeldende regelverk; petroleumsloven, med tilhørende forskrift, og EUs konsesjonsdirektiv.

Tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO) 2022 ble utlyst 14. juni 2022, med søknadsfrist for selskapene 12. september 2022. De innkomne søknadene i konsesjonsrunden er fortsatt til behandling. Tildelingene i TFO 2022, som snart vil bli offentliggjort, vil være i tråd med regelverket.

SPØRSMÅL NR. 860

Innlevert 3. januar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 12. januar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Mottar den islamistiske organisasjonen Islam Net noen form for offentlig støtte, til drift, arrangementer, prosjekter, temadager eller lignende?

BEGRUNNELSE:

Under den forrige rødgrønne regjeringen mottok den islamistiske organisasjonen Islam Net 100 000 kr i 2012 til å arrangere temadag om tvangsekteskap. Jeg ber derfor om en oversikt om Islam Net har mottatt noen offentlige midler i 2022 eller om det er gitt noe tilsagn om midler i 2023. Jeg ber om at svaret inkluderer både direkte og indirekte støtte via alle forvaltningsnivåer, etater, statlige organisasjoner og lignende.

Svar:

Islam Net mottar ikke støtte over tilskuddsordninger under Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) etter det jeg har fått opplyst. Som representanten påpeker, fikk Islam Net i 2012 tilsagn om tilskudd på kr 100 000 fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) innen tilskudd til frivillige organisasjoners holdningsskapende/forebyggende arbeid mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Islam Net valgte på grunn av IMDis vilkår for tilskuddet å returnere midlene. Etter mine opplysninger har ikke Islam Net blitt tildelt noen tilskudd over IMDis tilskuddsordninger etter dette.

Det gis tilskudd og offentlig støtte til frivillige organisasjoner og aktiviteter fra en rekke tilskuddsordninger fra både stat og kommune. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har vært i kontakt med Barne- og familiedepartementet (BFD) og Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD), som de mest aktuelle departementene. BFD opplyser at organisasjonen ikke er et registrert trossamfunn og at den derfor ikke inngår i ordningen med tilskudd etter trossamfunnsloven. KUD opplyser at det gis en god oversikt over statlige tilskudd til frivillig sektor i nettportalen tilskudd.no. Oversikten omfatter tilskudd fra alle departementer og underliggende etater/fordelere. Det er forvalterne av tilskuddene som selv legger inn informasjon i løsningen. Det er ikke registrert tildelinger for 2021 eller 2022 til Islam Net. Tildelinger for 2023 er ikke klare ennå. Departementet har ikke oversikt over eventuell støtte som er gitt fra kommunesektoren eller om det er gitt indirekte støtte, f.eks. til arrangementer eller prosjekter der andre står som søker.

SPØRSMÅL NR. 861**Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 12. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Vil helseministeren gripe inn og faktisk hindre at Mork rehabiliteringssenter vert lagt ned, og flytta til Ålesund?

BEGRUNNELSE:

Administrerande direktør Øyvind Bakke i Helse Møre og Romsdal orienterte styret i helseforetaket om at det vil bli lagt fram sak om å flytte plassane frå Mork rehabiliteringssenter til Ålesund og ikkje til Volda sjukehus. Det betyr i realiteten ei nedlegging av Mork rehabiliteringssenter.

Den opphavlege planen til Helse Møre og Romsdal var at Mork rehabiliteringssenter skulle flyttast til nybygg ved Volda sjukehus, men ifølgje Bakke er vedlikehaldsetter-slepet i helseforetaket årsaka til at forslaget om flytting til Ålesund no kjem på bordet.

Mork rehabiliteringssenter har vore eit svært godt tilbud i Møre og Romsdal og spesielt for Søre Sunnmøre, og det har fleire gongar vore sterke engasjement for å bevare dette viktige tilbudet ved Mork.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet styrer de regionale helseforetakene gjennom årlige oppdragsdokumenter og foretaksmøter. Foretakene skal iverksette kravene innenfor de juridiske, økonomiske og organisatoriske rammene som gjelder. Styrene i helseforetakene har et ansvar for å fastsette budsjett og for å organisere virksomheten, og må også ta stilling til nødvendige omstillingstiltak.

Rehabilitering etter sykdom og skade er vesentlig for mange pasienter for å kunne få tilbake viktige funksjoner og fortsatt leve et aktivt liv. Endret struktur på tilbudet som gis, og fordeling av funksjoner mellom sykehus, rehabiliteringsinstitusjoner og kommuner vil ofte skape debatt. Slike spørsmål er viktige for befolkningen og et bredt engasjement er betydningsfullt mtp. å finne gode løsninger.

Helse Midt-Norge har i mer enn 10 år arbeidet med nye modeller for spesialiserte rehabiliteringstjenester. Fagområdet rehabilitering har endret seg de siste årene, med større vekt på ambulant virksomhet og nærmere samarbeid mellom spesialisert rehabilitering i sykehus og rehabiliteringstilbudet i kommunene. Denne fagutviklingen vil kunne påvirke ansvars- og oppgavefordelingen i alle deler av landet.

Helse Midt-Norge RHF skal sørge for at befolkningen i regionen tilbys nødvendige helsetjenester. Helse- og om-

sorgsdepartementet har for å kunne besvare representanten Sves spørsmål derfor innhentet informasjon fra Helse Midt-Norge RHF.

Det regionale helseforetaket opplyser at de er gjort kjent med at ledelsen ved Helse Møre og Romsdal HF vil legge fram en sak for sitt styre om flytting av rehabiliteringsfunksjoner fra Mork til Ålesund.

Helse Midt-Norge RHF uttaler at Helse Møre og Romsdal HF har forsikret om at kvaliteten på tilbudet innen spesialisert rehabilitering ved Helse Møre og Romsdal HF ikke blir forringet som følge av samlokaliseringen, og at foretaket gjør disposisjoner som gir et best mulig helsetilbud ut ifra de rammebetingelsene som er gitt – og som samtidig ivaretar et sørge-for-ansvar for befolkningen i Møre og Romsdal. Et større fagmiljø kan ifølge Helse Midt-Norge RHF være positivt i tiden fremover med tanke på å lykkes med å rekruttere personell til foretaket, og for å spisse fagutvikling gjennom forskning.

Helse Midt-Norge RHF sier at saken imidlertid er av en sånn karakter at de vil be om at vedtaket i styret for Helse Møre og Romsdal HF oversendes Helse Midt-Norge RHF for videre vurdering. Departementet oppfatter dette som et klart uttrykk for at Helse Midt-Norge RHF følger opp saken tett, og vurderer den ut ifra sin eierrolle, sørge-for-ansvar og ut ifra et regionalt helsetilbudsperspektiv.

SPØRSMÅL NR. 862

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 11. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kva tiltak vil samferdselsministeren sette i verk for at bilistene bruker dei sikrast dekk på vinter og sommer, og premierer dei som bruker sikre, gode piggdekk om vinteren, og vil ministeren arbeide for å til dømes kunne kutte avgifter på dei sikraste vinterdekk piggdekk?

GRUNNGJEVING:

I Oslo er det piggdekkavgift og her får altså bilister som velger det tryggeste dekket gebyr og bot.

«Eg køyrer fra Sunnmøre over Strynefjellet til Oslo, og det er alltid vekslende føre på denne strekningen, og ofte nullføre og is i lavlandet.

-Ingen vil noen gang klare å få meg til å køyre piggfritt.»

No i lengre tid har vi sett tragiske tilstander på veiene i store deler av landet, ved nullføre, underkjølt regn og såpeglatte. Fleire alvorlige ulykker, kjedekollisjon, og vi ser videoer av biler som «seiler sin egen sjø» i ulike medier.

Heimesykepleien sliter i Oslo og kommer seg ikke frem til de som trenger hjelp, noe som selvsagt er alvorlig.

Slike kommunale biler burde ha firehjulstrekk og sjølvsagt piggdekk, og bør ha tilgang til lettjetting.

Piggdekk har vesentlig kortare bremselengde eller piggfrie dekk, i 50 km/t stopper ett nordisk piggdekk på 43 m, piggfrie dekk har bremselengd på heile 60 m.

Europeiske dekk har enda lengre bremselengd.

«Med piggdekk stopper altså bilen fire billengder før piggfrie dekk.»

«Min bil er ca. 5 år, og bikker om nokre veker 300 000 km, jeg køyre også nokre andre biler i familien. Når en er så mye på veien ser ein mye rart, der min bil med nye piggdekk sitter godt, driver andre som "Bambi på isen"».

Piggfri dekk er heilt supert på kaldt og godt vinterføre, og har etter hvert blitt gode. Derimot når disse ikke opp til piggdekk på vanskelige kjøreforhold.

Det er også fleire som køyrer piggfrie vinterdekk heile året, då får dei stort sett livsfarlige sommerdekk med dårlige egenskaper for dette, og senere etter sommerbruk, ubrukelige knallharde piggfrie vinterdekk.

FrP ønsker å fjerne piggdekkavgiften, også fordi dette er enda en skattelegging av bilister som faktisk velger det mest trafikksikre dekkalternativet på krevende kjøreforhold.

Folk må kunne velge selv hva type dekk en bruker, etter sitt behov.

Trafikksikkerhet er og blir det viktigste, da burde Oslo holde seg for gode til å bøtelegge trafiktrygge dekkalternativ.

Talla for trafikkdrepte i 2022 har no kome og 118 personer har mista livet i trafikken sist år. Dette er tragiske og svært alvorlige tall, og alle steiner må snues for å hindre ulykker i trafikken.

Korleis bilene er skodd er svært viktig, og må få større fokus.

Svar:

Det viktigaste for trafiktryggleiken er at bilistane brukar dekk som eignar seg på det gjeldande føret.

I forskrift om bruk av køyretøy er det bestemt at køyretøy ikkje må brukast utan at dei er sikra med tilstrekkeleg veggrep med tanke på føret, om nødvendig ved bruk av vinterdekk med eller utan piggar, kjetting eller liknande. Det er føraren som er ansvarleg for å fylgje desse krava til ein kvar tid. Det er òg sett minstekrav til mønsterdjupleiken til dekket.

Kva slags dekk som er naudsynt for å sikre tilstrekkeleg veggrep vil variere etter kor du køyrer i landet, kva slags vegger du køyrer på, og som vi har sett tydeleg den siste tida – veret. Fart og anna køyreåtfærd påverkar og veggrepet. Det finst ikkje eit dekk som er best på alle føre – og det er den einskilde bileigar og førar som er nærast å vurdere kva for dekk som er best for seg og sitt bruk.

Vi har hatt særlege utfordringar med tunge køyretøy på vinterføre og har difor dei seinare åra skjerpa krava til vinterdekk for tungbil med å krevje «3 peak mountain snowflake»-dekk på styrehjul og drivhjul. I kontrollsamanheng gjer ein og fysisk inspeksjon av dekk med tanke på det gjeldande føret. Her har vegvesenets kontrollørar lang erfaring og svært god kompetanse.

Statens vegvesen deltek og i det internasjonale arbeidet på dekkområdet, og arbeider vidare med å utvikle fleire og betre krav til grep på snø og is i dekkmerkeordninga.

Når det gjeld avgift på piggdekk, så er det berre i byer med gebyrsone grunna miljøkrav det er avgifter for piggdekk. Utanfor slike soner er det ikkje avgift for bruk av piggdekk, og det er som regel utanfor desse byane det er føre kor piggdekk kan gi betre grep.

Reglane som gir grunnlag for at det lokalt kan krevjast piggdekkgebyr er eit tiltak som i hovudsak skal redusere dei negative konsekvensane svevestøv frå vegtrafikk har når det gjeld sjukdom og død av hjarte-, kar- og luftveg-

slidingar. Eg ser ikkje grunn til oppheve eller endre desse

reglane og viser til mitt brev 16. november 2022 til representantforslaget - Dokument 8:32 S (2022-2023).

SPØRSMÅL NR. 863

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 10. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvordan vil samferdselsministeren redusere ventetiden for å få kjøreseddel i distriktene, og vil samferdselsministeren se på muligheten for å åpne for praktisk prøve ved flere trafikkstasjoner, eventuelt dispensere for kravet om praktisk prøve der dette er formålstjenlig?

BEGRUNNELSE:

Det er nedsatt et utvalg for å se på fremtidig organiseringen av drosjenæringen. Dette er positivt og nødvendig. I påvente av denne prosessen smuldrer taxinæringen over store deler av distriktsnorge. I Narvik kommune er det et stort problem å få plass ekstravakter, helgevakter og vikarer. Dette medfører en kraftig økning på arbeidsbelastningen til de faste sjåførene. Dette har igjen ført til at flere av løyvehaverne har funnet seg andre yrker.

Problemet er at terskelen for å få kjøreseddel er økt dramatisk. Både fra Narvik og en rekke andre steder meldes det om at tiden det tar og kostnadene forbundet med å få kjøreseddel er økt kraftig etter den nye ordningen av 1. november 2020. Per nå må de som ønsker å bli drosjesjåfør i Narvik reise til Tromsø eller Bodø for å ta praktisk prøve. I tillegg til å være et godt stykke å kjøre er det mellom 3 og 4 måneder ventetid for å få kjøreseddelen. Deretter tar det ofte minst en måned med saksbehandling hos politiet for å få vandelsattest.

En velfungerende drosjenæring er, foruten å være vesentlig for helsetransport og så videre, helt nødvendig for reiselivet og for generell bolyst. Dette er vi nå på vei bort fra. Det er ikke tid til å vente på en utredning og dertil hørende stortingsbehandling.

Svar:

Jeg har utarbeidet svaret i samråd med justis- og beredskapsministeren, som har det overordnede ansvaret for

kjøreseddelforvaltningen. Det er politidistriktene som utsteder kjøresedler.

I 2022 svarte jeg på to spørsmål med lignende innhold. Det kan være nyttig å lese mine svar 11. januar og 1. juli til stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland for utfyllende bakgrunn til dette svaret.

Det er viktig å sikre at drosjesjåfører har tilstrekkelig kompetanse til å utøve yrket som drosjesjåfør på en tilfredsstillende måte. Slik kompetanse dokumenteres gjennom teoretisk og praktisk prøve for drosjesjåfører. Gjennomført drosjesjåførprøve er ett av flere vilkår for å få kjøreseddel.

Jeg kjenner til at ventetidene for praktisk drosjesjåførprøve noen steder i landet har vært lange. I løpet av det siste året har Statens vegvesen, som har ansvar for gjennomføring av prøvene, fattet en rekke tiltak for å redusere ventetidene. Vegvesenet har utdannet og ansatt flere sensorer, prioritert sensorkapasiteten på praktiske drosjesjåførprøver, myket opp utstyrskravene til prøven og endret oppmeldingssystemet slik at kandidaten kan søke om time til praktisk prøve før den teoretiske prøven er bestått. Tiltakene har så langt gitt god effekt. Statens vegvesen melder nå om at normal saksbehandlingstid de fleste steder er opptil en måned. Representantens beskrivelse av 3-4 måneders ventetid ved trafikkstasjonene gir dermed ikke lenger et riktig bilde av situasjonen.

Justis- og beredskapsministeren opplyser på vegne av Politidirektoratet at saksbehandlingstiden for kjøreseddel ligger på én til fire uker i alle politidistrikter, med unntak av Øst og Troms politidistrikt. Der er saksbehandlingstiden på mellom fire og seks uker.

Flere av tiltakene for å korte ned ventetiden for å gjennomføre drosjesjåførprøvene er relativt nye. Vi vil følge med på hvordan de reduserte ventetidene påvirker rekrutteringen til drosjesjåføryrket, samtidig som vi vurderer behovet for eventuelle ytterligere tiltak.

Justis- og beredskapsministeren og jeg er opptatt av å legge til rette for en sunn og velfungerende drosjenæring, og vil fortsatt følge situasjonen tett fremover.

SPØRSMÅL NR. 864

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad

Besvart 9. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvilke grep vil statsråden og regjeringen ta for å sikre at topendlerne ikke møter innstilte og forsinkede tog fremover, vil regjeringen prioritere jernbanen høyere enn de hittil har gjort i budsjettene fremover, som følge av kunnskapen som kom frem i går om antall innstilte tog og forsinkelser i 2022, og hvilke andre grep vil de eventuelt ta for å sikre at togene faktisk går?

BEGRUNNELSE:

Norske pendlere måtte smøre seg med ekstra tålmodighet i 20 879 timer bare i 2022. Ikke siden 2010 har togene vært så mye forsinket. Flest forsinkelsestimer var det på Østfoldbanen med 1.843. Rett bak ligger Sørlandsbanen og Bergensbanen.

Samtidig var det 20 683 innstilte tog, tog som skulle gått, men som ikke gikk.

Bane Nor trekker frem fem årsaker til togkaoset i fjor: flere tog på sporene enn før, flere hendelser med infrastrukturen, flere tog med feil som stopper dem, mye aktivitet i sporet og gammel infrastruktur.

Svar:

Regjeringen ønsker en bedre jernbane for alle. Vi vil at flere reisende og flere godskunder skal velge grønne togreiser. For de som tar toget, er det helt sentralt at toget går når det skal og kommer frem i tide. Det er konkrete mål for hvor punktlig togtrafikken skal være, og i 2022 ble ikke disse målene nådd. Dette er ikke godt nok, og vi vil jobbe for å bedre situasjonen.

Bane NOR viser blant annet til feil på gammel infrastruktur når de skal forklare forsinkelsene, og det er ikke til å komme unna at jernbanen har utfordrende rammevilkår. Mye av infrastrukturen er gammel og det har over mange år bygget seg opp et stort vedlikeholdsetter-

slep. Vi har en jernbane med mye enkeltspor, som gir få omkjøringsmuligheter hvis problemer oppstår.

Driftsstabilitet er noe av det viktigste vi jobber med på jernbanen og vi har allerede satt i gang flere tiltak for å bedre situasjonen. I tråd med Hurdalsplattformen varslet regjeringen i sommer en grundig gjennomgang av organisering, styring og selskapsstruktur i sektoren. Som resultat av pågående arbeid med dette besluttet regjeringen i desember å tilbakeføre Spordrift AS til Bane NOR. Drift og vedlikehold av jernbanen er kritisk kjernekompetanse som Bane NOR bør ha direkte kontroll over. Ved å integrere Spordrift som en divisjon i Bane NOR får vi en helhetlig kontroll over tilstanden på jernbaneinfrastrukturen. Dette kan bidra til en raskere utvikling av et moderne vedlikeholdssystem, og færre forsinkelser.

På oppdrag fra Samferdselsdepartementet utarbeidet Jernbanedirektoratet i fjor en tiltaksplan for bedre driftsstabilitet og kundeopplevelse ved avvik i trafikken. Her har Jernbanedirektoratet i samarbeid med Bane NOR og aktørene i sektoren identifisert flere tiltak, og de viser at det allerede pågår mye godt arbeid på dette området. Blant annet innenfor bruk av ny teknologi for å oppdage og utbedre feil før det blir kritisk. Jernbanedirektoratet har med bakgrunn i tiltaksplanen sagt at de vil vie sektorens driftsstabilitet betydelig større oppmerksomhet fremover. Det samme vil Bane NOR og Samferdselsdepartementet.

En hyppig årsak til togforsinkelser er signalfeil. Bane NOR jobber med å få på plass et nytt, digitalt signalsystem (ERTMS). Det nye signalsystemet skal etter planen tas i bruk på Gjøvikbanen i år, og senere trinnsvis på de forskjellige banestrekningene frem mot 2032. Dette vil gi færre tekniske feil og flere tog i rute.

I årets statsbudsjett har regjeringen signalisert at vi fremover vil prioritere å bygge ferdig det vi har startet opp og å ta vare på den den infrastrukturen vi allerede har. Det er i nasjonal transportplan 2022-2033 lagt opp til å øke

fornyingen av jernbanen i årene fremover, slik at det blir mulig å redusere vedlikeholdsetterslepet etter hvert.

I Hurdalsplattformen har vi også sagt at vi vil utarbeide en plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på jernbanen. Samferdselsdepartementet har gitt Jernbanedirektoratet og Bane NOR i oppdrag å utarbeide et forslag til en slik plan i arbeidet med ny NTP for 2025-2036.

Avslutningsvis vil jeg vise til at Bane NOR også trekker frem mye aktivitet i sporet som en årsak til forsinkelser. Vi har en historisk høy aktivitet på jernbanen, og mange reisende har også fått bedre togtilbud med flere avganger. Når det kjøres flere tog blir det potensielt flere forsinkelser. Avveiningen mellom punktlighet og antall avganger er viktig i det videre arbeidet med utviklingen av jernbanetilbudet.

SPØRSMÅL NR. 865

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde

Besvart 11. januar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Kan utenriksministeren redegjøre for aktiviteten i INSTEX, og hvordan utviklingen i atomavtalen JCPOA, økt iransk involvering i krigen i Ukraina og menneskerettighetssituasjonen i Iran vil påvirke Norges engasjement?

BEGRUNNELSE:

Betalingsmekanismen INSTEX ble opprettet i 2019 for å støtte opp om atomavtalen med Iran og legge til rette for legitim handel mellom europeiske og iranske selskaper. Norge er en av deltakerne. I følge utenriksbudsjettet for 2023 kan det «bli aktuelt med nytt kapitalinnskudd i 2023 avhengig av avtalens framtid».

Mange mener at atomavtalen med Iran (JCPOA) går mot slutten. Iran annonserte i november at landet anriker uranium til 60 prosent renhet ved atomanlegget Fordow. Dette skal være ett teknisk steg unna 90 prosent renhet, som er nødvendig for å produsere atomvåpen. Under JCPOA-avtalen fra 2015 ble Irans atomprogram begrenset til 3,67 prosent. Vi ser at Iran bidrar med droner til Russlands krigføring i Ukraina. De styrkede militære relasjonene mellom Iran og Russland er svært bekymringsfulle. Den brutale håndteringen av den folkelige oppstanden mot regimet understreker tydelig at Iran går i feil retning. Offentlige henrettelser, tortur og drap på demonstranter er svært grove brudd på menneskerettighetene.

Svar:

Som representanten påpeker har betalingsmekanismen INSTEX, som ble opprettet i 2019, forsøkt å legge til rette for legitim handel mellom Europa og Iran i snart fire år. Det har vært stor etterspørsel etter en slik tjeneste fra

europeiske eksportører, hovedsakelig fra den humanitære sektoren, men Iran har bare gått med på én enkelt transaksjon tidlig i 2020 som gjaldt eksport av humanitære varer fra Europa til Iran.

På denne bakgrunn er landene som er aksjonærer i INSTEX, herunder Norge sammen med andre europeiske land (Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Nederland, Spania, Storbritannia, Sverige og Tyskland), i ferd med å evaluere det fremtidige behovet for INSTEX. Denne prosessen pågår fortsatt og ingen formell beslutning er tatt av aksjonærene ennå. Vurderingen av INSTEX foretas på egne premisser, uavhengig av vurderingene av atomavtalen med Iran (JCPOA).

Irans manglende gjennomføring av sine atomrelaterte forpliktelser under JCPOA er beklagelig og dypt bekymringsfull. Norge har vært en sterk støttespiller for JCPOA fra starten av. Full gjennomføring er fortsatt det beste tilgjengelige alternativet for å kontrollere at Iran ikke utvikler kjernevåpen. Vi håper at avtalen kan gjenopplives, og vi har gjentatte ganger oppfordret Iran til å etterleve sine forpliktelser under JCPOA, og å samarbeide fullt ut med Det internasjonale atomenergibyrået (IAEA).

Situasjonen i Iran er dypt foruroligende. Norge fordømmer Irans henrettelser av personer som ble arrestert under demonstrasjonene. Vi oppfordrer Iran til å stanse bruk av dødsstraff og til å respektere menneskerettighetene. Norge er imot all bruk av dødsstraff. Dette ble senest tatt opp med Irans ambassadør da han ble innkalt til en samtale i UD om dette 13. desember 2022. I samtalen uttrykte utenriksdepartementet tydelig at det som nå skjer i landet er helt uakseptabelt og må stanse. Iran ble spesifikt oppfordret til umiddelbar stans i henrettelsene. Som følge av ytterligere henrettelser i Iran, har

utenriksdepartementet innkalt Irans ambassadør til ny samtale denne uken.

Vi vil sammen med likesinnede land fortsette å engasjere oss for en bedre menneskerettighetssituasjon i Iran. Jeg vil fortsette å lytte til sivilsamfunnsrepresentanter som engasjerer seg for å forbedre situasjonen i Iran. Jeg er også opptatt av å bevare styrken i det multilaterale systemet som en arena for dialog der alle land har mulighet til å delta og å fremme sine synspunkter, men også bli holdt ansvarlig for sin politikk.

Dialogen fremmes gjennom mange kanaler og menneskerettighetene står sentralt. Ambassaden vår i Teheran vil engasjere seg sammen med likesinnede og levere tydelige budskap til iranske myndigheter. Utenriksdepartementet vil fortsette å fremme norske synspunkter overfor den iranske ambassaden. Vårt engasjement i FN vil bli videreført med uforminsket styrke. Vi vil fortsette å slutte opp om EUs sanksjoner mot Iran, inkludert under tiltaksregimet for handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territoriale integritet, suverenitet og uavhengighet.

SPØRSMÅL NR. 866

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde

Besvart 11. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Kan statsråden bes opplyse om opprinnelig budsjett for flytting av Luftforsvarets skolesenter Kjevik til Værnes overholdes, og hvordan kostnadsbildet ser ut i dag i forhold til opprinnelig budsjett, da spesielt med tanke på alle endringene som er skjedd på Værnes siden vedtaket ble fattet, med tilhørende nye behov for investeringer, behov for ekstra innleie av ressurser fra private aktører grunnet manglende personell lokalisert på ny lokasjon, og andre relevante kostnader som tilkommer?

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok gjennom Innst. 62 S (2016-2017) til Prop. 151 S (2015-2016) å legge ned Forsvarets virksomhet ved Kjevik og flytte Luftforsvarets skolesenter til Værnes. Budsjettrammene som ble lagt la var beskjedne investeringsbehov på Værnes og en total besparelse på drift på 1 mrd. kroner over 20 år med flytting. Siden den tid har amerikanske styrker lagt beslag på mye bygningsmasse på Værnes, og flere forhold har endret seg.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 4. januar 2023 med spørsmål fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde om opprinnelig budsjett for flytting av Luftforsvarets skolesenter Kjevik til Værnes overholdes, og hvordan kostnadsbildet ser ut i dag i forhold til opprinnelig budsjett, da spesielt med tanke på alle endringene som er skjedd på Værnes siden vedtaket ble fattet, med tilhørende nye behov for investeringer, behov for ekstra in-

nleie av ressurser fra private aktører grunnet manglende personell lokalisert på ny lokasjon, og andre relevante kostnader som tilkommer.

Ved Stortingets behandling av Innst. 62 S (2016-2017), jf. Prop. 151 S (2015-2016), ble det besluttet at Luftforsvarets skolesenter lokaliseres til Værnes og Forsvarets utdanningsvirksomhet på Kjevik legges ned. Det ble i Prop. 151 S (2015-2016) lagt til grunn et investeringsbehov på om lag 270 mill. 2016-kroner.

I mitt svar til spørsmål nr. 747 fra representant Tybring-Gjedde 20. desember 2022, opplyste jeg at Forsvarsdepartementet har mottatt en anbefaling fra Forsvaret om hvordan behovet for eiendom, bygg og anlegg til den tekniske utdanningen i Luftforsvaret skal ivaretas på Værnes. Denne anbefalingen, hvor betydningen av eventuelle endringer i forutsetningsbildet er en integrert del av sakskomplekset, er fortsatt til vurdering i departementet.

SPØRSMÅL NR. 867**Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen****Besvart 12. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Har med interesse lest at finansministeren har vist til hva drivstoffavgiftene ville vært om Høyre sitt alternative statsbudsjett ble vedtatt, eksempelvis i Nettavisen 1. des. 2022. Den 2. jan. kostet bensin og diesel 21.49 kr og 23,36 kr ved CircleK på Ålgård.

Kan statsråden utarbeide en skjematisk oversikt over hva pumpeprisen, og hva de forskjellige avgiftene som veibruksavg, CO₂-avg. og mva ville utgjort av denne, om

vi i stedet la hvert av de alternative statsbudsjettene til H, Frp, SV, Rødt, V, KrF og MDG til grunn?

Svar:

Skatter og avgifter, herunder avgifter på drivstoff, vedtas av Stortinget. De ulike partienes forslag til avgifter på drivstoff fremkommer av Innst. 3 S (2022–2023) Innstilling fra finanskomiteen om Skatter, avgifter og toll 2023 og partienes alternative statsbudsjett.

SPØRSMÅL NR. 868**Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 12. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Mange personar med høg likningsformue har flytta ut av landet det siste året, noko som medfører eit betydeleg inntektstap for Noreg og evna til å finansiere offentleg velferd. I NRK Politisk kvarter 4/1 uttalte næringsministeren følgjande om denne saka: «Noen flytter og noen kommer tilbake og sånn har det alltid vært, så det er vel så interessant å se på nettotallene.»

Kan næringsministeren dele informasjonen han har om nettotala for formue som er flytta ut/inn av Noreg etter at Støre-regjeringa kom til makta i oktober 2021?

Svar:

Finansdepartementet har hentet inn en oversikt fra Skatteetaten over antall utflyttinger og innflyttinger fra og med 2011 og til og med 2022, blant et utvalg av personer som har hatt nettoformue over 100 mill. kroner i ett eller flere år i denne perioden, eller har vært på Kapitals liste over de 400 rikeste (2019–2022), totalt 2 864 personer. Det presiseres at tallene ikke er innhentet for statistikkformål, og at uttrekket ikke er kvalitetssikret. Tallene må tolkes med varsomhet.

Tallene viser at 15 personer ble folkeregistrert utflyttet i 2021, og at 7 personer flyttet inn dette året. Av disse er 8

personer registrert utflyttet og 3 personer registrert innflyttet fra og med 1. oktober. Tallene for 2022 viser at totalt 36 personer flyttet ut og 3 personer flyttet inn.

Tallene departementet har fått fra Skatteetaten, baserer seg på de aktuelle personenes formuesskattepliktige nettoformue det året de fikk status som henholdsvis inn- og utflyttet i det norske Folkeregisteret. Dette vil i noen tilfeller sammenfalle med året for skattemessig utflytting fra Norge, i andre tilfeller ikke. Etter internretten er hovedregelen at personer som har vært bosatt i Norge i minst ti år, først blir skattemessig utflyttet etter utløpet av det tredje inntektsåret etter at vedkommende tar fast opphold i utlandet. I disse tilfellene vil altså skattemessig utflytting normalt skje flere år etter at personen fikk status som utflyttet i Folkeregisteret. En skatteavtale mellom Norge og tilflyttingslandet vil imidlertid kunne medføre at personen (når og dersom skatteavtalen påberopes) blir ansett bosatt i det andre landet etter skatteavtalen tidligere enn de blir skattemessig utflyttet etter internretten.

I lys av skatteavtalenes betydning for når opphør av skattemessig bosted faktisk skjer, kan det være relevant å se på tall for nettoformue både i utflyttingsåret og for året før utflyttingsåret.

I 2021 var samlet netto skattepliktig formue til de 15 personene som flyttet ut, 1,4 mrd. kroner i utflyttingsåret

og 2,1 mrd. kroner i året før. De som flyttet inn (7 personer), hadde samlet en netto skattepliktig formue på drøyt 0,6 mrd. kroner. For 2021 var altså formuen som ble flyttet ut, høyere enn formuen som ble flyttet inn. For de siste tre månedene i 2021 var samlet netto skattepliktig formue til de 8 personene som flyttet ut, 0,7 mrd. kroner i utflyttingsåret og 1,6 mrd. kroner i året før. På grunn av risiko for identifisering oppgis ikke samlet en netto skatteplik-

tig formue for de 3 som flyttet inn de siste tre månedene i 2021.

For de personene som flyttet ut eller inn i 2022, foreligger det ikke tall over skattepliktig formue for inntektsåret 2022. Dette vil først foreligge etter at skatten er fastsatt for 2022 i 2023. Tallene viser imidlertid at 3 personer flyttet inn og 36 personer flyttet ut i 2022. Det presiseres at tallene er foreløpige. Det kan komme endringer fra folkeregisteret, eller det kan komme endring i skattefastsettingen.

SPØRSMÅL NR. 869

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 6. januar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

I romjula kalte en tiltaksleverandør for NAV inn mottakere av ytelser for å se på juleserie og spille brettspill. Om NAVs tilbud overfor brukere ikke holder mål kan det senke tillit til etaten og svekke motivasjonen til arbeidssøkere og de som skal få sin helsesituasjon avklart.

Vil regjeringen ta initiativ til en gjennomgang av kompetansetilbudene mottakere av NAVs tjenester mottar, særlig fra eksterne leverandører, og en gjennomgang av oppmøteplikten med mål om at oppmøte faktisk må ha en funksjon utover å kun møte opp?

BEGRUNNELSE:

Saken det refereres til ble rapportert i aftenposten 29.12: <https://www.aftenposten.no/norge/i/onk10g/flere-personer-paalagt-oppmoete-av-nav-i-romjulen-maatte-se-juleserie-og-spille-brettspill>.

Svar:

Det er viktig for regjeringen at aktivitetene som tilbys i arbeidsmarkedstiltak styrker tiltaksdeltakernes mulighet til å skaffe eller beholde arbeid, og at deltakerne opplever aktivitetene som meningsfylt. Arbeids- og velferdsetaten vil følge opp saken om at tiltaksdeltakere så julefilm og spilte brettspill som en del av obligatorisk aktivitet i romjulen overfor den aktuelle tiltaksleverandøren. Jeg er trygg på at saken følges opp på en god måte.

Arbeidsmarkedstiltakene skal ha et meningsfylt innhold som styrker mulighetene til personer som står utenfor arbeidsmarkedet. Arbeids- og velferdsetaten evaluerer både tiltak og tiltaksleverandører regelmessig for

å sikre at tiltakene oppleves som nyttige og relevante for arbeidssøkere og at de virker etter hensikten. NAV fylkene følger opp eksterne tiltaksleverandører, og stiller krav til innhold i tjenestene de leverer. Selv om innholdet kan variere fra tiltak til tiltak, er fellesnevneren at tiltakene skal bidra til å styrke den enkeltes mulighet til å få eller beholde arbeid.

Jeg viser videre til omtalen av innsatsen for å styrke kvaliteten i arbeidsmarkedstiltakene i Prop. 1 S (2022–2023) Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Her fremgår det bl.a. at det er igangsatt en områdegjennomgang på tiltaksområdet for å oppnå raskere og mer stabil tilknytning til arbeidslivet for flere gjennom mer effektiv og kunnskapsbasert bruk av arbeidsmarkedstiltak.

SPØRSMÅL NR. 870**Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug****Besvart 10. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan justisministeren gi en oversikt over rettssaker eller andre juridiske prosesser i domstolene de siste 20 årene der Staten, formelt eller uformelt, har reist spørsmål ved dommeres habilitet på bakgrunn av partipolitisk tilknytning (Det bes om at oversikten inkluderer hvilke partier som har vært berørt i hver enkelt sak, og om en redegjørelse for når og hvordan Staten som part i rettssaker tillegger partitilknytning vekt i forbindelse med habilitetsvurderinger)?

BEGRUNNELSE:

Den 29. desember kom Oslo tingrett med en kjennelse som stanset den planlagte igangsettelsen av lisensfelling av ulv i de fire revirene Hornmoen, Rømskog, Bograngen og Slettås. I kjennelsen framgår det at tingretten inntil videre har «besluttet å stanse jakten – med den rettslige konsekvens at staten og underordnede etater med jaktmannskap midlertidig forbys å igangsette ulvejakten inntil annerledes avgjørelse måtte bli fastsatt gjennom rettsapparatet.»

Tingrettsdommer Atle Torvund, som ledet rettsforhandlingene, har nå valgt å trekke seg fra videre behandling av saken etter at det har blitt reist spørsmål om habiliteten hans. Bakgrunnen for habilitetsspørsmålet er at Torvund tidligere har vært aktiv i Miljøpartiet De Grønne.

Klima- og miljødepartementet har bekreftet overfor TV2 at Staten skrev følgende i sin begjæring om forhandlinger: “Dersom tingretten legger opp til at tingrettsdommer Torvund skal lede rettsmøte er det nødvendig at han gir en nærmere redegjørelse for sitt engasjement i MDG og MDGs/lokallagets engasjement i ulvedebatten. Staten vil deretter ta stilling til om det er grunnlag for å reise innvendinger mot hans habilitet”.

Flere jurister har vært kritiske til tingrettens beslutning om å bytte dommer i ulverettsaken, blant andre advokat John Christian Elden og tidligere lagrettsdommer Anders Bøhn.

Slik spørsmålsstiller har forstått det er det uvanlig at staten reiser spørsmål ved dommeres habilitet. Domstolene skal være mest mulig uavhengige fra statsmakter som Stortinget og regjeringen. Det er etter undertegnedes syn viktig at maktfordelingsprinsippet opprettholdes i størst grad ved at terskelen for innsigelser og inngrep i domstolprosesser holdes svært høy.

Svar:

Det finnes ikke en slik oversikt, og det er heller ikke praktisk mulig å hente ut en slik oversikt. Departementet har vært i kontakt med både Domstoladministrasjonen og Regjeringsadvokaten i anledning spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 871**Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes****Besvart 11. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

1. januar kunngjorde Brasils nyvalgte president Lula at han har undertegnet en avtale som gjenåpner Amazonasfondet, som betyr at norske regnskogmilliarder igjen skal brukes til å hindre avskoging i Amazonas.

Endrer disse nye signalene fra brasilianske myndigheter regjeringens vurdering av framdrift for MERCOSUR-avtalen?

Svar:

Frihandelsavtalen med Mercosur har siden august 2019 vært gjennomgått teknisk og juridisk. Samtidig er konflikten rundt den pågående avskogingen i Amazonas en vesentlig årsak til at prosessen med å ferdigstille avtalen har trukket ut i tid. Norge og EFTA har overfor Mercosur gitt klart uttrykk for våre bekymringer knyttet til dette. EU-kommisjonen har opplyst at EU vil be om tilleggs-

savtaler vedrørende avskoging og urfolks rettigheter før signering og ratifikasjon av EUs frihandelsavtale med Mercosur. Norge følger sammen med de øvrige EFTA-landene EUs initiativ nøye. Når det er nærmere avklart hvilke tilleggsavtaler EU og Mercosur eventuelt blir enige om, vil vi vurdere om en tilsvarende løsning også kan være aktuell for EFTA. Fra regjeringens side er det viktig at løsningen blir god nok ut fra norske behov.

På sin første dag som nyvalgt president i Brasil signerte Lula da Silva et presidentdekret som gjeninnsetter styret i Amazonasfondet, med bred representasjon fra sivilsamfunn og andre berørte parter. Styret til Amazonasfondet har ansvar for å etablere retningslinjer og kriterier for bruk

av pengene i Fondet. Et styre med en slik bred representativitet er godt posisjonert til å vurdere avskogingsdynamikken i regionen og mest effektiv pengebruk. President Lula signerte også et dekret som oppretter en tverrdepartemental kommisjon for forebygging og kontroll av avskoging, og gjenoppretter med det Brasils strategi for å redusere avskogingen i Amazonas og i savanneskogen.

Regjeringen er positiv til de nye signalene fra brasilianske myndigheter, og vil følge nøye med på hvordan de følges videre opp. Hvorvidt dette eventuelt kan få betydning for prosessen med å ferdigstille og undertegne frihandelsavtalen med Mercosur, må vurderes i samråd med de øvrige EFTA-statene Island, Liechtenstein og Sveits.

SPØRSMÅL NR. 872

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen

Besvart 13. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Hvor mange prosentenheter anslår statsråden at hhv. inflasjonen og arbeidsledigheten ville økt/falt dersom man hadde økt/ redusert "oljepengebruken" med 30 mrd. kr. (for eksempel til ytelser) i 2023, alt annet likt?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har hevdet at det er nødvendig med en kontraktiv finanspolitikk for at ikke inflasjonen og rentenivået skal stige ytterligere.

Flere økonomer har påpekt at den empiriske sammenhengen mellom pengebruken på statsbudsjettet og inflasjonen er svak. Martin B. Holm ved UiO har anslått at en økning i "oljepengebruken" på 30 mrd. kr. vil gi en økning i inflasjonen på 0,1 prosentpoeng, mens en innstramning på rundt 30 mrd. kr. anslagsvis øker arbeidsledigheten med 0,3 prosentpoeng (jf. kronikk i Dagens Næringsliv 03.01.23).

Det vil opplyse den politiske debatten om regjeringen la frem sine egne beregninger av disse sammenhengene.

Svar:

Det er krevende å tallfeste effekten av penge- og finanspolitikk på inflasjonen. Finanspolitikken virker på økonomien med et tidsetterslep, og effekten av økt oljepengebruk vil avhenge av størrelsen og varigheten på økningen og av hvilke inntekter og utgifter som er endret. For eksempel vil det ha betydning for virkningen på realøkonomien og inflasjonen om oljepengebruken går til offentlig kjøp av varer og tjenester, eller til økte overføringer til husholdninger, offentlige investeringer eller lavere skatter. Effekten vil også avhenge av om man overfører til lavinntektsgrupper, som ventes å bruke mesteparten med en gang, eller om man overfører til gjennomsnittshusholdningen, som trolig vil spare mer av overføringen.

Effekten på økonomien og inflasjonen avhenger også av andre forhold, som konjunktursituasjonen og i hvilken grad den ekspansive effekten av den økte pengebruken blir motvirket av pengepolitikken. Tilliten til den økonomiske politikken kan også spille en rolle, siden det kan påvirke valutakursen og finansmarkedene.

En vurdering av effekten av finanspolitikken kan ikke utelukkende basere seg på modellanalyser. Modellene er best egnet til å vurdere mindre endringer med utgang-

spunkt i en «normal» situasjon i den tidsperioden modellen er tallfestet på. For eksempel er den høye inflasjonen i dag langt over de nivåene som modellene er tallfestet på. Det er mange forhold som modellene ikke tar hensyn til, som krever god skjønnsutøvelse.

Makroøkonomiske modeller er likevel analyseverktøy som danner et nyttig startpunkt for å vurdere effektene av endringer i finanspolitikken på norsk økonomi og inflasjonen. I et svar på skriftlig spørsmål 1662 fra Stortinget våren 2022 redegjorde jeg for hvordan økt oljepengebruk påvirker inflasjonen i makromodellene NORA og KVARTS. Beregningene tok utgangspunkt i en normal konjunktursituasjon og indikerte en inflasjonseffekt på 0,05–0,15 prosentenheter på 2–3 års sikt av en varig økt oljepengebruk på 10 mrd. kroner (som tilsvarer rundt 0,3 pst. av BNP for Fastlands-Norge). Beregningene tok ikke hensyn til at pengepolitikken vil reagere på økt inflasjonspress og aktivitetsoppgangen. En høyere rente vil bidra til å dempe oppgangen i inflasjonen. En varig økning i oljepengebruken på 30 mrd. kroner vil tilsvarende i de to modellene indikere en inflasjonseffekt på 0,15–0,45 prosentenheter på 2–3 års sikt. Arbeidsledigheten, målt som andel av arbeidsstyrken, avtar da med 0,1 – 0,8 prosentenheter på 1 års sikt sammenliknet med forløpet uten økt bruk av oljepenger. I den spesielle situasjonen norsk økonomi er i nå, vil inflasjonseffekten av mer ekspansiv finanspolitikk kunne være vesentlig større sammenliknet med perioden beskrivelsen i modellene bygger på.

Effektene på inflasjon og ledighet er størst ved en økning i offentlig konsum. Økte overføringer og tilhørende økning i husholdningenes etterspørsel vil i større grad være rettet mot import sammenliknet med en økning i samme størrelsesorden i offentlig etterspørsel til konsum og investeringsformål. Effekten på inflasjonen av overføringene vil også avhenge av i hvilken grad overføringene blir spart, eller fører til økt forbruk, og her kan det være forskjeller mellom hvilke overføringer som økes.

I dagens situasjon med høy prisvekst og lite ledige ressurser vil sannsynligvis modellene undervurdere effekten en mer ekspansiv finanspolitikk har på inflasjonen. Modellene ville overført på Storbritannia sannsynligvis indikert små virkninger av det mye omtalte «mini-budget» som tidligere statsminister Liz Truss la frem. I møte med dagens virkelighet hadde et slikt ekspansivt budsjettplegg svært stor effekt i finansmarkedene. Modellene er tallfestet på historiske data over en periode med lav og stabil inflasjon, hvor det ikke har vært viktig for bedriftene å endre sine priser ofte. I modellene er det derfor betydelige treggheter i lønns- og prisdannelsen. I dagens situasjon med knapphet på innsatsfaktorer og sterk oppgang i mange priser, kan både behovet for og gevinsten ved å endre utsalgsprisene være mye større. I så fall vil modellene overvurdere tregghetene i inflasjonen, og undervurdere den samlede virkningen på inflasjonen av mer ekspansiv finanspolitikk. En modellanalyse utført av det svenske

Konjunkturinstituttet viser at effekten på inflasjonen blir betydelig sterkere når man antar mindre treggheter i prisdannelsen (se 2022-12-08 Inflationsmultiplikatorer.pdf (konj.se)). Lavere tilstrømming av utenlandsk arbeidskraft etter pandemien vil også kunne bidra til at økte etterspørselsimpulser i større grad slår ut i økte lønninger og priser enn det modellsammenhenger basert på historiske erfaringer fanger opp.

Det vil også være andre særtrekk ved dagens situasjon som vil påvirke effekten på inflasjonen. Beregninger på makromodellen NORA viser at effekten på inflasjonen er noe sterkere i en situasjon med høy kapasitetsutnyttning sammenliknet med en normalsituasjon (se boks 3.4 i RNB22). Det skyldes at det er ikke-lineære effekter; når det er få ledige ressurser, vil økt etterspørsel slå sterkere ut i lønninger enn den vil i en normalsituasjon. Det kan også være andre slike ikke-lineære effekter i dagens situasjon, for eksempel fra finans- og valutamarkedene. De sterke utslagene i finansmarkedene og i pundkursen etter at Truss-regjeringen i Storbritannia la frem sitt minibudsjett i september i fjor, er et eksempel på dette. Hvis tilliten til den økonomiske politikken glipper, kan slike effekter bli markerte, slik vi så i Storbritannia.

Det er således mye som taler for at inflasjonseffekten av mer ekspansiv finanspolitikk i dagens situasjon kan være betydelig, og vesentlig større enn i en normal situasjon. Innretningen av finanspolitikken må ta hensyn til denne usikkerheten. Blant annet må det legges stor vekt på å unngå særlig ugunstige utfall, som pris-lønns spiraler, uro i finansmarkedene og svekket tillit til den økonomiske politikken.

Med en slik usikkerhet og risiko er det ikke tiden for å ta sjansen på at det like fullt vil kunne gå bra. Dersom det går galt, vil konsekvensene kunne bli svært store.

SPØRSMÅL NR. 873**Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland****Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er arbeidet med halliksaker for politiet avhengig av ildsjeler og enkeltpersoners ønske om å etterforske dette, mer enn det er resultatet av overordnet styring og ledelse, og vil regjeringen iverksette tiltak for at politiet skal prioritere høyere arbeidet med halliksaker?

BEGRUNNELSE:

Dagbladet har funnet 10 halliknettverk som opererer over hele landet. Etterforskere i politiet som jobber med menneskehandel sier til Dagbladet at den omfattende hallikvirksomheten øker risikoen - også for menneskehandel.

Politiet understreker at dersom man slår ned på hallikvirksomhet reduserer risikoen for at mennesker blir ofre for menneskehandel. Bjarte Schrøen i Vest politidistrikt sier at:

«Menneskehandel og halliksaker går hånd i hånd. Du har ikke menneskehandel til prostitusjon uten hallikvirksomhet».

Når det kommer til om disse sakene sier Schrøen:

«Jeg tror norsk politi har et uforløst potensial når det gjelder arbeid mot menneskehandel og hallikvirksomhet. Det er veldig avhengig av ildsjeler og enkeltpersoners ønske om å etterforske dette, mer enn det er resultatet av overordnet styring og ledelse».

Etterforskningsleder i Sør-Øst politidistrikt med ansvar for menneskehandelsaker Sindre Kleppe uttaler til Dagbladet at:

«Halliksaker er ikke vanskelig etterforskning, de må bare prioriteres. Det er annerledes enn med narkotika, hvor alt er skjult. Her ligger veldig mye åpent på nettet, med telefonnummer og hvilken by kvinnene oppholder seg i, fordi de må få kontakt med kundene som ønsker å kjøpe sex».

Prostitusjonsforsker og professor i kriminologi May-Len Skilbrei ved Universitetet i Oslo er tydelig på at langt flere enn i dag kunne vært dømt.

Riksadvokaten legger føringer for hva norsk politi skal prioritere. De siste ti årene har Riksadvokaten nevnt menneskehandel i alle sine årlige tildelingsbrev. Europarådets ekspertgruppe mot menneskehandel, GRETA, fastslår at prostitusjon dominerer flertallet av menneskehandelsaker. Når halliksaker er så tett koblet opp mot menneskehandel er det naturlig at dette også prioriteres høyt.

Ser man til Sverige har de tre ganger så mange domfellelser i halliksaker enn Norge som har i snitt 10 domfellelser etter hallikparagrafen per år. Når det kommer til sexkjøp ble 61 straffet i Norge i fjor. I Sverige ble omlag

1070 straffet. Justert for folketall er svenskene altså mye mer offensive til å bruke dette verktøyet for å få bukt med menneskehandel. Det er urovekkende at vi har et så uforløst potensialet i Norge. I lys av disse kartleggingene er det naturlig at det iverksettes tiltak for å følge opp disse sakene bedre.

Svar:

Jeg er kjent med at det er mange dyktige og engasjerte fagfolk på feltet, men politiets innsats mot organisert prostitusjon og menneskehandel bestemmes ikke av ildsjeler. Den er resultatet av overordnet styring og faglige prioriteringer innen de enkelte politidistriktene. Med bakgrunn i øremerkede midler har alle distrikt en funksjon for bekjempelse av menneskehandel. Nasjonal straffesaksinstruks gir overordnede føringer til politidistriktene for gjennomføring av forsvarlig straffesaksbehandling. Politidistriktene har i stor grad ansvaret for å organisere arbeidet med det enkelte fagfelt. Innsatsen fastsettes på bakgrunn av en prioritering blant de mange oppgaver politiet har på kriminalitetsområdet.

Departementet er orientert om at det i den senere tid er brukt store ressurser på etterforskning av omfattende utenlandske nettverk som organiserer prostitusjonsvirksomhet i Norge. Dette er positivt, og må tas som et uttrykk for at det er en god bevissthet innen politiet om betydningen av å hindre menneskehandel og organisert prostitusjon.

I tråd med påtalemyndighetens retningslinjer, skal politiet prioritere alvorlig internasjonal og organisert kriminalitet. Hallikvirksomhet og menneskehandel der personer utnyttes innen prostitusjon styres erfaringsmessig av utenlandske nettverk. Det krever at distriktene har etterretning som gir oversikt over omfanget og arten av organisert prostitusjon, og at ressurser avsettes til å etterforske og straffe overtredelser.

Organisert prostitusjon innebærer ofte utnyttelse og tvang overfor de som selger sex. Ofre for menneskehandel må identifiseres og gis tilpasset bistand. Et avklart samarbeid mellom myndigheter og organisasjoner som driver oppsøkende arbeid på feltet er nødvendig for å oppnå dette.

SPØRSMÅL NR. 874**Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad****Besvart 12. januar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hvor mange bedrifter har så langt benyttet seg av regjeringens lånegarantiordning for næringslivet som følge av de høye strømprisene, og hvor mange av disse er små og mellomstore bedrifter?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har etablert en lånegarantiordning for næringslivet. Lånegarantiordningen gjør at banker får redusert risiko knyttet til utlån ved at Eksfin garanterer for 90 prosent av lånebeløpet for bedrifter i akutt likviditetsmangel som følge av høye strømpriser. Imidlertid sa hele 84 prosent av bedriftene som svarte på SMB Norges medlemsundersøkelse i desember, at det var uaktuelt å låne penger for å dekke høye strømutgifter. Det er derfor interessant å få vite hvor mange bedrifter som faktisk har søkt på lånegarantiordningen per i dag.

Svar:

Stortinget besluttet 27. oktober 2022 å opprette en ny, midlertidig lånegarantiordning under Eksportfinansiering Norge (Eksfin), jf. Prop. 142 S (2021-2022) og Innst. 34 S (2021-2022).

Nærings- og fiskeridepartementet har gitt Eksfin fullmakt til å gi tilsagn om garantier under midlertidig lånegarantiordning ifm. høye strømpriser innenfor en ramme på 1 mrd. kroner. Eksfin fordelte 923 mill. av den tilmålte garantirammen på 21 banker som søkte. Av dette garanterer Eksfin for 90 prosent, tilsvarende 831 mill. kroner. Bedriftene forholder seg til sin bank, og det er bankene som tar avgjørelser knyttet til utlån og forvalter kundeforholdet i hver enkelt sak.

Pr. 5. januar 2023 er det ikke registrert utstedte lån der banker har benyttet garantirammen fra Eksfin. Eksfin opplyser at enkelte banker har indikert at det kommer til å bli registrerte lån på ordningen fremover, men at omfanget er vanskelig å estimere.

SPØRSMÅL NR. 875**Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde****Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er det aktuelt for regjeringen å foreslå en lovendring slik at krav om erstatning for tapte inntekter fra salg av seksuelle tjenester får erstatningsrettslig vern?

BEGRUNNELSE:

I 2017 avsa Høyesterett dom (HR-2017-2352-A). Saken gjaldt fire grove tilfeller av ran mot åtte kvinner, som alle var prostituerte. Kvinnene krevde erstatning for det økonomiske tapet de hadde lidt ved at de i en periode ikke kunne selge seksuelle tjenester. Flertallet i Høyesterett kom frem til at kvinnene ikke hadde krav på erstatning for tapt arbeidsfortjeneste, og begrunnet det blant annet med at prostitusjon er klart uønsket fra lovgivernes side,

og at erstatningsvern for prostitusjonsinntekter kunne bidra til en

«alminneliggjøring av sterkt uønsket virksomhet og motvirke de dempende effekter kriminaliseringen av slike kjøp synes å ha hatt på etterspørselen etter seksuelle tjenester.»

Mindretallet i Høyesterett var uenig i dette. De viste til at salg av seksuelle tjenester ikke er gjort straffbart av hensyn til sexselgere som en sårbar gruppe, at inntekt fra prostitusjon er lovlig inntekt som er undergitt skatte- og avgiftsplikt, samt at det er galt at kvinner som blir ranet og påført fysisk og psykisk skade skal ha en svakere rettsbeskyttelse fordi de selger sex. Dommen resulterte i at skadevolderne slapp å dekke kvinnenes ervervstap.

Dommens utfall er et eksempel på hvordan de ulike hensynene i lovgivningen får urimelig utslag som inn-

skrenker rettighetene og rettsbeskyttelsen til personer som selger seksuelle tjenester.

Svar:

I norsk rett er reglene om erstatning dels lovfestet, og dels utviklet i rettspraksis. Flere sentrale spørsmål er regulert i skadeserstatningsloven. Loven tar imidlertid ikke sikte på å løse alle spørsmål. Blant de spørsmålene som i noen grad må avgjøres uavhengig av loven, er hvilke tap som er

erstatningsrettslig vernet. Jeg mener det er hensiktsmessig med et slikt samspill mellom lovgivning og rettspraksis på erstatningsrettens område.

Jeg mener det er grunn til å vise tilbakeholdenhet med å regulere enkelte typetilfeller i lovgivningen. Departementet har for tiden ikke konkrete planer om å foreslå endringer i skadeserstatningsloven med sikte på denne typen problemstillinger.

SPØRSMÅL NR. 876

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Margret Hagerup

Besvart 12. januar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Kan ministeren presisere hva som ligger i begrepene «særskilte hensyn» og «distriktpolitiske hensyn» i forslag til endringer i privatskoleloven, og videre om det også vil være aktuelt å ta næringspolitiske hensyn?

BEGRUNNELSE:

Campus BLÅ videregående skole (VGS) har bygget opp et attraktivt, sterkt og kompetent miljø med et unikt utdanningstilbud på videregående nivå med svært høye søkertall og rekordhøy gjennomføringsgrad. Campus BLÅ bidrar til å sikre verdifull og etterspurt arbeidskraft til de viktige havnæringene, og skolen er svært viktige for det lokale næringslivet. Mye av den nåværende og ikke minst fremtidige verdiskapingen i Norge vil foregå i næringer med tilknytning til havet. Vekstpotensialet for havnæringen er enormt, og nye næringer er under utvikling. For at vi i Norge skal kunne benytte oss av de mulighetene som ligger i havet er det en forutsetning at vi har nok og riktig kompetanse, og at det ikke oppstår et kompetansegap.

I høringsbrevet til forslag til endringer i privatskolelova står det følgende:

«Departementet vil understreke at forslaget ikke innebærer at vertskommunen eller vertsfylket får en vetorett. Departementet ser at det kan være særskilte hensyn som tilsier at en privatskole bør få godkjenning, selv om søknaden ikke får støtte i vertskommunen eller vertsfylke. Det bør derfor i særlige tilfeller fortsatt være mulig å gi godkjenning selv om godkjenningen ikke støttes av vertskommunen eller vertsfylket. Det kan f.eks. være aktuelt om distriktpolitiske hensyn tilsier at skolen bør få godkjenning.»

Svar:

Jeg sendte 7. desember 2022 på høring et forslag om å ta inn en bestemmelse i privatskolelova § 2-1 om at det ved behandlingen av søknader om godkjenning av nye skoler og driftsendringer ved eksisterende skoler skal legges vesentlig vekt på uttalelsen til vertskommunen eller vertsfylket. Forslaget er en oppfølging av Hurdalsplattformen hvor det heter at regjeringen vil: «[...] styrkje lokale folkevalde si moglegheit til å seie nei til nye privatskular og utvidingar».

Som det er understreket i høringsnotatet innebærer forslaget ikke at vertskommunen eller vertsfylket gis vetorett. I «særlige tilfeller» skal det etter forslaget fortsatt kunne gis godkjenning, selv om søknaden ikke får støtte i vertskommunen eller vertsfylket. Etter høringsnotatet kan dette for eksempel være aktuelt dersom distriktpolitiske hensyn tilsier at skolen bør få godkjenning.

Forslaget har som formål å styrke de lokale folkevalgte innflytelse ved behandlingen av søknader etter privatskolelova. Formuleringen «i særlige tilfeller» innebærer derfor at det vil være en klar terskel for å godkjenne en ny privatskole eller utvidelser ved en eksisterende skole dersom de lokale folkevalgte går mot dette. I høringsnotatet er distriktpolitiske hensyn og opplæring i tradisjonshåndverksfag, nevnt som eksempler på slike særlige tilfeller.

Høringsfristen utløper 25. januar 2023. Jeg ser frem til å sette meg inn i høringsinstansenes synspunkter, før jeg i en lovproposisjon til Stortinget tar endelig stilling til om det er behov for å utdype eller eksemplifisere nærmere hva som ligger i begre-

pene «særlige tilfeller» og «distriktpolitiske hensyn».

SPØRSMÅL NR. 877

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 12. januar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

I november vedtok Stortinget at regelverk og praksis knyttet til ME-sykes trygderetter skulle gjennomgås. Mange ME-syke som er under avklaring for uføretrygd lurer nå på når de kan forvente å se endringer.

Hva er departementets tidsplan gjennomføringen av dette vedtaket?

Svar:

Anmodningsvedtak nr. 59 og 60 ble oversendt til Arbeids- og inkluderingsdepartementet gjennom brev av 9. desember 2022 fra Statsministerens kontor.

Departementet har vært i dialog med Arbeids- og velferdsdirektoratet om den videre oppfølgingen. Det tas sikte på at en gjennomgang av praksis kan være ferdigstilt fra direktoratets side i løpet av første halvår 2023. Parallelt med dette vurderer direktoratet fortløpende behovet for eventuelle justeringer i sine rundskriv.

Jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte så raskt som mulig etter at praksis og regelverk er gjennomgått.

SPØRSMÅL NR. 878

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen

Besvart 16. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvor mange årsverk med intensivsykepleiere har sluttet i perioden 2018 til 2022, hvor mange har begynt (fordelt på regionale helseforetak), og hva har regjeringen gjort siden den tiltrådte for å øke antall årsverk med intensivsykepleiere?

BEGRUNNELSE:

Flere sykehus har hevet beredskapen den siste tiden hovedsakelig grunnet økt pågang av pasienter med Covid-19, RS-virus og sesonginfluensa. Blant dem er St. Olavs hospital i Trondheim, Ålesund sykehus, alle sykehus i Vestre

Viken og Nordlandssykehuset. I 2021 ble det opprettet 131 nye utdanningsstillinger i intensivsykepleie, i tillegg til dem som fantes fra før. Målet med nye intensivsykepleiere var å bidra til å øke kapasiteten ved landets sykehus og således styrke beredskapen. Samtidig vet vi at sykehusene er i en krevende situasjon etter pandemien. Sykefraværet har økt blant helsepersonell og sykehusøkonomien er i 2023 svært krevende for landets sykehus.

Svar:

For å belyse representanten Trøens spørsmål om årsverk med intensivsykepleiere som har hhv. begynt og sluttet, er

det innhentet opplysninger fra de regionale helseforetakene. La meg først kort kommentere at det ikke uten videre er enkelt å gi et godt dekkende uttrykk for utviklingen på detaljnivå. Eksempelvis vil medarbeidere som allerede er ansatt i sykehus som sykepleiere, og som så har tatt videreutdanning innen intensivsykepleie, ikke være registrert som nyansatt. Ulike ansettelsesforhold og andre faktorer vil også spille inn på faktabildet. Innenfor rammene for besvarelse av spørsmålet avtegner følgende situasjon seg i stort for den etterspurte perioden:

I Helse Midt-Norge har antall nyansettelser (dvs. eksterne som blir ansatt) totalt utgjort 5 i 2018, 3 i 2019, 8 i 2020, 7 i 2021 og 13 i 2022. Turnover har i samme periode vært 19 i 2018, 32 i 2019, 29 i 2020, 24 i 2021 og 30 i 2022. I samme periode har det vært en reell økning av antall ansatte intensivsykepleiere fra 625 i 2018 til 637 i 2022.

I Helse Sør-Øst har turnover vært 161 personer i 2018, 150 i 2019, 164 i 2020, 129 i 2021 og 139 i 2022. Antall nyansatte og utviklingen totalt sett varierer mellom de ulike helseforetakene. I den etterspurte perioden har det vært en reell økning av antall ansatte intensivsykepleiere.

I Helse Nord er totalbildet at kapasiteten blant fast ansatte har økt noe i perioden; fra 380 til 384 ansatte i perioden fra 2018-2022. I det etterspurte tidsrommet har 38 fast ansatte intensivsykepleiere begynt og 34 sluttet.

Også Helse Vest har hatt en økning i antallet intensivsykepleiere i helseforetaksgruppen i den aktuelle perioden; fra 823 i 2018 til 885 i 2022. De har også foretatt en analyse og utarbeidet en rapport i 2022 om turnover for flere personellgrupper, inkl. intensivsykepleiere. Denne

rapporten gir nyttig kunnskap for det videre arbeidet innen området.

Som representanten Wilhelmsen Trøen er kjent med, ga forrige regjering de regionale helseforetakene i oppdrag å opprette minst 100 nye utdanningsstillinger i intensivsykepleie i 2021. Denne regjeringen har forsterket satsningen betydelig.

I fjor ble det bevilget til sammen 64 millioner kroner til opprettelse av 200 utdanningsstillinger for spesialsykepleiere innen anestesi-, barn-, intensiv-, operasjon- og kreftsykepleie (ABIOK), samt jordmødre, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) og Prop. 51 S (2021–2022). Intensivsykepleiere inngår som angitt her. Denne satsningen videreføres i år. Ved Stortingets behandling av Prop 1 S (2022-2023) er bevilgningen økt for å dekke helårseffekt av de 200 stillingene som startet i 2022, og til oppstart av nytt kull på 200 stillinger høsten 2023. Samlet bevilges det 224 mill. kroner til dette formålet i 2023.

Regjeringen er også opptatt av at universiteter og høyskoler utdanner flere sykepleiere og at de bidrar til å dekke arbeidslivets kompetansebehov. Regjeringen har derfor tildelt 300 studieplasser til sykepleierutdanning, og bedt utdanningsinstitusjonene så langt det er mulig, prioritere spesialsykepleierutdanning innen ABIOK, jordmor og helsesykepleier. I tillegg til de 300 studieplassene nevnt over, har regjeringen bedt utdanningsinstitusjonene om å øke utdanningskapasiteten i bachelorutdanning i sykepleie med 200 studieplasser – finansier

innenfor egne rammer. Totalt vil dette på sikt gi en økt utdanningskapasitet tilsvarende 500 studieplasser.

SPØRSMÅL NR. 879

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen

Besvart 11. januar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil helseministeren vurdere innføring av aldersgrense for salg av lystgasspatroner, og vurderer regjeringen å utrede et forbud mot bruk av lystgass som rusmiddel?

BEGRUNNELSE:

Aftenposten har gjennom to artikler i desember 2022 omtalt at bruk av lystgass er en ny og potensielt voksende rustrend blant unge i Norge. Det er illevarslende at det ser ut til å være en trend som vokser internasjonalt, tall fra European Monitoring Center for Drugs and Drug Ad-

diction viser at i England er lystgass det tredje vanligste rusmiddelet blant unge under 25 år. I Norge er det ingen aldersgrense for kjøp. Til sammenligning er det, iflg. Aftenposten, i Danmark innført forbud mot å selge lystgasspatroner til personer under 18 år og i Nederland er lystgass forbudt på lik linje med narkotiske stoffer. Helsefaren ved bruk av lystgass kan være stor og med ukontrollert og økende bruk av dette rusmidlet er det bekymring for unges helse.

Svar:

Jeg er kjent med at det i senere tid har vært økt oppmerksomhet omkring bruk av lystgass som rusmiddel, og jeg deler bekymringen for hvilke helsemessige konsekvenser dette kan ha. Jeg har ikke mottatt bekymringsmeldinger fra Helsedirektoratet, FHI eller andre aktuelle instanser om bruk av og skader som følge av bruk av lystgass. Jeg er heller ikke kjent med at det foreligger noen undersøkelser som dokumenterer det faktiske bruksomfanget av lystgass som rusmiddel i Norge.

På bakgrunn av oppmerksomheten omkring dette temaet vil jeg kartlegge hva aktuelle instanser har av informasjon om bruk og skader knyttet til lystgass som rusmiddel. Jeg er kjent med at Sverige har startet en utredning med sikte på mulig regulering av lystgass og at Danmark allerede har innført reguleringer. Dersom det skulle være aktuelt å innføre regulering også i Norge, vil det være naturlig å se hen til regulering i øvrige nordiske land. Jeg vil følge nøye med på utviklingen framover og især resultatet av den svenske utredningen når den foreligger.

SPØRSMÅL NR. 880

Innlevert 4. januar 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 13. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Når har statsråden tenkt å svare Ålesund kommune?

BEGRUNNELSE:

Frustrasjonen i Ålesund kommune over regjeringen blir større og større da departementet enda ikke har svart Ålesund kommune om delingskostnaden for å skape nye Haram. Det man konkret nå etterspør i kommunen er når vil regjeringen svare Ålesund slik at prosessen kan fortsette med å skape nye Haram kommune uten at dette skal gå utover innbyggerne i dagens Ålesund kommune.

Svar:

Ålesund søkte i november om kompensasjon for eingongskostnader ved deling av kommunen, i tråd med søknadsfristen. Departementet har dialog med kommunen knytt til handsaminga av søknaden og eg hadde eit møte med den politiske og administrative leiinga i kommunen 12. januar. Eg er oppteken av å behandle søknaden på ein grundig og god måte, og svare kommunen så raskt som råd.

SPØRSMÅL NR. 881

Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Erling Sande

Besvart 10. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kva er årsaka til at Follobanen no er stengt, og kva gjer samferdselsministeren for å sikre at Follobanen kan opnast att på ein forsvarleg måte så raskt som mogeleg?

GRUNNGJEVING:

Etter opninga av Follobanen 12. desember i fjor har banen stort sett vore stengt for trafikk. Prosjektet til 36,8 milliardar kroner er tenkt å betre situasjonen for dei pendlande inn til Oslo gjennom betre kapasitet og redusert reisetid. Dei siste vekene har det oppstått feil og hendingar på ba-

nen, som gjev inntrykk av at det er gjort vesentlege feilvurderingar knytt til løysingane som er valgt for delar av det elektriske anlegget.

Svar:

Først og fremst vil jeg si at jeg er skuffet på vegne av alle de som har sett frem til flere avganger og raskere reiser mellom Østfoldbyene og Oslo. Follobanen må åpnes for trafikk så raskt som mulig. Dette er et togtilbud som har stor praktisk betydning i folks hverdag og som viktig for verdiskaping i regionen.

Dernest vil jeg si at det er forståelig nok stor interesse fra Stortingets representanter for forløpet til stans i togtrafikken på Follobanen, og min oppfølging av saken. Jeg har derfor gitt en utførlig redegjørelse i svar på spørsmål

nr. 844 fra representant André N. Skjelstad og viser til dette svaret også for herværende spørsmål.

Så lenge det har vært usikkerhet knyttet til de tekniske årsakene til driftsstansen, har jeg ikke ønsket å bidra til eventuelle spekulasjoner om årsakssammenhengene, men har vært opptatt av å få klarlagt hvordan vi har kommet i denne uheldige situasjonen. De nærmere detaljene om feil og årsaksforhold vil vi først kunne få et komplett bilde av når Bane NORs interne undersøkelser og den eksterne gjennomgangen er ferdig, og man erfarer at banen fungerer som den skal. I lys av ny informasjon fra redegjørelsene som ventes fra Bane NOR, Jernbanedirektoratet og Jernbanetilsynet 16. januar, vil jeg vurdere om det er hensiktsmessig å anmode presidentskapet om å få holde en redegjørelse for hendelsesforløpet i denne saken.

SPØRSMÅL NR. 882

Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Turid Kristensen

Besvart 17. januar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Det har vært mange eksempler på at ulike strømvtaler slår svært dårlig ut for forbrukerne og også at bransjen har unnlatt å informere kundene om lovfestet angrerett. Bransjen selv ser ikke ut til å ville rydde opp.

Vil statsråden ta initiativ til et møte med bransjen, sørge for at de nå tar ansvar og ev. sette i gang en utredning av mulighetene for strengere regulering og mulig forbud mot kompliserte avtaler som variable strømvtaler?

BEGRUNNELSE:

Det har vært mange saker i mediene om hvordan strømbransjen ikke er seg sitt ansvar bevisst, og både selger svært kompliserte og dyre strømvtaler som kundene vanskelig kan forstå konsekvensene av og også unnlater å gi kundene lovpålagt informasjon om angrerett.

Forbrukertilsynet har gitt bransjen klar beskjed om at kundene har krav på tilbakebetaling når de ikke har informert kundene om sin angrerett. Europower skriver at åtte av ti store strømselskaper likevel ikke vil gi tilbakebetaling, og flere selskaper har feilinformert sine kunder om rettighetene de har og kommet med feilaktige påstander om at det må betales for pliktstrøm eller at de i stedet må betale til tidligere selskap.

Kompliserte avtaler har gitt forbrukerne svært mye høyere strømregninger enn de hadde sett for seg. Forbrukerrådet har gjentatte ganger bedt strømselskapene om å kutte salget av variable avtaler. Dersom det ikke skjer så mener Forbrukerrådet at det bør vurderes forbud. Mer informasjon har blitt tilgjengelig for kundene som følge av forskriften som trådte i kraft 1. november, men dette er likevel ikke tilstrekkelig for at kunder skal kunne forstå disse kompliserte avtalene.

Strømselskaper har fremdeles kunder med variable avtaler, og selv om noen har sluttet å selge disse avtalene så er det fremdeles flere av dem som fortsetter å selge slike avtaler til nye kunder. Høyre fremmet i desember et forslag på Stortinget om at regjeringen må stille strengere krav til informasjon og også vurdere behovet for strengere reguleringer av, og ev. forbud mot, salg av variable strømvtaler. Vi ba om at dette ble gjort raskt og at det skulle meldes tilbake til Stortinget innen utgangen av januar 2023. Dette ble dessverre nedstemt av regjeringspartiene og SV.

Det er åpenbart at det er behov for at også regjeringen nå bidrar til at det blir ryddet opp. Statsminister Jonas Gahr Støre rettet gjennom NTB 4. januar en advarsel til strømselskapene om innstramminger, men han ville verken vurdere et forbud mot kompliserte avtaler eller sette en tidsfrist for når man skal konkludere på om det er behov for strengere tiltak.

Regjeringen kan ikke lenger ha en vente og se-holdning. Bransjen sliter med omdømmet og burde rydde opp selv, men når det ikke ser ut til å skje så må statsråden gripe inn.

Svar:

Som forbrukarminister er eg oppteken av at det finst gode forbrukarrettar og at forbrukarane er verna mot urimeleg marknadsføring og urimelege straumavtalar. Regjeringa har vedteke ei rekkje tiltak for å bidra til ein meir forbrukarvenleg marknad for straum. I tillegg til den generelle straumstønaden og andre tiltak for å hjelpe forbrukarane med å takle dei høge straumprisane, har regjeringa gjort naudsynte regelverksendringar som gjeld for straumselskapa.

Eg har saman med olje- og energiministeren fastsett endringar i prisopplysningsforskrifta og avrekningsforskrifta. Eg har der stramma til krava til opplysningar om pris, varigheit og avtaletype og innført ei plikt til å vise til straumprisportalen (Strømpris.no) i all marknadsføring som inneheld kjøpsoppfordringar. I tillegg har eg dobla varslingsstida for endring av pris eller avtalevilkår, slik at forbrukarane får betre tid til å områ seg. Reglane tok til å gjelde 1. november 2022. Føremålet med dei nye reglane er å gjere det enklare å forstå si eiga straumrekning, samanlikne eigen avtale med andre og sikre at forbrukaren får relevant informasjon. I tillegg er det i statsbudsjettet for 2023 sett av to mill. kroner for å styrkje Strømpris.no.

Reglane vil òg stramme inn variable straumavtalar, som «standard variabel» avtalane. At varslingsstida blir dobla før leverandøren kan gjere endringar i pris og avtale, vil i praksis føre til at prisintervalla i desse avtalene blir forlenga tilsvarende. Det vil bidra til at avtalane blir meir føreseielege. Varslingane blir også meir synlege, sidan forbrukarane òg skal bli varsla på SMS. I følgje Forbrukarrådet har talet på straumselskap som tilbyr slike avtalar blitt redusert frå om lag 53 for eit år sidan, til om lag 15 i dag.

Reguleringsmyndigheita for energi (RME) handhevar reglane om straumfaktura, og Forbrukartilsynet rettleiar næringa og fører tilsyn med reglane om marknadsføring, prisopplysningar og avtalevilkår. Dei rapporterer om at dei har rettleia bransjen om dei nye reglane, og at dei vil kontrollere at reglane blir følgde.

Eg meiner derfor at spørsmål om marknadsføring og urimelege avtalevilkår på straummarknaden fyrst og fremst handlar om tilsyn og handheving, snarare enn eit behov for ny regulering. Forbrukartilsynet støttar dette og meiner at marknadsføringa som forbrukarane klagar på i straummarknaden, dreier seg om praksis som allereie er ulovleg.

Handhevingsorgana har eit godt samarbeid og følgjer nøye med på situasjonen i straummarknaden og dei nye regelendringane. Som eit ytterlegare tiltak har departementa gitt Forbrukartilsynet og RME i oppdrag å vurdere

om det er behov for nye sanksjonsmoglegheiter i 2023. I tillegg kjem det snart eit nytt felleseuropeisk regelverk som gir Forbrukartilsynet enda sterkare sanksjonsmoglegheiter.

Forbrukartilsynet har i 2022 fatta fleire vedtak om lovbrotsgebyr mot straumselskap som har brote marknadsføringslova. Eg har gitt tilsynet i oppdrag å følge opp straummarknaden særskilt, òg i 2023. Forbrukartilsynet har rettleia bransjen om rettane forbrukarane har etter angrerettlova, og varsla tett oppfølging av dette i 2023. Dei har òg dialog med bransjeforeininga Fornybar Norge om korleis standardvilkår for straumavtalar skal sjå ut etter dei nye regleverksendringane. Forbrukartilsynet er i dialog med straumbransjen og held departementet jamleg orientert. Dersom det skulle vise seg at tiltaka vi har gjort ikkje er tilstrekkelege, er det aktuelt å vurdere enda strengare regulering. Dette kan til dømes vere krav til avtalar eller forbod mot nokre avtalar.

Eg meiner at dei nye forskriftsendringane i kombinasjon med aktiv handheving og rettleiing er godt egna til å løyse utfordringane vi har sett om marknadsføring av straum og straumavtalar. Eg følgjer forbrukarutfordringane i straummarknaden svært tett. Både eg og statsministeren har kommunisert våre forventningar til bransjen og vil gjere det igjen. Saman med olje- og energiministeren har eg òg invitert straumbransjen til eit møte, kor vi mellom anna vil be bransjen rydde opp i kritikkverdig praksis.

SPØRSMÅL NR. 883**Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 13. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Hva er bakgrunnen for fordelingen av nedtrekket i rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner med konsesjonskraft?

BEGRUNNELSE:

En enstemmig kommunalkomite vedtok å fordele 2,2 mrd. fra kommuner med høye kraftinntekter og 800 millioner fra fylkeskommuner med høye kraftinntekter. I forslaget til budsjett ble dette anslått til å være tilnærmet likt en tredjedel av de totale inntektene fra konsesjonskraften i kommunen. Når den konkrete fordelingen ble fremlagt 22. desember er det mye som tyder på at enkelte kommuner har blitt trukket over dette.

Svar:

Stortinget vedtok ved handsaminga av statsbudsjettet for 2023 eit eittårig trekk i rammetilskotet på til saman 3 mrd. kroner frå kommunar og fylkeskommunar med inntekter frå konsesjonskraft seld i områda med høgast prisar (NO 1, NO 2 og NO 5).

I statsbudsjettet anslo regjeringa verdien av konsesjonskrafta i områda med høge straumprisar til om lag 13 mrd. kroner i 2022 og 11 mrd. kroner i 2023, opp frå 4 mrd. kroner i 2021. Dette er teoretiske anslag basert på at all konsesjonskraft i desse områda vert seld til spotpris. Trekket svara altså til under ein tredel av denne anslegne teoretiske verdien for alle dei berørte kommunane og fylka i sum. Regjeringa har heile tida vore tydeleg på at dei faktiske inntektene kommunane kan realisere vil vere noko anna enn denne teoretiske verdien, blant anna som følge av fastprisavtaler eller anna disponering. I statsbudsjettet heitte det blant anna at «kor mykje av den auka verdien som blir realisert i form av auka inntekt i den enkelte kommune og fylkeskommune er samtidig usikkert. Korleis krafta blir disponert og til kva pris den eventuelt blir selt, varierer betydeleg mellom kommunar og fylkeskommunar. Det finst inga samla oversikt over dette». Regjeringa har vore oppteken av at bidraget som den enkelte kommune og fylkeskommune skal gje attende til fellesskapet, skal stå i eit rimeleg forhold til dei faktiske inntektene som kan realiserast. Regjeringa ga derfor kommunane og fylkeskommunane høve til å rapportere inn til departementet innan 1. desember 2022 korleis konsesjonskrafta var disponert.

På bakgrunn av dei innrapporterte opplysningane fastsette departementet fordelinga av trekket. Trekket blei satt ut frå den enkelte kommunes og fylkeskommune sin anslegne verdi av konsesjonskrafta i 2023. I verdsettjninga blei det teke omsyn til inngåtte fastprisavtaler og lokale vedtak om subsidiert straum til innbyggjarar og næringssliv fatta før trekket blei kjent. Den øvrige konsesjonskrafta blei verdsett til 200 øre/kWh i 2023, som var lågare enn prisforventningane for dei tre aktuelle prissonene som låg føre då grunnlaget for trekket vart sett i desember 2022. Ut frå dette berekna departementet ein gjennomsnittspris for kvar kommune og fylkeskommune. Departementet så vidare hen til innslagspunktet for høgprisbidraget frå kraftprodusentane på sal av kraft til ein pris over 70 øre/kWh. I tråd med dette tok fordelinga av trekket utgangspunkt i at det er forventa inntekter over 70 øre/kWh som inngår i grunnlaget for trekket til den enkelte kommunen og fylkeskommunen.

Trekket for den enkelte kommunen vil svare til i underkant av 93 prosent av verdien utover 70 øre/kWh, gitt ein forventa spotpris for 2023 på 200 øre/kWh. For fylkeskommunane vil trekket svare til om lag 95 prosent av verdien utover 70 øre/kWh. Kommunar som på grunn av innrapporterte opplysningar om inngåtte fastprisavtaler e.l., ikkje kan realisere ei bruttoinntekt over 70 øre/kWh, blir dermed heller ikkje trekte i rammetilskot. Kommunar som er berekna å kunne realisere ei bruttoinntekt på til dømes 80 øre/kWh, vil bli trekt for i underkant av 12 prosent av desse berekna inntektene, medan kommunar som er berekna å kunne realisere ei bruttoinntekt på 200 øre/kWh vil bli trekt om lag 60 prosent.

Etter at trekket blei gjort kjent, har både spotprisane og terminprisane for resten av 2023 gått ned. Gitt dei spotprisane og terminprisane for 2023 som vi ser i desse dagar, så er føresetnadane som trekket bygger på vesentleg endra.

Regjeringa har ved fleire høve sidan ordninga blei gjort kjent understreka at vi vil følge situasjonen og kome attende til saka om nødvendig, dersom til dømes prisane skulle utvikle seg annleis enn anslege.

SPØRSMÅL NR. 884**Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad****Besvart 11. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Når fikk statsråden første gang høre om en mulig forsinkelse på Follobane-prosjektet, og hvordan fulgte statsråden dette opp?

BEGRUNNELSE:

Statsråden sa i Politisk kvarter mandag 2. januar i år at han fikk høre om en forsinkelse, men det fremkom ikke i innslaget hvordan dette ble fulgt opp.

Svar:

Først og fremst vil jeg si at jeg er skuffet på vegne av alle de som har sett frem til flere avganger og raskere reiser mellom Østfoldbyene og Oslo. Follobanen må åpnes for trafikk så raskt som mulig. Dette er et togtilbud som har stor betydning i folks hverdag og som er viktig for verdiskaping i regionen.

Jeg har mottatt skriftlig spørsmål fra flere stortingsrepresentanter om forløpet for stans i togtrafikken på Follobanene, og min oppfølging av saken. Jeg har gitt en utførlig redegjørelse i mitt svar på spørsmål nr. 844 fra representant André N. Skjelstad, og viser til dette svaret også for herværende spørsmål.

Så lenge det har vært usikkerhet knyttet til de tekniske årsakene til driftsstansen, har jeg ikke ønsket å bidra til eventuelle spekulasjoner om årsakssammenhengene, men har vært opptatt av å få klarlagt hvordan vi har kommet i denne uheldige situasjonen. De nærmere detaljene om feil og årsaksforhold vil vi først kunne få et komplett bilde av når Bane NORs interne undersøkelser og den eksterne gjennomgangen er ferdig, og man erfarer at banen fungerer som den skal. I lys av ny informasjon fra redegjørelsene som ventes fra Bane NOR, Jernbanedirektoratet og Jernbanetilsynet 16. januar, vil jeg vurdere om det er hensiktsmessig å anmode presidentskapet om å få holde en redegjørelse for Stortinget om denne saken.

SPØRSMÅL NR. 885**Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland****Besvart 12. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvilke initiativ og forsikringer innhentet statsråden og hans departement fra Bane NOR, som gjorde at statsråden kjente seg trygg på at Follobanen var moden for å åpne for ordinær trafikk i desember 2022?

BEGRUNNELSE:

I media er det fremkommet at første testkjøring av den nye Follobanen ble gjennomført 30. november, bare 11 dager før den offisielle åpningen. Arbeidet med Follobanen var også forsinket som følge av utfordringer med sommerarbeidene. Med bakgrunn i dette, antar jeg at det opprinnelig var planlagt å gjennomføre mer omfattende testkjøring fra et tidligere tidspunkt.

Det har også tidligere oppstått situasjoner med driftsproblemer og ny nedstenging av jernbanestrekninger, i etterkant av perioder med oppgraderinger eller vedlikeholdsarbeid. Også i disse situasjonene har Bane NOR måtte tåle hard kritikk. I 2019 måtte Østfoldbanen holdes stengt i flere uker på grunn av signalproblemer, som oppstod etter vedlikeholdsarbeid.

Svar:

Først og fremst vil jeg si at jeg er skuffet på vegne av alle de som har sett frem til flere avganger og raskere reiser mellom Østfoldbyene og Oslo. Follobanen må åpnes for trafikk så raskt som mulig. Dette er et togtilbud som har stor betydning i folks hverdag og som er viktig for verdiskaping i regionen.

Jeg har mottatt skriftlig spørsmål fra flere stortingsrepresentanter om forløpet for stans i togtrafikken på Follobanene, og min oppfølging av saken. Jeg har gitt en

utførlig redegjørelse i mitt svar på spørsmål nr. 844 fra representant André N. Skjelstad, og viser til dette svaret også for herværende spørsmål.

SPØRSMÅL NR. 886

Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva er status for gjennomføringen av fastsettelsen av forpliktende responstid for alle nødetater?

BEGRUNNELSE:

Det vises til Hurdalsplattformens passus om beredskap på plattformens s. 68 syvende kulepunkt. Punktet lyder:

«Sørgje for at det blir fastsett forpliktande responstider for alle nødetatatar.»

Spørsmålsstiller vil derfor be om en tilbakemelding på hva som er gjort, og hva som er status for gjennomføringen av dette punktet i Hurdalsplattformen.

Svar:

Politiet har siden 2015 hatt krav til responstid i etatens tildelingsbrev. Kravet gjelder ekstraordinære hendelser, dvs. hendelser der liv og helse er direkte truet eller der det foreligger et umiddelbart behov for innsats fra politiet. I tillegg har politiet krav til aksesstid på nødnummeret 112. Politiets responstidsresultater følges opp av departementet i den ordinære styringsdialogen og publiseres jevnlig på politiet.no. Justis- og beredskapsdepartementet sendte i august 2022 et oppdrag til Politidirektoratet (POD) om å utrede ulike modeller for å stille krav til responstid i politiet. Hensikten med utredningen er å se nærmere på politiets evne til rask respons og vurdere ulike alternativer til responstidsmåling. Rapporten fra POD skal etter planen sendes Justis- og beredskapsdepartementet i løpet av juni 2023.

Hva gjelder de kommunale brann- og redningsvesenene har de alle i dag forpliktende, forskriftsfestede krav til responstid. Disse kravene fremgår av forskrift 15. september 2021 om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften) kapittel 4.

Svar innhentet fra helse- og omsorgsministeren:

Ambulanseberedskapen er viktig for å sørge for at befolkningen får akuttmedisinske tjenester. Stortinget har bedt regjeringen forskriftsfeste responstider for ambulansetjenesten og sette en standard for kompetanse og utstyr. Jeg viser til Dokument nr. 15:188 (2021-2022) og helseminister Ingvild Kjerkols svar på hvordan vedtaket følges opp. Som det framgår av svaret, har Helsedirektoratet utredet forslaget og helseministeren vil orientere Stortinget på egnet måte etter at Helse- og omsorgsdepartementet har vurdert direktoratets utredning. Det er for øvrig forpliktende responstider for ambulansetjenesten ved at responstid for ambulansetjenesten er en nasjonal kvalitetsindikator og resultatene blir jevnlig publisert på Helsenorge.no. Regjeringen vil, som det framgår av Hurdalsplattformen, legge fram en stortingsmelding om akuttmedisinske tjenester som omfatter hele akuttkjeden, herunder legevakt, responstider og en faglig standard for ambulansetjenesten.

SPØRSMÅL NR. 887**Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 13. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Regjeringen viser stadig til fare for prisvekst som begrunnelse for ikke å gjøre mer for å hjelpe personer med lave inntekter med økte levekostnader. Flere økonomer samt SSBs Økonomiske Analyser 3/2022 peker på moderate effekter av økt oljepengebruk på priser og rente, særlig hvis pengebruken knyttes til personskatteletter.

Kan regjeringen tallfeste hva en styrking av den gjeldende strømstøtteordningen for husholdningene på om lag 12 mrd. kroner, finansiert med økt oljepengebruk, vil bety for årlig prisvekst de neste tre årene?

BEGRUNNELSE:

Flere økonomer har nylig bl.a. i NRK og DN kritisert regjeringen for å bruke en ikke-tallfestet fare for økt prisvekst og rente som begrunnelse for ikke å gjøre mer for å dempe effektene av levekostnadsveksten for personer med lave inntekter. Marius Gonsholt Hov i Handelsbanken og Martin B. Holm ved UiO peker i DN 3. januar på at økt oljepengebruk på 30 mrd. kroner bare vil gi en økning i prisveksten på 0,1 pst.

Økonomiske Analyser 3/2022 fra SSB viser også moderate effekter av økt oljepengebruk på priser og rente. Hvis pengebruken knyttes til personskatteletter blir effekten minimal over en treårsperiode pga. at folk sparer en betydelig del av beløpet og en del av økningen i forbruket kommer fra import.

KrF har bl.a. foreslått å styrke strømstøtteordningen slik at den gir 100 pst. kompensasjon for priser over 50 øre per kwt, noe som kan anses som en personskattelette (negativ skatt) på 12,3 mrd. kroner for 2023. Høye priser på et nødvendighetsgode som strøm spiser mest av husholdningsbudsjettet for personer med lave inntekter og bør derfor dempes mest mulig for å unngå sosial nød. En styrket strømstøtte ville også kunne dempe lønnsk-ravene til våren og dermed redusere faren for en pris- og lønns spiral og vedvarende høy prisvekst. SSB anslo i oktober at tolv månedersveksten i konsumprisindeksen var 3 prosentpoeng lavere enn den ville ha vært uten den gjeldende strømstøtten.

I KrFs alternative budsjett for 2023 ble vårt forslag om økt strømstøtte dekket inn bl.a. med økt trinnskatt for personer med inntekter over 1 mill. kroner, slik at oljepengebruken som følge av forslaget ikke økte og slik at personer med de høyeste inntektene ikke skulle sitte igjen med unødig høy statlig støtte. Når regjeringspartiene og SV ikke ønsket å prioritere en slik styrket strømstøtte inn-

enfor rammen av den gitte oljepengebruken i budsjettet, er alternativet nå å finansiere den med økt oljepengebruk. Jeg vil derfor vite hva er regjeringens tallfestede anslag for endret prisvekst år for år de neste tre årene som følge av en slik økt strømstøtte på om lag 12 mrd. kroner finansiert med økt oljepengebruk, ettersom regjeringen viser til at fare for økt prisvekst og rente er årsaken til at den ikke vil øke strømstøtten for å hjelpe folk som nå sliter økonomisk.

Svar:

Økt strømstøtte vil isolert sett bidra til lavere priser målt ved konsumprisindeksen. Beregninger på makromodellen KVARTS kan indikere at den isolerte effekten av en makspris på 50 øre pr kWh på prisnivået på kort sikt er på -0,7 pst. Den isolerte effekten på årlig prisvekst anslås i tråd med dette til -0,7 prosentenheter det første året, og null de neste to årene.

Anslaget forutsetter uendret forbruk og uendrede elektrisitetspriser før støtte. Finansdepartementet har ikke hatt mulighet til å beregne hva priseffekten ville være og hvor mye det samlede bevilgningsbehovet ville økt dersom strømprisen endrer seg.

Samtidig vil økt strømstøtte som ikke dekkes inn gjennom økte skatter eller reduksjon i andre offentlige utgifter, bidra til høyere etterspørsel etter varer og tjenester. Den økte etterspørselen vil i sin tur isolert sett gi høyere vekst i konsumprisene over tid. I en situasjon hvor arbeidsmarkedet allerede er svært stramt, vil en ekspansiv økonomisk politikk øke risikoen for at konsumprisveksten fester seg på et høyt nivå. I et svar på skriftlig spørsmål 1662 fra Stortinget våren 2022 redegjorde jeg for hvordan økt oljepengebruk påvirker inflasjonen i makromodelle NORA og KVARTS. Beregningene tok utgangspunkt i en normal konjunktursituasjon og indikerte en inflasjonseffekt på 0,05–0,15 prosentenheter på 2–3 års sikt av en varig økt oljepengebruk på 10 mrd. kroner (som tilsvarer rundt 0,3 pst. av BNP for Fastlands-Norge). Beregningene tok ikke hensyn til at pengepolitikken vil reagere på økt inflasjonspress og aktivitetsoppgangen. En varig økning i oljepengebruken på 12 mrd. kroner vil tilsvarende i de to modellene indikere en inflasjonseffekt på 0,07–0,18 prosentenheter på 2–3 års sikt. I den spesielle situasjonen norsk økonomi er i nå, vil inflasjonseffekten av en mer ekspansiv finanspolitikk kunne være vesentlig større sammenlignet med perioden beskrivelsen i modellene bygger på. Se også en utdyping av hvorfor inflasjonseffekten av

økt oljepengebruk kan være betydelig sterkere i dagens

konjunktursituasjon enn modellene tilsier i svaret mitt på skriftlig spørsmål 872 fra Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 888

Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland

Besvart 11. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Europa står overfor en trippel utfordring: energikrise, klimakrise og naturkrise. Vi har for lite ren energi og vi legger beslag på alt for mye natur. Kjernekraft er interessant, fordi den er utslippsfri, stabil og medfører små naturinngrep. Den siste tiden har Frankrike, Sverige, Storbritannia, Nederland og en rekke andre land uttrykt at de vil bygge ny kjernekraft.

Hvorfor kan energiministeren kategorisk avvise kjernekraft som en mulig energikilde for Norge – på tross av at våre naboland øker sin kjernekraftproduksjon?

BEGRUNNELSE:

«Kjernekraft har en rekke krevende sider knyttet til kostnader, sikkerhet og ikke minst når det gjelder oppbevaring av avfall. Vår vurdering er at kjernekraft ikke er en aktuell problemstilling i Norge», skriver energiminister Terje Lien Aasland til VG 22. september.

Europa trenger sårt mer stabil kraft som ikke er avhengig av vær og vind, noe vi har sett klart i vinterens strømkriser med svært høye energipriser. EU har nylig klassifisert investeringer i kjernekraft som «grønne», og Sverige vil satse på kjernekraft i møte med klimakrise og strømkriser. Ukraina-krigen forsterker behovet for nye energikilder ytterligere, for å frigjøre Europa fra avhengigheten av russisk energi.

Norge ligger langt fremme i utviklingen av fornybare energikilder. Vi har tidlig satset på vannkraft, vindkraft og nå storstilt havvindutbygging. Vindkraften er ustabil og derfor trenger vi regulerbare energikilder når det ikke blåser. Vannkraften har sikret fleksibilitet til en viss grad, men det er lite reserver igjen å ta av.

Vi trenger å produsere mer stabil grønn energi. Det skjer en enorm teknologiutvikling innenfor kjernekraftproduksjon. Blant annet ligger sikkerhet for kjernekraft på nivå med sol- og vindkraft som «best i klassen» med henholdsvis 0,02, 0,03 og 0,04 dødsfall pr. TWh. Vannkraft ligger ca. 40 ganger høyere.

Avfallet er en utfordring, men det produseres nå betydelig mindre avfall enn tidligere. Mye av det som gjenstår kan gjenvinnes allerede med dagens teknologi til å produsere ny elektrisitet. Det er heller ikke slik at vind og sol ikke gir avfallsproblemer. Solenergi innebærer f.eks. bruk av kadmium, bly og arsenikk, som i motsetning til radioaktivt avfall ikke mister giftighet over tid.

Kostnadene har også blitt vesentlig lavere. NVE estimerer kostnader for ulike kraftproduksjoner, men kostnaden for kjernekraft er beregnet på 40 års økonomisk levetid, selv om kjernekraftverk varer i 60–80 år. Det betyr at kostnaden blir vesentlig lavere enn beregnet, fordi kjernekraftverk er relativt rimelige å drifte. Standardiserte løsninger gir ytterligere kostnadsreduksjoner. Kostnadene kan derfor komme ned mot 30 øre/kWh, der amerikanske kjernekraftverk ligger i dag. OECD og IEA anslår at kjernekraft er den grunnlast lav-karbon-teknologien med de laveste kostnadene i 2025.

Svar:

Europa trenger mer ren energi i årene fremover, og kjernekraft vurderes som en del av løsningen i enkelte europeiske land. Norge har et annet utgangspunkt og et annet behov enn disse europeiske landene. Vi har en topografi som egner seg godt til regulerbare vannkraft, og dette har gitt tilgang på fleksibilitet og grunnlast i kraftsystemet. Behovet for alternative kraftteknologier har derfor vært mindre sammenliknet med andre land.

Selv om kjernekraft i dag regnes som sikkert, er det fortsatt flere utfordringer med kjernekraft som produksjonsteknologi. Svært høye investeringskostnader gjør at kjernekraft vil kunne kreve betydelig offentlig støtte. Håndtering av radioaktivt avfall er også en grunnleggende utfordring som krever betydelig infrastruktur. Det finnes ingen gode og velutprøvde løsninger for lagring av atomavfall på lang sikt.

Spørsmålet om kjernekraft i den norske kraftforsyningen ble grundig behandlet på 1970-tallet. Bygging av kjernekraft fikk ved behandlingen ikke støtte i Stortinget,

og kjernekraft har siden ikke vært vurdert som noe reelt alternativ i den norske energiforsyningen.

For å imøtekomme fremtidens kraftbehov, er det et behov for mer kraftproduksjon, mer nett og mer effektiv bruk av kraften. Dette jobber regjeringen med. Blant annet har vi gjenåpnet konsesjonsbehandlingen for vin-

dkraft på land, vi styrker konsesjonsbehandlingen for kraftproduksjon og nett betydelig i inneværende års statsbudsjett, og vi har lansert en storstilt satsning på havvind. Regjeringen har varslet at vi vil lyse ut de første områdene for havvind på norsk sokkel i løpet av første kvartal i 2023.

SPØRSMÅL NR. 889

Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 13. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Har statsråden oversikt over hva økte strømpriser, matvarer og drivstoff koster kommunesektoren?

BEGRUNNELSE:

Utgifter på strøm, matvarer og drivstoff har økt det siste året. Dette har ikke bare rammet privatpersoner og næringsliv, men det har også rammet norske kommuner. Norske kommuner er en storforbruker på strøm, matvarer og drivstoff. Hjemmetjenesten er avhengig av drivstoff for kunne kjøre hjem til de som trenger hjelp. Sykehjem er avhengig av matvarer som at eldre får sine måltider. Kommunale bygg er avhengig av strøm for å holde byggene varme osv. Disse tre utgiftspostene har opplevd langt høyere prisvekst enn hva som er kompensert gjennom lønns- og prisveksten. Dette er et anslag jeg regner med departementet har for kommunesektoren.

Svar:

Den kommunale deflatoren er ein indeks som representerer pris- og lønnsveksten som kommunesektoren står overfor. Kostnadsdeflatoren for kommunesektoren blir utarbeidd i Finansdepartementet i samband med utforminga av det økonomiske opplegget for kommunesektoren. Deflatoren viser ei vekta samla prisendring i kommunesektoren i prosent frå året før. I deflatoren inngår endringar i lønnskostnader, og dessutan prisutviklinga på investeringsvarer og annan produktinnsats. I vedlegg 8 i TBUs haustrapport 2022 er det gitt ei nærare forklaring for elementa som inngår i den kommunale deflatoren, under dette på energi, matvarer og drivstoff. Regjeringa la i statsbudsjettet for 2023 til grunn ein kommunal deflator på 5,3 pst. i 2022. Dette svarer til auka kostnader på 7,1 mrd. kroner sidan RNB 2022. Dette er eit usikkert anslag.

I statsbudsjettet for 2023 er kommunesektoren kompensert for anslått pris- og lønnsvekst i 2023. Ved berekning av realveksten i inntektene til kommunesektoren i 2023 er det lagt til grunn ein deflator på 3,7 pst. Dette inkluderer auka energikostnader. Det er usikkerheit knytt til fleire forhold som vil påverke kommunane sin økonomi i 2023, mellom anna gjeld dette kostnadsveksten. Regjeringa vil følge nøye med og gjere ei oppdatert vurdering av det samla biletet for kommunesektoren i samband med Revidert nasjonalbudsjett 2023.

SPØRSMÅL NR. 890**Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen****Besvart 12. januar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Hva gjør regjeringen for å sikre at ulver ikke drives til Sverige, slik at de skytes der, i strid med tingrettens vedtak om stans av jakten i Norge?

BEGRUNNELSE:

27. desember stanset Oslo tingrett lisensfellingene av ulv i de tre grensereviene Ulvåa, Juvberget og Kockohonka. Det skjedde etter at organisasjonene Noah, WWF Verdens naturfond og Foreningen Våre rovdyr ba om midlertidig forføyning. Nytt rettsmøte i forbindelse med denne saken skjer trolig mandag 9. januar.

Jakten på svensk side startet imidlertid mandag 2. januar. Mer enn 180 norske jegere er med. Sverige bruker drivende hunder (som ikke er lov i Norge).

Svar:

Fra miljømyndighetenes side driver Statens naturoppsyn jevnlig oppsyn innenfor ulvesonen. Dette gjelder også de ulverevir i grenseområdet til Sverige som nå er aktuelle med tanke på pågående lisensjakt på svensk side av grensen. Jeg kan bekrefte at Statens naturoppsyn i den forbindelse også har fulgt opp konkrete tips om mulig jaging av ulv fra Norge til Sverige, og ved kontroll i felt kunnet avkrefte dette. Statens naturoppsyn har heller ikke gjennom ordinært oppsynsarbeid avdekket aktivitet som tilsier at dette har skjedd.

SPØRSMÅL NR. 891**Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 13. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Forstår finansministeren at det er umoralsk og i beste fall uryddig å innføre så stor avgifter for folk flest med tilbakevirkende kraft, og vil finansministeren vurdere gi en form for kompensasjon for de personene som bestilte bil før de nye avgiftene ble vedtatt, men som ikke får utlevert bilen før i 2023 og følgelig blir rammet av nye og store uforutsette avgifter og utgifter?

BEGRUNNELSE:

I Hurdalsplattformen så er enigheten mellom Sp og Ap at det bare skulle innføres moms på elbiler til over 600 000 kr. Det var ikke snakk om andre eller mere avgifter på elbiler.

Men plutselig som et lyn fra klar himmel så sviktet Ap og Sp regjeringen, med støtte fra SV, rammevilkårene. Over natta, med tilbakevirkende kraft så ble det både in-

nført krav om en vektavgift og grensa for å innføre moms ble senket til 500 000.

Når grensa for mva settes så lavt så rammes i aller høyeste grad folk flest og mindre og mellomstore biler slik som Volvo C 40, XC 40 og Audi sin minste el bil Q4. De eneste som slipper unna moms er mindre biler.

De nye avgiftene vil få store negative økonomiske konsekvenser for folk flest. En Volvo C 40 øker med ca. 40 000 i pris. En Audi Q4 øker fra 50 – 70 000 og en Audi Etron øker med omtrent 100 000 i avgifter.

Største problemet med denne plutselige avgiften er ikke at det innføres avgifter på elbiler. De har vært varslet lenge. Men det er måten det gjøres på. Folk flest har rett og slett blitt lurt og Finansministeren sin julegave til bilkjøperne er en ny avgift med tilbakevirkende kraft. Det at avgiften er tilbakevirkende er rett og slett umoralsk og uetisk. Bilkjøperne som bestilte bilen sin sommeren 2021 har fortsatt ikke fått den utlevert. De skulle fått bilen i lø-

pet av 2022, men det eneste de får er en stor regning fra Finansministeren.

Det hadde vært mer riktig både etisk, moralsk og ikke minst ut ifra respekt og forståelse for den vanskelige situasjonen nå mange står i, bare å innføre økte avgifter for de som bestiller ny bil etter en bestemt dato. Det er for eksempel en slik modell svenskene valgte. De nye reglene ville for eksempel bare gjelde for de som bestilte ny bil etter en bestemt dato. Da vet folk hva de har å forholde seg til og de får ikke plutselig en stor tilleggsregning fra Staten uten forvarsel og med tilbakevirkende kraft.

Svar:

Det er i behandlingen av statsbudsjett regjeringen fremmer endringer i skatter og avgifter. Endringene i engangsavgiften, som representanten viser til her er behandlet på ordinær måte. Dette er gjort på samme måte som denne type endringer har blitt gjort av tidligere regjeringer, også da FrP styrte Finansdepartementet. Når det gjelder innføringen av merverdiavgift på dyre elbiler så valgte regjeringen å sikre forutsigbarheten gjennom å varsle dette allerede i revidert nasjonalbudsjett for 2022. Denne endringen er også en oppfølging av anmodningsvedtak nr. 829 (2021-2022) fra Stortinget. Anmodningsvedtaket ble fulgt opp i regjeringens budsjettforslag for 2023, og vedtatt av Stortinget i tråd med dette.

SPØRSMÅL NR. 892

Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug

Besvart 13. januar 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch

Spørsmål:

Hva er det faglige grunnlaget for at produksjon av ferdigplenen vurderes som jordbruksproduksjon?

BEGRUNNELSE:

Jordlova § 9 sier:

“Dyrka jord må ikke brukast til føremål som ikke tek sikte på jordbruksproduksjon. Dyrkbar jord må ikke disponerast slik at ho ikkje vert eigna til jordbruksproduksjon i framtida.”

I et svar på spørsmål fra Rasmus Hansson om ferdigplenenproduksjon på matjord i september 2022, skriver statsråd Sandra Borch følgende:

“Jeg vil først understreke at jordloven § 9 inneholder et forbud mot at dyrka jord brukes til formål som ikke tar sikte på jordbruksproduksjon. Produksjonen av ferdigplenen omfattes imidlertid av begrepet jordbruksproduksjon i denne bestemmelsen, slik at ferdigplenenproduksjon i utgangspunktet ikke rammes av dette forbudet.”

Det er uklart hvorfor produksjon av ferdigplenen omfattes av begrepet jordbruksproduksjon, og i en tid hvor matsikkerhet har blitt enda viktigere, er det uforståelig at man fortsatt bruker jordbruksarealer til annet enn matproduksjon.

Ferdigplenenproduksjon er også monokulturell og er en trussel mot det biologiske mangfoldet. Det foregår også ferdigplenenproduksjon i landskapsvernområder, hvor bot-

aniske, zoologiske og økologiske verdier er en del av grunnlaget for vernet. Eksempler på dette er landskapsvernområdene Søndre Jeløy og Værne kloster i Moss, som har storstilt ferdigplenenproduksjon innenfor områdene. Dette er store områder av åpne helårsdyrkede monokulturer med høyintensiv plantebehandling, jordpakking og fare for tap av matjordressurser.

Svar:

Spørsmålet som stilles gjelder tolkingen av jordloven § 9. Bestemmelsen inneholder et forbud mot å bruke dyrka jord til annet enn jordbruksproduksjon.

Begrepet jordbruksproduksjon er i forarbeidene til loven, Ot. prp. nr. 72 (1993-1994), definert å være all plan-teproduksjon i jordbruk og hagebruk der jorda blir brukt som vekstmedium. Når det gjelder plenenproduksjon er det i proposisjonen vist til at det vil være nødvendig med samtykke til omdisponering, dersom jordsmonnet blir fjernet. I rundskriv M-2/2021 Driveplikt, omdisponering og deling, er det vist til at produksjon av plenen derfor ofte vil rammes av forbudet mot omdisponering, og at dyrka jord ikke må brukes til plenenproduksjon som fører til at jordsmonnet blir fjernet. Dette er også i tråd med det jeg svarte representanten Rasmus Hansson i september 2022:

«Derimot er det lagt til grunn at plenproduksjon rammes av forbudet i jordloven § 9 dersom jordsmonn blir fjernet, jf. rundskriv M-2/2021 (Driveplikt, omdisponering og deling).»

Som representanten Haug er også jeg opptatt av at matjorda ikke skal forringes. Det er derfor viktig at plen-

produksjon foregår uten å være i konflikt med jordlovens bestemmelser. Det er kommunen som har ansvar for å følge opp regelverket og jeg legger til grunn at kommunene ivaretar sitt ansvar.

SPØRSMÅL NR. 893

Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland

Besvart 13. januar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Kan statsråden garantere for at det sterkt sentraliserende forslaget om nytt inntektssystem for fylkeskommuner som tar midler fra hele Vestlandet, Nordland og Troms til fordel for Akershus og Oslo, blir forkastet?

BEGRUNNELSE:

Fredag 2. desember overrakte et ekspertutvalg en rapport med forslag til nytt inntektssystem for fylkeskommuner til kommunal- og distriktsministeren. Utvalget var satt ned av den sittende regjeringen med særlig tanke på å foreslå et inntektssystem tilpasset en ny fylkesstruktur der man øker antallet fylker fra 11 til 15.

KrF mener i utgangspunktet det er helt unødvendig å bruke flere hundre millioner kroner på å splitte opp fylkeskommuner, men det er altså denne regjeringens politikk og prioritering. Det som er mer overraskende er at regjeringen har satt ned et ekspertutvalg uten å gi dem et mandat som rammer utvalget bedre inn og forhindrer et forslag som er så sentraliserende som det som nå er presentert.

Av særlig betydning er de foreslåtte endringene i delkostnadsnøkkelene for kollektivtransport. Utvalget har foreslått å fjerne kystlinjekriteriet, normerte båt kostnader og faktoren antall sysselsatte. Utvalget foreslår også å innføre et helt nytt kriterium som skal fange opp «trengselsfaktor» for kollektivtrafikken. Denne faktoren vil kun gjelde for tettsteder over 50 000 innbyggere og i økende grad etter størrelse på tettstedene der Oslo vil telle 100 %. Resultatet av de foreslåtte endringene er en sterk sentralisering av fylkeskommunenes frie inntekter fra hele Vestlandet, Nordland og Troms til fordel for Akershus og Oslo.

Svar:

Ekspertutvalet som har gått gjennom inntektssystemet for fylkeskommunene kjem med flere forslag til endringer i inntektssystemet. Regjeringa har sendt rapporten frå ekspertutvalet på offentleg høyring med frist 3. mars 2023.

Hovudmålet med inntektssystemet er at det skal leggje til rette for likeverdige tenester, og dette målet ligg fast. Dagens inntektssystem er utforma med tanke på den fylkesinndelinga som blei innført i 2020. Vi må difor sørge for at inntektssystemet er tilpassa den nye fylkesinndelinga vi får frå 2024. Vi vil vurdere innspel frå fylkeskommunane og andre før vi tek stilling til dei ulike forslaga til utvalet. Det tas sikte på å leggje fram eit forslag til endringar i inntektssystemet for fylkeskommunane i kommuneproposisjonen for 2024.

SPØRSMÅL NR. 894**Innlevert 5. januar 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 17. januar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Er kulturministeren opptatt av at kunstmuseene likebehandles og vil hun i så fall medvirke til at Kunstsilo i likhet med andre museer får avgiftsfritak for innførsel av kunstverk som kun skal benyttes til offentlig fremvisning?

BEGRUNNELSE:

Tangen-samlingen skal samles i Kunstsilo i Kristiansand når denne står ferdig. Samlingen er gitt i gave til AKO kunststiftelse, og det er satt som vilkår at Sørlandet kunstmuseum (SKMU) har evigvarende disposisjonsrett over verkene selv om de ikke er juridisk eier. Mye av kunsten i samlingen er plassert i utlandet og må fraktes til Norge. I forbindelse med dette har Sørlandets kunstmuseum og AKO kunststiftelse søkt om fritak for avgifter ved innførsel av kunstgjenstander etter tolloven § 5-7. Finansdepartementet har avslått SKMU sin søknad om avgiftsfritak.

Etter det informerte får andre kunstinstusjoner avgiftsfritak ved import av kunstverk til utlån, selv om disse er eid av andre. Dette gjelder etter det opplyste blant annet Munchmuseet, som blant annet låner verk fra Sparebankstiftelsen.

Kunstsilo forbereder oppstart av innførsel av kunstsamlingen i februar, det haster dermed å få avklart situasjonen rundt tollavgifter.

Svar:

Etter toll- og avgiftsregelverket kan Tolletaten godkjenne instusjoner med rett til å innføre kunst- og museumsgjenstander avgiftsfritt. Vilkår er at instusjonen mottar støtte til driften fra stat, fylke eller kommune og at instusjonen er formell eier av kunstgjenstandene som innføres, slik at disse må innlemmes i instusjonens samling. Regelverket gjennomfører [UNESCO-overenskomsten](#) (1950) vedlegg B punkt IV.

I den aktuelle saken har en kunststiftelse og et museum søkt om avgiftsfritak for innførsel av kunstverk. I søknaden er det opplyst om en samarbeidsavtale mellom stiftelsen og museet. Ifølge avtalen skal stiftelsen være formell eier av kunstverkene, mens museet skal ha evigvarende bruksrett for å stille ut kunstverkene.

Søknaden ble avslått av Tolldirektoratet (nå Tolletaten). Begrunnelsen er at stiftelsen ikke mottar offentlig støtte, samtidig som den skal være formell eier av kunstverkene også etter innførselen av kunstverkene. Vedtaket ble påklaget til Finansdepartementet. Finansde-

partementet opprettholdt vedtaket og viste blant annet til at gjeldende vilkår om eierskap til kunstgjenstandene hindrer at andre aktører enn den godkjente instusjonen kan benytte avgiftsfritaket.

Klager har senere, og etter Finansdepartementets vedtak, ytterligere gjort gjeldende at det foreligger ulik avgiftspraksis i Tolletaten. Jeg er opptatt av at dette og annet regelverk under Finansdepartementets ansvarsområde blir praktisert likt. Finansdepartementet har forelagt påstanden om forskjellsbehandling for Tolletaten. Tolletaten har gitt foreløpig tilbakemelding om at Tolletaten ikke kjenner til noen tillatelser hvor vilkårene for avgiftsfritak har blitt fraveket. Tolletaten vil redegjøre nærmere for dette i et eget brev til Finansdepartementet. Jeg har ut fra dette ikke grunnlag for å konkludere med at regelverket i dag praktiseres ulikt, men vil følge dette videre opp dersom etatens gjennomgang skulle vise noe annet.

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 13. januar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Deler statsråden vår bekymring om at mennesker i sårbare situasjoner holdes utenfor leiemarkedet fordi ikke garantien det offentlige stiller er tilfredsstillende, og vil statsråden ta initiativ til at garantien forbedres slik at personer som trenger NAV garanti får forbedret sine muligheter til å finne et godt sted å bo?

BEGRUNNELSE:

Over en halv million Nordmenn leier boligen de bor i. For mange er det selvvalgt eller naturlig i den livsfasen er i. Allikevel så er det stor korrespondanse mellom leie av bolig og lavinntekt. I fjor skrev Forbrukerrådet rapporten «Å leie bolig», som viser at forbrukere som leier bolig mangler bostabilitet, frihet, privatliv og rett til å skape sitt eget hjem. Funnene viser også at å leie bolig er det viktigste kriteriet for å være økonomisk sårbar. For hver gang en leieboer må flytte, er det utleier og markedet som setter prisen. Dersom man ikke kan stille depositum til rådighet selv så er man avhengig av at NAV garanterer for depositumet, en såkalt «NAV garanti».

Flere annonser om utleie av bolig uttrykker eksplisitt at man ikke ønsker leietaker med NAV garanti. Årsaken til at utleiende ikke ønsker å ha leietakere som trenger NAV garanti er flere. Utleierne opplever at det er vanskelig å komme i kontakt med NAV dersom de har behov for det, og at det gis for lite informasjon om vilkårene for NAV garanti. Avtalen om garanti er ofte for kort i forhold til leieforholdet og noen utleiende hevder også at garantien ikke dekker erstatning for skader på bopelen. Det er altså ikke den som skal leie, men kvaliteten på garantien som oppleves som en utfordring. Dersom vi skal sikre at mennesker i utsatte livssituasjoner har likeverdige muligheter til å skaffe seg et godt sted å bo så må NAV garantien oppleves som like god som et depositum.

Svar:

Regjeringen vil ha et samfunn med et sterkt sikkerhetsnett med velferdstjenester for de som trenger det permanent eller i faser av livet. Dette gjelder også på det boligsosiale området. Jeg er opptatt av at mennesker i sårbare situasjoner ikke skal holdes utenfor leiemarkedet.

Det er kommunene som har hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet. NAV-kontorenes adgang til å stille garanti til utleier er et av flere virkemidler kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen har i

dette arbeidet. Kommunen skal blant annet medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet og er forpliktet til å finne midlertidig botilbud til de som ikke klarer det selv. Tjenester som retten til opplysning, råd og veiledning, herunder økonomisk rådgivning, er også viktige tjenester i det boligsosiale arbeidet.

I rundskrivnet til sosialtjenesteloven fremkommer det at økonomisk stønad i form av lån til depositum eller garanti for depositum overfor utleier må vurderes dersom brukeren ikke har midler til å dekke dette selv. Vurdering av om støtte til depositum skal gis i form av garanti eller lån vil være avhengig av tjenestemottakers situasjon. Kommunen må foreta en konkret og individuell vurdering i hver sak.

Det å gi økonomisk stønad i form av en garanti for depositum innebærer at NAV utsteder et garantidokument til utleier. Det er presisert i rundskrivnet at garantien bør utformes på en slik måte at den ivaretar interessene til både bruker og utleier. De nærmere vilkårene for garantien bør fremkomme av garantien, slik at utleier kan sette seg inn i disse. Dette gjelder for eksempel garantiens varighet, hva garantien dekker, og hvordan man krever garantien innfridd.

Å innvilge økonomisk sosialhjelp i form av depositumsgaranti, er en kommunal tjeneste i NAV-kontoret. Hvilke krav garantien dekker, og varigheten på garantien kan derfor variere fra kommune til kommune. Kommunal- og distriktsdepartementet har utarbeidet et standard garantidokument som kommunene kan velge å benytte seg av. Garantidokumentet har til formål å sikre private utleieres interesser ved leiers mislighold av en husleieavtale.

Det er selvsagt uheldig dersom utleiende ikke ønsker å leie ut boliger til personer som mottar økonomisk stønad fra NAV, og det skyldes at de ikke kommer i kontakt med NAV når de har behov for det. Jeg forventer at NAV-kontorene følger opp også denne typen henvendelser. Jeg har samtidig ikke informasjon som tilsier at det er behov for å gjøre endringer i garantien NAV kan stille til utleier.

SPØRSMÅL NR. 896

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Modolf Haraldseid

Besvart 9. januar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Været den siste tiden har aktualisert problemstillingen med E-134 over Haukeli generelt, og parsellen Seljestad - Røldal spesielt. Et gryteklart prosjekt med sterk omtale i NTP skriker etter å få sin oppstart. Lokalt næringsliv som er avhengig av denne vegen, har ikke reelle alternativer til omkjøring, og lider sterkt under manglende forutsigbarhet.

Kan statsråden gi klare signaler om når den nevnte parsellen Seljestad -Røldal vil bli påbegynt slik at folk i Rogaland og Sunnhordland har noe konkret å forholde seg til?

Svar:

Vi kjenner alle til de utfordringene vi nå står overfor med krig og energikrise i Europa og høy prisvekst. Regjeringens svar på dette er et ansvarlig og balansert budsjett, som bidrar til trygghet i folks hverdag.

Deler av Nasjonal transportplan er ikke realistisk å følge opp i dagens situasjon. I tillegg blir prosjektene be-

traktelig dyrere å bygge ut med den prisveksten vi opplever i dag. Vi får rett og slett mindre samferdsel for de pengene vi bruker. Likevel, samferdselsbudsjettet er rekordhøyt i dag. Det bygges veier og jernbane over hele landet og i byene er det en stor satsing på kollektivtransport, sykling og gange. Vårt hovedfokus fremover er å sørge for at vi får bygget ferdig alt vi har startet opp og ta godt vare på den infrastrukturen vi allerede har.

Derfor har vi prioritert 1 milliard kroner mer til drift og vedlikehold i det som er et stramt budsjett i 2023.

Samtidig vil en del prosjekter utsettes. Dette vil merkes mest på veisiden. Der er det flere prosjekter hos Statens vegvesen som er høyt prioritert og klare for utbygging, som: E134 Oslofjordtunnelen, E134 Røldal-Seljestad, E6 Megården-Mørsvikbotn og E16 Hylland-Slæen. Disse får ikke penger til å starte opp i 2023. Som det går fram av Prop. 1 S (2022-2023) vil videre framdrift for disse prosjektene bli vurdert fram mot statsbudsjettet for 2024. Jeg kan ikke nå si noe om hva det blir rom for i budsjettet for 2024, men forsikrer at arbeidet allerede er godt i gang.

SPØRSMÅL NR. 897

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 16. januar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvor mye tilgjengelig vinter-effekt utbygging av vind på land og havvind vil bidra med?

BEGRUNNELSE:

Statsråden blir av Altinget spurt om regjeringen er forberedt på at det blir knapphet på energi- og effekt om få år, slik Statnett advarer mot i et brev til departementet.

Statsråden peker da på vind på land og havvind som en løsning på disse utfordringene. Det er et særdeles spennende svar for alle som er opptatt av energi og effekt, særlig i lys av Statnetts oppfordring om at særlig balanse-kraften må styrkes.

Jeg ber om at statsråden i redegjørelsen for tilgjengelig vintereffekt fra vind på land og havvind bruker samme definisjon på tilgjengelig effekt som Statnett og NVE bruker i rapporten «Norsk og nordisk effektbalanse fram mot 2030».

Svar:

Statnett har trukket frem viktige utfordringer for samfunnet vårt framover, spesielt behovet for mer kraft og mer nett. I Statnetts Kortsiktige markedsanalyse 2022, som ble lagt frem i november, pekes det særlig på at effektknapphet kan bli en utfordring i årene som kommer. Mye av kraftforbruket som forventes de neste fem årene er lite

fleksibelt, og det øker sannsynligheten for en stram effektbalanse på kalde vinterdager i Norge.

Regjeringen er allerede godt i gang med et temposkifte i bygging av ny fornybar kraft og nytt nett. Vi har blant annet lansert en kraftfull satsing på havvind, gjenopptatt konsesjons-behandlingen av vindkraft på land og styrket konsesjonsmyndighetene for å få ned saksbehandlingstiden. Dette vil bidra med mer produksjon, også på vinterstid.

Mer uregulerbar kraftproduksjon og mer nett internt i Norge løser ikke nødvendigvis effektproblematikken, slik Statnett peker på. Jeg er samtidig opptatt av å legge til rette for økt effektinstallasjon i norske vannkraftverk med reguleringsvevne, og viser til at flere kraftprodusenter har slike planer. Økt effektinstallasjon i vannkraftverkene våre vil samspille godt med økt vindkraftproduksjon, ved

at det blir mulig å holde tilbake vann når det er mye vind og produsere når det er lite vind. Vindkraftproduksjon til lands og til havs bidrar derfor positivt.

Jeg deler Statnetts syn på at det er nødvendig med økt oppmerksomhet på effektbalansen framover, og at det er nødvendig å legge til rette for mer fleksibelt forbruk og investeringer i effekt. Størrelsen på utfordringene vil avhenge av hvor mye forbruket øker, og i hvilke deler av landet forbruksveksten kommer. Over hele landet står mange kunder i tilknytningskø, men det er stor variasjon i modenhet og realisme i de ulike planene. I første omgang er det viktig at vi nå får en bedre oversikt over disse planene. I tiden framover vil det også være viktig å ha en god dialog med NVE og Statnett om disse problemstillingene.

SPØRSMÅL NR. 898

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide

Besvart 13. januar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Hvor store kostnader vil tilbakeføringen av renholdet til Forsvarsbygg medføre i henholdsvis 2023 og 2024, og hvor store årlige merkostnader estimerer regjeringen at dette deretter vil medføre?

BEGRUNNELSE:

I en pressemelding fra Forsvarsdepartementet 4. januar fremgår det at regjeringen har besluttet at Forsvarsbygg vil få ansvaret for renholdet i forsvarssektoren «som del av en helhetlig eiendomsforvaltning». Ifølge forsvarsministeren vil tilbakeføringen starte i 2023, med et mål om at alt daglig renhold er tilbakeført til Forsvarsbygg i løpet av 2024.

Frem til 2016 ble renholdet i Forsvaret ivaretatt av Forsvarsbygg med både egne ansatte og 30 pst. innleide leverandører. Ved konkurranseutsettingen i 2016 ble det bestemt at enkelte objekter og arealer av sikkerhet- og beredskapshensyn fremdeles skulle renholdes av Forsvaret, mens resterende renholdstjenester siden mai 2016 har vært utført av eksterne leverandører. Renholdet i forsvarssektoren omfatter om lag 1 million kvm.

I følge Prop. 1 S (2021-2022) Forsvarsdepartementet, tabell 6.1, er den samlede estimerte besparelsen i perioden 2016-2021 som følge av konkurranseutsettingen av renholdet, om lag 610 millioner kroner.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 6. januar 2023 med spørsmål fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide om hvor store kostnader tilbakeføringen av renholdet til Forsvarsbygg vil medføre i henholdsvis 2023 og 2024, og hvor store årlige merkostnader regjeringen estimerer at dette deretter vil medføre.

Regjeringen har fulgt opp ambisjonen i Hurdalsplattformen som er tydelig på en tilbakeføring av renholdet i forsvarssektoren der arbeidet utføres av egne ansatte. Vi har besluttet å gi Forsvarsbygg ansvaret for renholdstjenesten i forsvarssektoren og de starter nå arbeidet med å bygge opp denne tjenesten. Jeg er trygg på at Forsvarsbygg, basert på de ulike erfaringene man har gjort seg i de senere årene, vil finne gode løsninger som ivaretar kravene til kvalitet og effektivitet, samtidig som personellet ivaretas på en god måte.

Det er viktig for regjeringen å sikre gode arbeidsvilkår for de som står for renholdet i forsvarssektoren. Vi vet at det følger kostnader med at renholderne får en bedre pensjon gjennom Statens pensjonskasse. Regjeringen mener at forsvarsbudsjettet ikke skal salderes med pensjonen til renholderne.

Med tilbakeføringen av renholdet må det påregnes merutgifter til bl.a. prosjektkostnader i oppstartsfasen. Regjeringen har en tydelig ambisjon om å drifte renholdet effektivt og vil drøfte veien videre med de ansatte og arbeidstakerorganisasjonene. Som del av arbeidet med å videreutvikle renholdstjenesten, er det viktig å se på

mulighetene for både kvalitetsforbedring og kostnadsbesparelser som ligger i ny teknologi og synergier med den øvrige eiendomsforvaltningen i Forsvarsbygg, herunder renholdstjenesten som del av førstelinje i vedlikeholdet.

Fra regjeringens side er vi med andre ord opptatt av å jobbe for løsninger som i minst mulig grad medfører økte kostnader, samtidig som det er en viktig prioritering at ansatte ivaretas på en god måte. Regjeringen vil komme nærmere tilbake til Stortinget med de budsjettmessige implikasjonene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett og senere budsjettfremlegg.

SPØRSMÅL NR. 899

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 13. januar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vi hører statsråden i fleire innlegg beskriv at næringslivet har behov for kvalifisert arbeidskraft. Det tek tid å utdanne og etterutdanne spesielle kategoriar i Noreg, og vi er derfor avhengig av å hente denne kompetansen i utlandet. Men framleis, sjølv etter lovnad om forbetring, går prosessane svært tregt, og aktuelle kandidatar er i ny jobb andre stader i verda, før norske styresmakter har fått prosessert dei nødvendige søknadene.

Kva vil statsråden gjere for å betre situasjonen?

GRUNNGJEVING:

Frå aktørar i bransjen har vi fått følgjande situasjonsskil-dring:

“Det er 2,5 måneders ventetid til å booke time i SUA Bergen og levere søknaden for visum faglært arbeidskraft.

Det er også 2,5 måneders ventetid å booke et nødvendig oppfølgingsmøte for ansatte utenfra EU etter ankomst til Norge (polititime for å registrere seg, ta bilde, fingeravtrykk og bestille oppholdskort). Det betyr at vår ansatt er uten skattekort, fastlege, eller mulighet til å åpne bankkonto i minimum 2,5 måneder etter ankomst til Norge.

Vi sjekker booking portalen hver dag og det er ingen timer i nær fremtid tilgjengelig. Før jul var det ikke mulig å booke – timebooking var stengt og ingen timer var åpne før 2023. Vi sjekket tilgjengelighet i romjulen, da viste systemet at noen få timer hadde blitt gjort tilgjengelig i januar og i februar – men disse var allerede booket, og første mulige ledige time var i mid-

ten av mars. Pt. er altså tidligste time vi kan booke i midten av mars.

Dette betyr i realiteten at visumprosessen tar i snitt 4 måneder, men at hele prosessen nå tar 6,5 måneder for å få levert inn og prosessert en søknad, og 8,5 måneder for at det formelle er i orden fra man startet søknadsprosessen til registrering hos politi er ferdig.”

Svar:

Spørsmålet dreier seg om kapasitet og prioriteringer i utlendingsforvaltningen og er derfor oversendt meg fra arbeids- og inkluderingsministeren for besvarelse.

Jeg er opptatt av at saksbehandlingstidene i utlendingsforvaltningen skal kortes ned, og ambisjonen er at den totale tiden i utlendingsforvaltningen for søknader om

oppholdstillatelse som faglært normaliseres til om lag 30 dager, slik det var før 2020. Denne forventningen er derfor stilt både til UDI og politiet i tildelingsbrevene for 2023.

Jeg viser i denne sammenheng også til mitt tidligere svar på spørsmål til skriftlig besvarelse om samme problemstilling, jf. Dokument nr. 15/2323(2021-2022).

I mitt tidligere svar fra juni 2022 viste jeg til virkningene av pandemien og resultat av innreiseregelverket og føringer det ga om prioritering og saksbehandling, og til hva UDI rapporterte om saksbehandlingen av disse sakene for første tertial 2022. UDI varslet da at det kom til å

ta noe tid å komme ned til 30 dagers ventetid i alle saker, men de mente at dette skulle være mulig i løpet 2022.

UDI opplyser nå at de fortsatt jobber for å få ned ventetidene, men at det tar lengre tid å komme ned til 30 dagers ventetid for alle saker enn tidligere forventet, og at gjennomsnittlig ventetid fortsatt er på fire måneder. Når det gjelder årsaker til dette viser UDI bl.a. til at det har kommet inn flere søknader enn forventet. Fra 2021 til 2022 har det vært en økning på nærmere 2 000 søknader. Videre viser UDI også til at det er avdekket et noe større omfang av falske dokumenter i porteføljen, som medfører at enkeltsaker trekker opp den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden. Det er bl.a. avdekket flere tilfeller der søkere har falske diplomer, og det er svært tid- og ressurskrevende å undersøke og utrede saker med falske dokumenter.

UDI viser videre til at de etterstreber å ha gode nok digitale løsninger der de er tilgjengelig for arbeidsgivere og arbeidstakerne og kan imøtekomme næringslivets behov. Generelt har ventetiden blitt noe redusert gjennom høsten 2022, men det varierer regionalt mellom politidistriktene.

Jeg forstår at saksbehandlingstiden er betydelig lenger enn hva næringslivet forventer, og at dette er en ulempe for næringslivet. Jeg har imidlertid tillit til at UDI, sammen med politiet, jobber for å finne de beste tiltakene for mest mulig effektiv saksbehandling innenfor de rammene som er gitt av Stortinget og departementet.

Jeg vil fortsatt følge utviklingen i saksbehandlingstidene tett gjennom styringsdialogen departementet har med UDI og politiet.

SPØRSMÅL NR. 900

Innlevert 6. januar 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 13. januar 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Viser til rapporten om U-864, og kan statsråden gjera greie for korleis den vidare handsaminga av rapporten sine konklusjonar vert handtert, kven som skal handsame høyringsinnspela og kva tidsplan det vert lagt opp til og korleis den endelege politiske handsaminga vert?

GRUNNGJEVING:

Statsråden mottok i september rapport om U-864, også omtala som ubåten på Fedje. Rapporten kom med anbefaling for vidare handsaming av ubåtvraket. Rapporten er no ute på høyring, med høyringsfrist i januar. Vi ber statsråden gjera greie for den vidare handsaminga av både høyringsinnspel, konklusjon, plan for framdrift, politisk handsaming og budsjettvedtak.

Svar:

Som representanten skriv, tok eg i september 2022 imot rapporten frå ekspertutvalet som har vurdert vidare handsaming av ubåtvraket U-864 og kvikksølvforureininga av

sjøbotnen rundt vraket. Rapporten er no ute på høyring, og frist for å kome med svar på høyringa er 27. januar.

Etter at vi har motteke høyringssvara, vil Nærings- og fiskeridepartementet som ansvarleg departement handsame høyringsinnspela. Regjeringa vil deretter ta stilling til val av tiltak, kostnadsramme og framdrift for arbeidet. Stortinget vil bli orientert på eigna måte, og forslag til løyvingar vil bli fremja i dei ordinære budsjettprosessane.

